

MINUTENBLAD

DOSSIËR No.

07'245 deel 2.

NAAM

Humanistisch Verbond.

Gesien i.v.m. V.A.G. Vrind. D.P.B.I. 24-11-'52 1/2

DIENST GEHEIM.

Nieuwer Amstel

*ok
Londen /
Leary*

Blijkens een advertentie in een plaatselijk blad zou op 20 Februari 1952 ten huize van de familie LEMBECK, wonende Graaf Aelbrechtlaan no.45, alhier, door Dr. J. HUIZINGA, Hoofd van de Afdeling voor Anthropologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, een lezing worden gehouden voor de afdeling Nieuwer-Amstel van het Humanistisch Verbond over "Het Rasprobleem in deze tijd" voor leden en sympathiserenden.

Deze vergadering werd door ongeveer 20 personen bezocht.

Op dezelfde datum werd door de afdeling Nieuwer-Amstel van de Partij van de Arbeid een huishoudelijke vergadering gehouden en toen een inleidster van deze vergadering tijdens de pauze de opmerking maakte: "Jammer dat jullie (hiermede de ter vergadering aanwezige leden van het Humanistisch Verbond bedoelende) vanavond ook een vergadering houden", werd daarop geantwoord: "Wat moet jij daar doen, de voorzitter (Mevrouw LAMBECK) is een communiste en de spreker (Dr. J. HUIZINGA) ook."

Er schijnt bij verschillende leden van de plaatselijke afdeling van de Partij van de Arbeid een zekere angst te bestaan over de communistisch getinte invloed van vorengenoemd verbond, waarom plannen zijn gemaakt tot het oprichten van een zogenaamde Humanitaire Werkgemeenschap als onderafdeling van de plaatselijke afdeling van de Partij van de Arbeid.

De familie LAMBECK bestaat uit:

- Johannes LAMBECK, geboren te Amsterdam, 31 Mei 1903, zonder beroep, wonende Graaf Aelbrechtlaan no. 45, alhier;
- Neeltje VERVER, geboren te Leiden, 28 September 1907 en drie kinderen, respectievelijk 14, 13 en 4 jaar oud.

*ok
aan
voor
staand
H. H. H. H.*

Deze familie vestigde zich op 1 Augustus 1938 in deze gemeente, komende van Amsterdam.

Hun namen komen te Amsterdam en in deze gemeente niet voor.

Behalve hun optreden ten behoeve van het Humanistisch Verbond is overigens van enige politieke activiteit niets kunnen blijken.

Er zouden in de woning van de familie LAMBECK meerdere vergaderingen van het Humanistisch Verbond zijn gehouden.

De hiervoren bedoelde spreker Dr. J. HUIZINGA is genaamd:

- Johan HUIZINGA, geboren te Amsterdam, 29 Juni 1920, wonende Nassaukade no. 100-II te Amsterdam.

*adres
ok*

HUIZINGA was abonné van de Vrije Katheder en zeer bevriend met Dr. Arie de FROE.

Een der actieve leden van het Humanistisch Verbond is Daniël

*ok
als lid
Hum. Verb.*

Thomas d'Angremondt, geboren te Amsterdam, 4 Mei 1902, chef inkoper van de Firma HOLLENKAMP te Amsterdam, wonende Graaf Aelbrechtlaan no.149, alhier.

D'ANGREMONDT is lid van de Partij van de Arbeid, bedankte in 1947 voor het lidmaatschap van de gemeenteraad van de Partij van de Arbeid alhier, werd in Juli 1949 wederom kandidaat voor de gemeenteraad van de Partij van de Arbeid gesteld, doch zou de laatste tijd niets meer voor de Partij van de Arbeid doen, doch zich alleen aan het werk van het Humanistisch Verbond wijden.

6.524
01.4-6.15
6.192.1
0.114

6.192.1
06.2.12.4-6.141
6.141
06.2.12.4-6.192.1

6.141

8 MRT 1952

OP KAART
ACD/VS
DAI: 2/152
PAR: P

ACD/ 132-701

UITTREKSEL

Uit : OD 396

Naam : DE DAGERAAD; openbare vergaderingen.

Voor : OD 245

Naam : HUMANISTISCH VERBOND.

Ag. nr: 111215

Afz. : ID R'dam

Datum : 11-6-51

Aard van het stuk: Verslag van de besloten Algemene Vergadering van de Vrijdenkers-Vereniging "De Dageraad" op 26 en 27 Mei 1951 te Amsterdam.

Paulissen M., die de verg. leidt, zegt, dat samenwerking met het Humanistisch Verbond mogelijk en zelfs gewenst is, doch dat deze organisatie geen duidelijk standpunt inneemt tegenover de kerk.

Uitgetr. door : LS

Op aanwijzing van : B IV

Datum : 22-4-52

Wassenaar

6.142.1
05.12.

6.168.1
05-161
OP KAART
ACD/ 105049
DA:
PAR:

10 MRT 1951
ACD/ 105049

Verbinding No. 84

No. 26/1951.

6 Maart 1951.

Onderwerp: Bijeenkomst van de Gemeenschap Wassenaar van het Humanistisch Verbond.

Ik heb de eer U te berichten, dat op 15 Februari j.l. in het perceel van Zuylen van Nyeveltstraat No.245 alhier, toebehorende aan de Stichting " Het Dorpshuis " door de Gemeenschap Wassenaar van het Humanistisch Verbond een bijeenkomst werd gehouden, alwaar A. TREURNIET uit 's-Gravenhage als spreker optrad.

De rede van Treurniet over " Humanisme en maatschappelijk werk " werd gevolgd door een geanimeerde gedachtenwisseling.

Deze vergadering werd slechts door een achttal personen bezocht.

Hiertoe behoorden:

afgehoord v.o.k.

X ✓ CORNELIS ZWERVER, geboren 24 Juni 1892 te Hardegarijp, van beroep bakker, wonende van Zuylen van Nyeveltstraat No.80 alhier. (is bij Uw dienst reeds bekend)

X ✓ JALEID MANSHOLT, geboren 6 December 1909 te Ulrum, echtgenote van Dr. E. Steller, wonende Hoflaan 35 alhier (is bij Uw dienst reeds bekend)

X ✓ AALTJE JANETTE SACHTLEVEN, geboren 31 Juli 1894 te Doetinchem, echtgenote van N.G. KAM, wonende Storm van 's-Gravesandeweg No.43 alhier. Alhier is van betrokkene alleen bekend, dat zij geabonneerd is op de " Groene Amsterdammer ".

X ✓ MARY WILLEMINE DE VOGEL, geboren 15 Januari 1909 te Semarang, echtgenote van H.H. Heeroma, wonende Storm van 's-Gravesandeweg No.39 alhier (is bij Uw dienst reeds bekend)

X ✓ CORNELIS HENRI BURGEMEISTER, geboren 21 November 1910 te den Haag, wonende Molenplein 15 alhier. (deze persoon is reeds bij Uw dienst bekend. Hij vervulde de functie van voorzitter op deze avond)

reprezentant M.O. Gersh
algemeen beken.
heraan M.O. Gersh
PD 5087.

1881
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920

WILLEM SNATER, geboren 1 Mei 1904 te Bellingwolde, van beroep kassier bij de Boerenleenbank, wonende Lange Kerkdam No.20 alhier.

Tijdens het debat verklaarde G. Zwerver, dat hij een vurig anti-militairist was. Hij memoreerde, dat men in het huidige Nederland op eerlijke wijze zijn brood niet kon verdienen. Om de regering in de wielen te rijden ten aanzien van het bewapeningsprogramma en mede om uitdrukking te geven aan zijn anti-militairistische gezindheid uitte hij het voornemen om over te gaan tot staking van de belastingbetaling. Betrokene vroeg aan Treurniet of hij in deze kon rekenen op de steun van het Humanistisch Verbond. Treurniet verklaarde eveneens anti - militairist te zijn. Hij zeide, dat het Humanistisch Verbond niet over een strijdkas beschikte en dat Zwerver dientengevolge niet op financiële steun kon rekenen, indien hij moeilijkheden mocht ondervinden.

Ook Mevrouw Heeroma - de Vogel toonde zich op deze bijeenkomst een vurige anti - militairiste.

Opmerkelijk is te noemen, dat C.H. Burgemeester aan één der aanwezigen na de vergadering het verzoek deed over het debat van Zwerver en het standpunt van enkele aanwezigen geen gewag naar buiten uit te maken. Burgemeester verklaarde zelf tegenover deze persoon geen anti-militairist te zijn. "Einde".

M.

18 Januari 1951.

Onderwerp: Zondagochtend-bijeenkomst van de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond op 14 Januari 1951, in één der bovenzalen van het café Groothuis te EMMEN.

Spreker: B.P.Liese, wnd. burgemeester der gemeente Wildervank.

Zaalcap.: 30 personen.

Aanwezig: 10 personen.

Betrouwbaarheid berichtgever: } Eigen waarneming.
 Waardering bericht: }
 Medewerkende instanties: } Geen.
 Ondernomen actie: }

18 JAN. 1951

ACD 101204

Op Zondag, 14 Januari 1951 werd in één der bovenzalen van het café Groothuis te Emmen een Zondagochtend-bijeenkomst gehouden door de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond, welke bijeenkomst door 10 personen werd bezocht.

Deze vergadering was aangekondigd middels een advertentie in de "Emmer Courant" van Woensdag, 10 Januari 1951.

Wegens ziekte van de voorzitter werd deze bijeenkomst te omstreeks 10.15 uur geopend door HARMEN van HOUTEN, geboren te Emmen, 11 September 1900, van beroep glazenwasser, wonende te Emmen, Westenesserstraat no.11.

Na zijn teleurstelling er over te hebben geuit, dat niet meer personen aanwezig waren, heette de secretaris Van Houten de spreker en de aanwezigen hartelijk welkom.

Hierna gaf hij het woord aan de spreker van die morgen, de heer B.P.Liese, wnd. burgemeester der gemeente Wildervank, die sprak over: "De mens, gezien vanuit humanistisch gezichtspunt", waaraan het volgende wordt ontleend.

De mens neemt, aldus spreker, in het kosmische geheel een bijzondere plaats in - dit in tegenstelling tot de dieren - omdat de mens nadenkt over zijn z i j n. Hoever men ook teruggaat in de geschiedenis, steeds vindt men uitspraken en schrifturen van bekende filosofen e.d., waaruit blijkt, dat, de mensen zich altijd hebben bezig gehouden met problemen verband houdende met het levensprobleem en de kosmos. De oude bewoners langs de Nijl brachten het periodieke buiten de oevers treden door deze rivier en het in de bedding teurgkeren in verband met het probleem van leven en sterven. In het oude Griekenland stelde men de astronomie, de beweging der hemellichamen, centraal. Via de Indische en Chinese oudheid kwam spreker tot de Joodse geschiedenis en daarmee tot het scheppingsverhaal, dat volgens spreker historisch niet houdbaar gebleken zou zijn, maar waaruit blijkt, dat de opsteller van het Genesis-verhaal zich met velerlei problemen - het probleem van de mens en de kosmos rakende - heeft beziggehouden. Het moraalbesef en de zondeval vormen daarbij een integrerend bestanddeel. In het latere Christendom werden de oude Mozaïsche wetten verscherpt en nam vooral het besef van de zondigheid der mensen veel sterkere vormen aan en beheerste de Christelijke ideologie.

Na uiteengezet te hebben, hoe de opvattingen omtrent het scheppingsverhaal zich hebben ontwikkeld, kwam spreker via het deïsme en het existentialisme tot de humanistische levensbeschouwing. De humanist in deze tijd gaat uit van de mens als bijzonder deel van het kosmische geheel, als drager van een niet aan persoonlijke willekeur onderworpen normgeval en als schepper van en deelhebber aan geestelijke waarden. Hij probeert zich een beeld te vormen van de werkelijkheid; een beeld dat de toets der rede

kan doorstaan. Hij gaat daarbij uit van de gegeven feiten, dat wij er zijn en dat ook de kosmos er is met alles wat zich er in bevindt en beweegt. Vele vragen kunnen wetenschappelijk verklaard worden; er zijn er ook, waarvoor we (nog) geen antwoord hebben. Misschien dat de studie van de para-psychologie ons nog nadere gegevens kan verstrekken over de wisselwerking tussen geest en lichaam. Maar 't kan ook zijn, dat dit vraagstuk nooit opgelost zal worden. De mens heeft een normgevoel - een besef van goed en kwaad - dat niet aan persoonlijke willekeur onderworpen is, d.w.z. men kan niet naar eigen wil iets goed of verkeerd vinden. Toch is dit normgevoel niet iets onveranderlijks. De geschiedenis leert ons, dat het normbesef door de tijden verandert en ook dat het zich dikwijls in verschillende delen der wereld anders uit.

Na dit betoog werden door twee van de aanwezigen aan de inleider enkele vragen gesteld, die door hem beantwoord werden.

Hierna werd deze bijeenkomst door Van Houten te omstreeks 11.45 uur gesloten.

E I N D E.

6.1921
88.11
28 DEC. 1950 X

VERSLAG van de OPENBARE VERGADERING VAN HET HUMANISTISCH
VERBOND, Gemeenschap NIJMEGEN, gehouden op Dinsdag, 19
December 1950.

Nijmegen

Betrouwbaarheid berichtgever : betrouwbaar.

Waardering bericht : betrouwbaar.

OP KAART
ACD/IV-13
DAT: 50/1-51
PAR: 488

Op Dinsdag, 19 December 1950, belegde de Gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond een openbare vergadering in het gebouw van het Nut van 't Algemeen, aan de Hertogstraat 141 te Nijmegen, aanvangende om 8.00 uur n.m., welke vergadering tevoren in enige dagbladen was aangekondigd.

*M. M.
Voorz. Gemeenschap Nijmegen
aan Nijmegen.*

Als spreker trad op Ir W. M. Polak, Voorzitter van de Gemeenschap Wageningen van het Humanistisch Verbond, die het onderwerp "Vredesvraagstukken" behandelde.

In zijn inleiding betoogde hij geen aanhanger te zijn van een uitgesproken politieke richting, zodat men hem en zijn lezing niet met vooringenomenheid moest tegemoet treden door b.v. te denken, dat hij communist was. Ook sprak hij niet als vertegenwoordiger van het Humanistisch Verbond, doch als individueel humanist.

Na te hebben aangetoond, dat de wereldvrede constant in gevaar verkeert, o.a. als gevolg van een gebrek aan verdraagzaamheid, betoogde spreker, dat er z.i. maar één oplossing mogelijk is, ten einde te komen tot een waarborg tegen de verstoring van die wereldvrede, nl. een wereldregering.

Dat dit geen idee was, dat als nieuw moest worden beschouwd, gaf spreker toe, daar reeds Plato zich ermee heeft bezig gehouden, evenals anderen, groter denkers dan hij, spreker.

Dat niettegenstaande dit en het feit, dat zeer velen ervan overtuigd zijn, dat een wereldregering de oplossing voor het vraagstuk van de vrede is, die wereldregering er nog steeds niet is, weet spreker aan het gebrek aan vertrouwen, dat er vooral is tussen de hogere machthebbers. Zijns inziens was de tijd voor een zodanige regering reeds lang rijp, zoal niet rot.

Het bestaan ervan achtte hij mogelijk, zowel thans als reeds enige honderden jaren geleden, doch het ontstaan ervan, het tot werkelijkheid komen, achtte hij de grote remmende factor, vnl. veroorzaakt door het reeds genoemde gebrek aan vertrouwen, dat zich b.v. richt tegen een eventuele interpretatie van de wereldgrondwet.

Een zodanige grondwet zeide spreker te hebben ontworpen, waarbij bleek, dat hij, ten einde tot de samenstelling van een wereldparlement te komen, had gedacht aan keuzecommissies, overkoepeld door een internationale keuzecommissie.

De benaming hiervan bleek niet geheel met de functie

overeen te stemmen, daar spreker verder ontvouwde, dat er bij de samenstelling van zo'n parlement geen sprake was van een verkiezing, doch van sollicitatie door hen, die zich geroepen achtten er zitting in te moeten nemen, waarna zij door de keuzecommissies dienden te worden beoordeeld op hun bestuurskwaliteiten, doch vooral op hun karaktereigenschappen.

Deze laatste wilde hij bij de beoordeling van meer belang geacht zien dan de eerste.

Naar sprekers' mening zouden zowel Rusland als Amerika met het denkbeeld willen instemmen - daar beide zich voortdurend bedreigd voelen - en het afstand doen van hun soevereine macht willen inwisselen tegen het wegemen van die bedreiging.

Het bezwaar van de reeds eerder genoemde interpretatie, waardoor Rusland vreest in kapitalistische en Amerika in communistische richting te zullen worden gedreven, was echter z.i. de voornaamste factor van het niet ontstaan van de door hem voorgestane wereldregering.

Na nog wat te hebben uitgeweid over de praktische verwerkelijking van het denkbeeld en na er op te hebben gewezen, dat hij een en ander heeft neergelegd in een brochure, getiteld : "Het Hoofdbestuur van een Wereldregering", besloot spreker zijn lezing en werd er gelegenheid gegeven over het besprokene vragen te stellen. Hiervan werd door een viertal personen gebruik gemaakt, waarbij bleek, dat door hen het idee op zich als de oplossing van het vraagstuk werd gezien, terwijl hun vragen voornamelijk betrekking hadden op de praktische verwezenlijking van het denkbeeld.

Spreker behandelde zijn onderwerp van humanistisch standpunt uit en bracht geen partijpolitieke ideeën naar voren.

De zaal bood ruimte aan plm. 100 personen. Er waren in totaal 15 personen aanwezig.

De stemming was geïnteresseerd.

Voor zover bekend, waren de meesten der aanwezigen lid van het Humanistisch Verbond of de idee ervan toegedaan. Militairen waren niet aanwezig. Einde.

1

Onderwerp: 21 NOV. 1950 Openbare vergadering van het Humanistisch Verbond op Zaterdag 21 October 1950 in het café Haak te Emmer-Compasuum.

Spreekster: ACI 99503 W.G. Warffemius, wonende te Delft. *6.1920 / 05.11*

Medewerkers: ACI 99503 H. van Houten, glazenwasser, wonende te Emmen.

Zaalcapaciteit: ± 80 personen.

Aanwezig: *Emmen* 19 personen, w.o. 3 vrouwen. Geen militairen in uniform.

Op Zaterdag, 21 October 1950 werd in café Haak te Emmer-Compasuum een openbare vergadering (propaganda-avond) gehouden door het Humanistisch Verbond. Vermoedelijk bestond de bedoeling tot oprichting van een afdeling van dit verbond te Emmer-Compasuum te komen. Te omstreeks 20.15 uur werd de vergadering geopend door H. van Houten, van beroep glazenwasser, wonende te Emmen. Spreker heette de aanwezigen welkom en had verwacht dat er meer belangstellenden zouden zijn. Hij was echter blij dat men niet geheel tevergeefs naar Emmer-Compasuum was gekomen.

Hierna leidde Van Houten de spreker met een paar woorden in. De man, ~~die een zeer stunteleze rede hield~~ hield vervolgens een zeer stunteleze rede, waarin hij de aanwezigen de beginselen van het humanisme probeerde bij te brengen.

Uit de toespraak van deze spreker kwam alleen tot uiting dat de bedoeling van het humanisme was om de mensen een geestelijke steun te geven. In godsdienstige kringen wordt een geestelijk bij een stervende in een ziekenhuis toegelaten, terwijl dit voor een humanist niet toegestaan wordt.

Een stervende dient toch op de dood voorbereid te worden, ongeacht of deze godsdienstig is of niet. Gelukkig kwam men in vele kringen meer en meer tot het inzicht dat niet alleen godsdienst tot steun en troost van de mens kan dienen, maar ook het humanisme.

Verder verklaarde ~~ook~~ de spreker dat de humanist in de mens gelooft, in tegenstelling tot de godsdienstige die in God gelooft. God is in de mens en derhalve is de mens God.

Verschillende aanwezigen zaten tijdens het langdradige betoog van deze spreker te slapen.

Een politiek onderwerp werd niet aangeroerd.

Aan het eind van de toespraak volgde geen applaus. Er werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen, waarvan zeer weinig gebruik werd gemaakt. Te omstreeks 21.30 uur werd de vergadering door H. van Houten gesloten.

Aan de uitgang was gelegenheid een gave in een bus te deponeren. In deze bus werd door verschillende aanwezigen iets gedeponerd.

De aanwezigen waren voor het merendeel de anarchistische of de vrije socialistische levensbeschouwing toegedaan. De vergadering had een rustig verloop.

Einde.

Nr. 507

10 November 1950

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Bijeenkomst Gemeenschap
Beverwijk Humanistisch
Verbond op 5 November 1950.

96257

OPKAART
ACD 4b
DATE 11-2-51
PAR: 8

6.192.1 05.12
19 NOV. 1950
ACD 96750

Naar werd vernomen heeft de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond op Zondag 5 November 1950 haar maandelijks bijeenkomst gehouden in de zaal van de heer Arend Dors, Koningstraat 25a te Beverwijk.

Als spreker trad op: M.G. Warffemius uit Delft, met als onderwerp: "Langs 's Levens grenzen".

Over deze bijeenkomst schreven wij U reeds eerder in onze meldingen Nr. 430, d.d. 3-10-50 en Nr. 475, d.d. 26-10-50.

Over de inhoud van voornoemde causerie zijn ons geen gegevens bekend geworden.

De volgende bijeenkomst wordt gehouden op Zondag 10 December 1950. Door Dr. O. Noordenbos zal dan worden gesproken over "Humanisme, wat het is en niet is."

Naar vernomen werd is de bijeenkomst van 5 November j.l. door een vrij klein aantal bezoekers bezocht.

Dezerzijds wordt verondersteld dat verschillende leden hebben deelgenomen aan de bijeenkomst van de Gemeenschap Velsen op dezelfde dag, waar de Poolse psycholoog, socioloog en auteur, Stephan Lubienski, voor een kleine kring heeft gesproken in de RHBS en een inleiding hield over "De huidige Cultuurcrisis".

Over zijn inleiding verscheen een uitvoerig verslag in het plaatselijk dagblad "Kennemer Courant" van 6-10-50. Volgens dit verslag sprak de spreker gebroken Nederlands en konden tijdens de pauze de inleider vragen worden gesteld.

I.D.

Dr A. Romein-Verschoor sprak voor Hum. Verbond

Gisteravond heeft mevr. dr. A. Romein—Verschoor in dansschool Dors 'n inleiding gehouden over „Humanisme en geschiedenis” voor de leden van het Humanistisch Verbond. Geen vak op de lagere school, aldus begon mevr. Romein haar betoog, wordt zo aangetast als geschiedenis, want, aldus wordt geredeneerd, dit vak kan men niet van toepassing brengen in de practijk. Echter bleek mevr. Romein van mening, dat de geschiedenis ons toch wel iets leert, dat het geschiedenisonderwijs ons iets meegeeft. Bewijs hiervoor is de grote vraag naar boeken met historische grondslag.

Bij de opbloei van de bijzondere scholen werd van Protestants-Christelijke en Rooms-Katholieke zijde critiek geuit over het geschiedenisboekje van toen. Het gevolg hiervan was, dat eenheid in geschiedenisonderwijs verloren ging. Felle critiek kwam rond de jaren 1900, toen de „rode schoolmeester” zich ging verzetten tegen het militaire heldendom en zijn leerlingen meer vertelde over de culturele geschiedenis. Na de eerste wereldoorlog kwam de periode van herlevend nationaal bewustzijn, vooral, toen de oorlogsdreiging weer opkwam. Echter kan dit leiden tot een chauvinisme, dat de laatste jaren dreigt aan te wakkeren.

Mevr. Romein besprak vervolgens, in details tredend, tekortkomingen bij het hedendaagse geschiedenisonderwijs en gaf daarbij talrijke voorbeelden. Zij kwam ten slotte tot de conclusie, dat men het kind niet de gehele geschiedenis op saaie wijze moet laten leren, maar belangstelling voor de historie bij dat kind moet opwekken. Men moet het begrip bijbrengen van de structuur van de maatschappij in een bepaald tijdperk. Goed geschiedenisonderwijs moet begrip geven, aldus dr. Romein—Verschoor.

Na de pauze werd nog een half uurtje gediscussieerd over verschillende

De volgende bijeenkomst van het punten, welke de spreekster in haar betoog had aangestipt.

Humanistisch Verbond wordt Zondagmorgen 5 November op dezelfde plaats gehouden. De heer Warffemius uit Delft zal spreken over „Langs Levensgrenzen”.

31 October 1950.

94/542

Onderwerp: Vergadering van de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond op Zondag, 22 October 1950 in één der bovenzalen van het café Groothuis te EMMEN.

Spreker: W.G.Warffemius, wonende te Delft.

Zaalcap. : 30 personen.

Aanwezig: 18 personen.

6.192.1
05.11
- 7 NOV. 1950
ACD | 96376

Betrouwbaarheid berichtgever: Zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: idem.

Medewerkende instanties: } Gene.

Ondernomen actie: }

Op Zondag, 22 October 1950 werd in één der bovenzalen van het café Groothuis, Marktpllein 5 te EMMEN een Zondagochtend-bijeenkomst belegd door de Gemeenschap Emmen van het Humanistische Verbond.

Deze vergadering was aangekondigd middels een advertentie in de "Emmer-Courant" van Woensdag, 18 October 1950.

Te omstreeks 10.15 uur werd deze bijeenkomst met een woord van welkom aan spreker en aanwezigen geopend door de voorzitter van de Gemeenschap Emmen, JOHANNES HILVERS, geboren te Sleen, 2-12-1887, van beroep boekhouder, wonende te EMMEN, Noordbargerstraat no.2, die daarna onmiddellijk het woord gaf aan de spreker W.G.Warffemius te Delft, die een rede hield, met als onderwerp: "De zin van de dood".

Spreker begon zijn uiteenzetting met een uitspraak van Plato, die de hele filosofie een voortdurende bezinning van de dood noemde, de overdenking van de dood. Lijnrecht tegenover deze opvatting heeft Spinoza gezegd: Een vrij mens denkt over niets minder dan de dood; zijn wijsheid bestaat niet in de overdenking van de dood, maar van het leven.

Beiden hadden, volgens spreker, gelijk. De worm, die aan onze ~~geestelijke~~ geestelijke/cultuur, aan ons hele geestelijke leven knaagt, is de ontkenning van de dood - hetgeen neerkomt op de ontkenning, de verloochening van het leven. Wij hebben volgens spreker veel te danken aan de dood; immers vanaf het moment, dat onze levensduur oneindig zou zijn, zonder grenzen, zou de tijd, onze tijd en bij gevolg ons hele leven zijn waarde volstrekt verliezen.

Bij de hierop volgende discussie lichtte spreker een en ander nader toe, waarna de heer HILVERS de vergadering besloot.

Bij de uitgang werd een collecte gehouden ter bestrijding der gemaakte onkosten.

E I N D E.

/gehele

Emmen

INLICHTINGDIENST BEVERWIJK

Beverwijk, 26 October 1950

Nr. 475

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Bijeenkomst Gemeenschap
Beverwijk Humanistisch
Verbond op 20 October '50

OP KAART
ACD/ 6b
DAT: 1/2-51
PAR: 8

6.192.1 05.12
4 NOV. 1950
ACD/ 9625-7

Op Vrijdag 20 October 1950 te 20 uur heeft de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond een bijeenkomst voor haar leden gehouden in de zaal Dors aan de Koningstraat te Beverwijk.

X 1 Op deze bijeenkomst werd een inleiding gehouden door Mevr. Dr. A. Romein-Verschoor over "Humanisme en geschiedenis!"

Over haar inleiding verscheen een kort verslag in het dagblad "Kennemerland" van 21-10-50, welk verslag wij U hierbij doen toekomen.

De volgende bijeenkomst van het H.V. Beverwijk is gesteld op Zondag 5 November 1950. De heer Warffemius uit Delft zal dan spreken over "Langs Levensgrenzen".

I.D.
A

3 October 1950

Nr. 430

DIENSTGEHEIM

OP KAART
ACDI 34
DAI: 21-10-50
PAR: 2.7

6.192.1
05.46.192.1
05.12

6.192.1 01.18
6 OCT. 1950
ACDI 94247

Onderwerp: Winterprogramma Humanistisch
Verbond - Gemeenschap Beverwijk.

De Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond heeft op 26 September 1950 haar Winterprogramma voor het seizoen 1950-1951 bekend gemaakt.

Dit luidt als volgt: 1950:

Zondag 1 October: M.J.F. Ehrbecker: "Levenswaarden".

20 October: Mevr. Dr.A. Romein-Verschoor:

"Humanisme en Geschiedenis".

5 November: M.G. Warffemius: "Langs 's levens grenzen".

10 December: Dr. O. Noordenbos:

"Humanisme, wat het is en niet is".

1951:

7 Januari : Dr. P. Schut: "Rechten van de mens".

4 Februari: Dr. Ch. J.J. Stämmler: Lezing over nader aan te kondigen onderwerp.

11 Maart : De heer Kwee Swan Hiat:

"De ontmoeting tussen Oost en West".

Over de resultaten van het eerste jaar heeft het bestuur zich zeer tevreden uitgelaten. Zij merkte echter op dat een geestelijke beweging altijd met geboortemoeilijkheden te kampen heeft "en het Humanistisch Verbond maakt hierop geen uitzondering."

Het bestuur van de Gemeenschap Beverwijk werd als volgt samengesteld:

Voorzitter: Johannes Jacobus Romunde, geboren Zwolle 8-11-94, vertegenwoordiger, wonende Beverwijk, Stumphiusstraat 42.

Secretaris: André Sluis, geboren Beverwijk 2-2-24, arbeider Papierfabriek, wonende Westerwijkstraat 14 te Velsen-Noord.

Penningmeester: Pieter Rem, geboren te Velsen 16-12-19, winkelbediende, wonende te Velsen-Noord, Wijkerstraatweg 253.

Lid: Dirk Visser, geboren Oudkarspel 21-5-05, arbeider, wonende te Beverwijk, Noorderwijkweg 78.

Lid: Anette Christine Steijn-Luurs, geboren te Zuidhorn 1-8-80, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Dr. Schijfstraat 17.

Van alle voornoemde personen werden reeds informatiekaarten ingezonden.

Op Zondag 1 October werd de eerste bijeenkomst gehouden in de zaal van de dansleraar Arend Dors, geboren Beverwijk 9-5-20, wonende te Beverwijk, Koningstraat 25 A.

Zoals hierboven vermeld sprak daar de heer M.J.F. Ehrbecker, voorheen wonende te Beverwijk, thans te Haarlem. Hij behandelde het onderwerp "Levenswaarden".

Over de inhoud van zijn rede verscheen op Maandag 2 October 1950 een verslag in het plaatselijk dagblad "Kennemerland", welke publicatie bij deze melding wordt gevoegd.

I.D. *g*

NK

NK

functies o.k.

Bezinningsbijeenkomst van Humanistisch Verbond

De Gemeenschap Beverwijk van 't Humanistisch Verbond heeft gistermorgen in de zaal van Dansschool Dors haar eerste bezinningsbijeenkomst in dit seizoen gehouden. Als spreker was hiervoor bereid gevonden onze oud-stadgenoot, de heer M. J. F. Ehrbecker, te Haarlem, die als onderwerp had gekozen „Levenswaarden”.

Hij begon zijn rede met er op te wijzen, dat veel van wat aan het leven waarde geeft, niet voldoende wordt aanvaard en overboord geworpen, terwijl vaak later blijkt, dat dit van zeer grote historische betekenis is. Spreker zeide, zijn onderwerp te hebben verdeeld in drieën, met als eerste „lichamelijk welzijn”. Dit lichamelijk welzijn, aldus de heer Ehrbecker, is door de kerk altijd onderschat en vaak is er een domper gezet op onze levensvreugde. Men houdt zich daar bijna uitsluitend bezig met te wijzen op het hiernamaals, hetgeen een zeer groot deel van ons Westelingen niet ligt. Wij voelen ons n.l. niet gerust als wij onze lichamelijke behoeften niet kunnen bevredigen. Dit mag echter niet lijden tot zinnelijkheid en het maar botvieren der dierlijke instincten.

In het tweede deel behandelde spr. het verstand of de rede. Hierdoor verheft de mens zich boven het dier. Door de rede is al sinds lang losgelaten, dat onze aarde het middelpunt van 't heelal zou zijn, zo ook het verhaal, dat deze aarde in zes dagen uit niets tot stand gebracht, aldus spreker. Door de rede voelt de mens zich bevrijd van het beklemmende dogma van kerk en kroon en dit heeft weer tot gevolg gehad, dat millioenen zich van de kerk hebben losgemaakt. Bedroevend is, dat de producten van het verstand bijna uitsluitend in dienst worden gesteld van de vernietiging. Het Humanistisch Verbond biedt ook plaats aan religieuzen, die zich in de kerk niet meer thuis voelen. Over het gevoelsleven merkte hij op, dat dit niet afhankelijk is van meerder of mindere materiële gesteldheid, noch van geleerdheid. De allergrootsten onder ons volk hebben zich om materiële voordelen niet bekommerd, maar zijn uitsluitend er op uit geweest te werken voor de misdeelden op elk terrein van het leven. Het goede en verkeerde, dat in ieder mens aanwezig is, heeft niets te maken met „het geweten”, evenmin als er ook maar één is, die zich een juist begrip kan maken van het mysterie „geboren worden en sterven”.

De heer J. J. Romunde dankte de heer Ehrbecker voor zijn gloedvol betoog.

AFSCHRIFT

D.D. 2/15

VOORLOPIGE LEDENLIJST PER 25 JANUARI 1950

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP ROTTERDAM

Tijdelijk Secretariaat: Bergweg 172, Tel. 80885

1. Els Brouwer, Internaat Van Brienenoord, Rotterdam-Z. 2.
tel. 28775.
2. Riet Colle, Vlaardingerdijk 31a, Schiedam.
3. Leo Francooys, Kleine Visserijstraat 45, Rotterdam-W.
tel. (37699)
4. Ria van Geerensteyn, Leopoldstraat 32a, Rotterdam-C. 1.
tel. 24946.
5. Ans van Harmelen, Julianalaan 28, Schiedam.
6. John den Hartog, Zijdewindestraat 115b, Rotterdam-C. 2.
7. Karel Heymans, Bergweg 172, Rotterdam-N. 1.
tel. 80885.
8. Beatrix van Hoëve, Boezemlaan 13, Rotterdam-N. 1.) tel. 82196
9. Laura van Hoeve, Boezemlaan 13, Rotterdam-N. 1.)
10. Rob Houwaard, Nolensstraat 35, Rotterdam-C. 2.
11. Sophie Mensen, Robert Owenstraat 13, Rotterdam-N. 2.
12. Louis Metz, Kogelvangerstraat 6, Rotterdam-C. 2.
13. Martin Mooy, Puntstraat 34, Rotterdam-W.
14. Harry van Os, Bergse Plaslaan 13, Rotterdam-N. 2.
15. Theun Overdijk, Hoyledestraat 21b, Rotterdam-N. 1.
16. Ton de Regt, Bilderdijkstraat 67b, Rotterdam-W.
17. Bep Rinck, Bergweg 144, Rotterdam-N. 1
tel. (40489).
18. Kees Ruppert, Zoutziedersstraat 26, Rotterdam-W.
tel. toestel 182).
19. Inge Slob, Essenburgsingel 61, Rotterdam-W.
tel. 37272.
20. Janny Slob, Essenburgsingel 61, Rotterdam-W.
tel. 37272.
21. Wil Stam, (Wester Volkshuis, R. Visscherstr. 18, R'dam-W.)
Statenweg 94a, Rotterdam-C. 2.
tel. (37073)
22. Kees Steyne, W. van Zuylenstraat 5b, Rotterdam-W.
tel. (23220, toestel 151)
23. John van Veen, Straatweg 158, Rotterdam-N. 2.
tel. 49319.
24. Albert Vogel, Van Riebeeckstraat 5, Vlaardingen.
25. Riet van der Winden, Bergweg 250, Rotterdam-N. 1.
tel. 41400, Barendrecht 404.
26. Jeep de Vries, Jul. van Stolberglaan 46b, Rotterdam-N. 2.
27. Gerda van Zijl, Julianastraat 21, Barendrecht.
tel. (25400), Barendrecht 378.

Belangstellenden:

1. Leen Blesgraaff, Erasmusstraat 57a, Rotterdam-N. 1.
2. Meindert Knegt, Mathenesserstraat 21, Rotterdam-W.
3. Alie Meyer Drees, Rochussenstraat 315a, Rotterdam-W.
4. Jeanne van Schoonhoven, Lisstraat 38, Rotterdam-N. 1.
5. Herma Vermey, Berglustlaan 73, Rotterdam-N. 2.
6. Wim Welling, Essenburgstraat 29 II, Rotterdam-W.
7. Mies van der Wiel, v.d. Palmstraat 10b, Rotterdam-W.

DIENSTGEHEIM.

No. 28.

No. V.D. 1. 286 . 50.

17 Mei 1950.-

ONDERWERP:

Humanistisch Verbond.

Alkmaar

6.192.1
08.49
19 MEI 1950
ACD/ 85631

Ik heb de eer U te Uwer orientatie hierbij in duplo te doen toekomen een afschrift van een artikel in het dagblad "De Vrije Alkmaarder" van Vrijdag 12.5.50, betreffende een binnenkort te houden reclame-actie van het Humanistisch Verbond.- EINDE.-

17.5.50
\$

DIENSTGEHEIM.

No. 28.

No. V.D. 1.186 . 50.

17 Mei 1950.-

ONDERWERP:

Humanistisch Verbond.

Ik heb de eer U te Uwer orientatie hierbij
in duplo te doen toekomen een afschrift van een arti-
kel in het dagblad "De Vrije Alkmaarder" van Vrijdag
12.5.50, betreffende een binnenkort te houden reclame-
actie van het Humanistisch Verbond.- EINDE.-

17.5.50
/

K.C. No. 50.

Humanistisch Verbond wil grotere bekendheid

Op een persconferentie, die te Alkmaar gehouden werd, heeft de voorzitter van de Alkmaarse afdeling van het Humanistisch Verbond verklaard, dat het Verbond binnenkort een reclame-actie zal houden, waardoor de doelstelling van het Humanistisch Verbond zullen worden uitgedragen. Het percentage van de onkerkelijken in Noordholland bedraagt 34 pct; en slechts een zeer klein gedeelte daarvan is aangesloten bij het Verbond, dat in Noordholland's Noorderkwartier drie afdelingen heeft; in Alkmaar, in Den Helder en in Winkel. Men wil dit doen door middel van „aandelen”, die geïnteresseerden voor f 1 of f 2.50 bij de leden van het Verbond kunnen kopen. In ruil daarvoor krijgen zij de uitnodigingen voor door het Verbond georganiseerde lezingen en avonden. Men hoopt hierdoor het aantal leden van het Humanistisch Verbond, dat een geestelijk tehuis voor buitenkerkelijken en een wapen in de strijd tegen het nihilisme wil zijn, te vergroten.

INLICHTINGDIENST BEVERWIJK

Nr. 175

28 April 1950

DIENSTGEHEIM

6.192.1
05.16

3 | 1950

84688

Onderwerp: Bijeenkomst Humanistisch Verbond
Gemeenschap Beverwijk op 22 en
23 April 1950.

Tijdens dit weekend werden te Beverwijk 2 bijeenkomsten
gehouden door de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch
Verbond.

Zaterdag 22 April 1950 had het H.V. een conferentie
belegd met vertegenwoordigers van verschillende culturele
verenigingen, welke zich, volgens de pers, in een bevredi-
gende belangstelling mocht verheugen.

X De bijeenkomst werd geleid door de voorzitter van het
H.V. Gemeenschap Beverwijk, Johannes Jacobus Romunde, geboren
te Zwolle 8-11-1894, vertegenwoordiger, wonende te Beverwijk,
Stumphiusstraat 42. Van hem werd op 5-3-50 een Informatiekaart
ingezonden.

In een door hem gegeven beschouwing heeft Romunde gezegd
dat het H.V. een niet-politieke organisatie was.

Gezien deze uitlating is het goed te wijzen op
het dagblad "Het Parool" op 11-4-49 publiceerde onder de
"Humanisten over het communisme". Het blad schreef

X "Tijdens het jaarlijkse congres van het Humanistisch
X Verbond, dat Zaterdag en Zondag te Utrecht plaatsvond, is
na inleidingen van de voorzitter, dr. J.P. van Praag, en van
mevr. B. van de Muyzenberg-Willemse, een uitvoerige gedachten-
wisseling gehouden over de verhouding van het humanisme tegen-
over het hedendaagse politieke communisme.

In een met grote meerderheid van stemmen aangenomen re-
solutie werd ten slotte o.a. vastgesteld, dat het humanisme
in het conflict der wereldmachten nimmer stelling zal kunnen
nemen in de vorm van onvoorwaardelijke aanvaarding van welke
machtsformatie dan ook, maar dat het van zijn beginselen uit
aan iedere macht zedelijke eisen stelt, zoals die van ver-
draagzaamheid, waarachtigheid, vrijheid en gerechtigheid,
die zich geenszins beperken tot het persoonlijke leven,
maar evenzeer van kracht zijn op politiek en maatschappelijk
gebied.

Bij de verkiezing voor het hoofdbestuur werd mevr. Van de
Muyzenberg (CPN) niet herkozen. Het congres wilde echter
duidelijk laten uitkomen, dat communisten wel lid kunnen
blijven of worden, maar dat het, wat het leiding geven door
communisten betreft, ieder jaar weer naar bevind van zaken
zal handelen."

? X Zondag 23 April 1950 werd in de zaal van A. Dors (gemeld),
aan de Koningstraat te Beverwijk, het winterprogramma besloten
X met een "bezinningsbijeenkomst", waar ds. P. Eldering, em.
predikant te Oegstgeest, een lezing hield over "Verantwoorde-
lijkheid en schuld".

Een uitvoerig verslag van beide bijeenkomsten, dat op 24-
4-50 verscheen in het dagblad "Kennemerland", wordt als bijla-
ge bij deze melding gevoegd.

ID.

Bijeenkomsten Humanistisch Verbond

Door de gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond was Zaterdagmiddag een conferentie belegd met vertegenwoordigers van verschillende culturele verenigingen, welke zich in een bevredigende belangstelling mocht verheugen.

De voorzitter, de heer J. J. Romunde, gaf een beschouwing over doel en streven van het Verbond. Bij de laatste volkstelling bleek 17 pct. der bevolking niet tot een kerkgenootschap te behoren.

Het Humanistisch Verbond is opgericht 17 Februarij 1946, met het doel, voor dit volksdeel een bron van geestelijk leven te zijn. Het is een niet-politieke organisatie, die openstaat voor ieder en om gezamenlijk een dam op te werpen tegen onverschilligheid en vervlakking, zomede om de volledige ontplooiing van ieder mens te bevorderen.

Men zou intussen de bedoelingen van het Verbond verkeerd verstaan als men het slechts ziet als een vereniging voor volksontwikkeling. Het gaat hier om het eigene en waardevolle van een buitenkerkelijke levensbeschouwing, waarin de mens gezien wordt als geestelijk en zedelijk wezen. Antikerkelijk is het Verbond niet, maar het acht zich vanzelfsprekend verplicht, op te komen voor het goed recht van humanisme.

In de eerste vier jaren van zijn bestaan heeft het Verbond zich, behalve door middel van bezinningsbijeenkomsten, radiotoespraken, conferenties en het Maandblad „Mens en Wereld”, ook met niet minder dan 40.000 brochures en geschriften gericht tot het buitenkerkelijke deel van het Nederlandse volk. 5500 Nederlanders hebben tot op heden gehoor gegeven aan de oproep van het humanisme en dit aantal is nog groeiende.

Reeds is een belangrijk stuk humanisme verwerkelijkt, geestelijk-maatschappelijke arbeid van allerlei aard deelname aan het werk voor de massa-jeugd, de buitenkerkelijke militairen en de pleegkinderen, zomede de arbeiders in de D.U.W.-kampen, ontplooiing van steun in geestelijke en materiële zorgen.

Onder leiding van de Stichting „Mens en Wereld” werden in de grote steden adviesbureaux gevestigd met eigen sociale werksters en geestelijke raadslieden. Eigen centra, zowel plaatselijk als landelijk staan op het programma. De A. H. Gerhardstichting hoopt spoedig te komen tot een tehuis voor ouden van dagen. De vorming en ontplooiing van geheel het onkerkelijke volksdeel is thans aan de orde en deze taak sluit zich ten nauwste aan

bij de Internationale uitwisseling van ideeën. Het stemt het hoofdbestuur van het Verbond dan ook tot voldoening, dat voor de zomer van 1951 een Internationaal demonstratief congres van het moderne humanisme te Amsterdam zal worden gehouden.

De „Bezinningsbijeenkomsten” van de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond zijn gistermorgen besloten met een lezing door ds. P. Eldering, em. predikant te Oegstgeest over „Verantwoordelijkheid en schuld”.

Er wordt in de wereld ontzettend veel geleden, doch hier staat tegenover, dat er minstens evenveel moois valt te waarderen, doch slechts weinigen zijn hier erkentelijk en dankbaar voor.

Hoe roekeloos wordt er niet omsprongen met de gezondheid, toch eigenlijk de grootste schat. Wij kunnen ons leven niet verlengen, maar wel bekorten en hoe dikwijls gebeurt dit niet door uitpattingen op allerhande terrein.

Behalve voor ons zelf, dragen we ook verantwoording voor anderen en spreker was de overtuiging toegedaan, dat deze toch onder een groot deel der mensheid leeft. Veel zijn we aan de gemeenschap verplicht, maar tonen we ons hier erkentelijk voor? Te weinig wordt gedacht aan de moeite en dikwijls voorkomende gevaren, die de bezorgers van onze dagelijkse behoeften moeten meemaken.

Al spreken wij humanisten niet van zonde, toch zal niemand onzer ontkennen, dat er een schuld bestaat en hoe meer wij hiervan zijn doordrongen, hoe beter. Er wordt vaak beweerd, onwetend zondigt niet”, maar deze regel meende ds. Eldering met kracht te moeten weerleggen, hetgeen hij met enkele treffende voorbeelden staaft.

De adeldom van de mens is te kunnen zondigen, maar het is zijn ellende, dat hij het doet. In de kerken werkt men naar sprekers mening teveel met zonde en vergeving, doch het is een gelukkig verschijnsel, dat hierin een kentering ten goede is waar te nemen.

Critiek op anderen kan goed, zelfs nodig zijn, maar het eerst nodige is zelfcritiek en hieraan ontbreekt nogal eens wat. Waar schuldbesef ontstaat, komt eveneens het verantwoordelijkheidsbesef naar voren.

Tot slot van zijn boeiend betoog is door ds. Eldering nog de mogelijkheid besproken een dreigende oorlog te voorkomen. Hij meende, dat deze kans bestond, als de mens in de soldaat niet geheel onderging. Dit te bevorderen verdient de steun van Christenen, Humanisten en Vrijdenkers.

24/4-50

Wordt medegeedeeld.

Middelburg

OP KAART
ACD/48
DAI. 19/6.50
PAR. J.T.

6.192.1
037.11
28 APR. 1950
ACD/04462

Bijeenkomst Humanistisch Verbond, afdeling Middelburg

Datum 23 April 1950.

Plaats: bovenzaal Schouwburg, Molenwater, Middelburg.

* Spreker: Willem Laurens GROET, geboren 13 October 1907 te Amsterdam, hoofd ener school, wonende Nieuwe Vlissingse weg 10 te Middelburg.

Onderwerp: Opvoeding.

Zaalcapaciteit: 100 plaatsen.

Aanwezig: 35 personen.

Stemming: aandachtig.

* Te 10,30 opende Drs. Jan Scheltens, geboren te Hogeveen, 9 Juni 1901, wonende Zuidsingel 78 te Middelburg, deze bijeenkomst. Hij gaf direct het woord aan de spreker van deze morgen. Deze begon met te zeggen dat het zijn bedoeling was om het gekozen onderwerp "Opvoeding", met de aanwezigen te bespreken. Na afloop konden er vragen worden gesteld die hij dan zou trachten te beantwoorden. Hij was niet van plan om te gaan debateren. Hij verzocht de aanwezigen om zich bij een hen opkomende vraag daarin niet vast bijten omdat dit vaak tot gevolg heeft dat men dan het verdere verloop van de lezing niet volgt. We moeten de taak opvoeden in verschillende onderdelen verdelen. Voor vele mensen is opvoeden een moeilijke taak. Hij hoort dan ook dikwijls de klacht dat de mensen ten einde raad zijn en niet weten hoe verder te handelen. Volgens spreker is dit vaak een gevolg van het feit dat vele ouders zich niet de moeite getroosten vooraf te bestuderen hoe men moet opvoeden en wat opvoeden inhoudt. Men denkt vaak dat dit vanzelf komt. Opvoeden is volgens spreker een van de oudste vakken. De mensheid heeft zich reeds altijd met dit onderwerp bezig gehouden. Spreker gaat diverse methodes van opvoeden na. Voor ieder kind moet de wijze van opvoeden anders zijn. Naast het leiding geven moet men het kind ook een zekere mate van vrijheid geven, tengevolge waarvan zelfbewustheid ontstaat. Men mag niet altijd voor het kind denken en/of handelen. Door schade en schande moet het kind wijs worden. De kinderen hebben recht op een zekere mate van vrijheid, onverschillig of dit voor de ouders ongerustheid medebrengt of niet. Door spreker worden verschillende uitlatingen van Duitse opvoedkundigen aangehaald. Verder bespreekt hij de taak van het gezin bij de opvoeding. Het gezin heeft de eerste en de grootste taak. Vervolgens komt dan de school. In verband daarmee is het taak van de ouders die school voor het kind te kiezen waar men zich het meeste toelegt op de opvoeding die het kind nodig heeft. Spreker bespreekt het verschil tussen de taak van het gezin en van de school. De school mag volgens hem niet zijn aanpassen aan het gezin. De taak van de school moet zijn, het kind opvoeden in gemeenschapszin voor de maatschappij waarin het straks wordt opgenomen. Spreker is uiterst voorzichtig in zijn rede met het stellen van bepaalde lijnen. Hoe verschillend de taak van beiden is, moeten zij toch beiden zorgen dat het kind niet op roeit tot een asphalt-kind. Immers dan is het rijp voor verkeerde invloeden, zoals fascisme, communisme en dergelijke. Daar inmiddels de hem toegestane tijd verstreken was, eindigde spreker en gaf hij gelegenheid tot het stellen van vragen, waarna door een paar personen vragen werden gesteld. Op de vraag hoe hij dacht over de Jeugdbeweging inzake de opvoeding, gaf hij te kennen, dat hoewel hij daarover nog niet had gesproken, hij de Jeugdbeweging zeer belangrijk vond, indien geschoold en geschikt kader aanwezig was. Op de vraag hoe hij dacht over Bijbelonderricht op de Lagere Openbare School, gaf hij als zijn persoonlijke mening te kennen, dat zulks, maar dan facultatief, gewenst was.

Te 12,15 uur sloot Drs. Scheltens deze bijeenkomst.

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Bijeenkomst Humanistisch Verbond
Gemeenschap Beverwijk op 22 en
23 April 1950.

Tijdens ditweekend werden te Beverwijk 2 bijeenkomsten gehouden door de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond.

Zaterdag 22 April 1950 had het H.V. een conferentie belegd met vertegenwoordigers van verschillende culturele verenigingen, welke zich, volgens de pers, in een bevredigende belangstelling mocht verheugen.

De bijeenkomst werd geleid door de voorzitter van het H.V. Gemeenschap Beverwijk, Johannes Jacobus Romunde, geboren te Zwolle 8-11-1894, vertegenwoordiger, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 42. Van hem werd op 5-3-50 een Informatiekaart ingezonden.

In een door hem gegeven beschouwing heeft Romunde gezegd dat het H.V. een niet-politieke organisatie was.

Gezien deze uitlating is het goed te wijzen op hetgeen het dagblad "Het Parool" op 11-4-49 publiceerde onder de kop "Humanisten over het communisme". Het blad schreef toen:

"Tijdens het jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond, dat Zaterdag en Zondag te Utrecht plaatsvond, is na inleidingen van de voorzitter, dr. J.P. van Praag, en van mevr. B. van de Muyzenberg-Willemse, een uitvoerige gedachtenwisseling gehouden over de verhouding van het humanisme tegenover het hedendaagse politieke communisme.

In een met grote meerderheid van stemmen aangenomen resolutie werd ten slotte o.a. vastgesteld, dat het humanisme in het conflict der wereldmachten nimmer stelling zal kunnen nemen in de vorm van onvoorwaardelijke aanvaarding van welke machtsformatie dan ook, maar dat het van zijn beginselen uit aan iedere macht zedelijke eisen stelt, zoals die van verdraagzaamheid, waarachtigheid, vrijheid en gerechtigheid, die zich geenszins beperken tot het persoonlijke leven, maar evenzeer van kracht zijn op politiek en maatschappelijk gebied.

Bij de verkiezing voor het hoofdbestuur werd mevr. Van de Muyzenberg (CPN) niet herkozen. Het congres wilde echter duidelijk laten uitkomen, dat communisten wel lid kunnen blijven of worden, maar dat het, wat het leiding geven door communisten betreft, ieder jaar weer naar bevind van zaken zal handelen."

Zondag 23 April 1950 werd in de zaal van A. Dors (gemeld) aan de Koningstraat te Beverwijk, het winterprogramma besloten met een "bezinningsbijeenkomst", waar ds. P. Eldering, em. predikant te Oegstgeest, een lezing hield over "Verantwoordelijkheid en schuld".

Een uitvoerig verslag van beide bijeenkomsten, dat op 24-4-50 verscheen in het dagblad "Kennemerland", wordt als bijlage bij deze melding gevoegd.

VERBINDING 15.

No. C/4/III/2

B

Dienstgeheim

Velsen

Onderwerp: Informatieve openbare bijeenkomst van het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Velsen, genouden op 13-4-50 in de R.H.B.S. te Velsen.

X Spreker: Dirk Theo Winter geb. 17-4-13 Amsterdam, leraar R.H.B.S., Hofdijklaan 31 Velsen.

Aanwezig: 12 personen (w.o. wethouder Visser (P.v.d.A.))

Stemming: Aandachtig.

6. 192. 1
05. 11
12 APR. 1950

ACD 039 53

Spreker, die de aanwezigen namens het bestuur van het Gemeenschap Velsen welkom heette, zette onder het motto "Een eigen tehuis voor 1½ miljoen buitenkerkelijken" in korte bewoordingen het doel van het Humanistisch Verbond uiteen, waarbij hij opmerkte, dat deze bijeenkomst uitsluitend een informatief karakter droeg om te peilen, welke belangstelling er bij de vertegenwoordigers van grote bedrijven en instellingen voor het Hum. Verbond bestaat, waartoe dan ook deze vertegenwoordigers waren uitgenodigd, waarbij de opzet was, het ledenaantal van het Hum. Verbond uit te breiden om daardoor grotere invloed bij de autoriteiten te verkrijgen.

Spreker memoreerde, dat in het Hum. Verbond voor een ieder plaats is, ook voor de Communisten. Het hoofdbestuur stelt, aldus spreker, geen prijs op Communistische hoofdbestuursleden, hetgeen reeds gebleken was, omdat een in het hoofdbestuur zitting hebbende communist bij bestuursverkiezing, niet werd herkozen.

Na zijn korte uiteenzetting werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen, waarvan door 5 personen gebruik werd gemaakt.

Een onbekend gebleven persoon stelde de vraag of het niet wenselijk was contact op te nemen met de vereniging "De Dageraad" om te komen tot een fusie, omdat men tezamen meer invloed kan verkrijgen.

Spreker beantwoordde deze vraag met te zeggen, dat reeds verschillende malen contact met deze vereniging was opgenomen, doch dat samenwerking niet mogelijk was, omdat "De Dageraad" vijandig staat tegenover elke godsdienstige overtuiging, terwijl het Hum. Verbond voor een ieder open staat.

Na beantwoording der vragenstellers werd deze bijeenkomst door spreker gesloten.

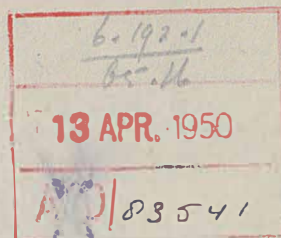
α Binde.

7 April 1950

Nr. 155

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Zondagmorgen-bijeenkomst
van het Humanistisch Ver-
bond, Gemeenschap Beverwijk
op 2 April 1950.

Zondag 2 April 1950 hield de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond een ochtendbijeenkomst in de zaal van A. Dors, Koningstraat 25 A te Beverwijk.

J.K.

X | Voorzitter van genoemde Gemeenschap is de heer André Sluis, geboren te Beverwijk 2-2-1924, arbeider papierfabriek, wonende te Velsen, Westerwijkstraat 14.

Dr. Garnt Stuiveling uit Hilversum sprak over:
"De taak die ons wacht."

Volgens spreker had het Humanistisch Verbond, ondanks zijn grote activiteit, het nog niet verder kunnen brengen dan 5500 leden. Het Verbond staat thans aan het begin van een overgangstijd. Op het congres, dat in 1951, bij het vijfjarig bestaan plaats heeft, zullen hiervoor richtlijnen worden gegeven.

Een verslag over deze vergadering verscheen in het dagblad "Kennemerland" van 3.4.50 en wordt bij deze melding gevoegd.

I.D.

Dr. G. Stuiveling sprak voor Humanistisch Verbond

Voor de gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond sprak gistermorgen in de zaal „Dors”, Dr. Garnt Stuiveling uit Hilversum over „De taak die ons wacht”. De heer Stuiveling begon zijn rede met er op te wijzen, dat het Verbond thans aan het begin van een overgangs tijd staat. Op het congres, dat in 1951, bij het vijfjarig bestaan plaats heeft, zullen hiervoor de richtlijnen worden aangegeven.

Ondanks het feit, dat er in Nederland tussen de 1½ en 2 miljoen buitenkerkelijken zijn, zijn er veel te weinig principieel georganiseerd. Het Humanistisch Verbond heeft het, ondanks zijn grote activiteit, nog niet verder kunnen brengen dan 5500 leden. Ondanks dit kleine aantal is veel bereikt. Wilen we echter blijvend erkend en gehoord worden, aldus spreker, dan zullen wij de beschikking moeten hebben en houden over mensen met gezag, zelfs in de allerhoogste kringen. Het gaat n.l. niet alleen om het aantal, doch vooral om de kwaliteit der leden.

De vraag wordt vaak gesteld, aldus spreker, „is humanisme buitenkerkelijk en is iedere buitenkerkelijke humanist?” De heer Stuiveling meende dit met beslistheid te moeten ontkennen, zich hierbij beroepende op uitspraken van de grootste geleerden. Afgaande op de cijfers der laatste volkstelling is het aantal der bevolking, dat tot geen kerkgenootschap meer be-ruim 17 pct. In 1900 was het slechts 2 pct. Voor boven de Moerdijk is dit gevoegelijk te stellen op 25 pct. Het is de taak van het Verbond deze mensen tot organisatie te brengen. Ons werk is niet gebaseerd uit hoop op loon of vrees voor straf, maar louter uit dienende liefde. Wij hebben niet de behoefte de kerkelijken hiervan af te halen, maar wel, om de buitenkerkelijken tot humanisten te maken. Men houde hierbij echter in het oog, dat wij ons niet in de hoek laten dringen, zoals in Nederland lang genoeg is gebeurd. Het gaat niet om kleine dingen, maar om de belangen van een vijfde deel der gehele Nederlandse bevolking. 3.4.50

Wordt medegedeeld.

B

6.192.1
05 11

Openbare vergadering van het Humanistisch Verbond, afdeling Middelburg.

Datum 2 April 1950.

Aanvang 10,30 uur.

Plaats van samenkomst, Bovenzaal Schouwburg, Molenwater, Middelburg.

Spreker: H.J.J. Lips uit Amersfoort.

Onderwerp: Strijdbare Verdraagzaamheid.

Zaalcapaciteit: 100 plaatsen.

Aanwezig: 30 personen.

Stemming: aandachtig.

11 APR. 1950
ACD/ 03364

Middelburg

Te 10,30 uur oende Drs. Jan Scheltens, geboren te Hoogeveen 9 Juni 1901, wonende Zuidsingel 78 te Middelburg, deze bijeenkomst.

Hij gaf direct het woord aan de spreker van deze morgen, de heer, H.J.J. Lips uit Amersfoort. Nadat deze zijn rede had aangekondigd stelde hij in verband daarmee de vraag "Wat is verdraagzaamheid".

Hieromtrent bestaat volgens spreker veel verschil van mening. Dit moet volgens hem niet zo zijn, dat men door wettelijke bepalingen gebonden, nalaat een ander de hersens in te slaan, dus te verdragen dat de tegenstander blijft leven, maar dit moet vooral voor een Humanist zijn, respect hebben voor de eerlijke levensovertuiging van een ander, echter zodanig dat eigen overtuiging de overhand blijft houden. Met verschillende voorbeelden versierde spreker zijn rede. Als voorbeeld gaf hij onder andere het volgende:

Enige tijd geleden heeft hij een lezing gehouden voor dienstweigeraars. Volgens spreker is het standpunt van een eerlijke ernstige dienstweigeraar, namelijk geen geweld te willen gebruiken tegen een ander, een zuiver Humanistisch standpunt. Dit standpunt gaat echter uit boven datgene wat de massa wil. Enkele van deze dienstweigeraars vroegen hem hoe het kwam dat zij gestraft werden voor een tijdsduur langer dan hun werkelijke dienstdtijd. Spreker had hen daarop geantwoord dat de straf die zij gekregen hadden, te wijten was aan hun eigen schuld. Zij hadden zich door hun standpunt gesteld boven de doorsnee mens. Daar zij zulks hadden gedaan uit beginsel, moesten zij ook bereid zijn hiervoor hun offer te brengen. Het brengen van dit offer was volgens spreker ook een manier van strijdbare verdraagzaamheid. Immers door hun standpunt te handhaven werden zij gestraft. Na nog enkele voorbeelden te hebben besproken en het standpunt van vele katholieken over het humanisme uiteengezet te hebben, besloot spreker te 11,45 uur zijn rede. Drs. Scheltens dankte de spreker en sloot deze bijeenkomst.

Corres. nr. 99.

OP KAWAERT
ACD/ 46
DAT: 3/5 1950
PAR: 16.8

Verzoeken bijgaande lijst te willen agenderen, waarna berging in O.D. 245.

Namen o.k., c.q. kaarten aanvullen.

OP KAART
ACD/46
DAT: 27-3-50
PAR: RIT

23-MRT 1950
ACD/02353

AFSCHRIFT

VOORLOPIGE LEDENLIJST PER 25 JANUARI 1950

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP ROTTERDAM

Tijdelijk Secretariaat: Bergweg 172, Tel. 80885

1. Els Brouwer, Internaat Van Brienoord, Rotterdam-Z. 2.
tel. 28775.
2. Riet Colle, Vlaardingerdijk 31a, Schiedam.
3. Leo Francooys, Kleine Visserijstraat 45, Rotterdam-W.
tel. (37699)
4. Ria van Geerensteyn, Leopoldstraat 32a, Rotterdam-C. 1.
tel. 24946.
5. Ans van Harmelen, Julianalaan 28, Schiedam.
6. John den Hartog, Zijdewindestraat 115b, Rotterdam-C. 2.
7. Karel Heymans, Bergweg 172, Rotterdam-N. 1.
tel. 80885.
8. Beatrix van Hoeve, Boezemlaan 13, Rotterdam-N. 1.) tel. 82196
9. Laura van Hoeve, Boezemlaan 13, Rotterdam-N. 1.)
10. Rob Houwaard, Nolensstraat 35, Rotterdam-C. 2.
11. Sophie Mensen, Robert Owenstraat 13, Rotterdam-N. 2.
12. Louis Metz, Kogelvangerstraat 6, Rotterdam-C. 2.
13. Martin Mooy, Puntstraat 34, Rotterdam-W.
14. Harry van Os, Bergse Plaslaan 13, Rotterdam-N. 2.
15. Theun Overdijk, Hoyledestraat 21b, Rotterdam-N. 1.
16. Ton de Regt, Bilderdijkstraat 67b, Rotterdam-W.
17. Bep Rinck, Bergweg 144, Rotterdam-N. 1
tel. (40489).
18. Kees Ruppert, Zoutziedersstraat 26, Rotterdam-W.
tel. toestel 182).
19. Inge Slob, Essenburgsingel 61, Rotterdam-W.
tel. 37272.
20. Janny Slob, Essenburgsingel 61, Rotterdam-W.
tel. 37272.
21. Wil Stam, (Wester Volkshuis, R. Visscherstr. 18, R'dam-W.)
Statenweg 94a, Rotterdam-C. 2.
tel. (37073)
22. Kees Steyne, W. van Zuylenstraat 5b, Rotterdam-W.
tel. (23220, toestel 151)
23. John van Veen, Straatweg 158, Rotterdam-N. 2.
tel. 49319.
24. Albert Vogel, Van Riebeeckstraat 5, Vlaardingen.
25. Riet van der Winden, Bergweg 250, Rotterdam-N. 1.
tel. 41400, Barendrecht 404.
26. Jeep de Vries, Jul. van Stolberglaan 46b, Rotterdam-N. 2.
27. Gerda van Zijl, Julianastraat 21, Barendrecht.
tel. (25400), Barendrecht 378.

Belangstellenden:

1. Leen Blesgraaff, Erasmusstraat 57a, Rotterdam-N. 1.
2. Meindert Knecht, Mathenesserstraat 21, Rotterdam-W.
3. Alie Meyer Drees, Rochussenstraat 315a, Rotterdam-W.
4. Jeanne van Schoonhoven, Lisstraat 38, Rotterdam-N. 1.
5. Herma Vermey, Berglustlaan 73, Rotterdam-N. 2.
6. Wim Welling, Essenburgstraat 29 II, Rotterdam-W.
7. Mies van der Wiel, v.d. Palmstraat 10b, Rotterdam-W.

DIENSTGEHEIM.

b

ONDERWERP: Openbare Zondagmorgenbijeenkomst van het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Alkmaar.

PLAATS: De zaal van Valk's-Lunchroom, aan de Houttil te Alkmaar.

DATUM: Zondag 19 Maart 1950 te 10,30 uur.

SPREKER: X) A.ERIKS, journalist, wonende te Alkmaar, gemeenteraadslid voor de P.v.d.A. met het onderwerp "De grote levenswet, een Humanistisch sprookje".

ZAALCAP.: Plm. 100 personen.

AANWEZIG: Plm. 45 personen.

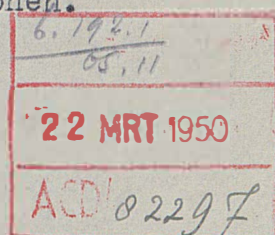
V E R S L A G.

=====

Op 19 Maart 1950 hield het Humanistisch Verbond Gemeenschap Alkmaar in Valk's-Lunchroom aan de Houttil alhier, een openbare Zondagmorgenbijeenkomst.

Te omstreeks 10,30 uur opende de voorzitter van genoemde gemeenschap, de heer W.KOEMAN, wonende te Schoorl (bij Uw dienst bekend) met een kort welkomstwoord de bijeenkomst. De inleiding van A.ERIKS werd voorafgegaan door een viool-solo gespeeld door Mevrouw ELTE, wonende Laat No.105 en ERIKS Jr. wonende Westerweg No.338 beiden te Alkmaar. Zij staan alhier gunstig bekend.

A.ERIKS het woord nemende vertelde een modern sprookje met een humanistische strekking, getiteld "Hieroman". Deze Hieroman was koning van een groot land. Hij was lichamelijk en geestelijk een mismaakt man, maar zijn mismaaktheid werd bedekt met een hermelijnen mantel. De koning regeerde als een dictator en de voorspoed die hij zijn volk beloofd had, bleef uit. Over Hieroman werd gezegd, dat hij zijn rijk aan de duivel verkocht had en bij diens gratie leefde. Alleen een loswoord (een bepaald sleutelwoord), door iemand uitgesproken, zou de koning van zijn voetstuk kunnen stoten en de mismaaktheid van de koning aan het volk tonen. Drie zonen van een jachtopziener van de koning gingen op zoek om achter een loswoord te komen. Zij wilden ook koning worden en heersen over het volk. In een korte tijd stierven

twee van deze zonen, doch de derde bleef leven en kwam toevalligerwijze achter het sleutelwoord. Hij spreekt ter gelegenheid van een terechtstelling van een misdadiger, waarbij de koning volgens het gebruik aanwezig is, het z.g. loswoord uit, want de hermelijnen mantel valt van zijn lichaam en de mismaaktheid van zijn lichaam wordt zichtbaar voor het volk. Dit is te veel voor de koning en hij streeft. De derde zoon van de jachtopziener neemt daarna de plaats van koning Hieroman in. De nieuwe koning werkt en streeft naar een ware harmonie in het leven. Het lijden van anderen is zijn lijden, het geluk van anderen is zijn geluk. Hij wil mens zijn en tracht anderen op te richten uit de ellende. Hij streeft naar de ware harmonie. De inleiding van ERIKS werd door een kleine pauze onderbroken; in zijn rede werd geen politiek besproken. Het geheel droeg het karakter van een bezinningsbijeenkomst. Te omstreeks 12,15 uur sloot de voorzitter van de plaatselijke afdeling van het voornoemde Verbond, op de gebruikelijke wijze de bijeenkomst. De vergadering werd bezocht door plm. 45 personen. De zaal heeft een capaciteit van plm. 100 personen. EINDE.-

21.3.50.
P.

INLICHTINGENDIENST BEVERWIJK

Nr. 209-49

DIENSTGEHEIM

Onderwerp: Oprichting, Bestuur en Winterprogramma van de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond.

In afschrift aan: I.D. Velsen.

Op Woensdag 28 September 1949 werd te Beverwijk een Gemeenschap opgericht van het Humanistisch Verbond, welke organisatie in Uw Weekoverzichten werd ingedeeld in Groep 5.

Voor de oprichting van de Gemeenschap Beverwijk was vooraf een Comité van aanbeveling gevormd.

De oprichting ging uit van het Humanistisch Verbond, District Noord Holland, waarvan het Secretariaat is gevestigd: Hofdijklaan 31 - Driehuis.

De oprichtingsbijeenkomst werd gehouden in gebouw "De Harmonie" aan de Groenelaan te Beverwijk, op 28-9-49 te 20 uur

Op 26 September 1949 was, per advertentie in het dagblad "Kennemerland" te Beverwijk, deze oprichtingsvergadering aangekondigd als "Openbare Bijeenkomst".

Verder werd daarin vermeld: "Toegang vrij. Gelegenheid tot gedachtenwisseling."

Op de oprichtingsvergadering trad als spreker op de heer H. Lips, organisator van het Hoofdbestuur, met als onderwerp: "Het Humanistisch Verbond, waarom en hoe?"

Ons is niet bekend of deze spreker dezelfde persoon is als H.J. Lips te Velsen, die, volgens persberichten van 27-2-50 door de Statencentrale Velsen van de Anti-Revolutionnaire Partij candidaat gesteld is voor de verkiezingen van de Provinciale Staten van Noord Holland op 26 April 1950.

Een verslag van de oprichtingsvergadering verscheen in het dagblad "Kennemerland" van 29 September 1949.

Dit verslag wordt als bijlage bij deze melding gevoegd. In de laatste alinea van dit verslag wordt vermeld dat een voorlopig bestuur werd gevormd en worden de namen genoemd van degenen die daarin zitting namen.

Dit voorlopig bestuur werd nadien het definitief bestuur.

Uit een advertentie in de "Kennemer Courant" van 4-11-49 blijkt dat ook in Velsen een Gemeenschap van het Humanistisch Verbond werkt.

Secretaris van de Gemeenschap Velsen woont: J. Kostelijklaan 12, Velsen.

Op Zondag 6 November 1949 organiseerde de Gemeenschap Velsen in de Rijks-H.B.S., Tiberiusplein, IJmuiden-Oost, een lezing. Als spreker trad op de heer P. Eldering uit Oegstgeest, die sprak over het onderwerp: "Godsdienst en zedelijk leven". "Toegang vrij en belangstellenden zijn welkom", aldus de advertentie.

OP KAART
ACD/45
DAT: 14-4-50
PAR: 2

5 Maart 1950.

6.192.1
01.122.3 - 01.21
6.192.1
01.122.3
14 MRT 1950
A. D. 01.073
01.145

YN

Door de Gemeenschap Beverwijk werd voor het winterseizoen 1950 het volgende programma samengesteld:

- Zondag 15 Januari: Spreker H. Lips,
Organisator van het Hoofdbestuur:
"De mens tussen aarde en hemel".
- Zondag 26 Februari: Spreker: A. Eriks.
- Zondag 19 Maart : Spreker: A.L. Constandse.
- Zondag 2 April : Spreker: Dr. G. Stuiveling.
- Zondag 23 April : Spreker: Ds. P. Eldering.

Deze bijeenkomsten worden gehouden in de zaal van de heer A. Dors, Koningstraat 25, te Beverwijk.

De bijeenkomsten van 15-1-50 en 26-2-50 werden intussen gehouden.

Op 26-9-49 zaten in het Comité van Aanbeveling voor oprichting van de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond de volgende personen:

- X1 1. Petrus Bartholomeus Hendrik Barbiers, geboren te Amsterdam op 2-6-21, van beroep kantoorbediende, tot 30-10-45 wonende te Beverwijk, nadien te Velsen, Lijsterbeslaan 33, Nederlander, Ned.Hervormd van Godsdienst.
- O.K. 2. Gerardus Wilhelmus van Leijden, geboren te Amsterdam op 14-6-1919, van beroep machine-bankwerker Hoogovens Velsen, wonende te Beverwijk, Acacialaan 22, Nederlander, Geen Godsdienst.
Lid P.v.d.A. - Algemeen Leider A.J.C. Beverwijk. Lid NVV. 22-4-49 Gekozen voor N.V.V. in H.O.-kern te Velsen. 1949 Voorzitter Alg. Ned. Metaalbewerkersbond (NVV). 14-5-49 Als voorzitter van A.M.M.B. afgevaardigd naar de Kadervergadering te Alkmaar over de scheuring van het Wereld Vak-Verbond. 22-6-49 Candidaat Nr. 11 P.v.d.A. Gemeenteraadsverkiezing.
- O.K. 3. Elizabeth Meijer, geboren te Alkmaar op 4-6-1906, zonder beroep, Nederlander, Geen Godsdienst, wonende te Velsen-Noord, Wijkerstraatweg 174. Leeft in concubinaat met Paulus Rens, geboren te Velsen 11-3-1908, van beroep bedrijfsleider, eveneens wonende Wijkerstraatweg 174 te Velsen-Noord. Zij hebben 2 kinderen.
- X1 4. Paulus Jacobus Rijken, geboren te Amsterdam 22-9-1902, van beroep kantoorbediende Hoogovens, Nederlander, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24.
Lid P.v.d.A. - Lid N.V.V. 20-5-49 Voorzitter Beambtenkern Hoogovens. 1949 Lid zangkoor D.O.V. en lid A.N.G.O.B., beide organisaties links extreem georiënteerd. 1948 Secretaris B.B.B. (Beverwijkse Bestuurders Bond) van NVV. 1-10-49 Als zodanig vertegenwoordigd bij de opening van de Fratecotentoonstelling te Beverwijk, de links extreem georiënteerde Bond van Arbeiders Esperantisten in het gebied van de Nederlandse Taal. 10-10-49 Voorzitter A.B.C.C. (Algemene Beverwijkse Culturele Commissie). 1949 Voorzitter Theosofische Vereniging Nederland, Loge "Kennemerland"

5. Johannes Jacobus Romunde, geboren te Zwolle op 8-11-1894, van beroep vertegenwoordiger, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 42, Nederlander.

Lid P.v.d.A.

In 1946 als candidaat gekozen voor de P.v.d.A. in de Gemeenteraad te Beverwijk. Herkozen op 22-6-49 als Nr. 3 op de candidatenlijst.

Na de bezetting was hij enige tijd Hoofd van het Bureau Volkshuisvesting te Beverwijk.

6. Jacob Schmohl, geboren te Arnhem op 14-12-1906, van beroep bestuurder Twentse Bank, wonende te Beverwijk, Vondellaan 89, Nederlander, Ned. Hervormd.

Lid P.v.d.A.

Zijn vrouw: Maria Elisabeth Schmohl-Heijnes, geboren te Amsterdam op 12-9-1909, is eveneens lid P.v.d.A.

Zij is voorzister van de Vrouwenafdeling P.v.d.A., afdeling Beverwijk. Belijdt geen Godsdienst.

19-9-49 bezocht zij de oprichtingsvergadering van het C.P.N.-Vredescomite Beverwijk.

In 1949 was zij commissaris in het bestuur van de P.v.d.A. te Beverwijk. Op de vergadering van 13-1-50 trad zij als zodanig uit dit bestuur.

7. André Sluis, geboren te Beverwijk 2-2-24, arbeider papierfabriek, Nederlander, Geen Godsdienst, woonde tot 1-12-48 te Beverwijk, Kees Delfsweg 56, nadien te Velsen, Westerwijkstraat 14.

Secretaris van de Democratisch Socialistische Jongeren Vereniging "D.S.J.V. - Nieuwe Koers", afdeling Beverwijk, opgericht 26-4-46. Hij hield nog een causerie op een vergadering van deze organisatie op 6-1-50 te Beverwijk.

Volgens een advertentie van 26-9-49 en het als bijlage bijgevoegde persverslag van 29-9-49 is bij hem gevestigd: Het correspondentie-adres voor Beverwijk e.o., van de Gemeenschap Beverwijk van het Humanistisch Verbond.

8. Hendrikus Bernardus Toebes, geboren te Haarlem op 19 Mei 1889, arbeider, wonende te Beverwijk, Arendsweg 94, Nederlander.

Dienstweigeraar.

Secretaris van de A.N.G.O.B., afdeling Beverwijk, Voor de oorlog colporteur met "De Wapensnede"; na de oorlog 1945 met "De Vredesactie". Abonné op "De Vredesactie". Schreef in dagblad "Kennemerland" van 20-10-49 een artikel over het 50-jarig Jubileum van de A.N.G.O.B.

9. Dirk Visser, geboren te Oudkarspel 21-5-1905, arbeider, wonende te Beverwijk, Noorderwijkweg 78, Nederlander.

Lid P.v.d.A. Was reeds in 1948

Secretaris van de Humanistische Werkgemeenschap P.v.d.A, voor het propageren dezer beginselen in buiten-kerkelijke kringen.

Nog zij opgemerkt dat de echtgenote van P.J. Rijken, onder 4 hiervoor genoemd, genaamd is: Anna Rijken-Wernik, geboren te Haarlem 8-9-02, zonder beroep, wonende te Beverwijk, Stumphiusstraat 24, Nederlandse, Geen Godsdienst, eveneens lid is van de P.v.d.A. Zij is verder voorzitter van de afdeling Beverwijk A.N.G.O.B. Als zodanig was zij vertegenwoordigd bij de opening van de Frateco-Esperantisten-tentoonstelling te Beverwijk op 1-10-49. Zij leidde verder de Jubileumvergadering van de ANGOB op 22-10-49, i.v.m. 50-jarig bestaan.

NK

4.

Er zaten totaal 9 personen in het Comité van Aanbeveling.
Het gevormd bestuur bestaat uit 5 personen.

In het bestuur der Gemeenschap Beverwijk hebben zitting:

1. A. Sluis, onder Nr. 7 hiervoor genoemd.

2. D. Visser, onder Nr. 9 hiervoor genoemd.

O.K. 3. Pieter Rem, geboren te Velsen 16-12-19, van beroep winkelbediende, Nederlander, Geen Godsdienst, tot 23-10-46 wonende te Beverwijk, nadien te Velsen-Noord, Wijkerstraatweg 253.

4. J.J. Romunde, onder Nr. 5 hiervoor genoemd.

O.K. 5. Annette Christine Luurs, geboren te Zuidhorn 1-8-1880, weduwe sinds 3-11-42 van Klaas Steijn, geboren Uitgeest 20-2-75, wonende te Beverwijk, Dr. Schuijststraat 17, Nederlandse, Geen Godsdienst.

Van A. Rijken-Wernik, na Nr. 9 genoemd en M.E. Schmohl-Heijnes, onder Nr. 6 genoemd, werden reeds Informatiekaarten ingezonden.

Van de Bestuursleden en de leden van het Comité van Aanbeveling worden Informatiekaarten bij deze melding gevoegd, totaal 11 stuks.

I.D.

↓
man aadst.

Afdeling van Humanistisch Verbond opgericht

Te Beverwijk is gisteravond een plaatselijke afdeling van het Humanistisch Verbond opgericht. Dit geschiedde na afloop van een vergadering in gebouw „Harmonie” aan de Groenelaan, waarin de heer H. Lips, organisator van het hoofdbestuur, gesproken heeft over het „hoe” en „waarom” van het Humanisme.

De heer Lips, die zich vooral heeft beziggehouden met het waarom van het humanisme, ging uit van de cijfers die onlangs over de volkstelling van 1947 gepubliceerd zijn. Hieruit trok hij vier conclusies:

1. De onkerkelijkheid van het Nederlandse volk neemt toe.
2. Het rooms-katholieke deel vertoont een kleine groei.
3. De vrijzinnigen en hervormden zijn achteruit gegaan.
4. De gereformeerden hebben zich gehandhaafd.

Het op de buitenkerkelijken betrekking hebbende cijfer 17.04 % achtte de heer Lips geen juist beeld, omdat velen z.i. schroomden zich tegenover de volkstellers duidelijk uit te spreken. Als juiste cijfer noemde hij ongeveer 20%.

Het feit, dat dus ongeveer een vijfde deel van het Nederlandse volk zich heeft losgemaakt van de dogma's en grondbeginselen der kerken, vond spreker geen reden om te juichen, aangezien hiervoor geen andere geestelijke waarden in de plaats gekomen zijn. De oprichting van het Humanistisch Verbond is de consequentie geweest van de bezorgde vraag: „Waar gaan wij heen”? Sprekende over het karakter van de strijd, die de kerken voeren om het verloren terrein terug te winnen, merkte de heer Lips op, dat het wapen hier tegen geen vaag negativisme moet zijn, maar een geestelijke weerbaarheid. En dat daarbij niet vergeten mag worden, dat ook de anderen een deel van de Waarheid met zich dragen. Hij pleitte voorts voor verdraagzaamheid; niet een duldende verdraagzaamheid, maar een positieve beredheid tot constructieve samenwerking.

Na afloop van de vergadering werd een voorlopig bestuur gevormd. Hierin namen zitting de heren A. Sluis, D. Visser, P. Rem, J. Romunde en mevr. Steijn. Het correspondentieadres is Westerwijkstraat 14, Velsen-Noord.

29/9.49

B
—

6.192.7
05.11
7 MRT 1950
ADJ 01323

DIENSTGEHEIM

Den Haag

1 Maart 1950

Verbinding: No.12

Doss.49/22

Onderwerp: Bijeenkomst van het Humanistisch Verbond

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Levens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Het Humanistisch Verbond hield op Zondag, 26 Februari 1950, in het Kunstcentrum, Lange Voorhout 64 te 's-Gravenhage, een bijeenkomst, waar Max VAN PRAAG sprak over "Humanistische Ethiek".

Hij behandelde de oorsprong van het Humanisme, waarbij hij verklaarde, dat de Epicuristen de eerste Humanisten waren en niet de Stoïcijnen, zoals door velen wordt aangenomen. De Stoïcijnen stonden tegenover de Christenen en zij noemden hen dweepziek. De kern van het Humanisme is: "Geloof in de mens". Op deze aarde en met deze mensen is geluk mogelijk. Dat is de vreugdevolle levensaanvaarding, zoals dat was bij de Epicuristen.

Het moderne Socialisme is zo zakelijk wetenschappelijk geworden, dat het de heilsverwachting verloren heeft. Het oude socialisme was bezield met een heilsverwachting van een nieuwe en goede wereld en dit trok miljoenen aan. Het socialisme is echter in zakelijkheid ten onder gegaan en dit leidt tot nihilisme. Het Christendom had men verloren en nu verloor men ook de menselijke waardigheid, zodat nationaal-socialisme en bastaard-communisme konden ontstaan. In het moderne Humanisme wordt de menselijke waardigheid gered. Epicurus kwam met de filosofie der vreugde. De taak van de mens is om edel en schoon te leven en daarin ligt de menselijke waardigheid. Om zo te leven moet men bevrijd worden van vrees voor de goden en voor de dood.

Het is verboden achter genietingen aan te jagen, doch als ze er zijn moeten ze edel worden genoten als een godsdienstige plechtigheid.

De armoede van het proletariaat bestaat daarin, dat het niet over de geestelijke midelen beschikt tot levensverfijning.

De warme gevoeligheid moet overheersen. De Humanisten zoeken een levend contact met elkaar en dat is onmogelijk bij heerschappij en dwang. De Humanistische levensbeschouwing moet men nooit ondergeschikt maken aan welke politiek ook.

Deze vergadering werd door 35 personen bezocht. (einde)

3

Verbinding No.58
Onderwerp: Vergadering Humanistisch
Verbond, Afd. Sneek.

Dienstgeheim

6.192.1.
05.11.

No.23/1950

Sneek, 25 Februari 1950

Betrouwbaarheid berichtgever:--
Waardering bericht: betrouwbaar
Ondernomen actie: geen
Medewerkende instanties: geen

\$

OP KAART
ACD/4
DAT: 12-3-50
PAR: 8.

1 MRT 1950
ACD/00009

Op Zaterdag 18 Februari 1950 werd alhier een bijeenkomst gehouden van de Afdeling Sneek van het Humanistisch Verbond.

Sneek

X | De bijeenkomst werd geopend door de voorzitter van de Afdeling Sneek, de Heer Leendert Glimmerveen, geboren te Rotterdam, 26 April 1916, onderwijzer, wonende te Sneek, Napjusstraat 74.

adhesie apparaat

X |

Na een kort welkomswoord verleende deze het woord aan de Heer H.J.J. L I P S. Deze had tot onderwerp van zijn rede gekozen: "Strijdbare Verdraagzaamheid"

De verdraagzaamheid, aldus spreker, is een der belangrijkste dingen in het humanisme, ze is een levenshouding en betekent de verscheidenheid der mensen erkennen, die in de wisselwerking hunner meningen een hogere eenheid kunnen bereiken.

Na vier jaar kan het Humanistisch Verbond zeggen, dat het in het geestelijk verkeer van ons volk is opgenomen, al heeft de vastenbrief van 2 jaar geleden, zowel als de synodale boodschap der Nederlands Hervormde Kerk inzake de kerstening der openbare school ons verontrust.

Politieke aspecten werden door spreker niet aangeroerd.

o.k. |

De bijeenkomst werd omlijst door piano- en vioolmuziek van GEORGE NICOLAAS MANAK, geboren te Assen, 15-1-1886, leraar Ambachtschool, wonende te Sneek, Bloemstraat 27 en L. GLIMMERVEEN, voornoemd.

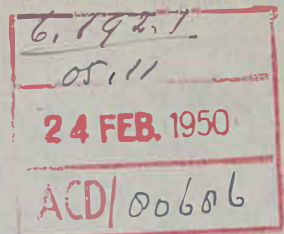
De bijeenkomst werd bijgewoond door 18 personen, waaronder zich geen communisten, althans als communist bekend staande personen, bevonden.

Einde

Verbinding 28
No. VDR. 107/50

DIENSTGEHEIM

B

Alkmaar

ONDERWERP: Openbare Zondagmorgenbijeenk-
komst van het Humanistisch
Verbond, Gemeenschap Alkmaar.-

PLAATS: De zaal van VALK's Lunchroom
aan de Houttil te Alkmaar.-

DATUM: Zondag, 19 Februari 1950, te
te 10.30 uur.-

SPREKER: A.L.CONSTANDSE, sprekende over
het onderwerp:
"Het Boek JOB".-

ZAALCAPACITEIT: Ongeveer 100 personen.

AANWEZIG: Ongeveer 90 personen.-

V E R S L A G .-

=====

Op Zondag, 19 Februari 1950, hield het
Humanistisch Verbond, gemeenschap Alkmaar, alhier een
openbare Zondagmorgenbijeenkoms. Te omstreeks 10.30 uur

opende de voorzitter van deze Gemeenschap, de Heer W.KOEMAN,
wonende te Schoorl (bij Uw dienst bekend), met een kort
welkomstwoord de bijeenkomst.-

Hierna verkreeg A.L.CONSTANDSE het woord. Hij zeide in zijn
betooq o.m. het volgende:

"Het verlangen om op deze aarde gelukkig en deugdzaam te
zijn is geen verlangen van de moderne tijd; ook in het boek
JOB kan men een dergelijk verlangen terugvinden. SPINOZA
zeide destijds: "Weldoen en blij zijn, dat zijn dingen, die
wij belangrijk moeten vinden". Weldoen en gelukkig zijn en
het streven daarnaar, kan ik dan ook geen plat materialisme
vinden. In het boek JOB kunnen we een zekere melancholie
vinden, maar ook een grote opstandigheid. Er is geen authen-
tieke tekst van het boek JOB te vinden. In dit boek is een
gedeelte door een andere auteur ingelast. Het eerste en het
laatste boek JOB is in proza geschreven. Als men het midden-
stuk eruit licht, krijgt men, wanneer men het eerste en het
laatste boek aan elkaar past een sluitend geheel. Het proza
heeft in het Boek JOB een patriarchale strekking, waarin
geen autonome moraal aanvaard wordt. Deze strekking is aan

het Humanisme vreemd. In het gedeelte dat de dichter ertussen geplaatst heeft, wordt de rechtvaardigheid van God in twijfel. In het Boek JOB is daardoor een revolte ontstaan. De dichter protesteert, omdat hij de Almacht niet rechtvaardig acht. In hoofdstuk III zien we een heel andere JOB, dan in de voorafgaande hoofdstukken. Hier zien we geen lijdzame en geduldige JOB, die zegt: "De Here heeft gegeven, de Here heeft genomen, de naam des Heren zij geloofd". In dit derde hoofdstuk vloekt JOB de dag van zijn geboorte. Hier zegt hij: "God vermeerdert mijn wonden zonder oorzaak" en "Oprechten en goddelozen, God verdelgt ze beiden". In dit gedeelte zien we een andere JOB, opstandig is hij tegen God. Hier volgt hij de stem van het menselijk geweten, die God rechtvaardiging vraagt over Zijn bestuur. Indien JOB, God als het ware aanklaagt, dan moet hij nog een andere God voor ogen gehad hebben bij wie hij om hulp zou kunnen vragen. Hier schemert JOB een andere God voor ogen dan de God van de oernatuur. De mens onderscheidt een andere God dan de God van de oernatuur, op grond van zijn saamhorigheidsgevoel, waardoor hij onderscheid weet te maken tussen iets dat hij goed en iets dat hij kwaad acht. Dit is, wat de mens superieur maakt aan de natuur. In de natuur is alles gelijk. Waar kwalitatief verschil is, daar ontstaat een andere Godsvoorstelling. Alles, dat de mens zou willen zijn, noemt hij dan God. De stelling "God is liefde", betekent eigenlijk, "wij zouden willen, dat God een rechtvaardig God zou zijn". Dit ideaal schemert ook JOB voor ogen. Omdat JOB geen ander woord voor die nieuwe God weer, noemt hij hem daarom ook maar God. Hij plaatst dus God tegenover God. Hetgeen in hoofdstuk 16 tot uiting komt, is, dat JOB een beroep doet op het ideaal menselijke. Het bewustzijn plaats zich hier tegenover het zijn. Hierbij kunnen we Pascal volgen, die de mens vergeleek met de natuur, hoewel zakker dan die natuur, nochtans staat die mens kwalitatief hoger dan deze natuur. "De mens is een riet, maar de mens is een denkend riet", zo zeide PASCAL. Het slotwoord van JOB en het slotwoord van God verschilt hierin, dat God pocht op Zijn almacht, terwijl JOB die almacht niet ontkent, maar wel rechtvaardiging vraagt van de daden, die uit die macht voortvloeien. Groot is de almacht van het zijn, groter toch de rechtvaardiging van het bewustzijn", zo eindigde CONSTANDSE. Te omstreeks 12.15 uur werd de bijeenkomst door de voorzitter gesloten. Door CONSTANDSE werd geen politiek besproken. De bijeenkomst droeg een rustig en stemmig karakter.- E i n d e .-

I.D. Amersfoort.

Dienstgeheim. *B*

Amersfoort, 15 Februari 1950.

No. 57 / 50 I.D.

6.192.1
20 FEB. 1950

ACD/80257

Onderwerp: "De Waterstofbom".

Spreker. *XI* Ir. P. Schut, wonende te Amersfoort, tijdens een bezinningsbijeenkomst van het Humanistisch Verbond, Afd. Amersfoort, op 12 Februari 1950.

Zaal. Muziekschool te Amersfoort.

Zaalcapaciteit. Plus minus 150 personen, aanwezig 35 personen.

Stemming. Rustig.

Te ongeveer 10,30 uur sprak Ir. P. Schut een openingswoord, waarin hij memoreerde dat de lezing, welke hij zou geven over de "Waterstofbom" buiten het Humanistisch Verbond stond en geheel voor zijn rekening was. Men moet, aldus Ir. Schut, kwesties los van een Vereniging of Verband kunnen zien en zich daarachter niet verschuilen, wanneer je eigen inzichten kenbaar wil maken.

De mensheid, aldus spreker, wordt door twee rampen bedreigd, de ene; radicale vernietiging op zeer korte termijn, de andere: ontzagwekkende hongersnood bij doorgaand misbruik van de bodem en vermeerdering van de bevolking. Wat de radicale vernietiging betreft zijn de gruwelverhalen overbodig: een H. bom, aldus betoogde spreker, is in staat een stad als Amsterdam of zelfs New York weg te vagen, terwijl de radio-actieve-straling, die het gevolg is van de ontploffing, alle leven doodt over een oppervlakte van ongekende omvang. Enkele H. bommen op Nederland en Nederland zou totaal zijn vernietigd.

Voorts besprak de heer Schut het tempo waarin de mensheid zich vermeerdert. Jaarlijks komen er 20.000.000 mensen bij, hetgeen tot gevolg heeft dat de grond die nodig is om het voedsel te verschaffen, steeds verder en intensiever wordt uitgebuit. Thans is per hoofd 1 H.A. nodig om het voedsel te verschaffen en Europa zelf beschikt nog maar over 0,35 H.A.. De verbetering van de Volksgezondheid en de dientengevolge daaruit voortvloeiende hogere levensduur en geringere zuigelingen sterfte, doen mede de bevolking ook en juist van de verarmde landen, met angstwekkende snelheid toenemen. Spreker waarschuwde de aanwezige om zich niet door aan angstcomplex te laten beïnvloeden, hetgeen veelvuldig in de geschiedenis voorkomt, waardoor het kindertal steeds wordt opgevoerd. Hij noemde daarbij enige voorbeelden uit China en ook uit Europese landen. Industrialisatie kan goed zijn, maar dan moet zulks niet altijd een winstobject worden, wat tengevolge heeft dat de bodem, waaruit de grondstoffen voortkomen, steeds armer wordt en gebrek dreigt te ontstaan. Hetgeen we nu oogsten, is de consequentie van een gruwelijk individualisme dat in maatschappelijke ordening en in vrijheid twee onverbidelijke tegenstellingen ziet in plaats van elkaar noodzakelijk aanvullende grootheden. Nu kan men de machten die optreden zien als natuurmachten, die als er teveel is dan moet er maar opgeruimd worden, zoals er tijdens een oorlog een overschot aan mensen of goederen worden opgeruimd, doch zo is het echter niet wij zijn cultuurmensen en als zodanig zien wij ook lichtpunten, n.l. de vrijmaking van de atoomenergie, hetgeen een geweldige prestatie van de geleerden is geweest, hetwelk tot een zegen kan leiden.

Een onafzienbaar terrein van menselijke activiteit in de beste zin van het woord is een activiteit die de dreiging van vernietiging en verhongering kan afwenden. De miljarden die de bewapening kost en hetgeen nu beschikbaar is gesteld voor aanmaak van de H. bom waren beter besteed aan irrigatiewerken en bebossing en tegelijk ook aan opvoeding en onderwijs in wereldverband, hetgeen volgens spreker de oplossing is.

Spreker deelde mede dat dit maatschappelijk probleem op het terrein van de politiek en de economie ligt en dus buiten het Hum. Verbond valt, maar het is ook een persoonlijk probleem, hetwelk dwingt tot een uitspraak van Confucius om tot leefregel te nemen: Waar ieder haat: onderzoek! waar ieder liefheeft: onderzoek!

Ieder mens, aldus spreker, heeft twee wezens in zich, n.l. de zelfzuchtige, machtsbeluste, wantrouwige en de tot hulp bereide verdraagzame mens, die zijn verantwoordelijkheid beseft en daarnaar handelt. Het eerste wezen wordt, zo besloot spreker, zoals een oud gezegde luidt, door de goden met blindheid geslagen omdat ze het verderven willen, maar wie de goden willen redden, slaan ze met zorg en leed, niet om de zorg en het leed, maar om de bezinning, de wijsheid en de daadkracht die er uit voort kan en moet vloeien als ze het vertrouwen in de mensen en in zichzelf weten te bewaren. EINDE.

B

6. 192.1
25. 31
13 FEB 1950
AD/79745

DIENSTGEHEIM

Verbinding: No.12

11 Februari 1950.

Doss.49/21

Onderwerp: Kaderdag van het Humanistisch Verbond

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Op Zondag 5 Februari 1950 heeft het Humanistisch Verbond een kaderdag gehouden in een der kamers van perceel Lange Voorhout 64 te 's-Gravenhage.

X | Dr G.STUIVELING sprak over het onderwerp: "Humanisme en politiek" aan de hand van de volgende stellingen:

1. In de politieke praktijk staat men aan vorsten, dictators, leiders etc. bepaalde gedragingen toe, die men de individuele mens niet zou toestaan. Dit hangt samen met het feit, dat de moraal alleen onder gelijken geldt en de vorst b.v. niet wordt beschouwd als een gelijke. Het behoort tot de taak van het Humanisme de politiek minder te doen rekenen met de macht dan met de mens.
2. Het Humanisme, uitgaande van de werkelijkheid ook aangaande de feitelijke mens, staat kritisch tegenover de democratische leuze van vrijheid, gelijkheid en broederschap. De Humanistische fundering van de democratie ligt in redelijkheid en verantwoordelijkheid. De rechten van de minderheid zijn essentiëler dan de macht van de meerderheid.
3. Ten aanzien van het partijenstelsel staat het Humanisme eveneens kritisch. Het vreest democratisering, verwisseling van middel en doel, strengheid van partijdiscipline, overheersing van het partijbelang.
4. Het Humanisme kiest als zodanig geen partij op politiek gebied, maar meent dat de Humanist, bewust van zijn staatkundige verantwoordelijkheid, dat over het algemeen wel zal doen, zij het altijd kritisch en met een zeker voorbehoud. Het Humanisme erkent, dat de diepste beslissingen ook op politiek terrein gewetensbeslissingen zijn en dus individueel.
5. Het Humanisme stelt aan alle politieke partijen de hoogste zedelijke eisen en beschouwt iedere partij als een apparaat om de maatschappij in zedelijke zin te verbeteren: een apparaat dus om het menselijke te bevorderen en de cultuur te beschermen.

/ | In de middagvergadering sprak de Heer R.REUMER uit Amsterdam over de volgende stellingen:

1. Het is een ongelukkige en actuele misvatting cultuur te beperken tot wat met kunst en met esthetiek te maken heeft.

2. Cultuur heeft altijd tot doel: het omzetten van de gegeven wereld in een voor de mens bewoonbare wereld.
3. De mens is principieel in de positie van strijd om zijn cultuurbezit.
4. De humanist kan niet meer met de mythe toe om die strijdpositie te verklaren.
5. Er zijn samenlevingsvormen, die de overdracht van cultuurbezit a.h.w. natuurlijkerwijs bevorderen en gunstig beïnvloeden.
6. Het is onze taak kernen te vormen, die de verantwoordelijkheid voor het overdragen, het levend maken, het scheppen en vermeerderen van het culturele bezit op zich willen nemen.
7. De moderne samenleving eist organisatie der cultuur overdracht.
8. Wie meent, dat het Verbond kan volstaan met het stellen van beginselvragen en met het verdedigen van het levensinzicht zijner huidige of toekomstige aanhangers, meent verkeerd.
9. Zij, die zich binnen de rijen van het Verbond bezig houden met cultureel werk in de engere zin van het woord (volksdansen, volkszang, buitenleven, ontspanning enz.) maken zich niet minder verdienstelijk voor het bevorderen van de doelstellingen van het Verbond dan zij, die de levensvragen aan de orde stellen.

De discussies waren zonder tegenstellingen en felheid.
De kaderdag werd door 24 personen bezocht. (einde)

Verbinding No.28

DIENSTGEHEIM.-

No. VD. 1.125.50

ONDERWERP: "Toezending couranten-
artikel over bijeenkomst Humanis-
tisch Verbond.-".-

Alkmaar

6.193.1
2 FEB 1950
ACD/79060

1 Februari 1950.-

Ik doe U hierbij toekomen een verslag, verschenen
in de "Alkmaarsche Courant" van 23.1.1950, van een
door het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Alkmaar,
gehouden bijeenkomst op Zondagmorgen, 22.1.1950,
in Valk's Lunchroom alhier. E i n d e .-

AAN

de Heer HOOFD VAN DE
BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Javastraat No.68

te

's-Gravenhage .-

"ALKMAARSCHE COURANT" d.d. 23.1.1950.

Humanistisch Verbond

In Valks Lunchroom sprak Zondagmorgen Dr. V. W. S. Schenk voor de gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch Verbond. In een uitstekende rede behandelde hij het onderwerp „Tussen Humanisme en Vrijzinnig Christendom”. Hij toonde aan, hoe de psycholoog in het religieus beleven van de godsdienstige mens vier fasen kan onderscheiden. Daarbij wordt een godsbeeld geschapen, dat ten dele is gegrondvest op een geïdealiseerd eigenik, dat ten dele ook in zich opneemt al het andere, waardoor kan worden tegemoet gekomen aan de diep ingewortelde behoefte om lief te hebben.

De humanist staat, zo besloot Dr. Schenk, kritisch tegenover het religieus leven van de godsdienstige. Het Vrijzinnig Christendom, dat eerst de heiligen heeft laten vallen, dat later de menselijke gestalte verwierp als godsbeeld, is zeer vaag geworden en weet het niet verder te brengen dan tot begrippen als „het goede” en „het ware”, waarin het zelf geen bevrediging meer vindt, zodat een heimwee is ontstaan naar een sterker en krachtiger geloof.

Voor de humanist echter is het nodig zich niet vast te bijten in uitsluitend logische en verstandelijke redeningen. Het leven heeft veel kanten en ook het emotionele behoort daarin tot zijn recht te komen.

B

6.192.1

05.12

Wordt medegedeeld:

Bijeenkomst Humanistisch Verbond, Gemeenschap Middelburg op Zondag 22 Januari 1950 te 10,30 uur in de bo-
venzaal van de Schouwburg aan het Molenwater te Middelburg.

Zaalcapaciteit: 100 personen.

Aanwezig : 100 personen.

Stemming : aandachtig.

Spreeker ; Dr. Garnt Stuiveling.

Onderwerp: Humanisme als levensbeschouwing der buitenkerkelijke

X De bijeenkomst stond onder leiding van Drs. Jan Scheltens, gebooren te Hoogeveen, 9 Juni 1901, wonande Zuidsingel 78 te Middelburg, die te omstreeks 10,30 uur namens het Humanistisch Verbond, deze bijeenkomst opende. Hij sprak er zijn blijdschap over uit dat zovelen naar deze bijeenkomst waren gekomen. Dr. Garnt Stuiveling, de spreker van deze morgen behoeft hij niet voor te stellen, omdat een ieder hem kent van de radio. Hij geeft het woord daarna aan Dr. Garnt Stuiveling.

Deze begint zijn rede met te verklaren dat hij zich niet op het terrein van geloof en geloofsrichtingen zal begeven omdat hij zulks liever overlaat aan op dat terrein beter geschoolden. Spreker geeft een Historisch overzicht van het ontstaan en het bestaan van het Humanisme. Hij noemt in die Historie namen van Koornhert; Erasmus; Aristoteles Plato en dergelijke. Hij bespreekt daarbij het vasthouden van de verschillende Kerken aan de dogmas die vroeger gesteld zijn. Hij bespreekt de tijd van Luther en de Hervorming. Ook spreekt hij over de moderne stroming in die kerken, welke stroming zich wil vrijmaken van de reeds genoemde dogma's.

Volgens spreker leeft een vijfde gedeelte van het Nederlandse volk geheel buiten kerkelijk verband. Uit dit gedeelte is een gemeenschap ontstaan die op een bepaald geestelijk plan een samenhangende wens. Dit zijn de aangesloten Humanisten. Met politiek heeft zulks niets te maken.

Hij bespreekt de taak van de Humanisten in de heden-daagse tijd. Spreker wil geen aanvallen doen op de Kerken, maar duldt ook geen aanvallen van die zijde. De taak van de werkelijke Humanist is niet gemakkelijk. Men moet zich echter om goed Humanist te zijn, boven de moeilijkheden uitwerken en zorgen een voorbeeld te zijn voor anderen. Met een opwekking om te trachten als goed Humanist te leven, besloot spreker te 12 uur zijn rede.

Drs. Scheltens dankte daarna inleider voor hetgeen door hem naar voren was gebracht.

Hij gaf de aanwezigen te kennen dat na afloop, aan spreker vragen konden worden gesteld, die deze rivé zou beantwoorden.

Daarna sloot hij deze bijeenkomst.

Corres. nr. 99.

Middelburg 22.1.50
95-10638X1

(K) W

25 JAN. 1950
ACD/ 70455

VERBINDING No. 42.

No. I.D. - 9/50

B

Datum: 9 Januari 1950.

Onderwerp:

Verslag van de op 8 Januari 1950
gehouden openbare vergadering van
het Humanistisch Verbond, Gemeen-
schap Hengelo(O).

6,192,1
65, 11
10 JAN. 1950
ACD/77606

Eigen bericht.

Op Zondag, 8 Januari 1950 werd door het Humanistisch Ver-
bond, Gemeenschap Hengelo(O), te 10,30 uur een openbare vergade-
ring gehou-den in de zaal van het Hotel ROYAL, gelegen aan de
Langestraat te Hengelo(O) over het onderwerp:
„Humanisme en Economie“.

Aanwezig waren 85 personen(76 mannen en 9 vrouwen.).

Sprekers: **Arend Jan W E V E R S**, geboren te Enschede, 24 Sep-
tember 1905, wonende te Hengelo(O), Mr. P.J.Troelstra-
straat No. 41, en
J. H O R S M E I J E R voorzitter van de vereniging
"BELLAMY", vermoedelijk wonende te Bloemendaal, verder
re personalia onbekend.

Te omstreeks 10,35 uur werd de vergadering geopend door de
plaatselijke voorzitter van het Humanistisch Verbond, A.J.WEVERS,
die de aanwezigen een hartelijk welkom toeriep en mededeelde,
dat als spreker van deze bijeenkomst optrad, de voorzitter van de
vereniging "BELLAMY", de heer J.FORSMEIJER, zulks op verzoek
van meerdere leden van het Humanistisch Verbond. Als onderwerp
van deze bijeenkomst was gekozen "Humanisme en Economie".

Hierna nam de heer FORSMIJER het woord en zeide dat een
Humanist iemand is die human leefde, niet alleen met het woord
maar ook met de daad. Vervolgens zette hij verschillende econo-
mische problemen op en het standpunt dat de Bellamyenen hier-
over hebben. Zijn gehele rede had een utopisch karakter en keek
zeer ver in de toekomst. Zijn rede, die ongeveer een uur duurde
oogste slechts een matig applaus. Gedurende de pauze werd ge-
legenheid gegeven tot het stellen van schriftelijke vragen en
mondellinge vragen. Bij het stellen van de vragen bleek dat de
vragenstellers geen van allen concrezete vragen aan de spreker
stelden, maar dat allen critiek leverden op het door hem gespro-
kene. Een der vragenstellers stelde zelfs voor de titel van de
lezing van die morgen te wijzigen in "Humanisme en Utopie" en
niet "Humanisme en Economie", daar het economisch beeld door de
spreker geschilderd, volgens deze vragensteller in zijn geheel
als een Utopie gezien moest worden.

Vervolgens heeft de spreker zoveel mogelijk de vragenstellers
beantwoord, doch stelde de vragenstellers niet tevreden, waarna
vele aanwezigen de zaal verlieten.

Te omstreeks 13.00 uur dankte de voorzitter, A.J.WEVERS de
spreker FORSMIJER en bracht hij tevens ter kennis van de aanwe-
zigen, dat het Verbond der Humanisten slecht bij kas zat en ver-
zocht hij de aanwezigen, ter dekking van de gemaakte kosten, een
bijdragen te willen geven ter bestrijding van de gemaakte on-
kosten en deze bijdrage bij het verlaten der zaal aldaar te wil-
len afgeven. De stemming was matig.

E I N D E .

Op 9 Januari 1950, toegesonden aan het
Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst
te s-GRAVENHAGE.

VERTROUWELIJK

27 DEC. 1949

Wordt medegedeeld:

ACD/76200

In de voormiddag van Zondag 18 December 1949 te 10,30 uur heeft het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Middelburg in de bovenzaal van de Schouwburg aan het Molenwater alhier een bijeenkomst gehouden.

Spreker was H. ENTJES uit Jutphaas, die sprak over het onderwerp: De taak van het Humanisme in de loop der tijden.

Zaalcapaciteit 70 personen. Aanwezig waren 24 personen, t.w. 8 dames en 16 heren, daaronder spreker en rapporteur inbegrepen.

De bijeenkomst stond onder leiding van Drs. Jan SCHELTEMS, geboren te Hoogeveen 9 Juni 1901, wonende Zuidsingel 78 te Middelburg, die te 10,45 uur de bijeenkomst met een korte inleiding opende en het woord gaf aan de spreker ENTJES.

Deze gaf een uiteenzetting van de taak van het Humanisme in de loop der tijden en ging terug tot de Middeleeuwen toen de R.K. Kerk de heerschappij voerde. Daarna besprak hij de regelmatige groei, misschien de eerste tijd nog onbewust, van de verpersoonlijking van de mens. Hij besprak deze groei in de renaissance-tijd, de tijd van het rationalisme en vervolgens de moderne tijd. Volgens hem hebben de mensen van de moderne tijd het gemakkelijker dan de mensen uit vroegere tijden. De R.K. Kerk is volgens hem middeleeuws blijven denken. De andere Kerken, dus de Protestantse, waren gedeeltelijk met de tijd medegegaan. De personen die echter waren blijven groeien, waren de Humanisten. Zij hadden hun tijd begrepen en waren zelfbewust geworden. Ieder mens moet volgens spreker een crisis doormaken. Men komt op een bepaald moment op het standpunt dat men een zaak niet verder verstandelijk kan beredeneren. Zij die dan zwak zijn, dalen weer af naar een Kerk, dus naar een gemeenschap die zijn tijd ten achter is gebleven. Ook atheïsten worden vaak weer bezoeker van een Kerk. Dit is volgens spreker een gevoelskwestie en geen verstandelijk beredeneren. Vooral de R.K. Kerk tracht door kleur en aankleding van de Kerk, de mensen te binden. Ontwikkelde mensen die zich alleen door hun gevoel laten leiden, laten zich hierdoor innemen. Hoe het komt dat ontwikkelde mensen kerks blijven, kon hij niet verklaren. Volgens hem moet de massa opgevoed worden in zelfbewustzijn. Dat is het beste middel om de mensen humaan te doen denken.

Na de rede van spreker werd door een tweetal onbekend gebleven personen getracht het gesprek dat tussen de aanwezigen ontstond, op politiek terrein te brengen. Na aanvankelijk medegaan van de spreker in die richting, gaf hij, nadat één der vorenbedoelde personen de zaal had verlaten, te kennen dat politiek op deze bijeenkomst niet thuis hoorde. Indien er leden waren die een dergelijk gesprek wilden, zou hij zorgen dat met bepaalde personen te zijner tijd een aparte bespreking zou plaats hebben.

Corresp. nr. 99.

VDR. 137/49
VERBINDING 28

DIENSTGEHEIM

1

ndub.

Volgno. 76259

27 DEC. 1949

B
ONDERWERP: Zondagmorgenbijeenkomst van het
Humanistisch Verbond, Gemeenschap
Alkmaar.-

PLAATS: de zaal van Valk's Lunchroom aan
Houttil te Alkmaar.-

DATUM: Zondag, 18 December 1949, te
10.30 uur.-

SPREKER: Ir. P.SCHUT, wonende te Amersfoort
sprekende over het onderwerp:
"Ons Kerstfeest".-

ZAALCAP.: plm.100 personen

AANWEZIG: plm.40 personen.-

V E R S L A G .-

=====

Op Zondag, 18 December 1949, hield de Gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch Verbond een openbare Zondagmorgenbijeenkomst. Te omstreeks 10.30 uur opende de voorzitter van genoemde gemeenschap, de Heer KOEMAN, onderwijzer, wonende te Schoorl, met een kort welkomstwoord de vergadering. Spreker noemde deze bijeenkomst een "bezinningsbijeenkomst", aan welke benaming men z.i. nog wat moest wennen. Hierna verkreeg Ir.SCHUT het woord. Hij zeide in zijn betoog o.m.: "Het doet voor vele Humanisten wat vreemd aan om te spreken van "Ons Kerstfeest", omdat wij toch heel anders tegenover dit feest staan dan de christenen. Van onze zijde behoeft er echter geen bezwaar gemaakt te worden tegen het kerstfeest. Van christelijke zijde maakt men toch ook geen bezwaar tegen de benaming "Woensdag, Donderdag en Vrijdag", terwijl deze dagen toch genoemd zijn naar oude heidense goden. De betekenis van het kerstfeest was destijds voor de heidenen de herdenking van het feest van de overwinning van de zon op de duisternis. Deze heidenen hadden begrepen, dat zonder de zon het leven op aarde onmogelijk zou zijn. Het kerstfeest was aanvankelijk gesteld op 6 Januari, doch de christelijke kerk heeft in het jaar 354 deze herdenking verschoven naar 25 December, omdat vele mensen in die tijd zeer gehecht waren aan hun joel- of zonnwendefeest, zodat het niet mogelijk bleek, het kerstfeest op 6 Januari ingang te doen vinden. Voor ons humanisten is dit zonnwendefeest niet zonder meer een aanvaardbaar iets. Het christendom heeft ge-

tracht dit oude heidense feest opzij te schuiven, hetgeen niet is gelukt. Wij, humanisten, begrijpen de betekenis van het kerstfeest, in welks middelpunt een kindje werd geplaatst, zeer goed. Wij voelen, dat het een stap vooruit is, een stap van de warmte van de zon naar de liefde. Wij, humanisten, gaan echter nog wat verder. Wij hebben de heidense betekenis van het kerstfeest niet verworpen en wij verwerpen het christus-symbool van kerstmis ook niet. Wij zien de kracht van de geboorte van het kind van de liefde, niet als een voorbeeld, dat van buitenaf naar ons toekomt, maar als het voorbeeld, dat ons van binnenuit kan vernieuwen. Wij moeten vandaag niet zien maar het fysieke licht dat uitstraalt, maar naar het psychische licht, dat uitstraalt, zonder welk het leven hier koud en nat is".-

o.k. Hierna declameerde Mevrouw BAKKER-BREED, wonende te Schagen, het gedicht "Mens en Mens" uit "de vrouw uit het woud", van Henriëtte Roland Holst.

Vervolgens zette Ir.SCHUT zijn rede voort en zeide: "Het innerlijke licht van de mens wordt vaak belemmerd om uit te stralen, maar wij humanisten zullen moeten trachten dit licht toch te laten schijnen". Ir.SCHUT las hierna enige verzen voor van "VAN COLLEM" uit "Liederen der gemeenschap".- Aan het einde gekomen van zijn betoog noemde hij niet de grote veldheren "de grote mensen van deze tijd", doch grote figuren waren volgens spreker figuren als JANNING, ALBERT SCHWEITZER en HENRIËTTE ROLAND-HOLST. Hij zeide dat vooral van HENRIËTTE ROLAND-HOLST de ogen een psychisch licht uitstraalde, waarvan vele mensen reeds de innerlijke kracht zouden hebben onderzonden. Hierna was er pauze. Na de pauze deed de voorzitter nog enkele huishoudelijke mededelingen, waarna hij de bijeenkomst te ongeveer 12 uur sloot.- Het geheel had een ordelijk en rustig verloop. E i n d e .-

DIENSTGEHEIM

Verbinding: No.12

17 December 1949

Doss.49/18

Onderwerp: Bijeenkomst "Humanistisch Verbond"

Datum ontvangst bericht:---

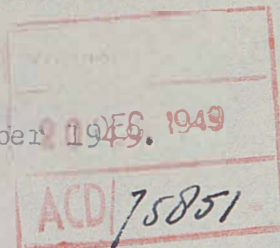
Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Op Woensdag 14 December 1949 werd in een zaaltje van het gebouw Valkenboskade 520 te 's-Gravenhage een openbare bijeenkomst gehouden door het "Humanistisch Verbond".

De zaalcapaciteit bedroeg ongeveer 60 plaatsen. Aanwezig waren ongeveer 35 bezoekers.

Omstreeks 20.30 uur werd de bijeenkomst geopend door de voorzitter, wiens personalia niet bekend zijn.

Nadat deze de aanwezigen welkom had geheten, verleende hij het woord aan de enige spreker voor deze avond, de bekende Sam DE WOLF. Spreker sprak over het onderwerp: "Karl MARX, de humanist".

In een zwaarwichtig betoog werd door spreker naar voren gebracht, dat uit verschillende feiten en omstandigheden is aan te tonen, dat Karl MARX wel degelijk humanist is geweest. Spreker greep in dit verband terug naar stellingen, verkonddigd door wijsgeren en filosofen uit Griekenland, Italië en Duitsland. Verschillende dezer filosofen, aldus spreker, gingen uit van de humanistische stelling, dat de mens de maat van alle dingen is. Dit standpunt werd later, zo verklaarde spreker, ook door MARX verdedigd.

Al die vroegere filosofen en ook Karl MARX wilden verbetering brengen in de maatschappelijke toestanden, die beheerst werden door het z.g. handelskapitalisme. Dit handelskapitalisme, aldus spreker, werkt altijd ontbindend en is nimmer revolutionnair.

Nadat was aangekondigd, dat in de volgende bijeenkomst, op 21 December 1949, een discussie over het besproken onderwerp zal worden gehouden, werd de vergadering omstreeks 22.15 uur gesloten. (einde)

afgeschikt in P.D. 6939

↑
3

Sam de Wolf

Wh.

Volgno.
30 DEC. 1949
ACD/76481

DIENSTGEHEIM.

Verbinding: no. 12.

24 December 1949

Doss. 49/19

Onderwerp: Bijeenkomst Humanistisch Verbond.

Datum ontvangst bericht: ---

Betrouwbaarheid van berichtgever: betrouwbaar.

Waardering bericht: betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan: ---

Medewerkende instanties: ---

Ondernomen actie: ---

*co B
75851*

Als vervolg op de op Woensdag 14 December 1949 in een zaaltje van het gebouw aan de Valkenboskade 520 te 's-Gravenhage gehouden openbare bijeenkomst van de gemeenschap 's-Gravenhage van het Humanistisch Verbond, waar door Sam de Wolf

uit Amsterdam werd gesproken over het onderwerp: "Marx als Humanist" werd op Woensdag 21 December 1949 in hetzelfde zaaltje wederom een dergelijke bijeenkomst gehouden.

Op 14 December 1949 was reeds aangekondigd, dat de tweede bijeenkomst bedoeld was als discussie-avond, waarbij zou worden gediscussieerd over het door S. de Wolf ingeleide onderwerp.

Ongeveer 40 bezoekers waren aanwezig.

De bijeenkomst werd omstreeks 20.20 uur door een vooralsnog onbekend gebleven vrouwelijk bestuurslid geopend. Nadat de aanwezigen waren welkom geheten, verleende zij het woord aan Sam de Wolf

Hij besprak gedurende 5 kwartier het leven en de zienswijze van Karl Marx, waarbij hij liet uitkomen, dat de leer van Marx aansloot bij drie vroegere filosofische richtingen, namelijk die van de Epicuristen, de Stoïcijnen en de Sceptici.

Marx verklaarde de klassenstrijd, niet de klassenhaat, noodzakelijk om tot een socialistische maatschappij te komen.

Deze socialistische maatschappij zal zeker komen, verklaarde de spreker. Na de rede van Sam de Wolf werd een korte pauze gehouden, waarna de bezoekers in de gelegenheid werden gesteld om over het behandelde onderwerp vragen te stellen.

Van deze gelegenheid werd door een zestal bezoekers gebruik gemaakt. Een der vragers verklaarde, dat hij de stelling "klassenhaat" beter achtte dan "klassenstrijd".

De inleider bestreed deze zienswijze en verklaarde, dat haat slechts een lagere vorm is van genegenheid en dat haat aan de haters meer schade berokkent dan aan de gehate.

Nadat spreker de vragen had beantwoord, waarbij hij verklaarde, dat hij niet alle vragen volledig kon beantwoorden in verband met het feit, dat op verzoek van het bestuur de politiek er buiten moest worden gelaten, werd de bijeenkomst omstreeks 23,15 uur gesloten. (einde)

P.D. bij 39

↓

↑

3

DIENSTGEHEIM

Verbinding 28
No. VDR. 131/49

Alkmaar

(K)

30 NOV. 1949
74300

ONDERWERP: Openbare vergadering van het Humanistisch Verbond, afdeling Alkmaar.-

SPREKER: Zekere REDDINGIUS te Rotterdam, met het onderwerp "Gandhi".-

TIJD: Zondag, 20 November 1949.-

PLAATS: Valk's Lunchroom, alhier.

ZAALCAP.: plm.100 personen.-

AANWEZIG: 30 personen.-

V E R S L A G .-

=====

Op Zondag, 20 November 1949, aanvang 10.30 uur, einde 12.00 uur, hield het Humanistisch Verbond, afdeling Alkmaar, een openbare bijeenkomst in Valk's Lunchroom aan de Houttil te Alkmaar. Aanwezig waren ongeveer 30 personen. De vergaderzaal heeft een capaciteit van ongeveer 100 personen. Aan deze vergadering was geen openbare bekendheid gegeven. De vergadering werd met een woord van welkom geopend door de Voorzitter van de afdeling Alkmaar van genoemd Verbond, genaamd KOEMAN, te Schoorl woonachtig. Hij deelde mede, dat de spreker van deze morgen, de Heer LIPS uit Amersfoort, verhinderd was en dat in zijn plaats als spreker zou optreden de Heer REDDINGIUS uit Rotterdam.-

De Heer REDDINGIUS sprak daarna ongeveer 45 minuten over het leven en streven van GANDHI, die tenslotte nu bijna twee jaren geleden door moordenaarshand stierf. GANDHI zag zijn levens taak in de bevrijding van India, welke bevrijding hij zonder enig geweld wilde verwezenlijken. Hij trad vrijwillig uit een reeds gevestigd bestaan van advocaat en maakte zich elk denkbaar leed, ook dat der paria's, eigen. Door de verkondiging van het Evangelie van het niet-weerstaan kreeg hij een invloed op de massa als niemand ooit te voren. Een figuur als Gandhi bestaat slechts eens in de duizend jaren. Het is niet bekend of GANDHI humanist was, doch hij was een mens uit wiens leven wij lering kunnen trekken. Het vorenstaande werd door spreker zeer uitvoerig behandeld. De Heer KOEMAN, eeder-

(NK)
(NK)

genoemd, bedankte spreker en aanwezigen en wekte tot het aankopen van een door het Humanistisch Verbond uitgegeven kalender voor 1950 over te gaan. Hij verzocht nog even te pauzeren en in verband met het vroege uur nog wat te blijven praten.- Na de pauze nam het lid van het bestuur, A.ERIKS te Alkmaar, het woord, die de aanwezigen opwekte de volgende maal belangstellenden mede ter vergadering te nemen. Hij sloot daarna de vergadering. Bijzonderheden deden zich niet voor.- E i n d e .-

No.: 360 ID.

Onderwerp: Vergadering van de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond op Zaterdag, 12 November 1949 in een der bovenzalen van het café Groothuis te Emmen.

Spreker: Dr. J.P. van PRAAG, Lector aan het Lyceum te Dordrecht, wonende te DORDRECHT.

Zaalcap: 30 personen.

Aanwezig: 18 personen.

RM.

K.K.

Volgno.

17 NOV. 1949

ACD/ 43069

Betrouwbaargheid berichtgever: zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: idem.

Medewerkende instanties: } Geen.

Ondernomen actie: }

Op Zaterdag, 12 November 1949 werd in een der bovenzalen van het café Groothuis te EMMEN een vergadering belegd door de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond, welke vergadering werd bezocht door 18 personen. Deze vergadering was aangekondigd middels een advertentie in de "Emmer Courant" van Vrijdag, 11 November 1949.

Te omstreeks 20.00 uur werd deze vergadering geopend door de secretaris der Gemeenschap Emmen, HARMEN VAN HOUTEN, geboren 11-9-1900 te Emmen, glazenwasser, wonende Westenscherstraat 11 te EMMEN, wegens het niet tijdig aanwezig zijn der voorzitter. Na een woord van welkom aan de aanwezigen en aan de spreker, gaf hij deze het woord.

Dr. J.P. van PRAAG begon met de opmerking, dat niet het aangekondigde onderwerp: Humanisme en geestelijke verzorging" zou worden behandeld, maar het onderwerp "Rust U ten strijde"

Een en ander berustte op een misverstand. Evenwel, zeide spreker, beide onderwerpen lopen niet ver uiteen en de geestelijke verzorging zou deze avond ook nog wel ter sprake komen.

Met zijn onderwerp beginnende, zeide spreker, dat ieder mens in zijn leven strijd moet voeren. Een ieder heeft in zijn leven een of meer bepaalde doelen te verwezenlijken en daarvoor moet strijd gevoerd worden. Nu kan een strijd op verschillende wijzen gevoerd worden, b.v. door alles, waarvan men denkt, dat het het bereiken van het gestelde doel tegenwerkt, tracht af te breken. Dit is een afbrekende strijd, zonder dat men daadwerkelijk in opbouwende zin gaat strijden voor het eigen doel. Ook wij, Humanisten, moeten er voor waken, dat wij onze strijd voor het humanisme op deze wijze gaan voeren. Wij moeten opbouwend strijden. Ik ben er mij van bewust, dat onze tegenstanders lang niet altijd opbouwend zijn in hun strijd voor hun overtuiging. Vooral wanneer het de strijd tegen de Humanisten betreft, heeft men dikwijls een zeer afbrekende wijze van strijd voeren. Hoe vaak is ons nu al niet gevraagd wat wij feitelijk zijn: niet Godsdienstig of anti-Godsdienstig. Mijn antwoord is daarop, dat wij wel on-Godsdienstig zijn, doch lang niet anti-Godsdienstig. Wij willen de Godsdienst geheel vrij laten. Een ieder, die gelooft in het bestaan van een God moet vrij zijn om volgens zijn overtuiging te leven. Het is evenwel zo, dat wij niet geloven aan het bestaan van een God. Wij kunnen echter net zo min bewijzen, dat God niet bestaat, als de Christenen kunnen bewijzen dat God wel bestaat. Men hoort wel vaak, dat de Christenen, in een gesprek over het wel of niet bestaan van een God, zeggen: "Ja, Gods wegen

zijn ondoorgrondelijk". Heel licht zijn velen geneigd om dit gezegde te beschouwen als een uitvlucht. Wij als Humanisten stellen ons op het standpunt, dat alles door mensen kan worden begrepen en dat er niets over blijft, waar wij geen begrip van kunnen krijgen. Ik meen echter, dat dit standpunt niet geheel juist is. Er zijn heel veel dingen, dat door denken van mensen tot klaarheid kan worden gebracht, doch er blijven ook nog wel dingen over, die het menselijk denkvermogen niet kan bevatten. Een voorbeeld: iedereen weet, dat in het heelal meerdere zonnestelsels zijn. Ook weten wij, dat in het zonnestelsel, waarin zich de aarde bevindt, alle hemellichamen in een vaste baan om de zon draaien. Dit is allemaal wetenschappelijk vastgelegd, dus door menselijk denken tot klaarheid gekomen. Maar als we nu een stapje verder gaan en vragen, waarom dit eigenlijk geschiedt? op deze vraag heeft nog nooit iemand een antwoord kunnen geven, zelfs prof. Einstein, die van deze dingen méér weet dan wij allen tezamen, kon, toen hem deze vraag gesteld werd, geen antwoord geven, dat daarvoor een verklaring gaf. Het antwoord van hem was verbluffend, n.l. een wedervraag, luidende: "Waarom zouden ze het niet doen?" Uit dit antwoord blijkt wel, dat zelfs prof. Einstein zich realiseert, dat niet alle dingen door mensen kunnen worden begrepen. Een ander voorbeeld: iedereen weet, dat wanneer men een voorwerp op enige afstand van de aarde los laat dat voorwerp onmiddellijk valt. Dat is iets, waarover niemand zich verwondert. Wij aanvaarden dat als vanzelf sprekend. Zeer veel geleerden hebben zich hiermede reeds bezig gehouden en men is reeds zover gekomen, dat men kan berekenen hoe groot de snelheid van een bepaald voorwerp op een bepaalde hoogte is, als het valt. Ook weet men, dat dit het gevolg is van de aantrekkingskracht van de aarde. Nu kunnen we weer een stapje verder gaan en ons afvragen, waarom dit zo is. Hierop is ook nog nooit een antwoord gekomen. Zo zien we, dat een mens op een bepaald punt aan het einde van zijn denkvermogen is gekomen en niet alle dingen kan doorgronden. Wij mogen dus het feit, dat een gelovig mens zegt, dat Gods wegen ondoorgrondelijk zijn, niet beschouwen als een bewijs van ondeugdelijkheid voor het geloof in God. Wij moeten niet op deze wijze het Christendom gaan bestrijden want dan voeren wij strijd tegen iets, en onze strijd moet zijn om iets, n.l. de voor de gelijkberechtiging van het Humanisme. In de vier jaren van het bestaan van het ~~Humanistisch Verbond~~ Humanistisch Verbond zijn we wel iets vooruit gegaan. Men ziet in ons meer en meer de vertegenwoordigers van de 17% buitenkerkelijken in ons land. Deze bevolkingsgroep mag niet worden beschouwd als tweederangs burgers en als zodanig behandeld worden. Het buitenkerkelijke deel van ons volk heeft evengoed zijn geestelijke verzorging nodig als de kerkelijk geïnteresseerden. Nu is met tegenwoordig wel genegen om ons te beschouwen als de vertegenwoordigers van de buitenkerkelijken, doch tevens is men bang ons als zodanig alle rechten toe te kennen. B.v. bij de geestelijke verzorging in de arbeidskampen van de D.U.W.. Eerst zeide men, dat men ons niet als geestelijke verzorgers kon aanmerken, daar het Humanisme geen geloofsrichting is. Wel zouden wij de culturele verzorging in die kampen op ons mogen nemen. Na enige tijd ons werk te hebben gedaan, kregen wij te horen, dat ons werk minder van culturele aard als van geestelijke aard was. Het is nu zo, dat men ons niet geestelijk genoeg vindt om de geestelijke verzorging op ons te nemen, en ons te geestelijk acht om het culturele werk te kunnen doen. Over een en ander zal echter ter bevoegder plaatse nog wel een woordje worden gesproken. Wij staan als Humanisten op het standpunt, dat men ons de geestelijke verzorging van de buitenkerkelijken moet toevertrouwen, zowel in de D.U.W. kampen als in de militaire kampementen, in de gevangenen enz. In dit opzicht willen wij niet als bestrijders van de kerkelijke instellingen, die op dit gebied werkzaam zijn, optreden, doch dit werk doen

in samenwerking met die instellingen, ter bevordering van het algemeen welzijn. Wij weten, dat wij hiervoor een behoorlijke voorbereiding moeten hebben en ik kan U dan ook mededelen, dat er reeds een cursus ter opleiding van daarvoor geschikte mensen is geopend. Het is duidelijk, dat wij onze bruikbaarheid op dit terrein nog moeten bewijzen en daarom moeten wij het Humanistisch Verbond zo sterk mogelijk maken en dat wij in opbouwende zin strijden voor ons doel.

Na het uitspreken van zijn rede werd gelegenheid gegeven door de spreker om vragen te stellen, waarvan een tweetal personen gebruik maakte, die beiden nadere bijzonderheden omtrent een onderdeel van het gesprokenen vroegen.

Te omstreeks 22.00 uur werd deze avond, met een woord van dank aan spreker en toehoorders, gesloten.

Einde.

n.

AANMELDINGSFORMULIER LIDMAATSCHAP

in blokletters s.v.p.

Naam en voorl.:		
Geboortedatum	☐) gehuwd ☐) ongehuwd	
Beroep en titel	☐) man ☐) vrouw	
Adres:		
Plaats:		
Naam en voorletters echtgenote Indien gezinslidmaat- schap gewenst		
Voorletters en ge- boortedatum kinderen beneden 18 jaar	1. 2 3	4 5 6
Contributie per jaar	F	

Betaling contributie.

*) Per jaar/per 3 maanden/per maand; *) via afdelings-penningmeester;
 *) door storting of overschrijving op giro 304960 t.n.v. F. v. d. Berkhof;
 *) per postwissel aan F. v. d. Berkhof, Weerdsingel O.Z. 80, Utrecht.

*) doorhalen wat niet van toepassing is.

Inzenden aan: **Centraal Bureau, Weerdsingel O.Z. 80, Utrecht.**

Datum:

Handtekening:

Humanistisch
Verbond

ug P.a.B.

UD 24/5

de organisatie waarin alle buitenkerkelijken in Nederland
hun centrum vinden om

- de volledige ontplooiing van ieder mens te bevorderen en op te komen voor geestelijke vrijheid en sociale gerechtigheid;
- hulp te verlenen in de materiële en geestelijke nood, vooral van het buitenkerkelijke volksdeel.

Beginsel en Doel

1. Onder humanisme wordt verstaan de levens- en wereldbeschouwing, die zich, zonder uit te gaan van het bestaan van een persoonlijke godheid, baseert op de eerbied voor de mens als bijzonder deel van het kosmisch geheel, als drager van een niet aan persoonlijke willekeur onderworpen normgevoel en als schepper van en deelhebber aan geestelijke waarden.
2. Het humanisme gaat uit van de erkenning, dat de mens de behoefte gevoelt, zich een beeld te vormen van de werkelijkheid; het humanisme streeft naar een beeld, dat de toets der rede kan doorstaan.
3. Het humanisme is in de Westerse cultuur thans niet denkbaar zonder de principiële erkenning van de persoonlijke vrijheid, de sociale gerechtigheid en de culturele verantwoordelijkheid.
4. Het Humanistisch Verbond wil allen, die het bovenomschreven humanisme aanvaarden, verenigen ten einde de verdieping, de verdediging en de verbreiding van de humanistische levens- en wereldbeschouwing te bevorderen.
5. Het Humanistisch Verbond streeft ernaar een organisatie op te bouwen, die in staat is in geestelijk en cultureel, paedagogisch en sociaal opzicht leiding te geven inzonderheid aan het buitenkerkelijk deel van het Nederlandse volk.

Een greep uit de middelen:

Het beleggen van bijeenkomsten en het verzorgen van radio-uitzendingen.

uitgeven van boeken, brochures en tijdschriften.

Het bevorderen van maatschappelijk werk.

De bestrijding van rassenwaan en onderdrukking.

De verdediging en verbreiding van het humanisme.

De vorming van de buitenkerkelijke jeugd.

Het houden van excursies met een cultureel doel.

Het wekken van begrip voor kunst en schoonheid.

Het bevorderen van een nauw contact met de natuur.

Contributieregeling.

Ieder lid bepale zelf zijn of haar contributie met dien verstande, dat echt-paren met hun kinderen beneden 18 jaar hetzelfde betalen als alleenstaande personen. Daar het werk, dat ons te doen staat, zeer veel geld vergt, nodigen wij U uit, zo *mogelijk* Uw contributie op grond van onderstaande richtlijnen vast te stellen.

Voor hen, die een jaarlijks (gezins-) inkomen genieten van f 2000,— of minder bedraagt de jaarlijkse contributie f 3.—. Zij, voor wie een contributie van f 3.— een ernstig bezwaar is, kunnen volstaan met een jaarlijkse contributie van f 1.50. Voor iedere f 500.—, die het jaarlijkse (gezins-) inkomen meer bedraagt, neemt de jaarlijkse contributie in het algemeen met f 3.— toe. Hierbij is inbegrepen het abonnement op Mens en Wereld. Abonnementsprijs voor niet-leden f 2.50 per jaar. Toont dat het U ernst is! Wordt lid!

Het lidmaatschap gaat in op de eerste dag van de maand, waarin de aanmelding geschiedt.

VERBINDING 15.

No. 337.

Velen 73673

15 NOV. 1949

B

Velsen

Onderwerp: Lezing over het onderwerp "Godsdienst en Zedelijkheid", georganiseerd door het Humanistisch Verbond? Gemeenschap Velsen, op 6 November 1949 in de R.H.B.S.te Velsen.

Sprekers: 1e. Een onbekend persoon.
2e. Ds. P. Eldering, emeritus predikant te Oegstgeest.

Aanwezig: Plm. 40 personen (Zaalcapaciteit 70 personen).

Stemming: Aandachtig.

9-11-49.

Een onbekend gebleven persoon opende de vergadering.

Ds. P. Eldering sprak hierna over "Godsdienst en Zedelijkheid" gezien:

1. van het standpunt der kerkelijken en
2. van het standpunt der buitenkerkelijken.

Aan het eind van zijn betoog nodigde hij de aanwezigen uit over het behandelde onderwerp schriftelijk vragen te stellen, welke aan zijn adres konden worden opgezonden. Deze zullen dan op een nader te bepalen bijeenkomst worden beantwoord.

Politiek werd niet besproken.

EINDE.

x

VERBINDING 15.

No. 317.

Onderwerp: Lezing over het onderwerp " Het probleem van de Duitse Jeugd ", georganiseerd door het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Velsen, gehouden in de zaal aan de Willemsbeekweg 78 te Velsen op 26 October 1949.

Velsen
X) Spreekers: 1. De bekende schrijver Jef Last. PD 2854'
X) 2. Dirk Theo Winter 17-4-13 Amsterdam, leraar R.H.B.S. te Velsen, Hofdijklaan 31 Velsen.

Aanwezig: Plm. 40 personen (Zaalcapaciteit 80 personen).

Stemming: Aandachtig.

8 NOV. 1949

27-10-49.

ACD/7 3247

D.T. Winter opende deze bijeenkomst en gaf het woord aan de spreker van deze avond.

Deze stond uitvoerig stil bij de totstandkoming van de Duitse Jeugdverenigingen voor de eerste wereldoorlog ontstaan door de drang der jeugd tot meer zelfstandigheid, naar welk voorbeeld in Nederland de A.J.C. was ontstaan.

Hierna besprak hij de desillusie van de Duitse jeugd na de twee wereldoorlogen. De jeugd, zo zeide hij o.m., voelt zich, vooral na de laatste oorlog, bedrogen.

Overgaande naar de politieke belangstelling van de Duitse jeugd na de oorlog, zeide spreker persoonlijk geconstateerd te hebben, dat deze jeugd zich thans voor geen enkele politieke partij interesseert, de Russen haat en een nieuwe oorlog vreest.

Vervolgens besprak hij het sterke nationalistische gevoel der Duitse jeugd.

Aan het slot van zijn rede wekte hij de humanisten op te geloven in de wederopvoeding van de Duitse jeugd.

o.k. Secretariaat: Maria Wilhelmina Hendrika COPPEE, 19-10-08 Velsen, steno-typiste Hoogovens, J. Kostelijklaan 12.

α EINDE .

No. V.D.R. 128/49

26 October 1949

Volgno.

X 28 OCT. 1949

ACD/72578

10

Alkmaar

ONDERWERP: Openbare Zondagmorgen-
bijeenkomst van het Huma-
nistisch Verbond, Afd.
Alkmaar.-

PLAATS: De zaal van VALK's Lunch-
room aan de Houttil te
Alkmaar.-

DATUM: Zondag, 23.10.1949, te
10.30 uur.-

SPREKER: Dr.GARMT STUIVELING,
sprekende over het onder-
werp: "Buitenkerkelijkheid
en Humanisme".-

ZAALCAP.: Ongeveer 100 personen.

AANWEZIG: Ongeveer 70 personen.

V E R S L A G .-

=====

Te omstreeks 10.30 uur opende de voor-
zitter van het Humanistisch Verbond, Afd. Alkmaar, de Heer
X KOEMAN, wonende te Schoorl, met een kort welkomstwoord de
bijeenkomst. In dit openingswoord herdacht hij het éénjarig
bestaan van de Afd. Alkmaar. Hij zeide, dat het aantal leden
van de Afdeling Alkmaar thans 56 personen bedroeg. Hierna
X verkreeg Dr.GARMT STUIVELING het woord. Hij zeide in zijn
betooq o.m.: "Het probleem van de buitenkerkelijkheid is
na de volkstelling van 1947 nog actueler geworden dan het
daarvoor reeds was". Spreker belichtte de kanten, welke de
onkerkelijkheid zijns inziens hadden bevorderd. Hij zeide
verder: "In de 19e eeuw is het vraagstuk van de onkerkelijk-
heid sterk naar voren gekomen. De wetenschap heeft de grond-
slag van het geloof aangetast, terwijl de snelle groei van
de arbeidersbeweging dit proces nog heeft verhaast. Vroeger
beweerde men dat de zon om de aarde draaide. In de bijbel,
in het boek JOZUA, vinden we daar nog een voorbeeld van.
JOZUA was nl. in een felle strijd gewikkeld met zijn tegen-
stander, zo lezen we, terwijl de dag reeds teneinde liep.
JOZUA bad toen God, dat hij de zon enige tijd stil zou willen
laten staan, opdat hij de slag zou kunnen winnen. Uit dit
feit vloeit logischerwijze voort, dat men toen meende, dat

de zon dus om de aarde draaide. Sinds Galileï heeft aangetoond, dat de aarde om de zon draait, is er niemand meer die het tegenovergestelde blijft beweren. Uit deze en andere feiten blijkt, dat de bijbel geen absolute waarheden bevat. Vele grote Nederlandse geesten kwamen dan ook in de loop van de tijd in conflict met de dogmatiek. De voornaamsten zijn wel: DE GENESTET, PIERSON, HUËT en MULTATULI. Zij allen hebben de dogmatiek fel bestreden. De gevolgen hiervan waren, dat de mensen verwereldlijkten, zij het dan in gunstige zin. Eerst in 1900 is de buitenkerkelijkheid steeds groter geworden. Het socialisme van DOMELA NIEUWENHUIS droeg een profetisch karakter. Dit socialisme en het socialisme later van TROELSTRA en GORTER was zeer sterk anti-kerkelijk. Het heeft gemaakt, dat de buitenkerkelijkheid gecombineerd is gegaan met het socialisme. Deze inzichten waren de oorzaak van conflicten met Katholieken en Gereformeerden in die dagen. Blijkens de statistiek is het nu zo, dat ongeveer 1/5 deel van ons volk onkerkelijk is geworden. Wat betekent dat? Het betekent dat bij grote gebeurtenissen in een mensenleven niet meer van de kerk verwacht wordt dat zij, hetzij stimulerend bij het leven, hetzij vertroostend bij de dood, zal werken. In de oorlog is voor sommige mensen de kerk weer iets gaan betekenen. In die tijd heeft de kerk soms de vinger op de wonde plek gelegd, door het voorlezen van boodschappen van de kansel, waarbij de misdaden van de bezetter aan de kaak werden gesteld. Er werd door de kerk toen ook op materieel gebied hulp geboden. In de oorlog bestond er echter geen apparaat, dat iets kon organiseren voor hen die onkerkelijk waren. Na de bevrijding is er iets in die richting gedaan door de oprichting van de vereniging "Humanitas". Tijdens de oorlog waren er groepen van mensen, die zich in het geheim bezig hielden met de vraag hoe na de bevrijding de geestelijke opbouw van ons volk ter hand diende te worden genomen. Er werd gesproken over een samengaan van Christendom en Humanisme. Na de bevrijding bleek echter al gauw, dat de oude tegenstellingen niet verdwenen waren. Het christendom trok zich in haar isolement terug. De christenen meenden, dat de West-Europese cultuur uitsluitend was ontstaan uit het christendom. Zij waren van mening, dat alles wat buiten het christendom leeft, vroeg of laat terecht zou komen in het riool van vuil en zonde. De humanisten daarentegen meenden, dat de West-Europese cultuur voor een groot deel te danken is aan de

grote geesten, die vroeger in het oude Athene hebben geleefd en gewerkt. Het humanisme is echter geen nieuw soort godsdienst en het Hum. Verb. is geen nieuw soort zendingsgenootschap, doch het is een formulering van de positie waarin de mens verkeert en waarover hij ondogmatisch nadenkt. De mens gebruikt in wezen dezelfde denkwenen, ook al is de uitkomst van dat denken vaak heel verschillend. Het uitgangspunt van het humanisme moet zijn, dat het hoe en het waarom der dingen redelijk moet worden bekeken en al komt men dan niet altijd tot eenzelfde uitkomst, dan nog zullen elkaar redelijk moeten verdragen. Het humanisme is de levenshouding van een mens, die als mens denkt, als mens oordeelt en terwille van de mens handelt. Wij humanisten zullen de 20 % buitenkerkelijken in ons land moeten doordringen van het feit, dat het leven iets meer is dan een voetbalveld, een deuntje uit de radio of zelfs een politieke partij of vakbeweging. We dienen eens te bedenken, dat 20% van de jongens in het leger onkerkelijk zijn. Hun belangen worden niet behartigd door veldpredikers of aalmoeziers. Als de anderen naar de kerk zijn, mogen de onkerkelijke militairen de gang schrobben. Aan deze achteruitzetting zal een einde dienen te komen. In de ziekenhuizen zijn 20 % van de patiënten, die onkerkelijk zijn, verstoken van geestelijke steun. In de kampen van de D.U.W.-arbeiders is het al niet veel beter met deze geestelijke en materiele hulp. Er is voor het Humanistisch Verbond een grote taak te vervullen. Wanneer we ons grote inspanning getroosten, dan zullen we niet meer toestaan, dat al deze onkerkelijke mensen aan hun lot worden overgelaten. Het Humanistisch Verbond moet zijn een verbond van mensen, die bereid zijn de verantwoordelijkheid voor een groot deel van onze bevolking, zonedig voor het gehele volk te dragen".-

Hierna sloot de voorzitter te omstreeks 12 uur de bijeenkomst. Spreker bood nog het scheidende bestuurslid van de Afd. Alkmaar, mej. GONNY PRINS VAN DER LIJN, het boek "Modern Humanisme" aan, wegens blijk van waardering voor de door haar voor het Humanistisch Verbond verrichte arbeid. De bijeenkomst had een rustig en ordelijk verloop. E i n d e .-

...

afbreuk v. k.

XI

5D 245

245
Helderse. Ct
24-10-49

De taak van het Humanistisch Verbond

„Onvoorstelbaar groot is de taak, die ons wacht”. Aldus dr. Garnt Stuiveling in zijn Zaterdagavond voor de Humanistische Gemeenschap Den Helder gehouden rede.

Spreker begon zijn rede met te schetsen hoè uit de na-oorlogse geestelijke structuur van ons volk de stichting van het Humanistisch Verbond noodzakelijk moest volgen. Op allerlei gebied bleek, dat het buitenkerkelijk volksdeel een organisatie moest hebben om het te kunnen vertegenwoordigen. In de oorlog, zowel bij illegaal als sociaal werk, werd algemeen begrepen, dat de waarde van de mens minder in zijn denkbeelden dan in zijn karakter wortelt. Daardoor ontstond het streven buitenkerkelijken als mens gelijkwaardig met kerkelijken te beschouwen. In politiek opzicht begunstigen de veranderingen eveneens de drang tot organisatie: wie in de SDAP tot dusver niet alleen een maatschappelijk ideaal maar ook de grondslag van zijn wereldbeschouwing vond, zag zich bij de stichting van de PvdA die grondslag in organisatorisch opzicht ontnemen.

Van meet af aan, zo betoogde dr. Stuiveling, zijn er twee gunstige omstandigheden geweest: men heeft zich direct in het Humanistisch Verbond op het standpunt gesteld, dat de grondslagen zó breed moesten zijn, dat ieder buitenkerkelijke die de behoefte aan levensbeschouwelijke verdieping gevoelt zich erbij kan aansluiten. Voorts bevonden zich onder de oprichters mensen van zo'n internationale faam op cultureel gebied, dat het H.V. moeilijk genegeerd kan worden.

Deze kleine kern is in 3½ jaar uitgroeid tot een verbond van ruim 5000 leden; in 50 plaatsen bestaat een plaatselijke gemeenschap. Nog slechts een kleine voorhoede van de 1.700.000 buitenkerkelijke Nederlanders, maar één die reeds bergen werk verzet heeft, al staat het Verbond pas aan het begin van zijn taak. Hele reeksen terreinen van sociale arbeid, sinds eeuwen door de kerken onder de kerkelijken verzorgd, liggen braak bij het onkerkelijk volksdeel, dat met iedere volkstelling weer blijkt te zijn toegenomen.

Als gevaren van een eventueel niet slagen van het H.V. in zijn taak als algemeen vertegenwoordiger van de buitenkerkelijken wees spreker op het dan braakliggend idealisme, dat wordt misbruikt voor surrogaat-godsdiens- en bewegingen als het nationaal-socialisme.

In een gloedvolle peroratie schetste spreker vervolgens het feit, dat voor de humanist, anders dan voor een kerkelijke, iedere menselijke cultuuruiting tot het domein van het humanisme behoort, dat hij zijn inspiratie kan putten uit de geschiedenis van ieder volk, van elke religie, dat het humanisme oudere wortels heeft dan welk geestelijk streven ook, omdat het humanisme is het verbindend element in de beschavings-geschiedenis van de mensheid.

Van de gelegenheid tot vragen stellen werd druk gebruik gemaakt.

10 245

1938
245
Helderse *et*
3-10-49

Humanistische levens- houding

Voor de humanistische gemeenschap Den Helder sprak gistermorgen de heer A. Eriks uit Alkmaar, op de eerste bijeenkomst in het nieuwe seizoen. Hij vertelde, in de vorm van een sprookje, zijn inzichten in de levenshouding, die een waarlijk humanist kenmerken.

Deze wordt niet in de eerste plaats gekenmerkt door wat hij zegt, of wat hij denkt, maar door wat hij doet, hoe hij zich in het leven gedraagt. Het ware levensgeluk wordt niet gevonden bij degene, die zoveel mogelijk in dit leven tracht te nemen, en zo weinig mogelijk daarvoor tracht te geven. Evenmin bij wie, los van de wereld, door overpeinzing zichzelf tracht geluk te geven, of systemen probeert te ontwerpen, waarbij ieders wensen bevredigd kunnen worden, en daarbij de naastliggende gelegenheid tot hulpbieden overziet.

Slechts wie, met een open oog voor wat de omringende wereld hem voor schoons biedt, op alle levensterreinen, door het voortdurende besef gedragen wordt, hoeveel geluk er in ligt te helpen waar hij kan, zonder omzien, en tevens zijn medemensen toestaat hemzelf wederkerig te helpen, en dit besef in al zijn daden in de wereld uitdraagt, heeft de „steen der wijzen” gevonden.

Deze vertelling werd, afgewisseld door walsen van Brahms en Schubert, vertolkt door mevr. Nieuwenhuis, met grote belangstelling door de aanwezigen aangehoord.

G E H E I M .

28 September 1949.

Volgno.

1 OCT. 1949

ACD/ 70735

Verbinding: No.12

Doss.49/17

Onderwerp: Openbare bijeenkomst Humanistisch Verbond, ~~gemeenschap~~ Den Haag

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever:---

Waardering bericht:---

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Op Zondag, 25 September 1949, te 10.30 uur werd in het gebouw "Musica" aan de Delitselaan 2 te 's-Gravenhage, de openingsbijeenkomst van het winterprogramma van het Humanistisch Verbond, ~~gemeenschap~~ Den Haag, gehouden.

Zaalcapaciteit 100 personen. Aanwezig waren ongeveer 90 personen.

Als spreker trad op:

XI Dr. Jacob Philip VAN PRAAG, geboren te Amsterdam 11 Mei 1911, leraar aan een H.B.S. te Dordrecht, die sprak over het onderwerp: "Rust U ten strijd".

Spreker stond uitvoerig stil bij de Humanistische Wereldbeschouwing en riep de aanwezigen op ten strijd, om deze beschouwing te verwezenlijken in het dagelijks leven.

Over politiek werd niet gesproken.

Te 12.45 uur werd de vergadering gesloten. (einde)

Onderwerp: Bijeenkomst Veren. Humanitas
en humanistisch Verbond te Amersfoort.

Aanwezig: pl. min. 60 personen zaalcap.: pl. m. 150

Leiding: Ir. J. Schut te Amersfoort.

Spreeker: Mr. J. in 't Veld, minister van wederopbouw.

Volgno.

15 SEP. 1949

ACD 69790

Op Zondag 11 September 1949, aanvangende 11.30 uur werd in het clubgebouw van de speeltuinver. "Het Soesterkwartier" te Amersfoort voor de vereniging Humanitas (Veren. voor werk op Humanistische grondslag) en het Humanistisch Verbond een bijeenkomst gehouden, waar als spreker optrad mr. J. in 't Veld, minister van wederopbouw, met het onderwerp "Christendom en Humanisme".

Spreeker begon met zijn instemming te betuigen met de woorden van Paul Henri Spaak, die onlangs gezegd heeft: "De Westerse beschaving steunt op het Christendom en Humanisme".

"Op grond van deze uitspraak", aldus spreker, "is het juist om na te gaan of deze twee tegenover elkaar of naast elkaar staan. waarom durven zovele voorgangers van het christendom beweren, dat het humanisme de grootste vijand van het christendom is. Deze gespletenheid zou ernstige gevolgen kunnen hebben bij de huidige bedreiging van de westerse beschaving. Laten wij daarom trachten de juiste verhouding te vinden tussen christendom en humanisme.

Het grote gevaar van deze tijd is, dat men het slecht te veel goed praat en hieraan doen ontwikkelde mensen mee. Als wij gaan spelen met de begrippen "goed" en "kwaad", zijn wij verloren. Het Humanisme moet pal staan voor de hoogste waarde van de mensheid; als dit gebeurt, behoeft er geen tegenstelling te bestaan tussen Christendom en Humanisme. Samen zullen wij moeten strijden voor de beschavingswaarden van de westerse cultuur.

Spreeker besloot met de hoop uit te spreken dat de humanisten zullen begrijpen, dat wanneer men de hand uitsteekt naar het christendom, de humanisten zullen meehelpen dit te verdedigen.

De vergadering stond onder leiding van S C H U T Pieter, Ned. geb. 10 October 1891 te Ermelo, scheikundig ingenieur, wonende te Amersfoort, Paulus Buijslaan No. 22, bij Uw Dienst bekend.

Onder de aanwezigen bevond zich de bij Uw Dienst bekende: B O E R, Cornelis de, geb. 6 April 1883 te Westzaan.
E I N D E .

ID. 1036.

Geheim.

Verbinding 36.

Volgno.

Betrouwbaarheid berichtgever : betrouwbaar
Waardering bericht : betrouwbaar. X

SEP. 1949

ACD/69143

1 kaart

DA 225

64606

Met verwijzing naar Uw schrijven d.d. 19-5-1949, no. 61259 en mijn antwoord daarop d.d. 21-6-1949, no. ID. 897, betreffende het Humanistisch Verbond, bericht ik U, dat t.a.v. de in dat antwoord-schrijven genoemde

X Johannes Lubach, geboren te Leuwarden, 8-5-1878, gepensionneerd boekbinder, wonende te Nijmegen, Burghardt van den Berghstraat 90, bestuurslid van de Gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond,

a.K. geabonneerd is op De Waarheid.

Een informatiekaart betreffende Lubach gaat hierbij.

Nijmegen, 5 Sept. 1949.

[Handwritten signature]

MINISTERIE VAN
ALGEMEENE ZAKEN

's-Gravenhage, 8 Augustus 1949

ONTGEBODEN

No.: B. 66864

Bijl.: één

IV. RD.2

Betr.: Humanistisch Verbond

DIENSTGEHEIM

Hiermede moge ik U de bijlage, gevoegd bij Uw schrijven
no. A.15. no.782'49 d.d. 26 Juli 1949 onder dankzegging doen
toekomen.

Van de inhoud heb ik met belangstelling kennis genomen.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
Namens deze,

J

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie
te DIENBONT.

J.G.Crabbendam.

Verbinding : 19.

GEHEIM.

A/15 no. 782 '49 Hum. Verb.

Wacht

Volgno.

26-7-'49

27 JULI 1949

ACD/66064

B

Bijgaand doe ik U toekomen de uitgave van het Humanistisch Verbond "Humanisme en Communisme", een rede gehouden op het derde jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond op 9 April 1949 te Utrecht door dr. J. P. van Praag, hetwelk ik, na kennisneming Uwerzijds gaarne terugontvang.

^{Wm}
GEZIEN:

B

ID. 897.
Antwoord op
schrijven no.
61259.

Geheim.

Datum : 19 Mei 1949.

Verbinding 36.

Datum ontvangst bericht : 21 Mei 1949
Betrouwbaarheid berichtgevers : betrouwbaar.
Waardering bericht : betrouwbaar.

Volg.

22 JUNI 1949

Ar. 64606

In antwoord op Uw hierboven vermeld schrijven, betreffende het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Nijmegen, bericht ik U het volgende :

Op 19-5-1949 werd de eerste huishoudelijke vergadering belegd. Op deze vergadering werd een bestuursverkiezing gehouden, welke het volgende resultaat te zien gaf:

Voorzitter:

Johann Bernard Diersmann, geb. te Zwolle, 16-2-1906, ketelmaker Ned. Spoorwegen, wonende te Nijmegen, Hengstdalseweg 155. Diersmann is gehuwd en heeft twee kinderen. Hij heeft geen geloof en is lid van de Partij van de Arbeid. Hij is tevens voorzitter van de Oudercommissie van de O.L. School 2 te Nijmegen en voorzitter van de Ouderraad van die school. Voorts is hij secretaris van de Arbeidersvereniging voor Lijkverbranding, afd. Nijmegen. D.d. 6-10-1942 vestigde hij zich te Nijmegen, komende van Zutphen.

Secretaris:

Jouke Alberda, geb. te Rauwerderhem, 11-7-1885, gepensionneerd adjunct-commies bij de Gemeente-politie te Nijmegen, wonende aldaar, Broerdijk 66. Hij is gehuwd en heeft twee kinderen. Hij heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. D.d. 20-12-1910 werd hij te Nijmegen ingeschreven, komende van Leeuwarden.

Penningneesteres:

Bauchien Frederika Georgina Peters, geb. te Zoelen, 22-5-1915, gehuwd met Jan van Vulpen, geb. te Oudenrijn, 21-2-1908, ass. bedrijfschef van de Provinciale Gelderse Electriciteits Maatschappij, wonende te Nijmegen, Oude Hesealaan 482. Zij hebben 3 kinderen en zijn van huis uit Nederlands-Hervormd, doch doen niets aan hun geloof. Zij zijn de Partij van de Arbeid toegedaan. In 1936 vestigden zij zich te Nijmegen, komende van Zoelen.

Toegevoegde leden:

Jacoba Gezina Alberta Kiel, geb. te Kota Radja, 5-7-1904, onderwijzeres, wonende te Nijmegen, Berg en Dalseweg 255. Zij is ongehuwd en van huis uit Nederlands-Hervormd, doch doet weinig of niets aan haar geloof. In dit opzicht wordt zij als "zoekende" aangemerkt. Haar toetreden tot het Hum. Verbond heeft alleen ideële overwegingen als oorzaak. Zij is gezagsgetrouw en zeer vermoedelijk de Partij van de Arbeid toegedaan. D.d. 10-7-1906 werd zij te Nijmegen ingeschreven, komende van Kota Radja.

Johannes Lubach, geb. te Leeuwarden, 8-5-1878, gepensionneerd boekbinder, wonende te Nijmegen, Burghardt van den Berghstraat 90. Hij is gehuwd en heeft 3 kinderen. Hij

Heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. Voorheen was hij lid van de SDAP, bestuurslid van de Coöperatieve Verbruikersvereniging "Vooruit" te Nijmegen en Voorzitter van de Algemene Nederlandse Grafische Bond, afd. Nijmegen. Hij is reeds van vóór 1904 te Nijmegen gevestigd.

Leden van de Kascontrolecommissie:

Everdina Delcliseur, geb. te Nijmegen, 9-12-1892, zonder beroep, wonende te Nijmegen, Burghardt van den Berghstraat 90. Zij is ongehuwd, heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. Zij staat sedert haar geboorte te Nijmegen ingeschreven.

Johannes Poort, geb. te Groningen, 31-5-1893, hoofd van de Leerschool (Bijz.school voor neutraal onderwijs) te Nijmegen, wonende aldaar, Groesbeekseweg 208. Hij is gehuwd, heeft 3 kinderen en geen geloof. Hij is rustig en beschaafd en lid van diverse schoolcommissies. Hij is Koningsgezind en vermoedelijk de V.V.D. toegedaan. D.d. 17-12-1932 vestigde hij zich te Nijmegen, komende van Vlissingen.

Pieter Jacobus Simon de Rook, geb. te Nijmegen, 14-1-1906, buitengewoon opzichter Rijkswaterstaat op a.o., wonende te Nijmegen, Berg en Dalseweg 378. Hij is ongehuwd, heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. Hij is o.a. fototechnisch adviseur van de Filmkring Nijmegen, secretaris van de Nijmeegse Fotoclub en Bestuurslid van de Algemene Volksuniversiteit, alhier. D.d. 26-4-1915 werd hij opnieuw te Nijmegen ingeschreven, komende van Zeist.

De hiervoor genoemde personen bezitten allen de Nederlandse nationaliteit.

Op beoelde vergadering oordeelden de leden het wenselijk, uit propagandistisch oogpunt een aantal brochures met hoofdlijnen van het Verbond te verspreiden. Voorts werd overeengekomen zo spoedig mogelijk een bezinningsbijeenkomst te organiseren.

Nijmegen, 21 Juni 1949.

/

D. 897.

Geheim.

Datum : 19 Mei 1949.

Antwoord op
schrijven no.
61259.

Verbinding 36.

Datum ontvangst bericht : 21 Mei 1949.

Betrouwbaarheid berichtgevers : betrouwbaar.

Waardering bericht : betrouwbaar.

Nijmegen

In antwoord op Uw hierboven vermeld schrijven, betreffende het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Nijmegen, bericht ik U het volgende :

Op 19-5-1949 werd de eerste huishoudelijke vergadering belegd. Op deze vergadering werd een bestuursverkiezing gehouden, welke het volgende resultaat te zien gaf:

Voorzitter:

Johann Bernard Diersmann, geb. te Zwolle, 16-2-1906, ketelmaker Ned. Spoorwegen, wonende te Nijmegen, Hengstdalseweg 155. Diersmann is gehuwd en heeft twee kinderen. Hij heeft geen geloof en is lid van de Partij van de Arbeid. Hij is tevens voorzitter van de Oudercommissie van de O.L. School 2 te Nijmegen en voorzitter van de Ouderraad van die school. Voorts is hij secretaris van de Arbeidersvereniging voor Lijkverbranding, afd. Nijmegen. D.d. 6-10-1942 vestigde hij zich te Nijmegen, komende van Zutphen.

Secretaris:

Jouke Alberda, geb. te Rauwerderhem, 11-7-1885, gepensionneerd adjunct-commissaris bij de Gemeente-politie te Nijmegen, wonende aldaar, Broerdijk 66. Hij is gehuwd en heeft twee kinderen. Hij heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. D.d. 20-12-1910 werd hij te Nijmegen ingeschreven, komende van Leeuwarden.

Penningmeesteres:

Bauchien Frederika Georgina Peters, geb. te Zoelen, 22-5-1915, gehuwd met Jan van Vulpen, geb. te Oudenrijn, 21-2-1908, ass. bedrijfschef van de Provinciale Gelderse Electriciteits Maatschappij, wonende te Nijmegen, Oude Hese-laan 482. Zij hebben 3 kinderen en zijn van huis uit Nederlands-Hervormd, doch doen niets aan hun geloof. Zij zijn de Partij van de Arbeid toegedaan. In 1936 vestigden zij zich te Nijmegen, komende van Zoelen.

Toegevoegde leden:

Jacoba Gezina Alberta Kiel, geb. te Kota Radja, 5-7-1904, onderwijzeres, wonende te Nijmegen, Berg en Dalseweg 255. Zij is ongehuwd en van huis uit Nederlands-Hervormd, doch doet weinig of niets aan haar geloof. In dit opzicht wordt zij als "zoekende" aangemerkt. Haar toetreden tot het Hum. Verbond heeft alleen ideële overwegingen als oorzaak. Zij is gezagsgetrouw en zeer vermoedelijk de Partij van de Arbeid toegedaan. D.d. 10-7-1906 werd zij te Nijmegen ingeschreven, komende van Kota Radja.

Johannes Lubach, geb. te Leeuwarden, 8-5-1878, gepensionneerd boekbinder, wonende te Nijmegen, Burghardt van den Berghstraat 90. Hij is gehuwd en heeft 3 kinderen. Hij

Heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. Voorheen was hij lid van de SDAP, bestuurslid van de Coöperatieve Verbruikersvereniging "Vooruit" te Nijmegen en Voorzitter van de Algemene Nederlandse Grafische Bond, afd. Nijmegen. Hij is reeds van vóór 1904 te Nijmegen gevestigd.

Leden van de Kascontrolecommissie:

Everdina Delcliseur, geb. te Nijmegen, 9-12-1892, zonder beroep, wonende te Nijmegen, Burghardt van den Berghstraat 90. Zij is ongehuwd, heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. Zij staat sedert haar geboorte te Nijmegen ingeschreven.

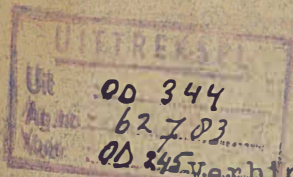
Johannes Foort, geb. te Groningen, 31-5-1893; hoofd van de Leerschool (Bijz. school voor neutraal onderwijs) te Nijmegen, wonende aldaar, Groesbeekseweg 258. Hij is gehuwd, heeft 3 kinderen en geen geloof. Hij is rustig en beschaafd en lid van diverse schoolcommissies. Hij is Koningsgezind en vermoedelijk de V.V.D. toegedaan. D.d. 17-12-1932 vestigde hij zich te Nijmegen, komende van Vlissingen.

Pieter Jacobus Simon de Rook, geb. te Nijmegen, 14-1-1906, buitengewoon opzichter Rijkswaterstaat op a.o., wonende te Nijmegen, Berg en Dalseweg 378. Hij is ongehuwd, heeft geen geloof en is de Partij van de Arbeid toegedaan. Hij is o.a. fototechnisch adviseur van de Filmkring Nijmegen, secretaris van de Nijmeegse Fotoclub en Bestuurslid van de Algemene Volksuniversiteit, alhier. D.d. 26-4-1915 werd hij opnieuw te Nijmegen ingeschreven, komende van Zeist.

De hiervoor genoemde personen bezitten allen de Nederlandse nationaliteit.

Op bedoelde vergadering oordeelden de leden het wenselijk, uit propagandistisch oogpunt een aantal brochures met hoofdlijnen van het Verbond te verspreiden. Voorts werd overzeggelijken zo spoedig mogelijk een bezinningsbijeenkomst te organiseren.

Nijmegen, 21 Juni 1949.

G E H E I M

Voor 62703

24 MEI 1949

Verbinding: 10

Datum: 19-5-49

E/5 no. 521'49

Rapport over de maand A p r i l 1949, betreffende de algemene politieke toestand in de gemeenten Utrecht, Jutphaas en Maartensdijk (Tuindorp).

COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND.

Ook deze maand duurden de aanvallen op het Atlantische Pact in "De Waarheid" voort. Tevens werden door dit dagblad de grenscorrecties gezien als een uitvloeisel daarvan. Zij zijn n.l. een uiting van het samengaan van Nederland met de onder Amerikaanse leiding staande oorlogsdrijvers.

Voor een welkome afleiding zorgde het raadslid Ultzen door in de Raad B. en W. een zevental vragen voor te leggen inzake de militaire lezingen op de middelbare scholen en de maatregelen door genoemd college genomen naar aanleiding van de actie, welke de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd tegen deze "militaristische propaganda" had ingezet. (zie "De Waarheid" van 4 April).

De Wethouder van Onderwijs (P.v.d.A.) antwoordde o.a. dat gelukkig het weldenkende deel van ons volk dit "paard van Troje" (doelende op de O.P.S.J.) wel in het vizier had, doch dat men waakzaam moest blijven. Hij deelde verder mede, dat van geen enkel ouderpaar enig bezwaar tegen bedoelde lezingen was ingekomen.

Naar buiten uit trad de partij op door middel van een goed bezochte filmvertoning op 16 April (rapport C/1 -409'49 van 19-4-49), terwijl in sommige stadswijken huis aan huis een pamflet werd verspreid voor de vrede, en dus tegen het Atlantisch Pact werd geageerd. (A/1 -389'49 van 12-4-49).

GENEESMAATSCHAP CENTRALE

Deze organisatie besprak in min of meer besloten kring de resultaten van de reeds elders plaats gehad hebbende stakingen en de mogelijkheden van eventuele toekomstige stakingen. Het naar voren brengen van "successen" geeft echter sterk de indruk van "elkaar moed inspreken".

Voorts worden nog voortdurend acties overwogen tegen de directie van "Werkspoor" te Zuilen, in verband met de aldaar plaats gehad hebbende tariefswijzigingen.

ORGANISATIE VAN PROGRESSIEVE STUDERENDE JEUGD.

Deze organisatie heeft met enige spanning de interpellatie van Ultzen (zie hierboven onder C.P.N.) tegemoet gezien. Het feit, dat men hierop later niet meer is terug gekomen, bewijst wel, dat men ook in deze kringen Ultzen's optreden als een debacle heeft gekenschetst. De leden van de O.P.S.J. en het A.N.J.V., die op de publieke tribune Ultzen met uitroepen zouden steunen, hadden vrijwel allen verstek laten gaan.

↓
Wethouder
van
12-11-49
↓

Een poging om - op verzoek van de International Union of Students - een vergadering te beleggen met als onderwerp: "De strijd van het Spaanse volk tegen het regiem Franco" had wegens gebrek aan belangstelling geen resultaat. Hetzelfde lot trof een voorgenomen studentenbijeenkomst met als onderwerp: "De maatregelendie in het buitenland genomen zijn om de finantiële positie van de studenten te verlichten".

Een zeer matig bezochte scholieren-protestvergadering (15 personen) tegen de militaire lezingen op de middelbare scholen, leverde geen nieuwe gezichtspunten op. (rapport C/2-400'49 van 16-4-49).

Aan plm. 75 hoogleraren in en buiten Utrecht was een pamflet met aangehechte, te ondertekenen, adhaesiebetuiging verstuurd inzake het Wereldcongres voor de Vrede te Parijs. Slechts in 4 gevallen werd adhaesie ondervonden (rapport C/2 -401'49 van 14-4-49).

DE WERELD FEDERALISTEN BEWEGING

hield op 12 April een slecht bezochte vergadering (rapport C/14-398'49 van 14-4-49).

DE BEWEGING VAN EUROPESE FEDERALISTEN

hield op 26 April een openbare bijeenkomst welke matig werd bezocht. (rapport C/14 -454'49 van 30-4-49).

HUMANISTISCH VERBOND

Dit Verbond hield op 9 en 10 April een congres, hetwelk zijn mening t.a.v. het hedendaagse politieke communisme heeft uitgesproken. Het bleek, dat men over het algemeen het eens was met de voorzitter, Dr. J.P.v. Praag, die betoogde, dat de communist lid moest kunnen blijven van het Verbond, juist omdat de ware humanist het afbreken van de mogelijkheid tot geestelijk contact met diegenen, die andere opvattingen huldigen, als negatief beschouwt. Waar de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije echter aangetoond hebben, dat de oorspronkelijk door de communisten verbreide ideeën over democratie en vrijheid, welke toen aanvaardbaar leken, zijn verlaten, achtte Van Praag het minder gewenst, dat thans communisten mede leiding geven aan het verbond. Hij stelde dit echter niet principiëel; ieder jaar zal het congres zich weer naar bevind van zaken kunnen uitspreken. Zijn betoog had tot gevolg, dat Mevr. B.v.d. Luijzenberg-Willemse niet werd herkozen in het hoofdbestuur.

JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

In het "Utrechts Nieuwsblad" van 6 April was het volgende bericht opgenomen:

"Oprichting J.O.V.D. Utrecht.

"Gisteravond werd de afd. Utrecht van de Jongeren Organisatie "Vrijheid en Democratie" opgericht. Het dagelijks bestuur dezer afdeling is samengesteld uit: mr. J. Caro, voorzitter; mej. O.H. Kuipers, Fred. Hendrikstr. 58, secretaresse; mej. T. Bosch-loo, penningmeesteresse.

"Besloten werd, o.a. te ijveren voor de vorming van een "jeugdparlement te Utrecht".

*afgeschikt in
O.D. 255*

*lth
2m
10
600*

GEZIEN: *[Handwritten Signature]*

UITTREKSEL

Voor OD 245 Naam HUMANISTISCH VERBOND.

Origineel in O D 265 Naam Land.Ver.v.Ex-Pol.gevangenen

Volgnr. Ag.nr. 61739 Aard van het stuk Verslag

Afz. Arnhem Datum 3.5.49

29. April 1949 werd er te Arnhem een Leden-vergadering gehouden van de "Nederlandse Vereniging van Ex-Politieke Gevangenen uit de bezettingstijd afd. Arnhem.

Een van de aanwezigen was Prof. Dr. S. OLIVIER, Dr. Broexlaan 14 Wageningen. Hij zei, dat hij als humanist, de communisten niet uit de vereniging wenste te verwijderen. Ook in het Humanistisch Verbond had men getracht de communisten te verwijderen, doch gelukkig was dit ook niet gelukt. Spr. had zijn leven te danken aan een communist en hij zou dit nooit vergeten.

Uitgetrokken door Sm. Afd./Sectie ACD 4b Datum 4.8.49

Op aanwijzing van B III d

VERBINDING No. 50.

Inzake

5 Mei 1949.

No. R 140.

Onderwerp: Humanistisch Verbond.

Volgno.
9 MEI 1949
ACD/61619

B.

Ik heb de eer, Uedelgestrenge hierbij een verslag te doen toekomen van een alhier op 4 Mei j.l. gehouden herdenkingsbijeenkomst van de plaatselijke afdeling van het Humanistisch Verbond.

SM

[Handwritten mark]

G E H E I M.

No. R.140.

VERSLAG van de Herdenkingsbijeenkomst op 4 Mei 1949, gehouden door het Humanistisch Verbond, afd. Enschede.

Aanwezig: ± 70 personen (zaalcap. ± 600 pers.)

Sprekers: ^X Adriaan BUTER, geb. 27-2-18 te Neede, journalist, wonende Josinkmorsplein 9 te Enschede, voorzitter Humanistisch Verbond, afd. Enschede;
 ^X LIPS, waarschijnlijk uit Hilversum.

m.o.k.

o.o.k.

Nadat een herdenkingsplechtigheid op de begraafplaats had plaats gevonden, waarbij geen enkele politieke tendenz naar voren kwam, werd de avond besloten met een bijeenkomst in de Schouwburg aan de Langestraat te Enschede.

Deze bijeenkomst werd geopend door de voorzitter A. Buter, die zei, dat er naast de herdenkingsplechtigheid in de diverse kerken, in Enschede ook behoefte was geweest de gevallen van 1940-1945 en daarna, in buitenkerkelijk verband te herdenken.

Vervolgens declameerde een onbekend gebleven vrouw een drietal gedichten.

Hierna verkreeg de spreker voor deze avond Lips het woord. Ook gedurende deze toespraak kwam geen enkele politieke tendenz naar voren. Spreker herdacht in een op zeer rustige wijze uitgesproken rede de gevallen van 1940-1945 en daarna, en legde daarbij de nadruk op twee, volgens hem belangrijke punten in het menselijk bestaan, n.l. vrijheid en verdraagzaamheid.

Vervolgens declameerde bovenbedoelde vrouw nogmaals een tweetal gedichten, waarna de avond besloten werd met zang door het zangkoor Sempre Crescendo.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

B.

No. 61259.

Uw schrijven no. I.D. 807

d.d. 2 Mei 1949.

Onderwerp: Humanistisch Verbond.

IV. RD.3

's-Gravenhage, 19 Mei 1949.

UITGEBOEKT

G E H E I M

af 64606

Met verwijzing naar Uw terzijde vermeld schrijven moge ik U verzoeken mij in kennis te doen stellen met de namen, personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende de leden van het bestuur van de Gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
namens deze:

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
NIJMEGEN.

J.G.Crabbendam.

ID. 807.

Nijmegen
Geheim.

3 MEI 1949
AOD 61259

Onderwerp : Humanistisch
Verbond.

Verbinding 36.

⊗

B

Op Donderdag 28 April 1949, des namiddags om 8 uur, werd te dezer stede door het Humanistisch Verbond een oprichtingsvergadering van de Gemeenschap Nijmegen belegd, waar als spreker optrad
H. Lips, won. te Amersfoort.

Het voorlopig bestuur dezer gemeenschap bestond uit 1 dame en 2 heren. Eén hunner, de heer
/ J. A L B E R D A, gepensionneerd adjunct-commies, wonende te Nijmegen, Broërdijk 66, fungeerde als voorzitter en zei in zijn openingswoord, dat het in de beoelening lag in Nijmegen een gemeenschap van het Hum. Verbond op te richten, indien daarvoor althans enige belangstelling zou blijken. Tensinde het doel van het Hum. Verbond wat meer bekendheid te geven, was de heer Lips uitgenodigd te spreken over het onderwerp : "Het Humanisme en het Humanistisch Verbond".

De heer Lips zette daarna in grote lijnen het doel van het Verbond uiteen, waarbij hij op de voorgrond stelde en tijdens zijn betoog enige malen herhaalde, dat het H.V. geen politieke beweging is en evenmin ten doel heeft, bestaande godsdienstige richtingen te bestrijden. Het doel, zo betoogde hij, is o.a. de buitenkerkelijke massa een bepaalde geestelijke vrijheid te verschaffen en meer inhoud aan haar leven te geven. Het H.V. zou een en ander kunnen stimuleren, waarbij o.a. gedacht werd aan een soort van geestelijke verzorging van de leden, welke in de praktijk voor buitenkerkelijken evenzeer nodig is gebleken als voor / leden van Confessionele organisaties.

Na deze uiteenzetting was er gelegenheid tot het stellen van vragen, waarvan door twee der aanwezigen gebruik werd gemaakt. Gevraagd werd:
Erkent het Humanisme een leven na de dood, en:
Kan ook een Christen humanist zijn?

Na deze vragen te hebben beantwoord, gaf de heer Lips nog enige praktische inlichtingen over het Verbond, waarbij o.a. de contributie en het orgaan : "Mens en Wereld" ter sprake kwamen.

Hierna werd door de voorzitter de openbare vergadering gesloten. De aanwezigen, die voornemens waren zich bij de gemeenschap aan te sluiten verzocht hij te blijven, daar onmiddellijk daarna in besloten kring zou worden beslist over het al dan niet oprichten van een gemeenschap Nijmegen. Van de 32 aanwezigen verlieten daarop 22 hunner de zaal.

De zaal bood plaats aan 100 personen. De stemming der aanwezigen was belangstellend. Het merendeel hunner was van middelbare leeftijd. Militairen in uniform waren niet aanwezig. Door geen der aanwezigen is de kwestie aangesneden of

communisten al dan niet lid van het H.V. kunnen zijn en of het ongewenst is dat zij deel uitmaken van het Hoofdbestuur, dit naar aanleiding van de onlangs hierover afgelegde verklaring door Dr. J.P.van Praag.

Op de besloten bijeenkomst is tot oprichting van een gemeenschap te Nijmegen overgegaan. Als voorlopig voorzitter werd aangewezen bovengenoemde A. Berda.

Nijmegen, 2 Mei 1949.

Volgen
9 MEI 1949
ACD/61200

Alkmaar

ONDERWERP: Openbare vergadering van de
Gemeenschap Alkmaar van het
Humanistisch Verbond.-

PLAATS: De bovenzaal van het "Wapen van
Heemskerk" aan de Breedstraat
te Alkmaar.-

DATUM: Zondag, 24 April 1949, te 10
uur.-

SPREKER: A.TREURNIET uit 's-Gravenhage,
sprekende over het onderwerp:
"De grenzen van het wederzijds
begrijpen".-

ZAALCAP.: ong. 75 personen

AAN WEZIG: ong. 35 personen.

Treurniet uit 's-Gravenhage

V E R S L A G .-

=====

Te omstreeks 10.15 uur opende de voorzitter
X | van de gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch Verbond W.KOEMAN
wonende te Schoorl, met een kort welkomstwoord de vergadering.
Hij deelde daarbij o.m. mede, dat deze bijeenkomst het sluit-
stuk vormde van het winterwerk van genoemd Verbond. Hij
kondigde vervolgens het zomerwerk aan. Op 8 Mei 1949 wordt
door de gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch Verbond met de
gemeenschap Den Helder een bezoek gebracht aan de Volkshoge-
school te Bergen N.H. Op 21 en 22 Mei 1949 zal een week-end
bijeenkomst worden gehouden in de Jeugdherberg "Koningsbos"
te Bakkum (Zie bijgaande circulaire).-

X | Hierna nam A.TREURNIET het woord. Hij zeide in zijn betoog
o.m. "Kent U "Faust" van Goethe". "Het zou een halve eeuw
geleden overbodig geweest zijn dit te vragen, doch thans is de
"Faust" in het algemeen voor de meeste mensen geen levend
begrip meer. "In de "Faust" van de dichter Goethe worstelt
deze laatste met de problemen van het leven. Hij roept met
magische kracht de geest van de aarde op en wanneer deze voor
Goethe's oog verschijnt zegt de geest: "Du gleechst dem Geist,
den du begreift nicht mehr.
~~die du verstanden kannst, mich nicht~~". De zelfbewuste arrogante
FAUST, die alles en ieder denkt te begrijpen, voelt zich ter-
neergeslagen na dit gezegde. Faust, de wijze, hij begrijpt dus
blijkbaar niemand. Wat zijn nu de nuttigste wijzen om anderen

te leren begrijpen. Ten eerste wanneer men alleen kan zijn, zo spreker zich uitdrukte, en ten tweede het echte tweegesprek. Tijdens de laatste oorlog en kort daarna bestond er bij velen onder ons de neiging om met elkander tot overeenstemming te komen, te zoeken naar datgene wat ons bindt en ook naar wat ons scheidt. De grote meester van het gesprek was de Griekse wijsgeer Socrates. Om in ~~zoude~~ tijd te polimeseren zullen we het misschien met Socratesjes moeten doen, maar dat hindert niet. Een volgende etappe, iemand te leren begrijpen, is een gesprek voeren in een kleine kring, bijv in de huiskamer. Voorts is een menging van geesten een vruchtbare omstandigheid tot vermeerdering van kennis. Een volgende methode is de voordracht, doch ik voeg hier onmiddellijk aan toe, dat een voordracht in het openbaar gehouden een gevaar inhoudt, omdat je immers niet precies weet met welke mensen je te doen hebt en of je het nodige contact met je toehoorders hebt. Vervolgens is voor wederzijds begrijpen de propagandavergadering (De methoden, die ik aangeef voor het probleem "begrijpen" bewegen zich, zoals U ziet, in dalende lijn). Wat is nu propaganda. Propaganda is altijd een bepaalde waarheid, die men zelf als waarheid ondervindt, overdragen op anderen. Propaganda is bewust, eenzijdig, feiten onder de aandacht van de toehoorders te brengen. Wie wordt echter door de propaganda gegrepen. De meest vlug gegrepenen. Wat voor een propagandavergadering geldt, geldt in versterkte mate voor een protestvergadering. Vervolgens kennen we het openbare debat, niet te verwarren met een tweegesprek. Bij een debat is het te doen gebruikelijk, dat men elkaar probeert schakmat te zetten, om dan triomfantelijk te ervaren dat "hij" gelijk heeft. De preek is ook een middel tot wederzijds begrijpen, doch zonder vooroordeel zou ik willen zeggen, dat in bepaalde kringen een preek wordt gehouden, waarin meerde gevoelens van de spreker worden overgebracht, dan dat men de gedachte overbrengt. Een zodanige preek is een bewuste poging de mensen in sfeer te verheffen, op te nemen, in een omgeving waar men wijzing ondervindt.- Hoe komt het nu dat we elkaar veelal zo slecht begrijpen. Daar zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen. De taal is het belangrijkste verkeersmiddel om gedachten over te brengen. De taal ondergaat echter een menselijke beperking en daardoor is de taal ook menselijk gebrekkig. De taal is voor ieder van ons verschillend. In woordrijkdom is de taal zeer verschillend. In Nederland bezitten we gebruikswaarden in

de taal van 10.000 tot 35.000 stuks. Als iemand, wiens taalrijkdom ongeveer 10.000 woorden omvat, van gedachten moet wisselen met iemand die 35000 woorden gebruikt, dan zal dat voor het wederzijds begrijpen een grote moeilijkheid opleveren. Het verschil in milieu is ook zeer belangrijk en hieraan vastgekoppeld ook de innerlijke structuur. Is het mogelijk dat alle mensen in alles eenmaal elkaar zullen begrijpen. Op deze vraag kan ik alleen maar glimlachen. Het is wel mogelijk de rijkdom van ons verschil te leren ervaren en ons daarover te verwonderen. Toch zullen we moeten trachten elkaar steeds weer te leren waarderen". Hierna was er pauze. Na de pauze werd door de inleider een drietal ingekomen vragen behandeld, betrekking hebbende op het onderwerp. Te 12.45 uur sloot de voorzitter op de gebruikelijke wijze de vergadering.- De bijeenkomst had een rustig en ordelijk verloop. E i n d e ,-----

No. 60760.

Aan: H.B.

Van: B.IV.

Afschrift in 50192

27 April 1949.

UITGEBOEKT

I. HUMANISTISCH VERBOND.

Het Humanistisch Verbond werd op 17 Februari 1946 te Amsterdam opgericht, waarbij beginsel en doel als volgt werd ^{en} omschreven:

1. Onder Humanisme wordt verstaan de levens- en wereldbeschouwing, die zich, zonder uit te gaan van het bestaan van een godheid, baseert op de eerbied voor de mens als bijzonder deel van het kosmisch geheel, als drager van een niet aan persoonlijke willekeur onderworpen normgevoel en als schepper van geestelijke waarden.

2. Het humanisme gaat uit van de erkenning, dat de mens de behoefte gevoelt, zich een beeld te vormen van de werkelijkheid, het humanisme streeft naar een beeld, dat de toets der rede kan ^{door} ~~ver~~staan.

3. Het humanisme is in de westerse cultuur thans niet denkbaar zonder de ~~principiele~~ ^{principiële} erkenning van de persoonlijke vrijheid, de sociale ~~gerechtigheid~~ ^{gerechtigheid} en de culturele verantwoordelijkheid.

4. Het Humanistisch Verbond wil allen, die het bovenomschreven humanisme aanvaarden, verenigen ten einde de verdieping, de verdediging en de verbreiding van de humanistische levens- en wereldbeschouwing te bevorderen.

5. Het Humanistisch Verbond streeft ernaar een organisatie op te bouwen, die in staat is in geestelijk en cultureel, paedagogisch en sociaal opzicht leiding te geven aan het buitenkerkelijk deel van het Nederlandse volk.

Op het 3e jaarlijkse congres van het H.V., gehouden te Utrecht op 9 en 10 April 1949 werd de vraag besproken of het lidmaatschap van het Humanistisch Verbond onverenigbaar moet worden verklaard met dat van de C.P.N. en of een communist lid van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond kan zijn.

Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond diende een resolutie in waarin o.m. wordt gezegd, "dat bij het bepalen van onze "houding tegenover andersdenkenden, en met name ook tegenover de "politieke tegenstander partijbelang en partijdiscipline ondergeschikt dienen te blijven aan de eerbiediging van de tegenstander "in diens onvervreembare rechten als medemens, waarin zeker ligt "opgesloten de onvoorwaardelijke afwijzing van iedere opzettelijke "belemmering van de vrije meningsvorming door geestelijke of lichamelijke mishandeling of door opzettelijke bedreiging met geweld of "dwang binnen de rechtsgemeenschap."

Deze resolutie werd met 82-14 stemmen aanvaard.

Bij de hierop volgende bestuursverkiezing werd Mevr. Brecht van den Muijzenberg-Willemsse niet herkozen in het hoofdbestuur.

In het hoofdbestuur werden gekozen:

Dr. van Praag, Jacob Philip, geb. 11-5-1911 te Amsterdam, wonende te Dordrecht; 1e Voorzitter hoofdbestuur, politieke richting P.v.d.A.

Dr. Stuiveling, Garnt, wonende te Hilversum; 2e Voorzitter, politieke richting P.v.d.A.;

Drs. Vijlbrief, I., wonende te Dordrecht, Secretaris;

Rogge, J., Penningmeester;

Dr. Brandt Corstius, Johannes Christiaan, geb. 31-12-1908 te Rotterdam, wonende te Utrecht.

Deze personen vormen het dagelijks bestuur van het Humanistisch Verbond en zijn geen van allen communistisch georiënteerd.

Overigens zijn lid van het hoofdbestuur: Mevr. C.J. Blikslager-v.d. Stichtenhorst; Prof. Mr. H.R. Hoetink; Dr. van Hoorn; Dr. D. van Loenen; Mevr. H.A. Polak-Schwarz; Prof. Dr. H.J. Pos; Ir. P. Schut; Mr. A. Stempels; Prof. Dr. J.B. Tielrooy; Mr. Dr. J. In't Veld; M.G. Warffemius; Dr. Libben v.d. Wal en Mr. H.B. Waslander.

Genoemde leden van het hoofdbestuur zijn allen in meerdere of mindere mate links georiënteerd.

Eind Februari 1949 telde het Humanistisch Verbond 4350 leden, waarvan verreweg het grootste gedeelte links georiënteerd is. Hoewel zich onder de leden ook communisten bevinden is tot heden niet gebleken, dat zij enige merkbare invloed in het Humanistisch Verbond uitoefenen.

II. VERENIGING HUMANITAIRE EN IDEALISTISCHE RADIO OMROEP (H.I.R.O.).

De H.I.R.O. werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 26 Augustus 1929 no.20.

De H.I.R.O. stelt zich o.a. ten doel de radio-omroep aan te wenden voor het bewustmaken en het bevorderen van de algemene broederschap.

Bij de H.I.R.O. zijn aangesloten diverse verenigingen van de meest uiteenlopende aard o.a. de Internationale Vereniging Bellamy, de Internationale Orde van Goede Tempeliers, de Nederlandse Bond ter bestrijding van de Vivisectie, de Nederlandse Vereniging voor Natuurgeneeswijze etc.

Naast de aangesloten verenigingen kent de H.I.R.O. ook eigen leden. Door propaganda, welke vooral van de zijde van de Internationale Vereniging Bellamy gevoerd wordt, tracht men meer leden te werven, teneinde aan het verzoek om toekenning van zendtijd meer kracht bij te kunnen zetten.

Na de oorlog is de H.I.R.O. niet meer in het openbaar opgetreden, voornamelijk omdat haar in het kader van het nieuw ingevoerde radio-bestel, geen beschikking over zendtijd werd gegeven.

Van interesse van de zijde van enige politieke partij voor de H.I.R.O. is tot op heden niet gebleken, terwijl ook de naoorlogse levenstekenen - overigens gering in aantal - van de H.I.R.O. geheel vrij waren van politiek.

Het bestuur der H.I.R.O. bestaat thans uit:

ROS, Johannes Dominicus, geb.17-6-1875 te 's-Gravenhage,
wonende te 's-Gravenhage, Voorzitter;

ELENBAAS, Nicolaas Johannes George Abraham, geb.15-3-1890 te
Bruinisse, wonende te Oegstgeest, Secretaris en

JULIUS, Matthias Willem, geb.12-9-1885 te Breda, wonende te
's-Gravenhage, Penningmeester.

De leden van het bestuur staan, ook op politiek gebied,
gunstig bekend.

Uit : 001
 Ag.no. : 60012
 Voor : 00245

 Verbinding: 19
 A/15 no. 307'48 Div.

Datum: 13-4-49

 Onderwerp: De Humanistische Stichting. 60012
 Uw schrijven no. 33407 dd 17-4-48,
 " " " 33407 dd 10-9-48,
 " " " 33407 dd 16-12-48.

Naar aanleiding van Uw bovengenoemde brieven, met verzoek om inlichtingen omtrent "De Humanistische Stichting", ten doel hebbende financiële steun en andere hulp te verlenen aan buitenkerkelijke ~~groepen~~, wordt het volgende gerapporteerd:

Volgens bekomen inlichtingen is het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond op heden als volgt samengesteld:

x | Dr. J.P. VAN PRAAG, 1e voorzitter,
 x | Dr. G. STUIBELING, 2e voorzitter,
 x | Drs. I. VIJLBRIEF, secretaris,
 o.k. - | J. ROGGE, penningmeester,
 x | Dr. J.C. BRANDT CORSTIUS, hoofdredacteur,
 x | Leden: Mevr. C.J. BLIKSLAGER-v.d-STICHTENHORST,
 o.k. - | Prof. Mr. H. R. HOETINK,
 o.k. - | Dr. VAN HOORN,
 + | Dr. D. VAN LOENEN,
 x | Mevr. H.A. POLAK-SCHWARZ,
 x | Prof.Dr. H.J. POS,
 x | Ir. P. SCHUT,
 x | Mr. A. STEPELS,
 x | Prof.Dr. J.B. TIELROOY,
 x | Mr.Dr. J. IN 'T VELD,
 x | M.G. WARPEMIUS,
 o.k. - | Dr. LIBBEN v.d. WAL,
 x | Mr. H.B. WASLANDER.

Blijkens ingewonnen inlichtingen was door het Humanistisch Verbond aan de orde gesteld een zuivering te doen plaats hebben door extremistische elementen uit het bestuur van dit Verbond te verwijderen. Deze actie zou tot gevolg hebben gehad dat Mevr. W.v.d.MUYSENBERG-WILLEMSE (C.P.N.) sedert het op 10-4-49 te Utrecht gehouden congres van dit Verbond, geen zitting meer heeft in het hoofdbestuur.

Het dagelijks Bestuur van de afd. Utrecht van het Humanistisch Verbond is als volgt samengesteld:

o.k. x | HENDRIK DE WAARD, geb. te Rotterdam 2-11-98, wonende Ouden-
 oord 85 bis te Utrecht: voorzitter,
 o.k. x | MARIE BLOTEN-BAARS, geb. te Utrecht 30-10-12, wonende Pr.
 Julianaweg 4 te Jutphaas: secretaresse,
 - | ALBERTUS SCHUUR, geb. te Utrecht 14-7-09, wonende Lessing-
 laan 76 te Utrecht: penningmeester.
 (personalia zijn reeds eerder aan Uw administratie door-
 gegeven).

Het bestuur van de Stichting Maatschappelijk Werk, "Humanitas", is als volgt samengesteld:

57467

V.O. NRO.
13 APR. 1949
ACL 59925

Middelburg 11 April 1949.

GEHEIM.

Onder verwijzing naar schrijven dd 30 Maart 1949, no. 57467 betreffende Drs. J. SCHELTENS alhier, in verband met schrijven dezerzijds dd. 8-3-1949, wordt het volgende medegedeeld:

Drs. Jan SCHELTENS, geboren te Hoogeveen 9-6-1901, wonende Zuidsingel 78 alhier, is dd. 5 November 1930 in de bevolkingsregisters der gemeente Middelburg ingeschreven, komende uit Amsterdam. Hij is leeraar in de wis- en natuurkunde. Hij schijnt geen Godsdienstige gezindte te zijn toegedaan. Voor zover dezerzijds bekend is, trad of treedt hij op politiek gebied niet op de voorgrond en schijnt geen voorkeur te hebben voor een bepaalde politieke richting, althans hiervan is alhier niet gebleken.

corresp. no. 99.

Schiedam

B

Verslag van de Openbare bijeenkomst van het ~~HUMANISTISCH VERBOND~~ gehouden op Dinsdag 4 April 1949 in gebouw Corner House te Schiedam.

Volgno. ~~HUMANISTISCH VERBOND~~
11 APR. 1949
ACD/ 59652

Aanwezig circa 40 personen, zaalruimte 150 personen
Aanvang 20.00 uur, einde circa 23.00 uur.

- x | Sprekers: | H. Lips, Madoerastraat 35 te Amersfoort (hoofdbestuurder en propagandist van het Humanistisch Verbond)
- x | Hendrik Barend ENGELSMAN, geboren Batavia 9-12-1914, wonende te Schiedam.

Na een woord van welkom, doet H.B. Engelsman aan de aanwezigen mededeling, dat, hoewel het Humanistisch Verbond reeds in Februari 1946 was opgericht, in Schiedam en Vlaardingen nog steeds ~~no~~ geen-gemeenschap bestond. Beginsel en doel zijn alhier nog te weinig bekend, zodat het beleggen van een vergadering dringend nodig was, teneinde aan de belangstellenden hierover inlichtingen te verschaffen. Daarom richtte hij een woord van dank aan de propagandist H. Lips, dat deze bereid was gevonden, thans deze inlichtingen te verschaffen, welke er stellig toe zouden leiden, dat heden avond in deze zaal een gemeenschap zou worden opgericht. Na de inleiding door Lips, zouden de aanwezigen de gelegenheid krijgen om vragen te stellen.

H. Lips, het woord overnemeñde, zeide dat in Nederland zeker 20 % van de bevolking buitenkerkelijk was, waarbij nog niet gerekend de mensen, die wel een geloof hadden, doch in het geheel niet ter kerke gingen. Soms, zo zeide hij, verwijt men ons, dat wij, humanisten, aan hoogmoed lijden, omdat wij ons niet kunnen stellen in het geloof van een persoonlijke God. Neen, zo is het niet, wij trachten ons rekenschap te geven van de feiten die om ons heen gebeuren en schenken onze aandacht aan het redelijk vermogen te oordelen over goed en kwaad. Hier haalde hij enige voorbeelden aan. (Het boek Peer Gynt van de schrijver Hendrik Ibsen, waarin Peer Gynt eerst op latere leeftijd tot de ontdekking kwam dat zijn leven inhoud had. Indien een leeuw een mens aanvalt, wordt hij opgejaagd en gedood; indien een mens een mens aanvalt en van het leven beroofd, wordt over hem beslist door middel van rechtspraak.) Gerechtigheid en vrijheid zullen wij eerbiedigen, zo betoogde hij, er is dus eerder sprake van deemoed, dan van hoogmoed.

Onze moraal ligt ook anders dan bij hen die zich christenen noemen. De christen zegt: Als je het kruis uit Christus snijdt, snijd je het hart eruit. De christelijke moraal: "Hebt uw naasten lief gelijk uzelve", kan niet samengaan met het geloof in de genade Gods. We denken hierbij aan de gaskamers en de Duitse concentratiekampen, die door mensen werden opgericht en door mensen werden afgebroken. Wij humanisten gaan uit van de gedachten dat de mens behoefte aan de werkelijkheid. Hoe vaak niet wordt juist door christenen een rad voor de ogen gedraaid, als het erom gaat de werkelijkheid het daglicht te laten zien. Een van onze eerste beginselen is de erkenning van de persoonlijke vrijheden. Al is men buitenkerkelijk, dan wil dat nog bij lange na niet zeggen dat men dan ook humanist is. Neen, veel kwaad wordt met kwaad vergolden. Het kwaad is een gretig onderwerp voor de pers om lange en sensationele artikelen te schrijven, waardoor de dagbladen lonend worden gemaakt. Over het goede wordt vrijwel niet gerept. Onze moraal is: durf te leven, heb geen angst voor de dood en wat gij niet wilt dat U geschiedt ook niet een ander aan te doen. " Niet iedere Christen kan deze moraal de zijne noemen. Dat in 1946 tot oprichting van het Humanistisch Verbond werd overgegaan, vindt niet alleen zijn oorzaak in de oorlog, maar ook voor die tijd waren er velen, die daadwerkelijke steun en hulp nodig hadden en toch geen beroep konden doen op een kerkgenootschap omdat zij buitenkerkelijk waren. Met 44 gemeenschappen, hoofdzakelijk in de

1 heeft.

grote plaatsen, zijn we nog in een beginstadium van onze ontplooiing, maar we zullen sterker worden en na heden avond met de gemeenschap Schiedam-Vlaardingen, 45 gemeenschappen tellen. Groot is de groep van hen die gemeend hebben zich los te maken, toen zij braken met hun kerk, maar die de wereld van dogma's in feite nog niet hebben verlaten.

Hierna gaf spreker gelegenheid tot het stellen van vragen.

B III
O.K. X | Johannes Martinus van HAASTEREN, geboren te Schiedam 23-2-1881 (Waarheidlezer en lid van de CPN): "Wordt het breken met de kerk aanvaard", na het lidmaatschap bij het H.V. Ik ben R.K." Lips: Dit is geheel voor uw verantwoording. Het is algemeen bekend dat geen enkele kerk haar geloofsgenoten los laat. En zeker niet de R.K. kerk.

X | Wouter WEERGANG geboren te Leerdam 13-2-1912: "Het ene geloof is minder aanvaardbaar dan het andere en toch meent ieder de beste bedoelingen te hebben. Hoe staat dat met het H.V.?" Lips. Dat beaam ik volkomen, maar het streven naar de waarheid en de levensopvattingen zijn vaak geheel anders. Ik erken de bijbel als een hoog geschrift, maar ik weiger te erkennen dat de bijbel de enige waarheid verkondigt, omdat hij door mensen geschreven is. Wij humanisten moeten oog hebben voor de werkelijke waarheid die om ons heen gebeurt.

X | Hendrik van HOOGDALEM geboren te Leerdam 31-5-1894: "Wat is de geestelijke band in het H.V.? Tijdens de oorlog ontstond er een verzetsgeest, die banden heeft samengesmeed, welke thans meer en meer verloren gaan. Lips. "De geestelijke banden in het H.V. bestaan hoofdzakelijk in het organiseren van contactavonden, filmbijeenkomsten, uitgeven van geschriften, studieconferenties, en andere middelen die in het boekwerkje - Beginsel en Doel van het Humanistisch Verbond-beschreven zijn.

O.K. X | Hendrikus Marinus van DRIEL, geboren te Rotterdam 12 December 1920: "Wordt het H.V. ook gezien als een macht?" Lips: Neen zo moeten wij het niet beschouwen, we staan als mensen temidden der mensen en moeten oog hebben voor de zorgen rondom ons heen. De grootste aandacht besteden wij aan de gezinsopvoeding. Het leven is altijd een mysterie en daarom is het waard te leven en moeten wij mensen trachten elk mysterie op te lossen.

H.B. Engelsman, het woord weer hernemende, zeide, dat thans de openbare vergadering werd gesloten en dat tot een huishoudelijke vergadering werd overgegaan. Hij verzocht IEDER die nog geen lid was en ook geen lid wenste te worden de zaal te verlaten, waarna tot een bestuursverkiezing zou worden overgegaan. Zeven personen verlieten de zaal, zodat 32 personen overbleven. De bestuursverkiezing had het volgende resultaat.

O.K. X | Hendrik Barend ENGELSMAN, geboren te Batavia 9-12-1914, referendaris economische zaken, Willem de Zwijgerlaan 6 Schiedam (voorzitter)

O.K. X | Trijntje Hendrika BAKKER, geboren te Schiedam 17-10-1925, Graaf Florisstraat 14 Schiedam (penningmeesteresse)

O.K. X | Cornelis Gijsbertus NOORDHOEK, geboren te Schiedam 19-3-1911, voorman constructiewerker, J.A.Alb. Thymstraat 64b Schiedam (secretaris)

O.K. X | Kees HEYBOER, geboren te Schiedam 12-5-1925, studerend, St. Liduinaplein 8 te Schiedam (lid)

NR X | Willem HENNEKE, geboren te Amsterdam 11-5-1904, hoofdopzichter gemeentewerken Julianalaan 96a Schiedam (lid)

O.K. X | Cornelis HOLLEMAN, geboren Dirksland 30-8-1913, onderwijzer Sportlaan 89 Vlaardingen (lid)

O.K. X | Mej. v.d. Weij (adres en personalia onbekend) (lid)

Niets meer aan de orde zijnde, werd de vergadering te omstreeks 23.15 uur gesloten. Er werden brochures uitgereikt. Er werd niet gecollecteerd. Het geheel had een rustig verloop.

Schiedam 7 April 1949.

VERBINDING No.: 94.

Volgno.

6 April 1949.

No.: 248 ID.

- 8 APR 1949

ACD/5957/B

6 (7)

Onderwerp: Zondagochtend-bijeenkomst ~~van de Gemeenschap Emmen~~ van het Humanistisch Verbond op Zondag, 3 April 1949, te EMMEN.

Spreker: Dr. GARMT STUIVELING met het onderwerp: Christendom en Humanisme.

Zaalcap: 80 personen.

Aanwezig: 60 personen.

Betrouwbaarheid berichtgever: zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: idem

Tevens bericht gezonden aan: De Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie bij het Gerechtshof te Leeuwarden.

Medewerkende instanties:)
Ondernomen actie) Geen.

Op Zondag, 3 April 1949 werd in de bovenzaal van het café Groothuis, Marktpllein 5 te EMMEN, een Zondagochtend-bijeenkomst belegd door de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond.

X Te omstreeks 10.15 werd deze bijeenkomst met een woord van welkom aan spreker en aanwezigen geopend door de voorzitter van de Gemeenschap Emmen, JOHANNES HILVERS, geboren te Sleen, 2-12-1887, van beroep boekhouder, wonende Noordbargerstraat 2 te EMMEN, die daarna onmiddellijk het woord gaf aan de spreker, Dr.G.Stuiveling.

Spreker begon zijn inleiding met er op te wijzen, dat het Humanisme geen nieuw idee is, dat door de leiders van het Humanistisch Verbond uitgedacht is, doch reeds ongeveer 400 jaar bestaat. Het humanisme van thans en van vroeger is echter niet precies gelijk. De grondlegger van het humanisme is de grote Nederlander Erasmus. Deze was als humanist echter nauw verbonden aan dogma's der Kerk.

Omstreeks het jaar 500 was door de Roomse Kerk een latijnse vertaling van het Nieuwe Testament ingevoerd, waarin verschillende dogma's werden gesteld. Het was Erasmus, die omstreeks 1500 op een zijner vele reizen, in Engeland een oud handschrift van het Nieuwe Testament terug vond. Nadat dit oude handschrift opnieuw was vertaald, bleek dat de vertaling, die reeds 1000 jaar bij de Roomse Kerk werd gebruikt, verschillende vertaalfouten had, die de dogma's aanmerkelijk hadden beïnvloed. Met toestemming van de toenmalige Paus heeft Erasmus de nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament en de oude, bij de Roomse Kerk in gebruik zijnde vertaling, in één boek gepubliceerd. Hierdoor traden de verschillen sterk aan het licht. Ongeveer 40 jaar later is de vertaling van Erasmus echter door de Roomse Kerk in de ban gedaan en op de Index geplaatst, waarop het heden nog staat. Het was begrijpelijk, dat de Kerk zulks deed. Zij kon twee dingen doen, in de eerste plaats kon zij erkennen dat de vertaling van Erasmus juist was, maar dat zou tegelijkertijd betekenen, dat de Kerk reeds 1000 jaar de heilsleer en de weg ter verwerving van de eeuwige gelukzaligheid had laten afhangen van foutieve stellingen en dogma's en in de tweede plaats kon zij blijven vasthouden aan haar eigen vertaling en de juistheid van de vertaling van Erasmus verwerpen. Deze tweede mogelijkheid was voor de Kerk het gemakkelijkste en zij heeft deze weg dan ook begaan. Erasmus is echter blijven vasthouden aan zijn eigen vertaling en heeft daarmee de dogma's der Roomse Kerk afgewezen. Zodoende werd hij een der eerste humanisten, al bleef hij ook sterk verbonden aan de dogma's van zijn eigen vertaling.

De dogma's uit de vertaling van Erasmus zijn later grotendeel

overgenomen door Luther en Calvijn.

Hoewel er tussen het Christendom en het Humanisme verschillen de geschilpunten bestaan, zijn er ook veel punten van overeenkomst.

Het voornaamste geschilpunt is wel, dat het Christendom door het stellen van dogma's de mensen dwingt in een bepaalde richting te denken. Veelal komen verschillende dogma's met elkaar in strijd maar dan zegt men, dat zulks Gods ondoorgrondelijke wijsheid is en dat Hij ons dit na onze dood wel zal openbaren. Hiermede stelt men zich op het standpunt dat dingen, die men als tegenstrijdig aanvoelt, buiten het menselijke denkvermogen vallen.

Het humanisme erkent geen dogma's en een humanist kan niet in iets geloven, dat hij niet begrijpen kan. Wij stellen ons op het standpunt dat schijnbaar onbegrijpelijke dingen begrijpelijk worden door een studie van te maken en er besprekingen over te voeren. Het begrijpen der dingen hangt natuurlijk af van de persoonlijke ontwikkeling van de mens.

Punten van overeenkomst in het Christendom en het humanisme zijn, dat beiden zich stellen op het punt der menselijke waardigheid. In het Christendom is dat belichaamd in de Tien Geboden, waarin onder meer vermeld staat: Gij zult niet doden, Gij zult niet echtbreken, Gij zult niet stelen. Ook deze levensbeschouwing erkent de humanist als strikt noodzakelijk. Men zegt wel eens, dat zij behoren tot de Christelijke deugden, doch mijns inziens is dat onjuist. Dikwijls stelt men het voor alsof deze normen door het Christendom geformeerd zouden zijn. Maar mijn mening hebben die normen echter altijd in het menselijke bewustzijn geleefd. Het Christendom heeft het slechts als "goed" erkend en evenzo doet ook het humanisme.

Blijkend de uitslag van de laatste volkstelling die in Nederland is gehouden, hebben ongeveer 2 miljoen mensen te kennen gegeven niet tot een Kerkgenootschap te willen behoren. Ongeveer 20 á 25 % van de Nederlanders is dus buitenkerkelijk. Ik begrijp dan niet dat slechts 5000 mensen, ofwel $\frac{1}{4}$ % van de buitenkerkelijken zich heeft aangesloten bij het Humanistisch Verbond. Denkt de massa dat zij kan voortleven zonder zich met elkaar te verbinden? Indien al deze 2 miljoen mensen zich zouden aansluiten bij het Humanistisch Verbond en wekelijks een minimum contributie betaalde van 1 dubbeltje, dan zou wekelijks een bedrag van f 200.000 beschikbaar komen waarmee de belangen van de buitenkerkelijken zouden kunnen worden behartigd. Het zou dan mogelijk zijn huizen en scholen op te richten voor het humanisme. Dan zouden hoogleraren betaald kunnen worden om onze belangen wetenschappelijk te onderzoeken. Zo zou het mogelijk worden dat de discussie over het humanisme in hogere kringen zou plaats hebben, bijvoorbeeld de verdediging van het Humanisme zou dan kunnen plaats hebben door mensen die intellectueel op hetzelfde peil staan als de primaat van Nederland, kardinaal De Jong.

Het Humanisme is geen politieke groepering, het staat boven de politiek. Liberalisme en humanisme kunnen even goed samen gaan als socialisme en humanisme. Met de confessionele partijen zal dit uiteraard moeilijker gaan, daar deze zich vasthouden aan dogma's. Tot voor kort was mijn mening, dat ook het Communisme en het Humanisme niet met elkaar in strijd zouden zijn. Meer en meer dringt het echter tot mij door, dat het communisme de menselijke waardigheid niet respecteert. Het spijt mij overigens, dat ik dit moet vaststellen. Het humanisme stelt de menselijke waardigheid als het hoogste goed.

Spreeker besloot zijn rede met de aanwezigen op te wekken voor het Humanisme te werken.

Enige personen maakten gebruik van de gelegenheid tot het stellen van vragen, waarna de voorzitter met een dankwoord aan de spreker deze bijeenkomst te ongeveer 12.15 uur sloot.

Einde.

57467

Antwoord op schr. van 30 Maart 1949 no. 57467 Geheim.

Cornelis ROTMANS, geboren te Rotterdam 1 Februari 1918 werd op 11 November 1948 in deze gemeente ingeschreven van Rotterdam. Op 29 April 1948 huwde hij te Rotterdam met Maria RENS, geb. te Rotterdam 11 December 1928. Op 19 Maart j.l. werd uit dit huwelijk te Vlissingen een kind geboren, genaamd Gert.

Hij is Nederlander en woont met zijn gezin aan de Herman Heijermanslaan 4 alhier. Voordien woonde hij aan de adressen Frederik Hendrikplein 210 en Weimansweg 3a te Rotterdam.

Voordat hy zich hier vestigde was hij als administrateur-controleur werkzaam bij de P.I.C.A. (Oogstinzameling). Sinds korte tijd is hij leraar aan de R.H.B.S. te Vlissingen en Middelburg en geeft les in boekhouden, geschiedenis en staatsinrichting.

Hij is voorzitter van de afd. Vlissingen van het Humanistisch Verbond.

In verband met zijn kort verblijf in deze gemeente is nog niet met zekerheid kunnen blijken hoe hij politiek georiënteerd is.

Dezerzijds is omtrent hem niets nadeligs bekend.

Volgno.

- 5 APR. 1949

ACD/59259

Wassenaar

Verbinding No.84

(K) JJJ 13

No. 68/1949

23 Maart 1949.

Onderwerp: Openbare bijeenkomst van het Humanistische Verbond .

Volant
29 MRT 1949
ACD 50716

Aanwezig : 16 personen
Zaalcapaciteit: 40 personen.
Stemming : rustig .

Op 22 Maart 1949 werd in Huize " Nieuw Rijksdorp " alhier een openbare bijeenkomst gehouden door het " Humanistisch Verbond ", afdeling Wassenaar.

X | De vergadering werd om 20.00 uur geopend door LEENDERT JACOB POLDERVAART, geboren 12 Augustus 1921 te Delft. (Voornoemde persoon staat reeds vermeld in myn schrijven dd.23.4.1948, No.52/48 en dd. 19.7.1948, No.111/48)

o.k. | Vervolgens droeg FREDERIK PAUL HUYGENS, geboren 12 Maart 1911 te 's-Gravenhage, van beroep leraar M.O. Nederlandse Taal aan het Rynlands Lyceum alhier, enige gedichten voor van Henri Brüning, Bertus Aafjes, M. Nyhoff en P.v.Schellen.

Hierna werd het woord gegeven aan de spreker van deze

X | avond Dr.J.P. van Praag, Voorzitter van het Humanistisch Verbond, die een rede hield onder het motto " Doodgewone Humanisten " .

Dr. van Praag gaf in grote lijnen het beginsel en het doel van het Humanistisch Verbond weer. (In deze rede kwamen geen nieuwe gezichtspunten naar voren.)

o.k. | Na de pauze was er gelegenheid tot vragen stellen, waarvan gebruik werd gemaakt door HENRI JEAN HUBERT HARNAS, geboren 12 October 1878 te Delft, van beroep journalist A.N.P., wonende Hallekensstraat No.43 alhier.

HARNAS (lid van de Party v.d.Arbeid tevens lid van het Humanistisch Verbond) vroeg waarom de humanisten op grond van de ervaringen uit praktische overwegingen de communisten niet uit hun gelederen weerde? Betrokkene noemde in dit verband o.a. de naam van Mevrouw Muysenberg.

In een uitvoerig betoog ging de Heer van Praag nader op deze kwestie in. Als zijn persoonlijke mening gaf hy te kennen, dat hy de communistische levensbeschouwing in de praktijk niet in overeenstemming achtte met de humanistische levensbeschouwing. Op die gronden is het

eigenlijk onaanvaardbaar, dat communisten (ik bedoel hiermede vooral de G.P.Ners , zo zeide van Praag) in het humanistisch verbond worden opgenomen.

Indien wij echter de communisten uit ons Verbond gaan weren, dan zouden wij elke vat op deze mensen radicaal verliezen. Momenteel blijft ons echter nog de mogelijkheid ^{best} aldus van Praag - door onze eigen overredingskracht de aangesloten communisten tot andere inzichten te brengen.

(De Heer Harnas interrumpde hier met de opmerking, dat de communisten toch niet voor verbetering vatbaar waren en dat eventuele pogingen hiertoe verloren tijd was.)

Dr. van Praag zeide voorts, dat hy het ongewenst achtte, dat communisten ^{met} een leiding gevende functie in het Humanistisch Verbond belast worden.

Dit alles is echter myn eigen mening, zo zeide de spreker, doch binnenkort zal op het algemene congres van het Humanistisch Verbond een principiële beslissing met betrekking tot onze houding ten opzichte van de communisten worden genomen.

De Heer Harnas wees er tenslotte op, dat het communistische element in het Humanistisch Verbond voor andersdenkenden een beletsel was om tot het Verbond toe te treden. Er was volgens Harnas maar een oplossing n.l. de communisten er uit.

Als gevolg van deze opmerking ontspon zich even later tussen Harnas en de bekende communiste HANNY OUDEGEEST-van COEVEDEN, geboren 17 September 1916 te Keulen, wonend Jonkerlaan No.33 te Wassenaar, een kort doch heftig debat. Tot slot werd door L.J. Poldervaart medegedeeld, dat in April a.s. een kamermuziekavond ten huize van Mevrouw Oudegeest zal worden gegeven.

Aanwezig waren o.a. JOHAN PIETER KLAASSEN, geboren 17 Mei 1866 te Ternate (lid van de plaatselijke afdeling van de Logers der Vrijmetselaren "De Driehoek "); Cornelis Henri Burgemeister, geboren 2 November 1910 te den Haag, leraar MO Geschiedenis Rynlands Lyceum. (Lid Party vd Arbeid); Johanna Maria van Leyen, geboren 18.2.1910 te Nieuwe Niedorp, lerares Rynlands Lyceum; Henriëtte Akkie Huygens - Weyma, geboren 4.10.1909 te Amsterdam; Paulina Pieterella Kampman, geboren 4 Mei 1881 te Brielle en Johanna Kampman, geboren 29 April 1877 te Rotterdam. (waren voor 1940 begunstigend lid van de vereniging " Eenheid door Democratie "); Willem Boender, geboren 1.11.1888 te Schiedam (voor 1940 lid van de MSDAP en de Ver. Vrienden der Sowjet Unie, na de bevrijding lid van de P.v.d.Arbeid-wethouder dier partij te Wassenaar). " Einde " .

O.K. x

O.K. *antwoorden* →

O.K. a

Handwritten signature

V.D. R. 109/49

Verbinding 28

G E H E I M .

Volgen 50406

21 MRT 1949

ONDERWERP: Openbare bijeenkomst van het Humanistisch Verbond, gemeenschap Alkmaar.-

PLAATS: De zaal van Valk's LUNCHROOM aan de Houttil te Alkmaar.-

DATUM: Woensdag, 16 Maart 1949 te 20. uur.-

X | SPREKER: De Heer LIPS, wonende te Amersfoort, lid van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond.-

ZAALCAP.: plm. 100 personen.-

AANWEZIG: 14 personen.-

V E R S L A G .-

=====

Antekenen o.k.

Te omstreeks 20.15 uur opende de voorzitter van het Humanistisch Verbond-Gemeenschap Alkmaar, de Heer KOEMAN, onderwijzer te Schoorl, met een kort welkomstwoord de bijeenkomst. Hij betuigde zijn spijt over de geringe opkomst. Hoewel de vergadering openbaar was, bleek dat er alleen leden van eerdergenoemd Verbond aanwezig waren. Hierna nam de Heer LIPS het woord. Hij zeide in zijn betoog o.m.: "Tijdens het bestaan van ons Verbond is gebleken, dat vele mensen onze lezingen niet kunnen volgen omdat ze te hoog gegrepen zijn. We zullen moeten proberen daarin verandering te brengen. Het Humanistisch Verbond wil geen vereniging van intellectuelen zijn. We zullen de massa van het volk moeten grijpen en een voorbeeld voor anderen dienen te zijn. Het Humanisme is geen levensbeschouwing maar een levenshouding. Een kern van Humanisten zal door moeten stoten naar de massa van ons volk. Er zijn in ons land grote mogelijkheden, aangezien ongeveer 25 % van de Nederlandse bevolking buitenkerkelijk is. Wat zijn nu de praktische mogelijkheden in 1949 voor het Humanistisch Verbond. Op de eerste plaats dient er een veel grotere activiteit van de leden zelf uit te gaan. Wij hebben niets aan papieren leden. We willen geen massaorganisatie zijn, maar het gaat ons om het gehalte. Het gaat in het algemeen

niet slecht met het Humanistisch Verbond. Wij tellen nu ongeveer 5000 leden en ieder jaar komen er zo ongeveer 1000 leden bij. Hoewel wij tegenstanders zijn van dicteren willen wij van het Hoofdbestuur toch enige aanwijzingen geven voor de praktische mogelijkheden die voor ons Verbond aanwezig zijn. Ik zou drie praktische dingen willen noemen: nl. -----

1. We dienen de geestelijke verzorging beter en uitgebreider ter hand te nemen.

We zullen terreinen als ziekenhuizen, gevangenissen, kampen voor dienstweigeraars en D.U.W.-kampen moeten bewerken. Wij zijn ons bewust van de moeilijkheden, die daarbij overwonnen dienen te worden. Er bestaat bij deze zorg bij verschillende instanties niet het juiste begrip.-

2. Het zomerwerk moet ter hand worden genomen. Wij zijn voornemens 7 vakantiecampen voor onze leden open te stellen. Vorig jaar hadden wij er drie. Er zijn er reeds een aantal volgeboekt en de andere zullen ook zeker vol komen. Wat is het niet heerlijk om eens buiten de slaar van het dagelijks leven je eens te bezinnen in zo'n vakantiecamp. Het beleggen van conferenties e.d. in een sfeer van vriendschap in de natuur zal zeker vruchtdragend voor het Humanisme zijn.

3. De onderbrenging van de pleegkinderen. Er is door ons opgericht een bond voor buitenkerkelijke pleegkinderen verzorging. Wij willen in 1949 ongeveer 1250 pleegkinderen uit Duitsland en Frankrijk in Nederlandse gezinnen onderbrengen. Ons aandeel in de verzorging van deze kinderen was tot heden maar zeer gering. De Rooms-Katholieke en Christelijke organisaties brachten vorig jaar 10.000 kinderen in Nederland onder dak, waartegenover wij 100 kinderen opnamen. Er is voor het Humanistisch Verbond nog een grote taak weggelegd. Wij zullen stuk voor stuk iets voor een ander moeten gaan betekenen en een werkelijke Gemeenschap moeten gaan vormen".-----

Vervolgens was er pauze, waarna de leden tot ongeveer 22 uur bijeen bleven ter bespreking van vorengenoemde plannen in Alkmaar.-----

E i n d e .-----

MINISTERIE VAN ALGEMEENE ZAKEN

UITGEBOEKT

Gravenhage, 30 Maart 1949.

No. 57467. B.

Uw schrijven: d.d. 8-3-1949.

Onderwerp: Drs. J. Scheltens.

GEHEIM

a/59925

IV. RD. 3

Hiermede moge ik U verzoeken mij wel te willen doen inlichten omtrent de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende de in Uw terzijde aangehaald schrijven genoemde Drs. J. SCHELTENS, die als voorzitter optrad van de op 7 Maart 1949 te Uwert gehouden vergadering van het Humanistisch Verbond.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
namens deze:

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
MIDDELBURG.

J.G. Crabbendam.

MINISTERIE VAN ALGEMEENE ZAKEN

UITGEBEKT

al 59259

's-Gravenhage, 30 Maart 1949.

No.: 57467.B.

Onderwerp: Drs.C.Rotmans.

G E H E I M

IV. RD.3

Hiermede moge ik U verzoeken mij wel in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende Drs.C.Rotmans, waarschijnlijk wonende te Vlissingen.

Genoemde persoon, die deel uitmaakte van de Gemeenschap Vlissingen van het Humanistisch Verbond, trad als spreker op in een op 7 Maart 1949 te Middelburg gehouden vergadering van genoemd Verbond.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
namens deze:

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
VLISSINGEN.

J.G.Crabbendam.

Middelburg, 6 Maart 1949.

Geheim.

Wordt medegedeeld:

Volg

11 MRT 1949

57467

Op Maandag 7 Maart 1949, te omstreeks 20.00 uur, werd door het Gemeenschap Middelburg van het Humanistisch Verbond een vergadering belegd in het Nederlands Koffiehuis aan de Dam alhier.

Aanwezig waren circa 15 personen, waaronder een vijftal dames.

1 Nadat door de voorzitter Drs. J. Scheltens, de vergadering was geopend door de aanwezigen welkom te heten, kondigde x1 hij als spreker aan Drs. C. Rotmans, van de Gemeenschap Vliedsingen, die zou spreken over het onderwerp: "Waarom ik humanist ben".

Vervolgens deelde de voorzitter nog mede, dat er gelegenheid bestond zich bij de secretaris op te geven om een pleegkind in huis op te nemen of door een financiële bijdrage te steunen. Het betrof hier kinderen van het Buitenkerkelijk bureau van pleegkinderen, onder auspiciën van het Humanistisch Verbond. Hierna gaf de voorzitter het woord aan de spreker.

Deze, die zijn op schrift gestelde rede voorlas, netwelk niet langer dan ongeveer 10 minuten in beslag nam, bracht hiermede enkele punten naar voren, betreffende het milieu en de erfelijkheidsleer. Spreker zette uiteen, dat hijzelf als kind had behoort tot een christelijk gezin. Hij moest naar de kerk, de catechisatie enz. Toen hij echter op een bepaalde leeftijd was gekomen, kwam hij als bij plotselinge ingeving, tot andere inzichten. Spreker gaf dit weer door ongeveer deze zienswijze, dat hij het gedwongene, b.v. het verplicht naar de kerk gaan enz. niet kon delen en zich daarvoor niet beter of slechter gevoelde. Wel veroordeelde hij de godsdienst als zodanig niet, doch de mensen gebruiken de godsdienst verkeerd, waarbij het eigenbelang teveel op de voorgrond treedt. Hij zette nader uiteen, dat het grondbeginsel reeds wordt gelegd bij het kind, dat in een bepaald milieu wordt opgevoed en bepaalde erfelijkheden van zijn ouders heeft. Spreker was ook tegen machtsoverheersing. Als voorbeeld haalde hij daarbij aan, dat de mensen tegenwoordig in angst leven, omdat er op het ogenblik twee machten tegenover elkander staan, t.w. Amerika en Rusland, netwelk eigenlijk zelf door de mensen wordt bewerkstelligd en waardoor een nieuwe oorlog kan ontstaan. Hierdoor is de zelfbeheersing en zelfcontrole van het individu zo uitermate moeilijk, als men deze goed wil doorvoeren. De mens mag zich wel plaatsen in een tak van dienst en zich daarin opwerken tot een zekere hoogte tot de plaats, welke hij denkt in de maatschappij te mogen innemen. Hij gaf echter verder te kennen, dat het verkeerd was om aan een zodanige bereikte plaats, enige macht naar buitenuit te gaan verbinden, waardoor mogelijk weer een soort dictatuur kon ontstaan. Op grond hiervan was hij feitelijk ook tegen het militarisme. Spreker gaf echter te kennen, dat hij bij deze uiteenzetting was uitgegaan van zijn persoonlijk mening.

Hierna

Hierna werd gelegenheid gegeven, om na deze korte uiteenzetting, vragen te stellen, waaraan door enkele personen gevolg aan werd gegeven.

De eerste vraag betrof of het Humanistisch Verbond zich aan kon sluiten bij een politieke partij en zo ja, welke partij er dan het meest de belangen van het Humanistisch Verbond nabij kwam.

Spreker gaf hierop te kennen, dat het Humanistisch Verbond zich feitelijk bij geen enkele politieke partij kon aansluiten, omdat er nog geen enkele politieke partij bestaat die aan de doelstellingen van het H.V. beantwoordt. Hierover ontstond echter een verschillende gedachtenwisseling, waarbij bleek, dat de aanwezigen het hiermede niet allemaal eens waren.

Vraag twee betrof het verheffen van de mens boven de andere en hoe dit gezien moest worden bij wedstrijden, omdat het op wedstrijden er toch om ging, zich boven een ander te stellen.

Spreker gaf hierop als zijn mening te kennen, dat men zich wel de plaats mag doen toekomen, waarop men meent dat deze men toekomt. Zo kan iemand in een bedrijf wel bovenaan staan maar als econoom helemaal onderaan staan. Het komt er hier maar op aan of men de kwaliteit er voor heeft. Spreker haalde nog een voorbeeld aan. Hij woonde in Vlissingen naast een christelijke buurman. Spreker was op Zondag in zijn tuin aan het spitten en de buurman die blijkbaar niet kon verdragen, dat spreker zijn tuin eerder om had dan hij, begon toen ook op Zondag te spitten, hetgeen toch tegen zijn principe was. Spreker beschouwde dit echter meer als jaloezies. Zo wilde spreker het echter niet zien en hij gaf dan ook als zijn mening te kennen, dat het wedstrijdwezen, waardoor de ene mens zich boven de andere trachtte te stellen, voor het H.V. geen direct bezwaar was. Ook hierover werd nog uitvoerig van gedachten gewisseld.

Vraag drie betrof, of het H.V. een bepaald punt nastreefde.

Spreker deelde mede, dat dit een zeer moeilijke vraag was welke hij echter zo goed mogelijk zou trachten te beantwoorden. Hij gaf dan als zijn mening weer, dat het H.V. wel een bepaald punt nastreefde, doch men moest zulks zien binnen zekere machtsverhoudingen. Een bepaald vast punt kon eigenlijk moeilijk worden gevolgd, omdat men hierdoor weer gedwongen zou worden, zich daaraan te onderwerpen, hetgeen niet in overeenstemming was met de doelstelling van het H.V. Wel achtte spreker het nodig, dat men zich naar zekere regelen moest onderwerpen, omdat er anders een chaos zou ontstaan. Ook hierover werd nog uitvoerig onderling van gedachten gewisseld, waarbij o.a. ter sprake kwam, dat er in 1930 14% buitenkerkelijken in Nederland voorkwamen, waarop men voorstelde wat voor deze mensen kon worden gedaan. Spreker wilde echter niet het ontstaan van het H.V. bespreken. Ook werd nog gevraagd hoe werd gedacht over de veroordeling van kardinaal Mindszenty. Dit kon spreker echter moeilijk beoordelen, daar hij niet op de hoogte was onder welke onstandigheden dit proces was gevoerd. Spreker deelde nog mede, dat in het eerstvolgend te houden congres van het H.V. de houding zal worden bepaald ten aanzien van het communisme, nu Mevrouw Muizenberg haar zetel van het H.V. terbeschikking heeft gesteld.

Omstreeks 22.30 uur, werd de vergadering gesloten, nadat de voorzitter de aanwezigen dank had gebracht voor hun opkomst.

Middelburg, 6 Maart 1949.

Geheim.

Wordt medegedeeld:

Op Maandag 7 Maart 1949, te omstreeks 20.00 uur, werd door de Gemeenschap Middelburg van het Humanistisch Verbond een vergadering belegd in het Nederlands Koffiehuis aan de Dam alhier.

Aanwezig waren circa 15 personen, waaronder een vijftal dames.

Nadat door de voorzitter Drs. J. Scheltans, de vergadering was geopend door de aanwezigen welkom te heten, kondigde hij als spreker aan Drs. C. Rotmans, van de Gemeenschap Vliedsingen, die zou spreken over het onderwerp: "Waarom ik humanist ben".

Vervolgens deed de voorzitter nog mede, dat er gelegenheid bestond zich bij de secretaris op te geven om een pleegkind in huis op te nemen of door een financiële bijdrage te steunen. Het betrof hier kinderen van het Buitenkerkelijk bureau van pleegkinderen, onder auspiciën van het Humanistisch Verbond. Hierna gaf de voorzitter het woord aan de spreker.

Deze, die zijn op schrift gestelde rede voorlas, hetwelk niet langer dan ongeveer 10 minuten in beslag nam, bracht hiermede enkele punten naar voren, betreffende het milieu en de erfelijkheidsleer. Spreker zette uiteen, dat hijzelf als kind had behoord tot een christelijk gezin. Hij moest naar de kerk, de catechisatie enz. Toen hij echter op een bepaalde leeftijd was gekomen, kwam hij als bij plotselinge ingeving, tot andere inzichten. Spreker gaf dit weer door ongeveer deze zienswijze, dat hij het gedwongene, b.v. het verplicht naar de kerk gaan enz. niet kon delen en zich daardoor niet beter of slechter gevoelde. Wel veroordeelde hij de godsdienst als zodanig niet, doch de mensen gebruiken de godsdienst verkeerd, waarbij het eigenbelang teveel op de voorgrond treedt. Hij zette nader uiteen, dat het grondbeginsel reeds wordt gelegd bij het kind, dat in een bepaald milieu wordt opgevoed en bepaalde erfelijkheden van zijn ouders heeft. Spreker was ook tegen machtsvervalsing. Als voorbeeld haalde hij daarbij aan, dat de mensen tegenwoordig in angst leven, omdat er op het ogenblik twee machten tegenover elkander staan, t.w. Amerika en Rusland, hetwelk eigenlijk zelf door de mensen wordt bewerkstelligd en waardoor een nieuwe oorlog kan ontstaan. Hierdoor is de zelfbeheersing en zelfcontrole van het individu zo uitermate moeilijk, als men deze goed wil doorvoeren. De mens mag zich wel plaatsen in een tak van dienst en zich daarin opwerken tot een zekere hoogte tot de plaats, welke hij denkt in de maatschappij te mogen innemen. Hij gaf echter verder te kennen, dat het verkeerd was om aan een zodanige bereikte plaats, enige macht naar buitenuit te gaan verbinden, waardoor mogelijk weer een soort dictatuur kon ontstaan. Op grond hiervan was hij feitelijk ook tegen het militarisme. Spreker gaf echter te kennen, dat hij bij deze uiteenzetting was uitgegaan van zijn persoonlijke mening.

Hierna

Hierna werd gelegenheid gegeven, om na deze korte uiteenzetting, vragen te stellen, waaraan door enkele personen gevolg aan werd gegeven.

De eerste vraag betrof of het Humanistisch Verbond zich aan kon sluiten bij een politieke partij en zo ja, welke partij er dan het meest de belangen van het Humanistisch Verbond nabij kwam.

Spreeker gaf hierop te kennen, dat het Humanistisch Verbond zich feitelijk bij geen enkele politieke partij kon aansluiten, omdat er nog geen enkele politieke partij bestaat die aan de doelstellingen van het H.V. beantwoordt. Hierover ontspan zich echter een verschillende gedachtenwisseling, waarbij bleek, dat de aanwezigen het hiermede niet allemaal eens waren.

Vraag twee betrof het verheffen van de mens boven de andere en hoe dit gezien moest worden bij wedstrijden, omdat het op wedstrijden er toch om ging, zich boven een ander te stellen.

Spreeker gaf hierop als zijn mening te kennen, dat men zich wel de plaats mag doen toekomen, waarop men meent dat deze hem toekomt. Zo kan iemand in een bedrijf wel bovenaan staan maar als econoom helemaal onderaan staan. Het komt er hier maar op aan of men de kwaliteit er voor heeft. Spreeker haalde nog een voorbeeld aan. Hij woonde in Vlissingen naast een christelijke buurman. Spreeker was op Zondag in zijn tuin aan het spitten en de buurman die blijkbaar niet kon verdragen, dat spreker zijn tuin eerder om had dan hij, begon toen ook op Zondag te spitten, hetgeen toch tegen zijn principe was. Spreeker beschouwde dit echter meer als jaloezies. Zo wilde spreker het echter niet zien en hij gaf dan ook al zijn mening te kennen, dat het wedstrijdwezen, waardoor de ene mens zich boven de andere trachtte te stellen, voor het H.V. geen direct bezwaar was. Ook hierover werd nog uitvoerig van gedachten gewisseld.

Vraag drie betrof, of het H.V. een bepaald punt nastreefde.

Spreeker deelde mede, dat dit een zeer moeilijke vraag was welke hij echter zo goed mogelijk zou trachten te beantwoorden. Hij gaf dan als zijn mening weer, dat het H.V. wel een bepaald punt nastreefde, doch men moest zulks zien binnen zekere machtsverhoudingen. Een bepaald vast punt kon eigenlijk moeilijk worden gevolgd, omdat men hierdoor weer gedwongen zou worden, zich daaraan te onderwerpen, hetgeen niet in overeenstemming was met de doelstelling van het H.V. Wel achtte spreker het nodig, dat men zich naar zekere regelen moest onderwerpen, omdat er anders een chaos zou ontstaan. Ook hierover werd nog uitvoerig onderling van gedachten gewisseld, waarbij o.a. ter sprake kwam, dat er in 1930 14% buitenkerkelijken in Nederland voorkwamen, waarop men voorstelde wat voor deze mensen kon worden gedaan. Spreeker wilde echter niet het ontstaan van het H.V. bespreken. Ook werd nog gevraagd hoe werd gedacht over de verbodsbepaling van kardinaal Mindszenty. Dit kon spreker echter moeilijk beoordelen, daar hij niet op de hoogte was onder welke omstandigheden dit proces was gevoerd. Spreeker deelde nog mede, dat in het eerstvolgend te houden congres van het H.V. de houding zal worden bepaald ten aanzien van het communisme, en mevrouw Muizenberg haar zetel van het H.V. terbeschikking heeft gesteld.

Omstreeks 22.30 uur, werd de vergadering gesloten, nadat de voorzitter de aanwezigen dank had gebracht voor hun opkomst.

I.D. AMERSFOORT

48173

GEHEIM

5 Maart 1949. ✓

No. 185 I.D.

Betreft: J.J. Lips.

Antwoord op Uw schrijven d.d. 2-3-49, no. 481^{Go}73.(rappel).

Volgno.

- 7 MRT 1949

57027

Naar aanleiding van bovenaangehaald schrijven (rappel op Uw schrijven d.d. 5-11-48, no. 48173), betreffende J.J. Lips, wordt medegedeeld dat dit schrijven d.d. 28-2-49 onder no. 175 I.D. werd beantwoord.

Den Helder

(K) *WEX*

Verbinding: No. 26

No. 33 / 49.

Onderwerp: Bijeenkomst "Humanistisch Verbond."

Vol-
- 4 MRT 1949
ACD 56055

Datum van ontvangst bericht:

Betrouwbaarheid berichtgever:

Waardering bericht:

10

Tevens bericht gezonden aan:

Ondernomen acties:

GEHEIM.

2 Maart 1949.

In de voormiddag van Zondag, 27 Februari 1949, te 10 $\frac{1}{2}$ uur, werd alhier in hotel "Bellevue" een bijeenkomst gehouden van het "HUMANISTISCH VERBOND", afdeling Den Helder.

De bijeenkomst werd te 10 $\frac{3}{4}$ uur geopend door de voorzitter ** |* Gerrit, Johan GROBBEN, geboren te Almelo, 31-3-94, wonende Tiømorlaan 24 te Den Helder, die na te hebben medegedeeld, dat de afdeling het aantal van 50 leden had bereikt, het woord gaf aan de *- |* spreker Cornelis, Hendrik KETNER, geboren te Rotterdam, 13 December 1876, doktor in de scheikunde, wonende Stationsweg 1 te Alkmaar. Spreker gaf eerst een uiteenzetting hoe hij humanist was geworden en daarna belichtte hij drie kanten van het humanisme.

Omstreeks 12 uur werd de bijeenkomst, die met pianomuziek werd geopend en beëindigd, door de voorzitter gesloten. Op de bijeenkomst waren 28 personen, waaronder 14 vrouwen, aanwezig.

Omtrent de spreker kan nog worden opgemerkt, dat hij tot 13 December 1941 in deze gemeente woonachtig is geweest, alhier leraar in de scheikunde was aan de R.H.B.S. en lid was van de *B.* S.D.A.P.

"einde"

Glo.

Hengelo

K

G E H E I M .

Onderwerp:
 Verslag vergadering van
 het Humanistisch Verbond
 Afdeling Hengelo (0).

28 Februari 1949.

2 FEB 1949

Eigen bericht.

Op Zondag 27 Februari 1949, te 10.30 uur, werd in het "Amstel Hotel" aan de Enschedesestraat No. 23, een openbare vergadering gehouden door het Humanistisch Verbond, Afdeling Hengelo (0).

Aanwezig: 23 personen. 9 Vrouwen en 14 mannen.
 Zaalcapaciteit: 50 personen.
 Spreekster: Mevr. H.A. Polak-Schwarts, te Amsterdam.

Te omstreeks 10.45 uur, werd de vergadering geopend door een onbekend gebleven persoon, die de Voorzitter, die wegens ziekte verhinderd was, verving en de aanwezigen een zeer kort welkomstwoord toesprak en daarna het woord gaf aan de spreekster mevr. Polak-Schwarts.

Spreekster begon met de mededeling, dat zij zou spreken over het "Leven van Prof. Leo Polak" hoogleraar aan de Universiteit te Groningen tot begin 1941.

Spreekster, die de weduwe van Prof. Leo Polak bleek te zijn, gaf daarna een breed opgezet relaas van het leven van haar man, vanaf zijn kinderjaren tot aan zijn overlijden in het Concentratiekamp "Mauthausen" in Duitsland.

In haar rede, die ongeveer 1.30 uur geduurd heeft, werd de politiek geheel niet besproken. Haar rede was van een zeer beschaafd en hoog gehalte. Wel liet zij in haar rede uitkomen, dat haar man veel tegenwerking van de Regering en hoge autoriteiten had ondervonden, omdat hij een principiële vrijdenker was.

Te omstreeks 12.45 uur, was de vergadering geëindigd. Voor het begin en na het einde van de rede van mevr. Polak, werd ernstige muziek, door middel van een gramfoon, ten gehore gebracht.

EINDE.

Op 28 Februari 1949, toegezonden aan het
 Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
 te 's-G R A V E N H A G E .

In afschrift aan:
 De Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie
 te A R N H E M .

I.D. AMERSFOORT

48173

GEHEIM

28 Februari 1949. ✓

No. 175 I.D.

Betreft: J.J. Lips.

Antwoord op Uw schrijven d.d. 5-11-48, no. 48173. eo

- 1 MRT 1949

ACD/56548

LIPS, Hendrik Jan Jacobus, Ned., geboren 26 October 1913 te Rotterdam, gehuwd met G.J.A. Smit (drie minderjarige kinderen), van beroep onderwijzer, vestigde zich d.d. 21-3-43, komende van Rotterdam te Hengelo. Vervolgens kwam hij d.d. 31-3-47 in de gemeente Amersfoort, Ma-doerastraat 35.

Aanvankelijk was hij te Amersfoort onderwijzer aan de Pallas-Atheneschool (Montessori-onderwijs), doch in 1948 heeft hij als zodanig ontslag genomen en is hij als bezoldigd propagandist in dienst getreden van het Humanistisch Verbond. Hij noemt zich Commissaris van het Humanistisch Verbond. In deze functie is hij veel op reis.

Voor één der ramen van zijn woning hangt voortdurend een reclameplaat van het Humanistisch Verbond.

Hij is niet aangesloten bij een Kerkgenootschap.

Betrokkene is lid van de Partij van de Arbeid. Met uitzondering van zijn propaganda voor het Humanistisch Verbond is uit het onderzoek niet gebleken, dat Lips zich actief met politieke aangelegenheden bemeeit.

UITTREKSEL

Voor OD 245 Naam Humanistisch Verbond.

Origineel in OD 520 Naam Extremistische personen.

Volgnr. Ag.nr. 56287 Aard van het stuk Protesten tegen Regeringsbeleid
in Indonesie. Afz. Den Haag. Datum 21.1.49.

— 206 10

30766

8.47 22.11.48

U.D. 215

Amersfoort 20 December 1948.

Aan de Raad van Ministers,

te

's-GRAVENHAGE.

De verenigde Besturen van de Gemeenschap Amersfoort van het Humanistisch Verbond; de Vereniging "Kerk en Vrede" afdeling Amersfoort en de Vlaggroep Amersfoort,

van oordeel, dat in het conflict tussen Nederland en de Republiek Indonesië, door de Nederlandse Regering niet alle middelen van overleg en arbitrage zijn toegepast,

betreuren in hoge mate, dat opnieuw tot gewapende actie is overgegaan,

dringen er bij de Nederlandse Regering ten sterkste op aan, dat alsnog zal worden getracht op korte termijn een zelfstandig Indonesië, met inbegrip van de Republiek, tot stand te doen komen.

Deze motie werd in de plaatselijke pers gepubliceerd.

Namens de Besturen,

Ir. P. Schut (Humanistisch Verbond)

P. Schut

mev. F. W. v. d. Werfhorst (Kerk en Vrede)

F. W. v. d. Werfhorst

Ing. B. J. Max (Vlaggroep)

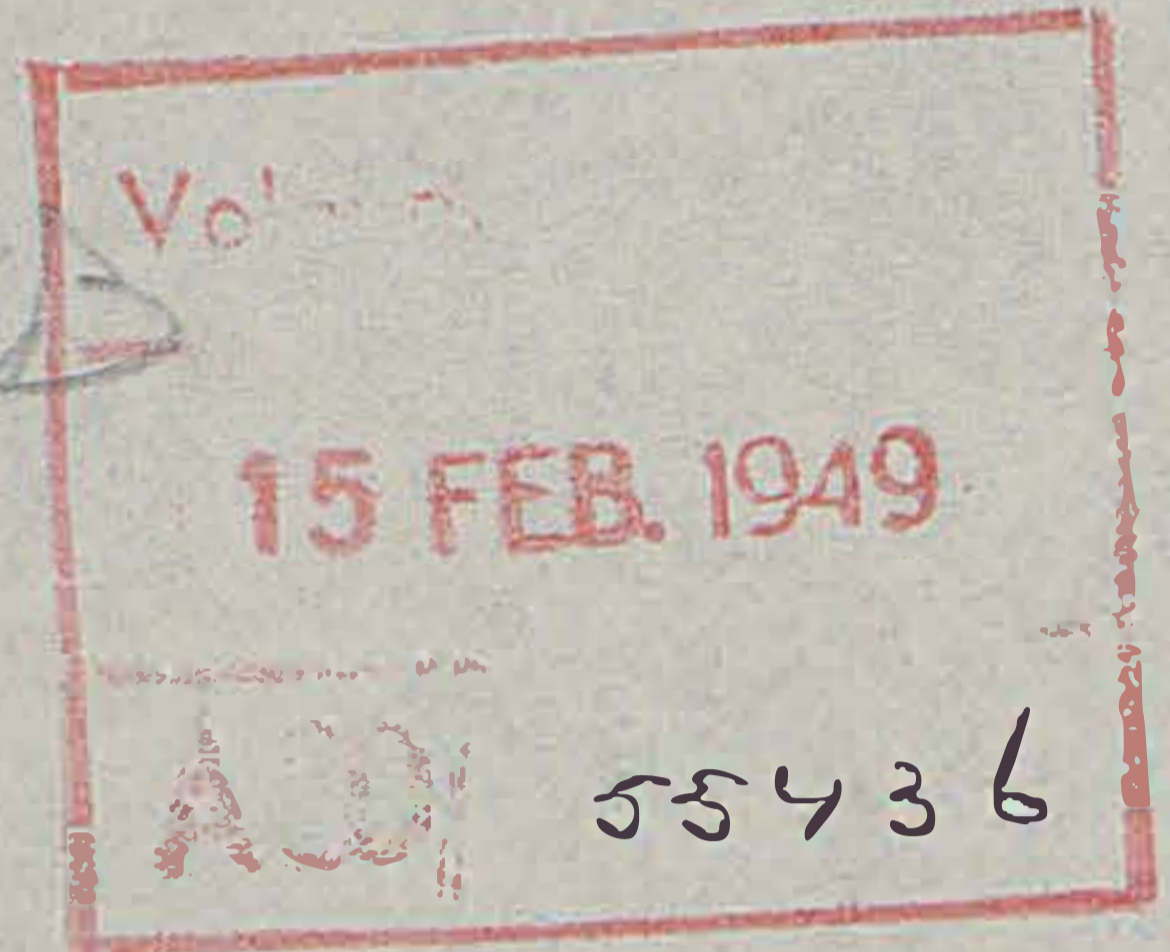
[Handwritten signature]

Secretariaat: C. Noordewier, Eemstraat 101.

12 Februari 1949.

U 14893 a - C 56 - KC 1

Betr: Het Humanistisch Verbond.

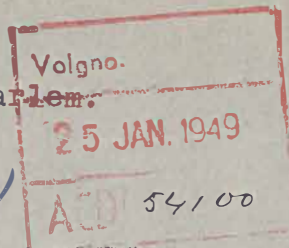
Naar aanleiding van het gesprek, dat een mijner medewerkers met U mocht hebben omtrent het Humanistisch Verbond en de op bladzijde 21 van Uw overzicht, no: 12, aangehaalde mening omtrent het zelfde onderwerp, moge ik U mededelen, dat het volgens mij ter beschikking staande gegevens inderdaad juist is, dat individuele afdelingen kritiek hebben uitgeoefend op het Regeringsbeleid inzake INDONESIE, doch, dat dit echter niet gezegd kan worden van het Humanistisch Verbond als zodanig. Ik moge hierbij aantekenen, dat de Ministers DREES en in 't VELD beiden lid zijn van dit Verbond.

ker

A.

Aan het Ministerie van Algemene Zaken,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

Bericht: Bijeenkomst Humanistisch Verbond afd. Haarlem.
 Bron : Betrouwbaar.
 Inhoud : Betrouwbaar.
 Actie : -----
 Copie : -----

Voor een groepje van pl.m. 50 personen (middenstandsmilieu) hield Prof. Dr. M.G.J. Minnaert op 20 Januari 1949 in de Muziekzaal van Café-Restaurant Brinkmann, Gr. Markt, een lezing voor het Humanistisch Verbond afdeling Haarlem.

Tot onderwerp van zijn lezing had hij gekozen: "Atomen-energie, een zegen of een vloek voor de mensheid"?

De bijeenkomst droeg een openbaar karakter.

In het eerste deel van zijn rede gaf Prof. Minnaert een uiteenzetting over de eerste beginselen der atoomenergie. Vervolgens behandelde hij de ontdekking op het gebied der kernphysica, de mogelijkheid tot het omzetten van metalen en het radio-actief maken van stoffen. Het belang voor de mensheid van deze ontdekkingen legde Prof. Minnaert vast in de volgende punten: een nieuw natuurwetenschappelijk inzicht; belangrijke toepassingen op het gebied van de biologie en de geneeskunde; als technische energiebron (besparing van brandstof) en als laatste punt de dreiging der atoomwapens.

In het tweede deel van zijn lezing gaf Prof. Minnaert een overzicht van de wedloop tussen Duitsland en Amerika gedurende de tweede wereldoorlog om te komen tot de vervaardiging van een atoomwapen en het uiteindelijke resultaat van Amerika waar men met medewerking van een groot aantal geleerden van internationale faam en door ontzaggelijke arbeid en energie slaagde om een atoombom te vervaardigen. Na een beschrijving van de verschrikkelijke uitwerking der atoombommen welke geworpen werden op Hiroshima en Nagasaki, komt hij tot de vraag: Is er verweer mogelijk?

Verweer tegen de uitwerking der atoombom, aldus spreker, is er praktisch niet en het is buitengewoon moeilijk. Hij belicht de plannen die gemaakt werden om grote steden te splitsen in een reeks van kleine dorpen of het bouwen van steden onder de grond, doch als men bedenkt, aldus spreker, dat de huidige atoombom reeds 100 x zwaarder is dan die van 1945, dan kunnen deze plannen niet de oplossing geven.

Spreker gaat uitvoerig in op de grote moeilijkheden die de geleerden, werkzaam in de atoomindustrie, ondervinden; hoe zij letterlijk als gevangenen leven en onder de druk leven van verdenking; spionage en zoals hij het uitdrukte: inquisitie. Als meerdere landen in de wereld zich met de vervaardiging van atoombommen bezig zouden gaan houden, zouden het wantrouwen en de verdenking een voortdurende rol gaan spelen. Amerika heeft thans de atoombom, zei spreker, dat is zeker. Dat Rusland ook atoombommen zou bezitten, geloofde spreker niet. De atoomenergie is niet fout, zei spreker, doch de maatschappij is zo dwaas om deze vinding op deze wijze te gebruiken.

Wat zal de toekomst brengen en wat zal de mensheid doen, vraagt spreker zich af. Als oplossing van het probleem ziet spreker de nationalisatie van de gehele bewapeningindustrie en van alles wat betrekking heeft op het voorgaande. Wanneer de vervaardiging van atoombommen in handen zal zijn van de staat dan geeft dit nog geen volkomen zekerheid, doch wel een zekere waarborg. Aan de hand van schema's toont spreker aan hoe het met een internationale contrôle mogelijk kan zijn om de vervaardiging van atoombommen onmogelijk te maken. Waar het op aan komt is de vervaardiging van het Uranium 235, de aanmaak hiervan moet beperkt worden.

Het vervaardigen van een atoombom is eenvoudig, zegt spreker, en kan met zeer kleine installaties, die gemakkelijk verborgen kunnen worden, en waarvan dus contrôle zeer moeilijk is, tot stand worden gebracht.

Men kan echter niets doen zonder het uranium 235 en voor het bewerken hiervan zijn zeer grote fabrieken en immense installaties nodig; en dit is dus wel te controleren.

Spreker ijvert voor een wereldorganisatie die controleren moet hoe groot de voorraad uranium op de gehele wereld is. Deze wereldorganisatie moet ervoor zorgen dat deze voorraad nooit groot genoeg zal zijn om atoombommen te vervaardigen. Het zou in kleine hoeveelheden aanwezig moeten zijn ten behoeve van artsen en als krachtbron voor fabrieken.

Spreker komt hier op politiek terrein en schetst de moeilijkheden tussen de volkeren, die hij splitst in wat hij noemt: socialistische en kapitalistische staten. Hij noemt het echter hoopvol dat zowel Amerika als Rusland het beiden eens zijn over het punt van een internationale controle, doch erkent tevens de grote verschilpunten die tussen beide bestaan.

Spreker gaat uitvoerig in op hetgeen geleid heeft tot het opschorten van de besprekingen ten deze en verdedigt in dit verband het gebruik dat Rusland maakte van het veto-recht, dat hij het recht van een minderheid noemde. Rusland had volgens hem een oplossing gegeven met zijn voorstel van gelijk oversteken, doch het werd niet aangegrepen.

Spreker probeert een motief te vinden om de weigering van een internationale controle van de zijde van Rusland te verklaren en hij meent deze te zien in de geheime fabrieken in de Oeral als schakel in Ruslands verdedigingssysteem. Rusland wenste niet dat Amerika hier bij een controle achterkwam, omdat Rusland bij een controle door Amerika in zijn fabrieken, kwetsbaar zou worden.

Er moeten oplossingen gevonden worden, zegt spreker, b.v. controle op de internationale mijnbouw en de hoeveelheden uranium die gedolven worden. Wij moeten eisen van regeringen en staten dat de kwestie der atoombom opnieuw onderzocht wordt. Ook ijvert spreker voor een gezonde voorlichting op paniek te voorkomen. Wij moeten weer gaan praten, zegt spreker, om tot een eerlijke oplossing te komen. Het is de plicht van allen om niet klakkeloos achter één der twee partijen aan te lopen, doch te trachten beide standpunten te begrijpen. Tracht het Russische standpunt te begrijpen. Let wel ik zeg niet alleen het Russische standpunt.

Spreker doelde hierbij op de pers die volgens hem meestal alleen het Amerikaanse standpunt belicht.

Spreker beval de aanwezigen aan om eens het boek te lezen van ^{Hewlett} Jewlet Johnson, Dean of Canterbury, hetgeen over Rusland handelt. Men zou dan een andere kijk op Rusland krijgen, volgens spreker.

Naast dit boekwerk prees hij ook een boek ter lezing aan van Duhamel, waarin volgens spreker, de toestanden in Amerika zwarter staan afgeschilderd dan ze in werkelijkheid zijn. Men moest in alle landen zowel de goede als kwade kanten bezien.

Spreker hoopte dat vroeg of laat de dreiging der atoombom zo groot zou worden, dat de regeringen verplicht zouden zijn omtot overeenstemming te komen. Hij brak een lans voor de eenheidsgedachte in de wereld, dan zou de atoomenergie een zegen voor de mensheid kunnen worden.

Spreker besloot zijn rede te 22.30 uur met de spreuk der natuurkundigen, werkzaam in de atoomindustrie: Eén wereld of geen wereld.

Van de gelegenheid tot vragenstellen werd door een drietal personen gebruik gemaakt. De gestelde vragen betroffen het atoomgeheim, dat volgens spreker, geheel geen geheim is; elk land kan atoombommen vervaardigen, mits ze over de immense installaties beschikken die nodig zijn om deze te kunnen vervaardigen. Een andere vraag was of spreker nader wilde preciseren wat hij bedoelde met socialistische en kapitalistische staten. Spreker merkte glimlachend op, dat hij net zo goed had kunnen spreken van wit en zwart of van groep A en B. Verder commentaar wenste hij blijkbaar niet te geven.

Hoewel de sympathien van Prof. Minnaert kennelijk aan progressieve zijde staan, weet hij op listige wijze de schijn te vermijden op de wijze van: "de Russen zijn eigenlijk goede mensen, doch de Amerikanen zijn ook niet

niet zo kwaad".

Bij de ingang van de zaal werd propagandamateriaal alsmede een brochure over het winterprogramma van het Humanistisch Verbond uitgereikt.

Gedurende de pauze werden loten te koop aangeboden ten bate van "Humanitas".

Aan de wanden van de zaal hingen een aantal affiches van het Humanistisch Verbond met de tekst: Ook gij behoort bij ons.

A 22 Januari 1949.

Aan de:
Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

Bericht: Bijeenkomst Humanistisch Verbond afd. Haarlem.
 Bron : Betrouwbaar.
 Inhoud : Betrouwbaar.
 Actie : -----
 Copie : -----

Voor een groepje van pl.m. 50 personen (middenstandsmilieu) hield Prof. Dr. M.G.J. Minnaert op 20 Januari 1949 in de Muziekzaal van Café Restaurant Brinkmann, Gr. Markt, een lezing voor het Humanistisch Verbond afdeling Haarlem.

Tot onderwerp van zijn lezing had hij gekozen: "Atomen-energie, een zegen of een vloek voor de mensheid"?

De bijeenkomst droeg een openbaar karakter.

In het eerste deel van zijn rede gaf Prof. Minnaert een uiteenzetting over de eerste beginselen der atoomenergie. Vervolgens behandelde hij de ontdekking op het gebied der kernphysica, de mogelijkheid tot het omzetten van metalen en het radio-actief maken van stoffen. Het belang voor de mensheid van deze ontdekkingen legde Prof. Minnaert vast in de volgende punten: een nieuw natuurwetenschappelijk inzicht; belangrijke toepassingen op het gebied van de biologie en de geneeskunde; als technische energiebron (besparing van brandstof) en als laatste punt de dreiging der atoomwapens.

In het tweede deel van zijn lezing gaf Prof. Minnaert een overzicht van de wedloop tussen Duitsland en Amerika gedurende de tweede wereldoorlog om te komen tot de vervaardiging van een atoomwapen en het uiteindelijke resultaat van Amerika waar men met medewerking van een groot aantal geleerden van internationale faam en door ontzaggelijke arbeid en energie slaagde om een atoombom te vervaardigen. Na een beschrijving van de verschrikkelijke uitwerking der atoombommen welke geworpen werden op Hiroshima en Nagasaki, komt hij tot de vraag: Is er verweer mogelijk?

Verweer tegen de uitwerking der atoombom, aldus spreker, is er praktisch niet en het is buitengewoon moeilijk. Hij belicht de plannen die gemaakt werden om grote steden te splitsen in een reeks van kleine dorpen of het bouwen van steden onder de grond, doch als men bedenkt, aldus spreker, dat de huidige atoombom reeds 100 x zwaarder is dan die van 1945, dan kunnen deze plannen niet de oplossing geven.

Spreker gaat uitvoerig in op de grote moeilijkheden die de geleerden, werkzaam in de atoomindustrie, ondervinden; hoe zij letterlijk als gevangenen leven en onder de druk leven van verdenking; spionage en zoals hij het uitdrukte: inquisitie. Als meerdere landen in de wereld zich met de vervaardiging van atoombommen bezig zouden gaan houden, zouden het wantrouwen en de verdenking een voortdurende rol gaan spelen. Amerika heeft thans de atoombom, zei spreker, dat is zeker. Dat Rusland ook atoombommen zou bezitten, geloofde spreker niet. De atoomenergie is niet fout, zei spreker, doch de maatschappij is zo dwaas om deze vinding op deze wijze te gebruiken.

Wat zal de toekomst brengen en wat zal de mensheid doen, vraagt spreker zich af. Als oplossing van het probleem ziet spreker de nationalisatie van de gehele bewapeningindustrie en van alles wat betrekking heeft op het voorgaande. Wanneer de vervaardiging van atoombommen in handen zal zijn van de staat dan geeft dit nog geen volkomen zekerheid, doch wel een zekere waarborg. Aan de hand van schema's toont spreker aan hoe het met een internationale controle mogelijk kan zijn om de vervaardiging van atoombommen onmogelijk te maken. Waar het op aan komt is de vervaardiging van het Uranium 235, de aanmaak hiervan moet beperkt worden.

Het vervaardigen van een atoombom is eenvoudig, zegt spreker, en kan met zeer kleine installaties, die gemakkelijk verborgen kunnen worden, en waarvan dus controle zeer moeilijk is, tot stand worden gebracht.

Men kan echter niets doen zonder het uranium 235 en voor het bewerken hiervan zijn zeer grote fabrieken en immense installaties nodig; en dit is dus wel te controleren.

Spreker ijvert voor een wereldorganisatie die controleren moet hoe groot de voorraad uranium op de gehele wereld is. Deze wereldorganisatie moet ervoor zorgen dat deze voorraad nooit groot genoeg zal zijn om atoombommen te vervaardigen. Het zou in kleine hoeveelheden aanwezig moeten zijn ten behoeve van artsen en als krachtbron voor fabrieken.

Spreker komt hier op politiek terrein en schetst de moeilijkheden tussen de volkeren, die hij splitst in wat hij noemt: socialistische en kapitalistische staten. Hij noemt het echter hoopvol dat zowel Amerika als Rusland het beiden eens zijn over het punt van een internationale controle, doch erkent tevens de grote verschillen die tussen beide bestaan.

Spreker gaat uitvoerig in op hetgeen geleid heeft tot het opschorten van de besprekingen ten deze en verdedigt in dit verband het gebruik dat Rusland maakte van het veto-recht, dat hij het recht van een minderheid noemde. Rusland had volgens hem een oplossing gegeven met zijn voorstel van gelijk oversteken, doch het werd niet aangegrepen.

Spreker probeert een motief te vinden om de weigering van een internationale controle van de zijde van Rusland te verklaren en hij meent deze te zien in de geheime fabrieken in de Oeral als schakel in Ruslands verdedigingssysteem. Rusland wenste niet dat Amerika hier bij een controle acht kwam, omdat Rusland bij een controle door Amerika in zijn fabrieken, kwetsbaar zou worden.

Er moeten oplossingen gevonden worden, zegt spreker, b.v. controle op de internationale mijnbouw en de hoeveelheden uranium die gedolven worden. Wij moeten eisen van regeringen en staten dat de kwestie der atoombom opnieuw onderzocht wordt. Ook ijvert spreker voor een gezonde voorlichting op paniek te voorkomen. Wij moeten weer gaan praten, zegt spreker, om tot een eerlijke oplossing te komen. Het is de plicht van allen om niet klakkeloos achter één der twee partijen aan te lopen, doch te trachten beide standpunten te begrijpen. Tracht het Russische standpunt te begrijpen. Let wel ik zeg niet alleen het Russische standpunt.

Spreker doelde hierbij op de pers die volgens hem meestal alleen het Amerikaanse standpunt belicht.

Spreker beval de aanwezigen aan om eens het boek te lezen van Jewlet Johnson, Dean of Canterbury, hetgeen over Rusland handelt. Men zou dan een andere kijk op Rusland krijgen, volgens spreker.

Naast dit boekwerk prees hij ook een boek ter lezing aan van Duhamel, waar in volgens spreker, de toestanden in Amerika zwarter staan afgeschilderd dan ze in werkelijkheid zijn. Men moest in alle landen zowel de goede als kwade kanten bezien.

Spreker hoopte dat vroeg of laat de dreiging der atoombom zo groot zou worden, dat de regeringen verplicht zouden zijn omtot overeenstemming te komen. Hij brak een lans voor de eenheidsgedachte in de wereld, dan zou de atoomenergie een zegen voor de mensheid kunnen worden.

Spreker besloot zijn rede te 22.30 uur met de spreuk der natuurkundigen, werkzaam in de atoomindustrie: Eén wereld of geen wereld.

Van de gelegenheid tot vragenstellen werd door een drietal personen gebruik gemaakt. De gestelde vragen betroffen het atoomgeheim, dat volgens spreker, geheel geen geheim is; elk land kan atoombommen vervaardigen, mits ze over de immense installaties beschikken die nodig zijn om deze te kunnen vervaardigen. Een andere vraag was of spreker nader wilde preciseren wat hij bedoelde met socialistische en kapitalistische staten.

Spreker merkte glimlachend op, dat hij net zo goed had kunnen spreken van wit en zwart of van groep A en B. Verder commentaar wenste hij blijkbaar niet te geven.

Hoewel de sympathien van Prof. Minnaert kennelijk aan progressieve zijde staan, weet hij op listige wijze de schijn te vermijden op de wijze van: "de Russen zijn eigenlijk goede mensen, doch de Amerikanen zijn ook niet

niet zo kwaad".

Bij de ingang van de zaal werd propagandamateriaal alsmede een brochure over het winterprogramma van het Humanistische Verbond uitgereikt.

Gedurende de pauze werden loten te koop aangeboden ten bate van "Humanitas".

Aan de wanden van de zaal hingen een aantal affiches van het Humanistisch Verbond met de tekst: Ook gij behoort bij ons.

22 Januari 1949.

Aan de:
Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

Uw brief: Nr. 31534, d.d. 14 April 1948

Onderwerp: C.P.N.-penetratie

21 JAN. 1949
A.C.O. 53090

G e h e i m

inf 00244 a dan B

A.C.O.
Werker V...

In verband met de inhoud van een dezerzijds gesteld rapport, d.d. 15 Maart 1948, nr. 1907-1-48 en het daarop van U ontvangen bovenvermeld schrijven, werd een nader onderzoek ingesteld.

081

Daarbij is kunnen blijken, dat bij de "Stichting voor Maatschappelijk werk op humanistische grondslag "Humanitas" gevestigd Stadhouderskade 139, alhier, van communistische zijde geen enkele poging is gedaan tot penetratie. Zonder bezwaar kan worden beweerd, dat "Humanitas" vrij is van communistische invloeden. Het zou voor de betreffende politieke groepering ook niet eenvoudig zijn tot penetratie te komen, want de directeur van het "Humanitas"-bureau, de heer P.C. Faber, lid van de "Partij van de Arbeid" en voorzitter van de Amsterdamse gemeenteraadsfractie dezer partij, geldt als één van de meest felle tegenstanders van het Stalinisme. De heer Faber kiest zijn medewerkers met de grootste zorg.

in PD
98/1116 x1

De plaatselijke "stichting voor toezicht op politieke delinquenten", Koningslaan 22, alhier, mag zich ook gevrijwaard noemen van belangstelling der communisten. Weliswaar heeft de bekende mevrouw Van den Muyzenberg-Willemse, als enige communiste sedert enige maanden zitting in het bestuur, maar haar activiteit en belangstelling is nihil.

Van de ongeveer 900 personen, die als toezichthouder fungeren, behoort ongeveer twee-derde tot een godsdienstige richting; van de overigen zijn velen bekend als lid van een niet-communistische politieke partij. Men weet, dat enkele van de voogden tot de communistische richting moeten worden gerekend, maar over hun werk is men niet ontevreden en zij kunnen zeker geen richting geven aan het politiek reclasseringswerk in zijn geheel.

Een soortgelijk geluid kan worden gegeven over het werk van de "Stichting voor toezicht op jeugdige politieke delinquenten", kantoor houdende Herengracht 136, alhier. Ook daar is de leiding in absoluut-anti-communistische handen, waardoor gewaakt wordt tegen verkeerde invloed.

- 2 -

Van de eveneens ongeveer 900 toezichthouders behoort slechts een aantal van ruim 100 personen niet tot een kerkelijke richting. Evenals bij de eerdergenoemde stichting weet men, dat enkele van de medewerkers erkend communist zijn, maar ook hier wordt gezorgd voor het zuiver houden van de doelstellingen.

Waar het bovendien bij geen der genoemde Stichtingen merkbaar is geweest, dat de van bepaalde C.P.N.-zijde gegeven penetratie-opdracht is uitgevoerd, kan het onderzoek als geëindigd worden beschouwd. - Einde.

No 13

M.-2

14 April

8.

B 31534 GEHEIM

UITGEROEP

III IIIc 3

n.a.v. schr. van Amsterdam,
no 31534 in OD 244-Asd.

1907-1/48 I.D.

15.3.1948

Humanitaire Bond
voor Reclassering.

met 00244 d dan
A.C.U.
Werk. Vern

Met verwijzing naar Uw in margine genoemd schrijven heb ik de eer U te berichten, dat blijkens een ingesteld onderzoek omtrent het bestaan van een Humanitaire Bond voor Reclassering niets is kunnen blijken.

Volgens ontvangen inlichtingen bestaat echter wel de Stichting voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag, aan welke stichting een afdeling Reclassering is verbonden. De zetel van deze stichting is gevestigd te Amsterdam, Stadhouders-
kade 84. Als directeur treedt op P.C. Faber.

Voorts werd nog vernomen, dat het toezicht op en de reclas-
sering van politieke delinquenten vrijwel uitsluitend is opgedra-
gen aan de "Stichting toezicht politieke delinquenten". Andere
reclasseringsinrichtingen zouden daar weinig of niets mee te ma-
ken hebben.

Ik moge U verzoeken, te Uwer kennis komende of bij onder-
zoek blijkende gegevens betreffende penetratie der C.P.N. in
bovengenoemde stichtingen aan mij te willen doen berichten.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

III namens deze:

L.L. van Jaere.

de Heer
ofdcommissaris van Politie

AMSTERDAM.

A. A. A.
a 53890

NOTITIE VAN B IIIb, dit naar aanleiding van het verslag van I.D. A'dam, dd. 15-3-1948 betreffende een scholingsbijeenkomst uitgaande van de C.P.N. in welke bijeenkomst werd opgewekt zitting te nemen in de Humanitaire Bond voor Reclassering, opdat ook C.P.N.'ers deelnemen aan het reclasseren van politieke delinquenten.

ACD/31534.

L-OD 244000000

Het bestaan van de HUMANITAIRE BOND VOOR RECLASSERING, kan niet blijken. Een bond van die naam is bij officiële reclasseringsinstellingen niet bekend, terwijl bij informatie aan het Min. van Justitie werd vernomen dat een bond van die naam geen bereidverklaring, dat zij als reclasseringsinstelling optreedt, heeft afgelegd.

Vernomen werd dat wel bestaat de STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG en dat aan die stichting een afdeling reclassering is verbonden. De zetel van die stichting is gevestigd te Amsterdam, Stadhouderskade 84. Directeur van die stichting is P.C.FABER.

Nog werd vernomen, dit van de Directeur van de Vereniging van reclasseringsinstellingen, dat het toezicht en de reclassering van politieke delinquenten vrijwel uitsluitend is opgedragen aan de STICHTING TOEZICHT POLITIEKE DELINQUENTEN en dat andere reclasseringsinstellingen daar weinig of niets mede hebben uit te staan.

Het hoofdbestuur van laatstvermelde stichting is als volgt samengesteld:
PROF. Mr. F.J.F.M. Duynstee, Hoogleraar aan de R.K.Universiteit te Nijmegen, voorzitter;

Mr.Dr. F.Hollander, Advocaat-Fiscaal bij het Bijz. Gerechtshof te 's-Gravenhage, vice-voorzitter;

Mr. J.M.Barents, Advocaat en Procureur te 's-Gravenhage, Algemeen secretaris en penningmeester;

Jhr. Mr. L.H.N.M.Bosch Ridder van Rosenthal, wnd, Chef van het Kabinet van den Min. van Binn.Zaken;

Mr.Dr. J.Barents, Hoofdredacteur;

N.H. de Graaf, Administrateur Min. van Onderwijs;

Mej. G. van Elzelingen, Ambt. der reclassering in Algem.Dienst.

Dr. N.Muller, Politierechter te Amsterdam;

alsmede de voorzitters van de plaatselijke afdelingen.

Directeur van de Stichting is:

Mr. J. le Poole, Binnenhof 1a te Den Haag.

B IIIb 31-3-1948.

Hengelo

VERBINDING No. 42.

No. I.D. 10/49.

Datum : 9 Januari 1949.

Onderwerp:
Verslag openbare Vergadering
van het Humanistisch Verbond,
Gemeenschap Hengelo(O).

53260
12 JAN. 1949

Eigen bericht.

Op Zondag, 9 Januari 1949, te 10.30 uur, werd in het Amstel Hotel, aan de Enschedesestraat te Hengelo(O), een openbare bijeenkomst gehouden door het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Hengelo(O)

Aanwezig: 36 personen. (13 vrouwen en 23 mannen).

Zaalcapaciteit: 50 personen.

Spreeker: H.J.F.ROOS, nadere personalia onbekend.

Te omstreeks 10.35 uur, werd de bijeenkomst geopend door de Voorzitter van de Gemeenschap Hengelo(O) van het Humanistisch Verbond, die de aanwezigen een welkom toeriep en met een kort woord de spreker van die morgen, H.J.F.ROOS inleidde.

/ over

2
Spreker begon zijn redevoering met te zeggen dat hij geen lid van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond was, doch gewoon lid. Zijn rede was dan ook alleen/hetgeen hij als Humanist dacht en hoe een Humanist behoorde te leven. Na uitvoerig te hebben stilgestaan bij het ontstaan van de mens, kwam hij tot de slotsom dat de mens is ontstaan uit een dode stof. De mens wordt door de cosmos opgevat als een geheel. De Humanist kan dan ook niet uitgaan van een God buiten de cosmos. De Humanist ziet de mens dan ook als drager van een eïgennormen drager. Hij is dus overtuigd van zedelijke normen en weet dus wat goed en niet goed is. Vervolgens ging spreker uitvoerig in op de Humanistische levensproblemen, o.m. het waarheidsbegrip. Voorts maakte spreker het onderscheid tussen de verstands- en gevoelmens. Hierna toonde spreker het verschil aan tussen het Westers- en Oostersdenken. Dit laatste beheerst dat van de mysticus, volgens spreker. De mens, aldus spreker heeft normgevoel dat niet aan gevoelens van willekeur is blootgesteld. Er zijn zedelijke wetten die de mens wel kan overtreden, maar niet negeren. Het individuele beslissen, zonder dat een officiële instantie ingrijpt, is het kernpunt van de Humanistische levensbeschouwing. Hoewel een vaste lijn zich aftekent, zal de moraal zich in de loop der tijden niet veranderen. Was, volgens spreker, het verantwoordelijkheidsbesef van de mens groter, dan zou de tegenwoordige materialistische mens wat meer vrij zijn."

Nadat nog na de rede van spreker de gelegenheid was geboden vragen te stellen, waarvan ~~veel~~ 5 personen gebruik maakten, welke vragen echter echter geen nieuwe gezichtspunten openden, maar slechts een voortborduren was op de uitgesproken rede, werd de bijeenkomst te omstreeks 12.45 uur gesloten.

E I N D E .

Op 11 Januari 1949, toegezonden aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te s-GRAVENHAGE.

In afschrift aan:
De Procureur Genraal, Fgd.Directeur van Politie te ARNHEM.

No. VD R 39/48

GEHEIM.

Verbinding: 28.

ONDERWERP: Bijeenkomst van het Humanistisch verbond, gemeenschap Alkmaar.-

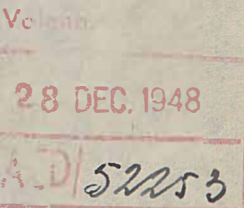
SPREKER: Dr. VAN PRAAG te Dordrecht.-

TIJD: Zondag, 19.12.48, aanvang 10.15 uur, einde 13 uur.-

AANWEZIG: plm.65 personen.

ZAALCAP.: plm. 65 personen.-

V E R S L A G .-

Op Zondag, 19 December 1948, vond in de kleine bovenzaal van het "Wapen van Heemskerk" aan de Breedstraat alhier, een bijeenkomst plaats van de gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch verbond. De vergadering, die te 10.15 uur zou beginnen, werd te 10.30 uur door de Voorzitter van de gemeenschap Alkmaar, zekere KOEMAN, onderwijzer te Schoorl (personalia onbekend) met een kort welkomstwoord tot de aanwezigen en de spreker: Dr. VAN PRAAG uit Dordrecht, geopend.- Dr. VAN PRAAG nam hierna het woord. Hij releveerde met een humoristisch voorbeeld de nog slechts betrekkelijke bekendheid van het bestaan van het Humanistisch Verbond en verklaarde dat het woord "Humanisme", afkomstig uit het Latijn: betekent : mens-menselijk. Dr. VAN PRAAG liet daarna in het kort het praktisch werk van het Humanistisch Verbond de revue passeren, als daar zijn: het onderbrengen van buitenlandse kinderen in Nederland; het verbreiden van de humanistische ideeën in ziekenhuizen en garnizoensplaatsen; het geven van adviezen als vertegenwoordigers van het buitenkerkelijke gedeelte van het Nederlandse Volk, aan diverse Hoofden van Ministeriële Departementen en het verzorgen van de z.g. Radiokwartiertjes op Zondagmorgen. In dit verband noemde spreker voorts het samen-trekken van de massajeugd, de "niet-gogrepen" jeugd, niet in enig verband georganiseerd, waartoe in Amsterdam en Den Haag gezellige zalen door het Humanistisch Verbond waren ingericht en waar geleidelijk de jeugd de overtuiging van de Humanisten werd bijgebracht. Het positieve werk ligt de Humanist echter het best.

Spreker stond hierbij ook stil bij een onlangs door het Humanistisch Verbond uitgebracht schriftelijk protest tegen de inhoud van een door de R.K. Bisschoppen uitgevaardigde Vastenbrief, waarin de vraag te lezen stond, dat wanneer iemand niet in een god geloofde, men toch eigenlijk door niets zou worden weerhouden stiekum van iemand iets weg te nemen, of, zoals spreker zeide, dat deze hierop neerkwam: "Als je niet in God gelooft, waarom zou je dan niet stelen?".- Het humanisme is een levenshouding, een levensdoel tegenover het leven en de medemens. Wij kunnen ons afvragen: "Wat zijn we eigenlijk? Een soort mislukte zoogdieren? Wij mensen hebben dit ons van de dieren afscheidende vermogen van te kunnen keuren en oordelen, van ja of nee te zeggen. Waar dit vermogen vandaan komt, kan de Humanist geen antwoord op geven. Zou de Geest antwoord kunnen geven op iets, dat de Geest niet kan bevatten? De Humanist is deemoedig en bescheiden tegenover de vraagstukken van het leven. Wij zullen de Rede hooghouden en daarin doordringen. Er blijft echter steeds een grens; het laatste wezen der dingen blijft zonder antwoord. De Humanist heeft een gevoel van kleinheid tegenover de grootheid van de kosmos, maar ook een gevoel van vreugde. Ieder mens heeft een keurend vermogen tussen goed en kwaad, ook de schurk en de SS-er. Als wij critiek hebben op de naar onze mening lage straf tegen een SS-er, zit daarin opgesloten, dat we dus deze SS-er het keurend vermogen van goed en kwaad toekennen. We kunnen van de mens het hoogste eisen in simpele zin, naar wat wij noemen het geweten, al weten we niet wat dit is. Wij allen schieten dagelijks tekort. Dit te weten maakt ons oordeel over andermans falen mild. Ik, als humanist, zou met de Heidelberger Catachismus bijna willen zeggen: De mens is geneigd tot alle kwaad; maar ik zou daaraan toe willen voegen: niet geheel en al onbekwaam tot enig goed. Het is toch eigenlijk merkwaardig, dat alle conflicten tussen politieke en andere tegenstellingen, die zo ongelukkig verlopen, tot doel hebben ons gelukkig te maken. Wat is geluk? Ik zal daar ook geen goed antwoord op kunnen geven. Er zijn veel soorten van geluk. Voor sommigen betekent geluk een sigaret of een borrel. Ik geloof dat geluk is, wanneer je komt te staan voor het uiterste van alles wat waarde en inhoud aan het leven geeft. Welvaart is zeker een belangrijke factor voor geluk. Als een mens in materiële zorgen verkeert komt hij aan geluk niet toe. In deze wereld van de atoombom moeten we vasthouden aan het menselijke, dat maakt het leven het leven waard. We moeten

K

niet, zoals sommige Christenen, bijv. de Gereformeerden en de A.R.-politiek, ons beginsel van het Humanisme vereenzelvigen met de politiek. Wel kan ons beginsel dieptegang en inhoud verlenen aan ons politieke leven en ons rekenschap geven bij ons politieke denken. Het probleem van ons beginsel ontstond bij de industriële revolutie in het begin van de 19e eeuw. Er ontstonden steden van millioenen mensen, met werktijden van 16 tot 20 uur per dag. Het gevolg was, dat het geestelijk leven dier stedelingen afstompte. Deze houding tot het geestelijk leven deed zich ook mede aan de plattelandsbevolking, waar men sinds eeuwen door vaste normen in het gareel gehouden was. Wij hebben hier het probleem van het nihilisme; van hen, die het vlees nog altijd beter vinden dan de benen. Men vindt dit nihilisme in alle kringen, ook in kerkelijke kringen. In de Nederlands Hervormde Kerk was 90 % van de leden in alle opzichten los van de kerk. Toch was er voor deze mensen een bindend element, waar zij in nood en ellende op terug konden vallen, hetgeen wij in de oorlog zagen gebeuren. Bij de onkerkelijken is dit verschijnsel van nihilisme ook waar te nemen. Sommigen werpen zich in de politiek, maar de nihilisten onder hen missen een bundeling, een richtsnoer, impulsen. Zelf ben ik ook socialist en lid van de P.v.d.A. en heb zodoende kunnen opmerken, dat ook de Christen, tevens lid van de P.v.d.A. uit de kracht van zijn geloof een groot enthousiasme en doorzettingsvermogen aan de dag legt bij het tot stand brengen van maatschappelijke verbeteringen. Als er iets is, dat kracht en betekenis aan het leven geeft, dan is het, ongeacht succes, de bezinning op 's mensen waarde. Hierna was er een kwartier pauze, waarin gelegenheid werd gegeven kennis te nemen van de propagandistische lectuur, op de bestuurstafel aanwezig, en om schriftelijke vragen in te dienen. In deze pauze werd door de bij Uw dienst bekende AKKERMAN, M., wonende te Alkmaar, lid van de C.P.N. en van het hiergenoemde Verbond, onder de aanwezigen gecolporteed met het Socialistisch Weekblad "De Vlam", waarvan hij een tiental bladen verkocht. Na de pauze nam de voorzitter van de gemeenschap Alkmaar wederom het woord en merkte op, dat het hem was opgevallen, dat met het weekblad "De Vlam" was gecolporteed. Hij zeide voorts te willen opmerken, dat van te voren aan het Bestuur geen toestemming tot deze colportage was gevraagd, zodat het bestuur geen gelegenheid had gekregen zich al of niet

K

instemmend over deze colportage uit te spreken, Meer wilde de voorzitter daarvan, zo hij zeide, niet zeggen.- Een mondelinge vraag of de wenselijkheid van de samenvoeging van "Humanitas" en het "Humanistisch Verbond" aanwezig werd geacht, ook uit een oogpunt van dubbele contributie, werd door spreker beantwoord, alsmede een twaalf schriftelijke vragen, de laatste daarvan, inhoudende de mening, dat de humanistische gedachte voorafgegaan moest worden door verbetering van de maatschappelijke welstand, zeer uitvoerig.-----

Muzikale medewerking werd verleend door Mevr.G.ELTE-DE RUITER, viool, en mevrouw A.M.ERIKS-BUIJS, zang en piano. De voorzitter sloot de vergadering te 13.00 uur.- Bijzonderheden deden zich niet voor. E i n d e -----

Alkmaar, 23 December 1948

VERBINDING No: 42.

No: ID. 171/48.

Onderwerp:
Verslag openbare Vergadering
van het Humanistisch Verbond,
Gemeenschap Hengelo (O).

Hengelo *B* *C* *R*
GEHEIM.

20 December 1948.

21 DEC 1948

A 51067

Eigen bericht.

Op Zondag 19 December 1948, te 10.30 uur, werd in het Hotel Royal, aan de Langestraat te Hengelo (O), een openbare bijeenkomst gehouden door het Humanistisch Verbond, Gemeenschap Hengelo (O).

Aanwezig: 58 personen. (14 vrouwen en 44 mannen).

Zaalcapaciteit: 300 personen.

✓ + Spreker: Prof. TILLEROY, nadere personalia onbekend.

Te omstreëks 10.35 uur, werd de bijeenkomst geopend door de Voorzitter van de Gemeenschap Hengelo (O) van het Humanistisch Verbond, die de aanwezigen een welkom toeriep en met een kort woord de spreker van die morgen, Prof. Tilleroy inleidde. Spreker zette op zeer wetenschappelijke wijze het doel en streven van het Humanistisch Verbond uiteen, waarbij hij vooral op de tegenstelling ~~o~~ tussen Hamanisme en Christendom wees. Hij zette uiteen, dat het Christendom feitelijk gebouwd was op veronderstellingen, die bij diepgaande studie geen enkel houvast boden. Daarbij wees hij er op, dat na ongeveer 2000 jaren Christendom de wereld ~~maximaal~~ hetzelfde beeld was blijven houden en dat het kwaad en de zonde ongeveer op gelijk peil gebleven was als voor het ontstaan van het Christendom.

veel
bel

Tevens toonde hij aan, dat alle geschriften omtrent Jezus Christus geschreven waren, niet door tijdgenoten van Christus, maar door personen, die 150 a 250 jaren na Christus geleefd hadden. Onder deze geschriften rekende hij ook de vier Evangelieën, zodat hetgeen in die boeken beschreven staat, volgens spreker, niet te aanvaarden is als de "Waarheid". Het is wel mogelijk aldus spreker, dat er waarheden in die boeken staan, het is echter ook wel mogelijk van niet, zodat wij daar denkende mensen niets aan hebben. Tijdens zijn rede, die ongeveer anderhalf uur duurde, met een korte pauze, haalde hij zeer/buitenlandse en binnenlandse schrijvers, dichters en andere kunstenaars aan, die alle humanistisch gedacht en geleefd hadden. Spreker verwierp op wetenschappelijke gronden de Godsdienst in het algemeen en keerde zich enkele malen op schampere wijze tegenover het Christendom, daarbij het verwijt uitsprekende, dat van de vele doelstellingen van het Christendom bij de hedendaagse mens niet veel te bespeuren viel. Hoewel de gehele rede van spreker zeer wetenschappelijk en zeer beschaafd was, kon spreker het toch niet laten enige schampere uitlatingen te doen, ten aanzien van de theologen, waarbij hij bij de aanwezigen de lachlust opwekte.

Nadat nog na de rede van spreker de gelegenheid was geboden vragen te stellen, waarvan vier personen gebruik maakten, welke vragen echter geen nieuwe gezichtspunten openden, maar slechts een voortborduren was op de uitgesproken rede, werd de bijeenkomst gesloten te omstreëks 13.00 uur.

Hengelo (O) 20 December 1948.

Op 20 December 1948, toegezonden aan het
Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te 's-GRAVENHAGE.

In afschrift aan:
De Procureur Generaal Fgd. Directeur van
Politie te A R N H E M.

No. 14-004851.

Haarlem
62/245

Bericht: No. 49777 d.d. 19.11.1948.
Bron : Betrouwbaar.
Inhoud : Betrouwbaar.
Actie : -----
Copie : Geen mededeling aan anderen gedaan.

Volgno.
20 DEC. 1948
ACD' 51780

H a p p é, Willem Frederik, Amsterdam 18.7.1908, fabrikant Chococade en Suikerwerken, Nederlander, geen godsdienst, gehuwd met C.I. van Dam, twee kinderen, woonachtig Lambrecht van Dalelaan 46 te Haarlem.

H a p p é is voorzitter van de Federatie Haarlem van de "Partij v.d. Arbeid"; lid der Haarlemse gemeenteraad voor de "Partij v.d. Arbeid" en voorzitter van het "Humanistisch Verbond" te Haarlem.

Hij komt oorspronkelijk uit de kring der "Vrijzinnig Democraten". Op uitnodiging van de "Vlam"groep Haarlem hield hij op 27 October 1948 voor genoemde groep een lezing over het Humanisme.

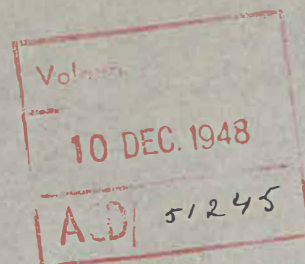
H a p p é is een gematigd politicus en ook zijn redevoeringen kenmerken zich door een rustige, bedaarde betoogtrant.

In politiek opzicht kan hij als volkomen betrouwbaar worden beschouwd.

A16 December 1948.

Aan de:
Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

Uw kenmerk: Ons kenmerk:
no. 40957. no. 400/48 I.D.

Naar aanleiding van Uw schrijven dd. 30 Juli 1948, deel ik U het navolgende mede:

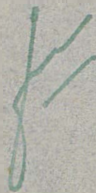
FRITS ALBERT GERARD VRIND, is geboren te Vlissingen, 31 Mei 1919, gehuwd, Nederlander, van beroep electro-technicus, wonende te Eindhoven, Heezerweg 161.

Volgens betrouwbare inlichtingen is Vrind lid van het Humanistisch Verbond en heeft inderdaad in Juni of Juli van dit jaar een lezing gehouden over "Jeugd en Humanisme".

Frits Vrind was vóór de oorlog lid van de S.D.A.P. en heeft momenteel geen bepaalde politieke oriëntering of activiteit.

Hij komt in mijn administratie politieknoch crimineel voor.

Eindhoven, 3 December 1948.

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 245

NAAM: HUMANISTISCH VERBOND

1 Neets me waan DITL 2/4-48 B

2. Bij AID ingezien in verband met sollicitatie
19 Mei 1948

2. *Opzich II 11-0-49*
B IV 8-9-49

II - 1-11-49

ingezien in verband met Co 120473 KH-RA 23.10.51 74

- x XI MEYER DE VRIES, Voorzitter Raad van Arbeid, personalia niet bekend, voorzitter,
- b.K. x XI JAN PRAAS, geb. te Wierden 6-8-94, Chef administratie bij de Coöp. Groothandelsvereniging "De Handelskamer" te Jutphaas, wonende Socrateslaan 32 bis te Utrecht, secretaris,
- x XI ABRAHAM RASPE, geb. te Groningen 1-12-11, wonende Predikherenkerkhof 20 bis te Utrecht: penningmeester (in Uw administratie bekend),
- x XI ANNA CATHARINA PLOEG-PLOEG, geb. te Haarlem 11-1-94, wonende Lessinglaan 54 te Utrecht, (in Uw administratie bekend),
- x XI ADRIAAN SCHOLTEN, geb. 12-3-04 te Utrecht, wonende Marnixlaan 92 bis te Utrecht, (in Uw administratie bekend)
- x b.K. d.K. HENDRIKJE JANNETJE HORNKAMP-VAN GIJN, geb. te Amsterdam 23-1-02, gehuwd met Wilhelmus Jacobus Johannes Hornkamp, geb. te Amsterdam 11-9-1900, wonende Mgr.v.d.Weteringstraat 81 te Utrecht. In kringen van dit Verbond staan zij beiden als C.P.N.-georiënteerd bekend.
- x b.K. JAN KRAAK, geb. te Zaandam 10-7-96, bestuurder Transportarbeidersbond. Hij vestigde zich op 23-7-48, komende uit Schiedam, Rotterdamsedijk 232a, te Maartensdijk, Albrecht Thaerlaan 66. Zijn vroeger berêp was ambtenaar bij het Rijksbureau voor Hout

In een op 1-2-49 te Utrecht door voormelde stichting gehouden vergadering, waarin door Zijne Excellentie Mr. Dr. J. in 't Veld werd gesproken, werd besloten tot wijziging van de organisatievorm over te gaan en de stichting om te vormen in een vereniging.

GEZIEN:

[Handwritten signature]

UITTREKSEL

Voor OD ~~ix~~ 245 Naam ~~Stichting Humanitas~~ Humanistisch Verbond

Origineel in OD 244-A'dam Naam

Volgnr. Ag.nr. 53890 Aard van het stuk

..... Afz. A'dam Datum 18.1.49

Bij een nader onderzoek is kunnen blijken, dat bij de "Stichting voor Maatschappelijk werk op humanistische grondslag "HUMANITAS" gevestigd Stadhouderskade 139, alhier, van communistische zijde geen enkele poging is gedaan tot penetratie. Zonder bezwaar kan worden beweerd, dat "Humanitas" vrij is van communistische invloeden. Het zou voor de betreffende politieke groepering ook niet eenvoudig zijn tot penetratie te komen, want de directeur van het "Humanitas-bureau" de heer P.C. FABER, lid van de Partij van de Arbeid en voorzitter van de Amsterdamse gemeenteraadsfractie dezer partij, geldt als één van de meest felle tegenstanders van het Stalinisme. De heer FABER kiest zijn medewerkers met de grootste zorg.

Uitgetrokken door H Afd./Sectie acd-4b Datum 10.5.49

Op aanwijzing van

MINISTERIE VAN ALGEMEENE ZAKEN

's-Gravenhage, 2 Maart 1949.

No.: B.48173

Betr.: Rappel.

G E H E I M

at 56548

IV. ID.3

Hiermede moge ik U mijn schrijven no. 48173 d.d.
5 November 1948 in herinnering brengen, waarin ik
U verzocht mij te willen doen inlichten omtrent
J.J.Lips.

Met spoedige beantwoording zult U mij zeer ver-
plichten.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
namens deze:

~~Aan~~ de Heer
Commissaris van Politie
te
A m e r s f o o r t.

J.G.Crabbendam.

MINISTERIE VAN ALGEMEENE ZAKEN

No.: BX.49777

Betr.: W.F.Happé.

V. RD.3

GEHIIIM

Hiermede heb ik de eer U te verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende W.F.Happé, voorzitter van het Humanistisch Verbond te Haarlem.

Genoemde persoon zou tevens als spreker zijn opgetreden op een op 27 October 1948 te Haarlem op het adres Kloppersingel 125 gehouden vergadering van de Vlaggroep.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van
Politie
te
Haarlem.

J.G.Crabbendam.

UNBOEKI

's-Gravenhage, 19 November 1948.

0151950

R.P. Heer 48173
ONDERWERP: Inlichtingen als bedoeld
in het schrijven No.48173.

Volgno.

16 NOV. 1948

ACB/ 49700

Ter voltoening aan het gestelde in het schrijven d.d.5
November 1948, No.48173 Geheim, onderwerp als in margine, heb
ik de eer U het volgende te berichten:-----

WILLEM KOEMAN

geboren 4-1-09 te Amsterdam, Nederlander, van beroep onder-
wijzer O.L.O. gehuwd met Henriette Wilhelmina Mast, geboren
te Amsterdam 10-1-18, huwelijksvoltrekking 24 Juni 1942 te
Amsterdam, wonende Burgemeester Pecklaan C.No.244 te Schoorl
staat hier terplaatse gunstig bekend.-----

Hij staat vanaf 20 Juni 1947 ingeschreven in het bevolking
*king*sregister van de gemeente Schoorl. Voorzien woonde hij te
Amsterdam Archimedesstraat No.73 huis.-----

Voor zover ik heb kunnen nagaan is hij lid van de Partij
van Arbeid en antie communistisch gezins.

Hij ontvangt veel correspondentie van het "Humanistisch ver-
bond".-----

Extremistische lectuur wordt, voor zover ik heb kunnen na-
gaan, door hem niet gelezen.-----

De politie van de gemeente Amsterdam zal vermoedelijk be-
tere inlichtingen kunnen verschaffen.-----

Schoorl, 12 November 1948.

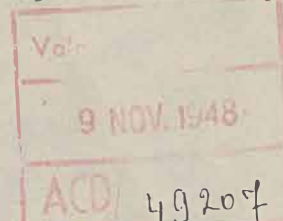
[Handwritten signature]

Inlichtingendienst

D e l f t

No.754/48.

Delft, 9 November 1948.

Naar aanleiding van Uw schrijven dd.28 October 1948, No. 47661, Geheim, betreffende W.G.Warffemius, wonende te Delft, bericht de I.D.Delft het volgende:

In het bevolkingsregister van Delft komt de naam W.G.Warffemius niet voor. Wel komt daarin voor de naam:

Martinus Gerardus Warffemius,
geboren te Delft, 18 Juni 1887, gepens. onderwijzer, wonende Kloosterkade 198 te Delft.

Hij was voorheen onderwijzer aan de gem. openbare lagere school aan de Voldersgracht te Delft, doch in verband met zijn leeftijd gepensionneerd. Voor Mei 1940 was hij een vurig aanhanger van de S.D.A.P. Zijn minderjarige kinderen waren allen bij de A.J.C. Warffemius maakt zich als leider van de schooltuintjes verdienstelijk.

Volgens verkregen inlichtingen is hij thans de richting van de Partij van de Arbeid toegedaan. Hij is iemand die graag in verenigingen zit en zich voor iedereen verdienstelijk wil maken.

I.D.Delft.

Aan de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst

te 's-Gravenhage

C.V.no. 168/'48.

G E H E I M.

Vol. no. ✓

9 NOV. 1948

ACD/ 49170

Aan de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 58

's GRAVENHAGE.

In antwoord op Uw schrijven d.d.1 dezer, No. 47671 heb ik de eer U het volgende te berichten:

Dr. Jacob Philip van PRAAG, geboren te Amsterdam, 11.5.1911, wonende te Dordrecht, Binnen Kalkhaven 5 rd, werd op 30.3.1939 in het bevolkingsregister dezer gemeente ingeschreven, komende van Amsterdam.

Vanaf 1.9.1938 is hij als leraar in de geschiedenis verbonden aan de Gemeente H.B.D. te Dordrecht.

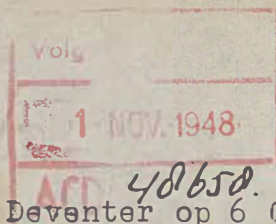
In 1941 werd hij als Israëliet door de Rijkscommissaris ontslagen en is tot de bevrijding ondergedoken gebleven.

In 1948 werd betrokkene candidaat gesteld voor de 2e Kamer door de P.v.d.A. in het district Dordrecht.

Hiernevens doe ik U toekomen een verslag van een in deze gemeente gehouden bijeenkomst van het Humanistisch Verbond, opgenomen in "De Dordtenaar" van 2 dezer, waar Van PRAAG als spreker optrad.

Bij informatie is gebleken, dat voornoemde persoon geen strafvonnissen te zijnen laste heeft.

Dordrecht, 8 November 1948.

Ik heb de eer U te berichten, dat te Deventer op 6 October 1948 een algemene ledenvergadering werd gehouden van de plaatselijke gemeenschap van het Humanistisch Verbond, op welke vergadering een nieuw bestuur werd gekozen, hetwelk bestaat uit de hiernagenoemde personen :

- x) Voorzitter : Cornelis Hendricus SCHONK, geboren te Delft op 9.11.1908, chemicus van beroep, wonende Bouwerstraat nr.21 te Deventer. Hij is lid van de P.v.d.A. en in 1948 maakte hij d.m.v.een verkiezings-raambiljet propaganda voor die partij.
- 1) Secretaris : Justus Mari Cornelis VAN TRICHT, geboren te Apeldoorn, 19.11.1886, onderwijzer van beroep, wonende Radstakeweg nr.62 te Deventer. Hij is lid van de P.v.d.A. en in 1948 maakte hij d.m.v.een verkiezingsraambiljet propaganda voor die partij.
- 1) Penningmeesteresse : Guurtje VAN ZANEN, geboren te Zaandijk 16.4.1907, echtgenote van G.J.Zeulevoet, wonende Rielerweg nr.175 te Deventer. Zij toont geen belangstelling voor de politiek.
- 1) Leden : Dr^a.Christina Johanna VAN DEN SIGTENHORST, geboren te Schaerbeek België, 28.6.1894, gehuwd met H.J.Blikslager (Directeur R.H.B.S.) wonende G.Sylvanusstraat nr.10 alhier. Zij is de politieke richting van de P.v.d.A.toegedaan, doch van politieke activiteit harerzijds is zij nimmer gebleken.
- 1) Willem COENDERS, geboren te Zutphen, 26.12.1916, administrateur bij de gasfabriek alhier, wonende Tjoenerstraat 68 te Deventer. Hij is zeer waarschijnlijk lid van de P.v.d.A. en in 1948 maakte hij propaganda voor die partij d.m.v.een raambiljet.
- 1) Hubertus OOSTERVELD, geboren te Deventer, 10.10.1887, van beroep los werkman bij de P.T.T., wonende Molenbelt nr.28 te Deventer. Hij behoort tot de linkervleugel van de P.v.d.A. en in 1948 maakte hij propaganda voor die partij d.m.v.een verkiezings-raambiljet.
- 1) Abraham MEESTER, geboren te Nieuwe Pekela, 18.1.1895, van beroep Directeur van de Rijkskweekschool alhier, wonende E.Tesschemacherstraat nr.60 te Deventer. Hij behoort tot de linkervleugel van de P.v.d.A. en zijn naam kwam voor op een lijst van personen, die de kandidaten van de P.v.d.A. aanbevalen ter gelegenheid van de laatste verkiezingen.

Tijdens de hiervorenbedoelde vergadering werd besloten over te gaan tot het inrichten van een bibliotheek, welke verzorgd zal worden x) door Martinus KNOOP, geboren te Deventer 23.3.1915, van beroep onderwijzer, wonende 2e Pauwenlandstraat nr.6 te Deventer. Hij is vermoedelijk lid van de P.v.d.A., doch van politieke activiteit zijnerzijds is hier nimmer gebleken. Hij houdt eens per 14 dagen tijdens de wintermaanden een boekbespreking voor de A.J.C.

In het oude bestuur bekleedde A.Meester vnd. het voorzitterschap, terwijl de tegenwoordige voorzitter C.H.Schonk, bestuurslid was.

De hiervorengenoemde W.Coenders en H.Oosterveld werden als nieuwe bestuursleden gekozen, terwijl als bestuurslid aftraden :

- x) Kees HEIJBOER, geboren te Schiedam 12.5.1925, studerend, die op 1 Juli j.l.uit het bevolkingsregister dezer gemeente werd afgeschreven naar Schiedam. Hij toonde alhier geen belangstelling voor de politiek.
- x) Jan Albert VENEKLAAS, geboren te Deventer, 23.1.1898, van beroep kantoorbediende, wonende Van Doetinchemstraat nr.7 te Deventer.

Hij is lid van de P.v.d.A. en in 1948 maakte hij d.m.v. een verkiezingsraambiljet propaganda voor die partij.

Armandus Franciscus CORNELISSEN, geboren te Antwerpen, 2.1.1897, leraar aan de Middelbare School voor Tropische Landbouw te Deventer, wonende Borgele nr. 11 te Diepenveen, die tot heden geen belangstelling voor de politiek toonde.

ms
Deventer, 27 October 1948.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

B.
No. 48173.

's-Gravenhage, 5 November 1948.

Onderwerp: J.J.Lips.

UITGEBOEKT

af 56548

IV. TZ.3.

GEHEIM.

Op de oprichtingsvergadering der afdeling Alkmaar van het "Humanistisch Verbond", welke op 17 October j.l. plaats vond, trad o.a. als spreker op een zekere J.J.LIPS, wonende te Amersfoort, die vermoedelijk bezoldigd bestuurder van dit verbond is.

Ik heb de eer U te verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent zijn volledige personalia, zijn politieke antecedenten en de door hem in het "Humanistisch Verbond" beklede functies.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

Aan de Heer
Commissaris van Politie,
te
AMERSFOORT.

J.G.Crabbendam.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

^{B.}
No. 48173.

's-Gravenhage, 5 November 1948.

Onderwerp: Koeman.

IV. TZ.3.

UITGEBODEN

af 49300

GEHEIM.

Naar te mijner kennis werd gebracht bekleedt een zekere KOEMAN, onderwijzer, wonende te Schoorl, de functie van voorzitter der afdeling Alkmaar van het "Humanistisch Verbond".

Ik heb de eer U te verzoeken mij te doen inlichten omtrent zijn volledige personalia en zijn politieke anteceden-
ten.

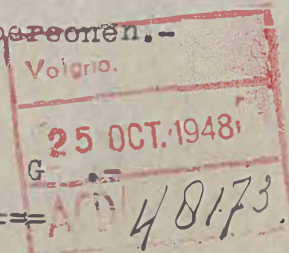
HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer
Districtscommandant der Rijkspolitie,
in het District Alkmaar,
te
HEILOO.

ONDERWERP: "Praatavond",uitgaande
van het Humanistisch
Verbond te Alkmaar.-
SPREKER: J.J.LIPS uit Amersfoort
TIJD: Zondag, 17.10.1948 te
20.00 uur.-
AANWEZIG: 31 personen
ZAALCAP.: 40 personen.-

V E R S L A G

Op Zondag, 17 October 1948, vond in de cafélocaliteit van de Overdekte Bad- en Zweminrichting aan het Canadaplein alhier, een in de plaatselijke bladen als een "Praatavond" aangekondigde vergadering plaats van belangstellenden in het Humanistisch verbond.- De initiatiefneemster van deze avond. Mevr. G.PRINS-VAN DER LIJN, opende te 20.15 uur de vergadering en leidde met enkele woorden de spreker, zekere J.J.LIPS uit Amersfoort, in. J.J.LIPS, die blijkens zijn mededeling in de functie van bezoldigd bestuurder van het Humanistisch Verbond sprak, zeide te zullen trachten zeer in het kort antwoord te geven op de vraag: "Wat is Humanisme". Hij betoogde aan de hand van de "Beginselverklaring" van het Verbond, opgenomen in artikel 2 der Bondsstatuten, dat "Eerbied voor de Mens" het geestelijke uitgangspunt is van het Humanisme. De kern de inhoud van het leven is voor de Christen "God", voor de humanist is dit het geloof in de mens. Verliest een christen het geloof in de mens, dan blijft voor hem over het geloof in God. Verliest echter de humanist zijn geloof in de mens, dan rest hem niets. Het humanisme staat los van elke politieke partij, doch daar waar een politiek stelsel de menselijke vrijheid belemmert, neemt de humanist zijn standpunt voor de vrijheid in, als zijnde het hoogste menselijke goed. Als wij denken aan landen als bijvoorbeeld Rusland en Spanje, waar de vrijheid een probleem is, dan heeft de humanist als minste taak zijn diepe ongerustheid over de gang van zaken uit te spreken, want Vrijheid vormt als het ware het Centrum in het leven van de humanist. Ook zal de humanist tegen mensenwaardige toestanden, als daar zijn te lage lonen, krotwoningen en dergelijke, stelling nemen zonder politiek partij te kiezen. Dat wil niet zeggen, dat iemand die humanist is, niet tevens lid kan zijn van een bepaalde politieke partij. De humanist ziet de dood als gever van

het leven. "Immers", zo drukte spreker zich vervolgens uit: "in een eeuwig leven zou geen taak zijn, geen jeugd, geen voorbereiding, geen liefde".- Het onderscheid tussen goed en kwaad is een moeilijke opgave, omdat wij als mens geneigd zijn de dingen in hun subjectiviteit te zien. Wij zullen daarom moeten leren de dingen zo/bjectief mogelijk te beschouwen. De tijd ontbreekt tot een religieuze-, filosofische of wetenschappelijke verhandeling van het humanisme. Wat de praktische zijde van het humanisme betreft: er zijn in ons land ongeveer 2.000.000 mensen die buiten-kerkelijk zijn. Wij staan voor het probleem het leven van deze mensen diepgang te geven. Wij ontvangen brieven van politieke- en andere gevangenen, waarin zij om steun vragen aan ons, humanisten, omdat de woorden van katholieke en protestantse geestelijken hun niets zeggen. Ook binnen het raam van het humanisme kan er geloof zijn, dat bergen kan verzetten. We zijn in staat 20.000 à 25.000 mensen bijeen te brengen, die van deze wereld nog niets willen maken. Spreker besloot met een opwekking tot de aanwezigheid als lid tot het Humanistisch Verbond toe te treden. Na een korte pauze dankte Mevr.PRINS-VAN DER LIJN de spreker voor zijn uiteenzetting en gaf zij gelegenheid tot het stellen van vragen, die door J.J.LIPS zouden worden beantwoord.- De volgende vier vragen werden daarnagesteld en door J.J. LIPS als volgt beantwoord.-----

Wat is het verschil tussen het oude, het klassieke humanisme en het humanisme van thans ? . In feite is er geen verschil, alleen de omstandigheden zijn sterk gewijzigd.-----

Is het lidmaatschap van het Vrijzinnig Protestants Verbond verenigbaar met dat van het humanistisch Verbond ? . Ja, het humanisme heeft een brede basis en omvat ook het christendom.-----

Welke opvatting heeft de humanist tegenover het vraagstuk Duitsland? De Humanistische opvatting is, dat het Duitse volk opnieuw een kans gegeven moet worden een plaats onder de volkeren in te nemen.-----

Wat is het praktische werk van het humanisme ?--- Het verspreiden van de denkbeelden van het humanisme door praatavonden, ook in intieme kring, het bezoeken van a-sociale gezinnen, het organiseren van een feestavond of koffiemaaltijd voor de leden van het Verbond, enz. -----

Hierna gaf Mevr. G.PRINS-VAN DER LIJN de gelegenheid zich als lid, tevens genegen tot een bestuursfunctie, op te geven, waarvan 7 personen gebruik maakten; vier anderen gaven zich

nog als gewoon lid op. Hiermede was de oprichting' van een
gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch Verbond een feit
geworden. Uit het verdere verloop bleek, dat buiten voormelde
11 personen, 9 personen reeds eerder lid waren van het ge-
noemde Verbond. De bijeenkomst ging daarna in een leden-
vergadering over en verlieten de overigen de zaal. Aanwezig
waren 31 personen, waaronder enkelen uit de omgeving van
Alkmaar. Aan de bestuurstafel was voorlichtingslektuur,
welke gratis werd verstrekt. De vergadering had een ordelijk
verloop; bijzonderheden deden zich niet voor. Het voorlopig
bestuur dat in de vergadering is gekozen, isals volgt
samengesteld:-----

- VOORZITTER: Zekere KOEMAN, onderwijzer te Schoorl
en wonende aldaar, personalia onbekend;
- SECRETARIS: WILLEM HIJMANS, geboren te Groningen,
17 Augustus 1926, journalist bij "De
Vrije Alkmaarder", wonende Langestraat
No.37a te Alkmaar;
- PENNINGMEESTER: ANTON ZWAANSWIJK, geboren te Alkmaar,
1.7.03, planter, wonende Wildemanstraat
No.13 te Alkmaar.-
- LEDEN: GONDA VAN DER LIJN, geboren te Amsterdam,
5.10.04, lerares Frans M.O., weduwe van
JACOB PRINS, wonende Langestraat No.82-I
te Alkmaar;
- RUBEN KREMER, geboren te Antwerpen,
2.10.12, tuindersknecht, wonende Liefde-
laan No.21, van Belgische nationaliteit;
- ARIE ERIKS, geboren te Grijpskerk,
21.6.93, journalist, wonende te Alkmaar,
Westerweg No. 338;
- NICOLAAS JOHANNES BLANKMAN, geboren te
Den Helder, 3.11.05, handelaar in ver-
pakte levensmiddelen (Reformhuis), wonende
Julianastraat No.16 te Alkmaar.-

Alkmaar, 21 October 1948

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

INBOEK

's-Gravenhage, 1 November 1948.

No. B.47671

Onderwerp: Dr.J.P.van Praag.

0149178

IV. RD.3

GEHEIM

Hiermede heb ik de eer U te verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende Dr.J.P.van PRAAG, wonende te Dordrecht.

Genoemde persoon is voorzitter van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond,

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
Dordrecht.

J.G.Crabbendam.

Onderwerp: Openbare vergadering
Humanistisch-Verbond.

No. 86/1948.

Volms.
15 OCT. 1948
AD 47671

B

G E H E I M

Op Zaterdag 9 October 1948 werd alhier een openbare vergadering gehouden in de bovenzaal van het Café Hanenburg, uitgaande van de Afdeling Sneek van het Humanistisch-Verbond.

Omstreeks 20.00 uur die avond werd deze vergadering geopend door;

JACOB M O O Y, geboren te Koog a/d Zaan, 3 September 1913 leraar R.H.B.S. te Sneek, wonende te Sneek Leeuwarderweg no.27, voorzitter van voornoemde Afdeling.

Na een kort openingswoord verleende deze voorzitter het woord aan de spreker, die werd aangekondigd als te zijn genaamd;

X | Dr. J.P. van Praag, algemeen voorzitter van genoemd Verbond.

Genoemde Spreker hield een uitvoerige rede over de levensbeschouwing en levenspraktijk gezien vanuit humanistisch standpunt.

Onderwerpen van politieke of staatkundige strekking werden door spreker niet naar voren gebracht.

Nadat hij omstreeks 21,45 uur zijn rede had beëindigd werden hem nog enkele onbelangrijke vragen gesteld, welke door spreker werden beantwoord.

Te 22,30 uur werd deze bijeenkomst door eerder genoemde voorzitter gesloten.

De vergadering werd door 75 personen bijgewoond, allen meest behorende tot de Partij van de Arbeid.

De zaalcapaciteit bedroeg 150 personen.

Sneek, 11 October 1948.

Onderwerp: Openbare vergadering
Humanistisch-Verbond.

No. 86/1948.

G E H E I M

Op Zaterdag 9 October 1948 werd alhier een openbare vergadering gehouden in de bovenzaal van het Café Hanenburg, uitgaande van de Afdeling Sneek van het Humanistisch-Verbond.

Omstreeks 20.00 uur die avond werd deze vergadering geopend door;

JACOB M O O Y, geboren te Koog a/d Zaan, 3 September 1913
leraar R.H.B.S. te Sneek, wonende te Sneek
Leeuwarderweg no.27, voorzitter van voornoemde Afdeling.

Na een kort openingswoord verleende deze voorzitter het woord aan de spreker, die werd aangekondigd als te zijn genaamd;

Dr. J.P. van Praag, algemeen voorzitter van genoemd Verbond.

Genoemde Spreker hield een uitvoerige rede over de levensbeschouwing en levenspraktijk gezien vanuit humanistisch standpunt.

Onderwerpen van politieke of staatkundige strekking werden door spreker niet naar voren gebracht.

Nadat hij omstreeks 21,45 uur zijn rede had beëindigd werden hem nog enkele onbelangrijke vragen gesteld, welke door spreker werden beantwoord.

Te 22,30 uur werd deze bijeenkomst door eerder genoemde voorzitter gesloten.

De vergadering werd door 75 personen bijgewoond, allen meest behorende tot de Partij van de Arbeid.

De zaalcapaciteit bedroeg 150 personen.

Sneek, 11 October 1948.

's-Gravenhage, 28 October 1948.

No.: B.47661

Onderwerp: W.G. Warffemius.

IV. RD.3

UITGEBOEKT

af 49207

G H H E I M

Hiermede heb ik de eer U te verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende W.G. WARFFEMIUS, wonende te Delft.

Genoemde persoon zou lid zijn van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond en treedt als spreker op in bijeenkomsten van genoemd Verbond.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer
Wvd. Commissaris van Politie
te
D e l f t.

15 OCT. 1948

ACD/47661

Onderwerp: Zondagochtend-bijeenkomst van de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond te EMMEN op 10 October 1948.

Sprekers: x J. JOHANNES HILVERS, geboren 2 December 1887 te Sleen, van beroep boekhouder, wonende Noordbargerstraat 2 te EMMEN;
x W.G. WARFFEMIUS, wonende te DELFT.

Zaalcap: 30 personen.
Aanwezig: 19 personen.

Op Zondag, 10 October 1948 werd in de bovenzaal van het café Groothuis, Marktpllein 5 te EMMEN, een Zondagochtend-bijeenkomst belegd door de Gemeenschap Emmen van het Humanistisch Verbond, welke bijeenkomst door middel van een advertentie in de "Emmer Courant" was aangekondigd.

x Te omstreeks 10.15 uur opende JOHANNES HILVERS deze bijeenkomst met de mededeling, dat de heer G.H. ter VEER, tot dus ver voorzitter, zich had teruggetrokken uit het bestuur en dat in de op 9 October gehouden bestuursvergadering hij, Hilvers, tot voorzitter was verkozen.

Hierna kondigde de voorzitter als spreker aan de heer W. G. WARFFEMIUS uit DELFT, die zou spreken over: "De Geschiedenis van het Vrije Denken".

De mens is, zolang wij hem reeds mens kunnen noemen, niet altijd in staat geweest em wetenschappelijk te denken, aldus spreker. Voor het ontstaan van dit wetenschappelijke of vrije denken kunnen we een bepaald tijdstip noemen en zelfs een bepaalde plaats. En dit tijdstip ligt in de Griekse tijd. Voor die tijd werd er door de mensen ook wel gedacht en nagedacht en de mens had toen reeds een zeker beschavingspeil bereikt, zoals de Babyloniërs en de Egyptenaren, doch het denken van deze mensen was niet het wetenschappelijke vrije denken. Achter al de dingen, die zij zagen en meemaakten, de wisseling der seizoenen, dag en nacht, storm en regen, leven en dood, ziekte en tegenspoed, zagen zij het werk der Goden. Als er iets gebeurde, was dit de wil der Goden en zij waren met deze verklaring van het gebeuren tevreden. Naar het hoe en waarom werd niet gevraagd. De Goden deden het en dat was genoeg.

In de Griekse tijd leefde echter een man, genaamd Tales en deze Tales kan worden beschouwd als de eerste vrije denker, de eerste natuurkundige. Hij zag de natuur om zich heen en vroeg zich het hoe en waarom der dingen af. Hij was niet tevreden met het antwoord, dat het de wil en de daad der Goden was, die de dingen deed leven en bewegen. Hij vroeg zich af, waarom iets goed en waarom iets kwaad was. Zijn tijdgenoten zeiden: Het is goed, omdat het de Goden behaagt. Hij echter draaide de zaak om en zeide: Het behaagt de Goden, omdat het Goed is. Hij zocht het Goede in de mens zelf en niet in de toevalligheid, dat het de Goden behaagde.

Aan de Heer

HOOFD DER CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

te

's-GR A V E N H A G E.

Bij hem begonnen, doorloopt het vrije denken de eeuwen via Plato, Socrates, Erasmus, Spinoza en anderen, om te eindigen in het Humanistisch Verbond, hoewel dit laatste misschien wel wat eigenwijs klinkt.

Het Christendom is niet een vorm van vrij denken. Immers Christus heeft gezegd: Ik ben de Waarheid. En het Christendom stelt deze Waarheid voorop en zegt, dat de mens de rede heeft gekregen om deze Waarheid te bewijzen. Hiervan getuigden Augustinus, Thomas van Aquino en anderen, die trachtten de Waarheid, zoals deze door de Kerk werd geleerd, te bewijzen.

Toch waren er ook reeds Kerkvorsten, die reeds vrij dachten en een van hen beweerde, dat als het heelal een oneindigheid was, er geen middelpunt was, dus dat de Aarde niet het middelpunt kon zijn van Gods Schepping.

Deze bewering is zeer juist en daarom lijkt het zeer onwaarschijnlijk, dat God juist de Aarde heeft uitgekozen om het grote drama der Menswording en Kruisdood van Zijn Zoon op te voeren.

Het vrije denken brengt de mens nimmer tot een eindpunt en iedere gevonden waarheid laat gelegenheid tot verder vragen en zoeken.

De beschaving, zoals wij die thans kennen, is dan ook niet het gevolg van het Christendom, doch van het vrije denken, dat het zout van dit leven is. De Kerk heeft dan ook langzamerhand op velerlei gebied terug moeten trekken en kan thans nog alleen worden gezien als de zielehoeder van de individu en is niet meer van invloed op het maatschappelijke leven. Dit is de invloed van het vrije denken en dit is een noodzakelijk en verblijdend iets, daar alleen het vrije denken in staat is de mens steeds verder te brengen in het onderzoeken en weten.

Het Humanistisch Verbond is een uiting van het vrije denken, daar het zich niet, zoals de Kerk, een vastgestelde Waarheid voorop stelt, doch tracht door na te denken en te onderzoeken de waarheid te vinden.

Na het betoog van spreker, dat met aandacht werd gevolgd, werd gelegenheid tot het stellen van vragen gegeven, waarvan geen gebruik werd gemaakt.

Te omstreeks 12.00 uur sloot de voorzitter HILVERS deze bijeenkomst. Bij de uitgang werd een collecte gehouden ter bestrijding der gemaakte onkosten.

Emmen, 12 October 1948.

INLICHTINGDIENST
E M M E N

No. 157 ID

01) 245

NK 119

B

Volgno.
25 SEP. 1948
ACD/ 46426

Onderwerp: Zondagochtendbijeenkomst
Gemeenschap Emmen van
het Humanistisch Verbond
op 19 September 1948 te EMMEN.

Spreker: GEERTS uit GRONINGEN.

Zaalcap: 35 personen.

Aanwezig: 22 personen.

Op Zondag 19 September 1948 werd in de bovenzaal van het cafe GROOTHUIS, Marktpllein te EMMEN, een Zondagochtendbijeenkomst gehouden van de Gemeenschap EMMEN van het Humanistisch Verbond.

Te omstreeks 9.45 uur werd de bijeenkomst met enige woorden van welkom aan spreker en vergadering, door de voorzitter van de Gemeenschap EMMEN, GEERT HENDRIK TER VEER, geboren te LEEK (Dr), zonder beroep, wonende te EMMEN, Molenkamp no: 9, geopend, die daarna het woord gaf aan de spreker van de ochtend, de heer GEERTS, lector in de Spaanse taal aan de Rijksuniversiteit te GRONINGEN, die zou spreken over het onderwerp: "Ons nieuwe geloof".

De spreker begon zijn inleiding met het stellen van de vraag: "Wat is eigenlijk geluk". Volgens spreker bestonden ten tijde van het oude Romeinse Rijk reeds een zestigtal definities over het begrip "Geluk" en in de eeuwen die daarna volgden zouden er wel enige honderden nieuwe definities aan toegevoegd zijn. Naar de mening van spreker was geluk niets anders dan harmonie. Harmonie in het eigen innerlijk leven van het wezen en harmonie tussen ieder wezen en zijn naaste omgeving. Deze harmonie bestaat in vele gevallen bij de mens niet meer. De mens is te gecompliceerd en in zijn geestesleven te veel verwrongen om gelukkig te zijn. De vroegere natuurmens leefde in een goede harmonische verhouding tot zijn omgeving en was daardoor veel gelukkiger dan de hedendaagse mens. De hedendaagse mens voelt zich ongelukkig, radeloos en angstig. Bij de meeste dieren is dat anders. De meeste dieren leven nog in een goede harmonische verhouding tot zijn omgeving en voelen zich gelukkig. Echter niet alle dieren leven nog in deze gelukkige staat. Sommige soorten dieren, vooral de huisdieren, zijn door de langdurige, nauwe omgang met de mens zo in disharmonie gekomen met hun naaste omgeving, dat ook zij zich ongelukkig en angstig voelen. Wij zouden haast kunnen zeggen, dat deze dieren vermenselijkt zijn.

De angst waarin de hedendaagse mens leeft, komt wel sterk tot uitdrukking in het feit, dat in het eind van deze maand te 's-Gravenhage een vergadering zal worden gehouden van intellectuelen, waar enige dagen achtereen zal worden gesproken over het begrip "Angst". Deze vergadering wordt gehouden in navolging van dergelijke bijeenkomsten die in het oude Romeinse Rijk op geregelde tijden werden gehouden. Deze vergaderingen waren een soort "gastmalen", waar eerst veel en lekker gegeten

-en-

Aan:
De Heer Hoofd der
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
Javastraat no: 68
te S-G R A M E N H A G E.

en gedonken werd, waarna men overging tot een gedachtenwisseling over een bepaald onderwerp.

De angst voor het bestaan en de angst voor oorlog, waarin de hedendaagse mens leeft, is een gevolg van het feit, dat de mens niet zelfstandig kan denken en oordelen. Over het algemeen moet de mens in zijn denken worden geleid. Door de kerken, scholen en politieke partijen wordt daarvan veel misbruik gemaakt. Door deze instellingen wordt het denken van de mens geleid in een bepaalde richting en daardoor wordt de massa der mensen dom gehouden, zonder dat het oogmerk de mensen dom te houden daarbij voorziet. Het zou te gek zijn om te beweren dat de scholen bijvoorbeeld de bedoeling zouden hebben de mensen dom te houden. Door de eenzijdige voorlichting die door deze instellingen echter wordt gegeven is dit echter wel veelal het resultaat.

De oorzaak van het feit dat de mens niet zelfstandig kan denken lag, volgens spreker, in het feit dat de mens een reëel geloof mist. De mens heeft een geloof nodig. Het lijkt wellicht vreemd, dat ik als neo-humanist hier ga spreken over geloof. Nader bezien is dat toch niet zo moeilijk te begrijpen. Wat ik hier bedoel is niet het Christelijk Geloof of iets dergelijks. Het Christelijk Geloof stelt het voor, alsof alles dat op aarde geschiedt, wordt geleid door een macht van buiten de aarde. Ik persoonlijk geloof niet aan een God of welke benaming wij dan ook aan die buitenaardse macht wensen te geven. Ik geloof niet dat er een macht bestaat die van buiten de aarde ingrijpt in de dingen die op de aarde gebeuren. Het zou dan ook een eigenaardig soort helper zijn, die alles hier op de aarde zo in de war zou sturen en er zo'n chaos van zou maken als het momenteel is. Want dat het op de aarde een grote wanorde of chaos is, daar zijn we het toch allemaal wel over eens.

Ik ben van mening, dat alles wat op aarde gebeurt, of het goede of kwade dingen zijn, uitsluitend de schuld van de mens zelf is. Wijzelf, ik evengoed als ieder van U, is persoonlijk verantwoordelijk voor alle dingen die op de aarde gebeuren.

Ieder mens heeft een geloof nodig. Een geloof in dingen hij nog niet zien kan, doch waarvan hij voor zich zelf diep overtuigd is en waarvan hij voelt dat het de waarheid is. Reeds vele malen heeft de mensheid een geloof gehad, doch even zoveler malen is het in dat geloof teleur gesteld. Als voorbeeld daarvan wil ik U noemen het vaste geloof, dat de oude Romeinen hadden in het voortbestaan van het oude Romeinse Rijk. Toen dat Rijk echter na een bestaan van vijfhonderd jaren in een stortte, was dat een grote teleurstelling voor die Romeinen en ontstond een grote chaos. Van die chaos werd door de Caesaren gebruik gemaakt tot het vestigen van een dictatuur, die op haar beurt weer een vijfhonderd tal jaren bleef bestaan. Ook de vaste overtuiging van de mensen enige eeuwen geleden, dat de aarde een plat vlak was, was een waar geloof, waaraan niemand twijfelde. Toen echter bleek dat een schip, dat steeds in een richting bleef varen, tenslotte weer op het uitgangspunt terecht kwam, werd ook deze theorie omvergeworpen. Ook thans hebben wij nog wel een geloof in verschillende dingen. Zo hebben wij een vast geloof, dat, indien wij eens in een grote onbekende stad zijn, dat wij dan door een plattegrondje te kopen ons zelf weg wijs kunnen maken in die stad. Vaak blijkt ons echter achteraf, dat het plattegrondje verouderd is, zodat wij er niet meer op aan kunnen. Hieraan kan men zien dat een geloof ook wel verouderen kan.

Ook wij, humanisten, hebben een vast geloof. Ons geloof is het geloof in het kunnen en de macht van de mens. Wij geloven met zekerheid dat de mensheid tot grote dingen in staat is.

Dit is ons nieuwe geloof. Ons geloof heeft sinds korte tijd een vaste ondergrond gekregen in het onlangs uitgegeven nieuwe boekwerk, getiteld: "Het geloof in de mens". Dit boek zou men de openbaring van ons nieuwe geloof kunnen noemen. In dit boek wordt op duidelijke wijze de macht en het kunnen van de mens omschreven en het geeft ons het vertrouwen in de mens, dat wij zo hard nodig hebben. Gedurende de laatste wereldoorlog hebben verscheidene mensen weer zelfstandig leren denken en oordelen. Door het denken ontwikkelt zich een nieuwe vrije mens en op d e vrije mens is ons geloof en vertrouwen gebaseerd.

Reeds lang hebben er humanisten bestaan. Wij behoeven maar te denken aan onze grote landgenoot Erasmus. Erasmus was een geestelijke, doch hij heeft zich door veel denken ontwikkeld tot een humanist. Hij heeft zich echter nimmer van zijn geloof in buitenaardse machten vrij kunnen maken en is steeds een Christen gebleven. Ook wij humanisten hebben een vast geloof nodig en wij zijn in de gelukkige omstandigheden, dat wij zeggen kunnen dat wij een vast geloof hebben. Ons geloof is het geloof in een nieuwe vrije mensheid en het vertrouwen in het kunnen en de macht van de mens".

Na het uitspreken van deze rede werd door enige personen gebruik gemaakt van de gelegenheid tot het stellen van vragen, die daarna door de spreker werden beantwoord.

Te ongeveer 11.45 uur werd de bijeenkomst door de voorzitter ter Veer, met een woord van dank aan de spreker gesloten.

Bij de uitgang van de zaal werd een collecte gehouden ter dekking van de gemaakte onkosten.

EMMEN, 21 September 1948.

I.D.

D E N H A A G .

Doss. 49/16.

Volgno.

15 SEP. 1948

ACD/45930

G E H E I M .

Naar aanleiding van het schrijven van de C.V.D. No. 40957 d.d. 29 Juli 1948 wordt het volgende medegedeeld.

Met Cor COSIJN wordt bedoeld:

Cornelis Aalbert COSIJN, geboren te 's-Gravenhage, 4 Februari 1923, kantoorbediende, wonende ten huize van zijn ouders, Melis Stokelaan 21 te 's-Gravenhage.

Hij is de jongste uit een gezin van twee kinderen. Zijn vader is werkzaam bij de P.T.T. Betrokkene behoort, evenals zijn ouders tot de Ned. Hervormde Kerk. Het gezin bezoekt van tijd tot tijd de kerk. C.A. COSIJN heeft lager en U.L.-onderwijs genoten. Daarna heeft hij zich bekwaamd in tijpen en boekhouden.

Tot 1943 is hij werkzaam geweest, respectievelijk bij de bouwondernemingen "Neerlandia" in de De Ruijterstraat 58 en de N.V. "Abex", Regentesseplein 1 te Den Haag.

Daarna is hij door het Arbeidsbureau verplicht uitgezonden naar Duitsland.

Na 1945 is hij als kantoorbediende gaan werken bij de N.V. Industriële Mij", Stadhouderslaan 16-18 te 's-Gravenhage. Thans is hij aldaar nog als zodanig werkzaam. Het gezin, waartoe betrokkene behoort, staat in de omgeving niet ongunstig doch wel als bemoeiziek bekend. Als nieuwsblad leest men het "Haags Dagblad".

Door de oorlog is betrokkene in verband met zijn leeftijd, niet in militaire dienst geweest.

C.A. COSIJN is geabonneerd op "De Vlam". Blijkens een annonce in "De Vlam" van 3 Juli 1948, moesten de deelnemers van het op 10 en 11 Juli 1948 in 's-Gravenhage gehouden "Jongeren Weekend" van het "Humanistisch Verbond" zich vooraf opgeven aan betrokkene. Behoudens dit gegeven is niet kunnen blijken dat hij op politiek gebied actief werkzaam is.

Op crimineel gebied is er van hem noch van zijn ouders iets bekend.

Verzonden op 13 September 1948 aan C.V.D.

by C.v.P.:

Volgens 41671

22 JULI 1948

OPGELEGD

In antwoord op Uw schrijven dd. 11 Mei 1948, No. 34283, betreffende het " Humanistisch Verbond " afdeling Wassenaar, heb ik de eer ~~U Edelgestrenge het volgende te berichten :~~

De voorzitter van de afdeling Wassenaar, genaamd LEENDERT JACOB POLDERVAART,

geboren 12 Augustus 1921 te Delft, en de commissaris CORNELIS HENRI BURGEMEISTER,

geboren 2 November 1910 te den Haag, staan in deze gemeente bekend als aanhangers van de Partij van de Arbeid.

Bij de kortgeleden gehouden verkiezingen waren aan de woning van Burgemeester enkele propaganda-affiches van de Partij van de Arbeid aangebracht.

Het is alhier bekend, dat voornoemde personen voornamelijk propaganda maken voor het Humanistisch Verbond onder de leden en de aanhangers van de Partij van de Arbeid.

Ten opzichte van de secretaresse van voornoemd verbond JOHANNA MARIA VAN LEYEN, geboren 18 Februari 1910 te Nieuwe Niedorp, is tot op heden alleen bekend geworden dat zij geabonneerd is op het Volksdagblad " De Waarheid!"

De penningmeesteresse HENRIËTTE AKKIE WEYMA, geboren 4 October 1909 te Amsterdam, is de echtgenote van Drs. Frederik Paul Huygens, geboren 12 Maart 1911 te den Haag. Laatstgenoemde is als leraar in de Nederlandse taal werkzaam aan het Rynlands Lyceum alhier. Omtrent Drs. F.P. Huygens werd U reeds bericht bij mijn schrijven dd. 5.6.46 No. 15a/46.

De dienstbode van Huygens was in 1946 candidate van de C.P.N. bij de toentertijd in deze gemeente gehouden gemeenteraadsverkiezingen.

BIII c.

Joh. M. Boelhouwer.
3-7-1917 trouwrecht.
in 2012.

3671

Wassenaar, 19.7.1948.

A C D

XEROX

BERGING

Co

Evt. wensen m.b.t. berging, etc.

PD's

PD's

~~OD 244~~

41269

OD 245

Afdoening

dat/par

Aan:

H.K.E.B.

OD

PB

Geen doc.

Ged doc.

Alles gedoc.

PC

B

C

D

B

C

D

B

C

D

PD

O

Firma-doss
aanw./gev.

Org.-doss
aanw./gev.

T

Arch

ws

Afd./Sectie

H.K.E.B.

Maakt dit CO naar PA bijzamen?

neen

Afz. Dat./Par.

ACD/CS

PA 22/17-69

H.K.E.B. 1226

GEDEPUBRICEERD
Dat. 23-7-69 Par. 715

AED → B

PA

's-Gravenhage, 14 Juli 1948.

Volgno.

Juli 1948.

ACD

41269

GEHEIM

equals British SECRET

U 11598 - CA - KC 1

Betr.: Humanistisch Verbond

Bijgaand bericht is afkomstig van een
Hoofdbestuurslid van het Humanistisch Verbond.

's-Gravenhage, 14 Juli 1948.

U 11598 - C 56 - KC 1

Betr.: Humanistisch Verbond

Verwacht wordt dat binnenkort een principiële stellingname ten opzichte van het ~~communisme~~ genomen zal worden door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond. Vermoedelijk zal over een motie gestemd worden, waarin het ~~communisme~~ en het humanisme als ~~overeenigbaar~~ worden beschreven; waarschijnlijk zal deze motie voldoende stemmen behalen.

Zegsman sprak de verwachting uit dat indien de motie aangenomen wordt Mevrouw v.d. MUYZENBERG-WILLEMSE, destijds CPN Tweede Kamerlid, haar zetel in het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond beschikbaar zal stellen en met de overigen ~~commu-~~nisten uit zal treden. Het aantal ~~communisten~~ in het Humanistisch Verbond wordt op 40 geschat, terwijl het totaal aantal leden 5000 zou zijn.

De volgende personen worden waarschijnlijk deze komende winter uitgenodigd om in WASSENAAR voor het Humanistisch Verbond te spreken: - Mr. A. MOUF, Deijlerweg 49, WASSENAAR en Dr. de GELDER, Secretaris van de Vereniging voor Wijsbegeerte. Deze laatste werd genoemd als eventuele opvolger van wijlen Prof. HESSINK te LEIDEN. Dr. de GELDER zou een autoriteit omtrent RUSLAND zijn.

A.

Aan: de Centrale Veiligheidsdienst,
t.a.v. De Weledelgestr. Heer P. Gerbrands,
Javastraat 68,
's-Gravenhage

30 Juli

8.

B. 40957

~~XXXX~~

IV: RD.3

GEHEIM

UITGEBOEKT

215-245

Inlichtingen.

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat van betrouwbare zijde werd vernomen, dat Frits Vrind, wonende te Uwent, een lezing heeft gehouden over het onderwerp "Jeugd en Humanisme" op een door de afdeling Den Haag van het "Humanistisch Verbond" georganiseerd "Jongerenweekend" op het kampeerterrein "Ockenburg" te Loosduinen.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering e.g. activiteit en verder van belang zijnde gegevens betreffende genoemde Vrind.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Hoofdcommissaris
van Politie
te
EINDHOVEN.

J.G.Crabbendam.

29 Juli

8.

B. 40957

IV. PD.3

UITGEBOKT ~~XXX~~
~~XXX~~

A/45930

Doss.49/16

14 13 Juli 1948.

GEHEIM

Inlichtingen.

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld schrijven heb ik de eer U te verzoeken mij te willen inlichten omtrent de personalia, politieke oriëntering c.q. activiteit en verder van belang zijnde gegevens betreffende Cor Cozijn, Melis Stokelaan 21 te Den Haag.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Hoofdcommissaris
van Politie
te
's-GRAVENHAGE.

J.G.Crabbendam.

I.D.
DEN HAAG.

Doss. 49/16.

G E H E I M.

Volgno.

15 JULI 1948.

ACD/40957 door de

KORT VERSLAG van het op 10 en 11 Juli afdeling Den Haag van het "Humanistisch Verbond" georganiseerde "Jongeren-weekend" op het kampeerterrein "Ockenburg" te Loosduinen.

Blijkens een bericht in "De Vlam" van 3 Juli 1948, moesten de deelnemers zich vooraf opgeven bij Cor COZIJN, Melis Stokelaan 21, Den Haag.

Het aantal deelnemers bedroeg 27 personen, variërende van, naar schatting, 14 tot 20 Jaar, w.o. 9 meisjes.

De nacht van 10 op 11 Juli is doorgebracht in enige ter plaatse opgestelde tenten. Voor het overige hielden de deelnemers zich bezig met sportoefeningen, muziek en zang.

Op Zondag, 11 Juli te omstreeks 12.00 uur arriveerde Frits VRIND uit Eindhoven. Deze hield daarna een lezing - Tijdsduur ongeveer 40 minuten - over het onderwerp "Jeugd en Humanisme".

Spreker trachtte zijn toehoorders het verschil duidelijk te maken tussen de levensopvatting van de "humanist" en kerkelijk gezinden. Wij zijn bewust onkerkelijk, aldus spreker. De waardering van ons doen en laten ligt niet bij een hoger opperwezen, in welke vorm de mensen zich dat dan ook mogen voorstellen, maar die waardering ligt in de mens zelf. Ons beginsel is, zodanig te leven, dat wij ons steeds een antwoord kunnen geven op de vraag, waarom we dit of dat doen. Juist in kerkelijke kringen, aldus spreker, treft men veel mensen aan, die hun dagelijks handelen geheel baseren op geloof. Dit is voor ons niet aanvaardbaar. Geloof is iets onwezenlijks. Wij moeten weten waarom wij iets wel of niet doen. Onze levenswijze behoort sober te zijn, opdat alle mensen een behoorlijk stoffelijk bestaan kunnen hebben. Dit is nodig, omdat iemand, die de noodzakelijke stoffelijke behoeften mist, geestelijk niet kan leven. Wij mogen echter nooit materialistisch worden. De materiële belangen spelen bij ons geen, of slechts een ondergeschikte rol. Dat juist de materiële belangen bij de "massa" op de voorgrond staan bij de geestelijke belangen, trachtte spreker aan te tonen door de verkiezingsuitslag voor de C.P.N. Het is gebleken, aldus spreker, dat juist de volksgroepen, die het niet breed hebben, op de C.P.N. hebben gestemd. Hieruit concludeerde hij, dat de "massa" materieel was afgestemd. Wij moeten trachten de mensen meer bewust te doen leven. Nadat hij nog enige vragen had beantwoord, besloot hij te omstreeks 13.00 uur zijn lezing.

Verzonden op 13 Juli 1948
aan: C.V.D.

C.

Volgens ~~OPGELEED~~
25 JUNI 1948
ACD/ 38977

R A P P O R T.

Naar aanleiding van het schrijven No. 29470 van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage d.d. 1 Maart 1948 houdende een verzoek om inlichtingen aangaande een twee-tal Personen, kan het volgende worden gerapporteerd:

1^e Sake BOUMA, geboren te Tietjerksteradeel 1 Februari 1910, van beroep vertegenwoordiger, wonende te Groningen Sitterstraat 1.

BOUMA heeft na de lagere school te hebben doorlopen waarschijnlijk zijn studie voortgezet aan een Mulo-school, waarna hij de onderwijzersacte behaalde. Hij is gehuwd met Yeb RUSTICUS, geboren te Leeuwarderadeel 6 September 1905. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren.

BOUMA is aanvankelijk in Friesland als onderwijzer werkzaam geweest. Hij was van 8 Januari 1938 tot 2 November 1945 te Leeuwarderadeel werkzaam. Hij is op laatst genoemde datum naar Groningen verhuisd, alwaar hij hoofd-vertegenwoordiger werd voor de Fa. J.B. WOLTERS, gevestigd O. Boteringestraat te Groningen.

BOUMA was voor den oorlog aangesloten bij de S.D.A.P.. Zijn houding tijdens de Duitse bezetting is zeer goed geweest. Hij zou, volgens de bekomen inlichtingen, veel illegaal werk hebben verricht.

BOUMA is momenteel lid van de "Partij van den Arbeid", en behoort tot de rechtse groepering in deze partij. Hij maakte tijdens de verkiezingen in Juli 1948 propaganda voor deze partij door middel van een raambiljet. Hij toont zich evenals voor den oorlog een voorvechter voor de geheelonthouding. Hij is aangesloten bij het Humanistisch Verbond en treedt daarvoor als spreker op.

BOUMA is evenals zijn naaste familieleden voor zover te Groningen bekend nooit met Justitie of Politie in aanraking geweest. Zij komen in de administratie der P.R.A. te Groningen niet voor.

2^e H. LIPS, wonende te Amersfoort Madoerastraat 35.

Deze Persoon is nooit te Groningen woonachtig geweest, zodat inlichtingen aangaande deze persoon niet verkregen konden worden. Hij komt in de administratie der Politie en der P.R.A. te Groningen niet voor. - - -

GRONINGEN, 24 Juni., 1948..

67/48

Velp(G), 25 Mei 1948.

OPGELEGD

26. MAI 1948

36229.

DOSSIER 12 No. 2.

"GEHEIM"

Naar aanleiding van Uw schrijven No. 34346 "Geheim", d.d. 11 Mei 1948, betreffende Humanistisch Verbond, bericht ik U het volgende.

BUIJS, Frederik, Bernard, geboren te Arnhem, 17-10-1917, van beroep onderwijzer aan de lagere school te Rheden, vestigde zich in 1918 in deze gemeente, komende van Arnhem. Hij is lid van de Partij van de Arbeid en verricht als zodanig veel propagandistisch werk. Buijs, voornoemd, staat in het dorp Rheden bekend als een goed onderwijzer. Hij neemt volop deel aan het openbare dorpsleven. Hij is gehuwd met MIDDELHOVEN, Emma, Theodora, geboren te Arnhem, 23-3-1921. Zij is, evenals haar man, lid van de Partij van de Arbeid. Beiden staan alhier gunstig bekend.

Bekend is geworden, dat voornoemde Buijs voornemens is te zijner tijd naar Amerika te emigreren. Hij zou zich aldaar als landbouwer willen vestigen.

In de politie-administratie dezer gemeente komen de namen van Buijs en diens echtgenote niet voor. Evenmin is op politiek gebied iets ten nadele van hen bekend.

Het secretariaat is gevestigd Rosendaalselaan 63 te Veld, gemeente Rheden, ten huize van STROBAND, Paulus, geboren 27-6-1878 te Grijpskerk, zonder beroep. Voor zover bekend, geeft hij zijn kracht op sociaal terrein. Hij is ongetrouwd en niet onbemiddeld. In 1943 vestigde hij zich in deze gemeente, komende van Amsterdam.

Aan: C.V.D. den Haag.

GEMEENTE-POLITIE
VAN
APELDOORN

D/Am

Volgno.
1. MAI 1948
1948
ACD/34553

APELDOORN, 30 April 1948
Telefoon K 6760-4041

No. 238 GEHEIM.

Antwoord op schrijven van: 8-4-1948,
No. 1917

Bijlagen: geen.
Onderwerp: Inlichtingen omtrent
N.M. Voerman,
wonende te Uddel (Gemeente Apeldoorn).
Typ. C.M.

Met betrekking tot Uw terzijde vermelde brief, mij ter behandeling toegezonden door de Districtscommandant der Rijkspolitie te Apeldoorn, heb ik de eer U te berichten, dat Nobertus Marinus Voerman geboren te Gorinchem, 22 November 1895, wonende te Uddel (Gemeente Apeldoorn) Garderenseweg No.87, in het bevolkingsregister der gemeente Apeldoorn werd ingeschreven op 18-7-1940 komende van Ermelo.

Voerman, die gepensionneerd is als Nederlands Indisch onderwijzer, is thans als tijdelijk onderwijzer werkzaam bij het openbaar lager onderwijs te Winschoten.

Volgens uit betrouwbare bron verkregen inlichtingen zou Voerman lid zijn van de Partij van de Arbeid, doch hij treedt in die partij niet op de voorgrond.

Van hem zijn geen feiten bekend geworden die aanleiding zouden kunnen geven hem te beschouwen als een extremist.

De commissaris van politie,

J. S. de Jong
(J. S. de Jong)

AAN DEN HEER Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
'S-GRAVENHAGE.

No.105 ID.

Volgno.
30. APR. 1948
ACD/34455

B

Onderwerp: Zondagochtendbijeenkomst
Gemeenschap Emmen van
het Humanistisch Verbond
op 25 April 1948 te EMMEN.

Spreker: GEERTS uit GRONINGEN.

Zaalcap: 80 personen.

Aanwezig: 13 personen.

Op Zondag, 25 April 1948 werd in de bovenzaal van het café Groothuis, Marktplein te EMMEN, een Zondagochtendbijeenkomst gehouden van de Gemeenschap EMMEN van het Humanistisch Verbond.

Te omstreeks 10 uur opende de voorzitter van de Gemeenschap EMMEN, GEERT HENDRIK TER VEER, geboren 23 Januari 1880 te LEEK (Dr) zonder beroep, wonende Molenkamp 9 te EMMEN deze bijeenkomst met een kort woord, waarin hij zijn teleurstelling over de geringe opkomst uitsprak en gaf het woord aan de spreker van deze ochtend, de heer GEERTS, lector in de Spaanse taal aan de Rijksuniversiteit te GRONINGEN, die zou spreken over het onderwerp: "Waarom lezen wij?"

GEERTS begon zijn toespraak met de mededeling dat hij, daar hij vrij laat was aangezocht om op deze bijeenkomst het woord te voeren, enigszins met zijn handen in het haar had gezeten aangaande het te behandelen onderwerp, aangezien hij niet wist met welk soort publiek hij te doen zou krijgen. In verband daarmee had hij een geheel nieuwe inleiding gemaakt met als titel: "Waarom lezen wij?".

Spreker ging daarna eerst in het kort zijn levensgeschiedenis na, waarvan hij zeide, dat hij, afkomstig uit een Katholiek gezin, zich reeds op 18-jarige leeftijd van alle Godsdienst had vrijgemaakt en atheïst was geworden, dit in verband met zijn jarenlang verblijf in Spanje, waar hij de sociale tegenstellingen van zeer nabij had meegemaakt. Tengevolge hiervan was hij behalve atheïst ook nog communist geworden. Door veel communistische lectuur te lezen en met communisten in aanraking te komen, had hij na verloop van vele jaren ingezien, dat hij verkeerd zou handelen door communist te blijven. Hij had daarom het communisme vaarwel gezegd en was vrij-socialist geworden.

Vervolgens becritiseerde spreker de thans heersende stellingen in het Humanistisch Verbond. Hij zeide dat hij, en met hem vele andere humanisten, het niet eens was met de voorstelling van zaken aangaande datgene, wat hij noemde de "onpersoonlijke God". Spreker zeide van mening te zijn dat zij, die het bestaan van een God als onjuist afwijzen, niet moeten spreken van een onpersoonlijke God.

Komende op zijn onderwerp, ging spreker over tot het geven van een antwoord op de vraag "Waarom lezen wij?" Dit antwoord kan heel kort zijn, aldus spreker, wij lezen, omdat wij humanist zijn of humanist willen zijn. Doch dit korte antwoord kan niet de bedoeling van deze bijeenkomst zijn en wij zullen daar niet mee kunnen volstaan, doch een uitgebreider antwoord moeten geven. De mens is, aldus spreker, het meest begaafde en machtige wezen der natuur. Volgens Darwin is de mens niets beter dan een dier en zou hij direct afstammen van de apen, zodat deze om zo te zeggen onze neefjes zijn. Dat de mens het machtigste wezen in de natuur is, vindt zijn oorzaak in het feit, dat de mens in staat is om te denken, hetgeen de andere wezens in

Aan:
vDe Heer Hoofd der

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
Javastraat 68
te 's-GR A V E N H A G E.

natuur niet kunnen. Omdat de mens denken kan, heeft hij zich aan alle wijzigingen in de natuur steeds kunnen aanpassen. Vooral de wijzigingen in de levensomstandigheden heeft de mens kunnen volgen, in tegenstelling met de andere wezens in de natuur. Dit heeft tengevolge gehad, dat de mens, in de loop van honderden miljoenen jaren, zich zelf steeds heeft kunnen wijzigen en dat de mens van toen en de mens van nu geheel van elkaar verschillen, weer in tegenstelling tot de andere wezens in de natuur. Deze hebben zich niet aan kunnen passen aan de omstandigheden en alleen de sterksten hebben zich kunnen handhaven. Hieruit volgt, dat de dieren, b.v. de paarden, nu nog precies gelijk zijn aan die van vóór 100 miljoen jaren.

Spreker ging hierna de verschillende in de mens levende driften na en constateerde, dat de mens door die driften beheerst wordt. Van deze driften noemde de spreker de agressieve drift, de hongerdrift en de sexuele drift. De agressieve en de sexuele drift kan de mens enigszins beteugelen, doch de hongerdrift niet. Dit heeft de mens, en ook in grote mate spreker zelf, aan de lijve ondervonden in de afgelopen wereldoorlog. Over de agressieve drift zeide spreker, dat deze in ieder mens leeft en al op zeer jeugdige leeftijd naar buiten treedt. De agressieve drift heeft zich in hevige mate geuit in de bewakers van concentratiekampen in en na de laatste wereldoorlog, waarbij bleek, dat vele rustige burgers, indien zij daartoe de gelegenheid kregen, op zeer brute wijze tegen medemensen optraden. Ook treedt dit naar buiten bij b.v. politie-agenten, die gewapend met pistool en gumknuppel op straat rondwandelen en zodra ze denken, dat ze in het nauw komen de gumknuppel trekken en er op los slaan. Ook de behandeling van de politieke delinquenten in de interneringskampen was een gevolg van de agressieve drift. Het interneren van NSB-ers heeft het noodzakelijk gemaakt daarvoor bewakers aan te stellen die daardoor weer gelegenheid kregen hun agressieve lusten bot te vieren, door de NSB-ers te ranselen en te plagen. Want een groot deel van die bewakers, de goede niet te na gesproken, heeft als heer en meester over de gevangenen geheerst. Het zenden van Nederlandse jongens naar Indonesië, die een geweer in handen werd gestopt, gaf deze jongens gelegenheid hun agressieve driften te tonen. Dit bewijst wel het vermoorden van duizenden inlanders op het eiland Celebes. Ook zijn er nog steeds personen, die zich hiervoor vrijwillig aanmelden, gezien het feit, dat verschillende vrijwilligers naar Indonesië zijn gegaan, daar hun het avontuur toelachtte.

Spreker kwam tot de conclusie, dat de personen, die hij hiervoor had genoemd, niet waren begonnen met te denken, doch dit alles klakkeloos hebben gedaan. Alleen door denken is de agressieve drift te beteugelen. Er wordt volgens spreker nog veel te weinig gedacht en daardoor zijn volksmennens, zoals Gobbels, Hitler en anderen is staat geweest de mensen ~~naem~~ te maken en mee te sleuren. Ook thans wordt de geest daarvoor weer rijp gemaakt. Of het nu mijnheer Truman is of Marshall of Rost van Tonningen of wie dan ook, degenen die zelf niet denken zullen zich achter hen scharen. Ook de angst- en vrees stemming, die ook thans weer over de aarde wordt verspreid, hetgeen men kan vaststellen uit het feit, dat in verschillende Nederlandse havens de jachten van kapitalisten klaar liggen en dag en nacht onder stoom staan om, zodra de Russen in Nederland binnenvallen, uit te kunnen wijken en de particuliere vliegtuigen, die op de verschillende luchthavens klaar staan, is een gevolg van het feit, dat de mensen niet nadenken. Het is mij zelfs bekend, dat er mensen zijn die, bij elk telefoontje dat zij krijgen, bang worden en denken, dat er bericht zal komen, dat de Russen er zijn. Denken is iets, dat geleerd moet worden. Slechts als men in staat is zelfstandig te denken, kan men een zelfstandig oordeel vellen. Ook de kerkelijke mensen missen de kunst van het zelfstandig denken en daardoor geloven zij alles wat hun verteld wordt.

Hoe komt men toch eigenlijk bij de Godsdienst aan een hierna-

maals? Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten we denken aan het paradijsverhaal. Toen Adam en Eva leefden, dachten zij oorspronkelijk, dat zij het eeuwige leven hadden. Op een gegeven moment bemerkten zij echter, dat zij sterven moesten. Dit was voor hen een grote desillusie. Daarom dachten zij: dat kan zo maar niet, als ik dood ga, kom ik ook wel weer terug. En op die wijze formeerde zich het z.g. "hiernamaals", waarin de goeden beloond en de slechten gestraft zullen worden. Ook toen hadden de mensen iets nodig om tegen op te zien en kwamen op het idee "God", zoals men later sprak over "Hindenburg" of "Adolf Hitler".

Wij humanisten zijn echter van mening, dat er geen enkel bewijs is, dat het bestaan van een God juist is en erkennen die verpersoonlijkte God dan ook niet. Wij zijn van mening, dat de mens het opperste wezen op de aarde is, omdat de mens zich door denken een oppermachtige positie heeft veroverd en daardoor in staat is al het overige te beheersen of liever beheren. Door veel te lezen en vooral veel goede lectuur te lezen, ontwikkelt de mens zijn denkvermogen en daardoor zal zijn vrijheidszin groter worden en tot veel grote dingen in staat zijn. Wanneer de mens de miljoenen en miljoenen guldens, die thans aan het leger in Indonesië worden uitgegeven, eens aan ziekenhuizen, hospitalen en ontwikkeling van de inlandse bevolking aldaar besteedde, dan zou er een gunstiger resultaat worden verkregen dan momenteel. Laten wij humanisten dus door veel lezen ons denkvermogen vergroten en zorgen, dat ons vrijheidsgevoel groter en groter kan worden, besloot spreker zijn rede, die aandachtig werd gevolgd door de aanwezigen.

Te omstreeks 12.30 uur sloot de voorzitter TER VEER met een kort dankwoord aan de spreker deze bijeenkomst.

Bij de uitgang werd een collecte gehouden om de gemaakte onkosten te bestrijden.

h Emmen, 27 April 1948.

B. 34346

IV. RD.3

1357

24 April 1948.

Humanistisch Verbond.

UITGEBOKT

GEHEIM

XX XXX
XXX XXX

11 Mei

OPGELEGD

Met verwijzing naar Uw in margine genoemd schrijven moge ik U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens betreffende de in Uw schrijven genoemde F.B.Buys. Tevens zal ik het op prijs stellen t.z.t. de namen, personalia en politieke oriëntering te mogen vernemen van de leden van het bestuur der eventueel opgerichte afdeling Rheden van het Humanistisch Verbond.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Korpschef van Politie
in de gemeente Rheden
te V e l p.

J.G.Crabbendam.

Velp(G), 24 April 1948.

te VELP.

BUREAU B

30 APR 1948

Volgno. OPGEGED

29 APR. 1948

ACD/37346

No. 1357.

DOSSIER No.

"GEHEIM"

Kort verslag van een op Vrijdag, 23 April 1948, in een der zalen van het "N.H.V. gebouw" te Velp, gemeente Rheden, gehouden vergadering van het Humanistisch Verbond.

Aanwezig : 30 personen.
Zaalcapaciteit : 40 zitplaatsen.
X Spreker : Dr. J.C. BRANDT CORSTIUS uit Utrecht.

Te omstreeks 20 uur opent F.B. BUIJS, wonende te Rheden, als voorzitter de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom. Hij deelt mede, dat het Humanistisch Verbond voornemens is in deze gemeente een afdeling te stichten. Vervolgens verleent hij de spreker van die avond, Dr. J.C. BRANDT CORSTIUS, het woord.

Spr. geeft allereerst een overzicht betreffende de doelstellingen van het Humanistisch Verbond. Na de oorlog aldus spr., is gebleken, dat buitenkerkelijken contact met elkaar zoeken. Het gevolg daarvan was, dat op 17 Februari 1946 te Amsterdam een landelijk Verbond van Humanisten werd opgericht.

Waarom een Humanistisch Verbond, vragen velen zich af, aldus spr. Bij veel personen is de overtuiging gegroeid dat teveel van ons lichaam wordt gevegd. Het is inderdaad waar, aldus spr. De crisisverschijnselen maken het de mensen moeilijk. De oplossing van de moeilijkheden hangt veel af van de kijk die men daarop heeft.

Welk doel, welke zin heeft het Humanistisch Verbond? , zo gaat spr. voort. De bedoeling is de geestelijke weerbaarheid van buitenkerkelijken te versterken. Volgens spr. is het zuiver aantal buitenkerkelijken in Nederland niet bekend, doch hij schat deze op 20 à 23 %. Deze personen hebben in geestelijk opzicht een band losgelaten.

In het hedendaagse moderne leven heerst op geestelijk gebied onverschilligheid. De vormen en gedachten in het geestelijk leven trekken sommigen niet meer. De gang van zaken in het kerkelijk leven is hen niet duidelijk, aldus spr. De kerk zegt hen blijkbaar niets meer. Ook in andere landen, zoals bijvoorbeeld in Engeland, is een slecht kerkbezoek merkbaar. Dit is een opmerkelijk verschijnsel dat zich ook hier ter lande voordoet. Weliswaar bedienen de kerken in Nederland zich van verschillende middelen om de mensen te trekken, doch een zekere categorie van personen toont, ondanks dat geen interesse. Spr. is overtuigt dat de humanistische gedachte een goede levenshouding is. De waarde van het gemeenschappelijk element bindt de mensen. Heel vaak staan zij alleen en hebben het zwaar met hun problemen. De mens heeft besef voor drie begrippen, aldus spr. Ten eerste beseft de mens wat natuurlijk en onnatuurlijk is. Ten tweede weet de mens het onderscheid tussen goed en kwaad en ten derde weet de mens wat waar en onwaar is. Het humanistisch Verbond geeft aan personen, die in kerkelijk verband geen bevrediging hebben gevonden, een grondslag. De werkzaamheden van het Humanistisch Verbond zijn in deze maatschappij van zeer veel belang. Het openbaar onderwijs, de huwelijkswetgeving, de

de kwestie zondagsrust, geestelijke verzorging in zieken - huizen, gevangenen en gevangenkampen, alsmede onder militairen nemen in het verbond een grote plaats in. Meestal worden er heden ten dage beslissingen genomen, zonder te denken aan het streven van de buitenkerkelijken. Volgens spr. werkt een grote groep juristen van het Humanistisch Verbond om de mogelijkheden te onderzoeken, in verband met de leemten op dat gebied, in onze nationale Wetgeving.

Waar blijft echter de erkenning van de Humanistische gedachte ?, aldus spr. Waar moet men ons plaatsen ? Wij hebben recht op een plaats in het leven, naast de Christelijke bevolkingsgroepen. De humanist heeft zijn eigen gedachte. Spr. zegt dat hij in dit verband denkt aan de kwestie Politionele actie in Nederlands Indië, de gebeurtenissen in Tjecho-Slowakije enz. De humanist moet zich laten horen en zijn gedachte daaromtrent kenbaar maken. Men moet het Humanistisch Verbond zien als een "poging" met voorlopig gunstig resultaat. Het verbond heeft veel geestelijk gezag, aldus besluit spr. zijn rede.

Voorts deelt spr. de aanwezigen mede, dat getracht zal worden in deze gemeente een afdeling van het Humanistisch Verbond op te richten. Hij verzoekt die aanwezigen, die daarvoor iets gevoelen, na het sluiten van de vergadering nog even bijeen te blijven.

Na de pauze geeft spr. gelegenheid tot het stellen van vragen. Bij de vragenstellers kwam de vrees tot uiting, dat het Christelijk of algemeen religieus humanisme niet voldoende tot uiting kwam, aangezien, zoals spr. had verklaard, het verbond zich in hoofdzaak richt tot de buitenkerkelijken. Spr. verklaarde met nadruk dat het Humanistisch Verbond niet anti-kerkelijk is en geen critiek uitoefent op kerkelijke aangelegenheden, zoals bijv. de organisatie "de Dageraad" zulks wel doet.

Te omstreeks 22.00 uur verlaat spr. de vergadering waarna deze met een kort slotwoord door de voorzitter wordt gesloten.

Aan: C.V.D. den Haag.
P.G. te Arnhem.

11 Mei

OPGELEED

B. 34283

UITGEBOKT

XX XXXX
XXXX

IV. RD.3

52/1948

23 April 1948.

L.J.Poldervaart.

GEHEIM

Met verwijzing naar Uw in margine genoemd schrijven heb ik de eer U te verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia en politieke oriëntering van de in Uw schrijven genoemde L.J.Poldervaart, waarbij ik tevens gaarne de politieke oriëntering zal vernemen van de overige in Uw schrijven genoemde bestuursleden van de afdeling van het "Humanistisch Verbond".

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Commissaris van Politie
te
W a s s e n a a r.

J.G.Crabbendam.

29 APR 1948

Wassenaar, 23 April 1948

Volgno.

28.APR.1948

ACD 34/283.

OPGELEGD

Ik heb de eer Ua el G estrenge te berichten, dat op Donderdag, 22 April 1948, te 20.00 uur in " Huize Nieuw Rijkdorp " te Wassenaar de oprichtingsvergadering plaats vond der afdeling Wassenaar van het " Humanistisch Verbond ". De bijeenkomst werd bezocht door plm. 60 personen. (Zaalcapaciteit 80 personen.)

X door een persoon, genaamd C.H. BURGEMEESTER.

X als spreker van deze avond trad op Dr. GABRIEL STUIVELING uit HILVERSUM.

Na eerst de veronderstelling te hebben geuit, dat het overgrote deel zijner toehoorders uit godsdienstloze mensen bestond, begon spreker een historisch overzicht te geven over de doelstellingen van het " humanistische Verbond ".

Dr. Stuiveling wees er o.a. op, dat steeds meer mensen zich van de kerken afkeren. Zo was - volgens spreker - by de volkstelling in 1920 $7\frac{1}{2}$ % der bevolking zonder godsdienst. In 1930 was dit percentage tot 14 % toegenomen, terwijl thans volgens de statistieken der volkstelling in Mei 1947 het percentage van niet kerkelijk aangeslotenen in Nederland 20 à 25 % bedraagt.

Spreker oefende kritiek uit op de methoden en de dogma's van de R.K. Kerk, de Gereformeerde kerk en de Orthodoxe protestanten. Verschillende handelingen dier kerken noemde betrokkene onfatsoenlijk. Een en ander staafde hy met voorbeelden.

Dr. Stuiveling ontkende het bestaan van een God als iets abstracts. Tevens betwistte hy het bestaan van de 10 geboden Gods, waarbij spreker het deed voorkomen, dat deze geboden uit het innerlijke van de mens voortspruiten in het begrip wat is goed en wat is kwaad. Als fundamentele stelregel in deze bepaalde de spreker, dat zulks het best kan worden onderscheiden in de motivering: " Doe een ander niet, wat ge zelf óók niet gaarne zoudt ondervinden".

Spreker betoogde voorts, dat het verbond niet God doch de mens op de voorgrond plaatst. Ons geloof, zo zeide Dr. Stuiveling richt zich uitsluitend op datgene wat het menselijk verstand kan begrijpen.

Bij het besluit van zijn rede wekte de spreker de aanwezigen op om lid te worden van het " Humanistisch Verbond ".

Tijdens de pauze gaven verschillende aanwezigen zich op als lid van de plaatselijke afdeling.

Na de pauze beantwoordde Dr. Stuiveling verschillende binnengekomen vragen.

De avond werd besloten met de bekendmaking van het dagelijks bestuur van de afdeling Wassenaar.

De bestuursfuncties werden door de volgende personen bekleed :

Voorzitter: L.J. Foldervaart
student,
Schouwweg 81/31.

2.0.2.

Secretaresse: JOHANNA MARIA VAN LEYEN,
geb. 4.10.1909 - te Amsterdam
geb. 18.2.1910 te Nieuwe Niedorp.
van beroep lerares,
wonende Mecklenburglaan No.6 te Wassenaar.

Penningmeesteresse:
HENRIËTTE AKKIE HUYGENS - WEYMA,
geb. 4.10.1909 te Amsterdam.
echtgenote van F.F. HUYGENS,
(Leraar M.O. Rhynl. Lyceum)

Commissaris :
CORNELIS HENRI BURGEMEESTER,
geb. 21.11.10 te den Haag,
van beroep leraar M.O. Geschiedenis.
• wonende Molenplein No.15 te Wassenaar.

B. X 33407

IV. RD.3

G E H E I M

UITGEBOKT

17 April

8.

Abbr 12

De Humanistische Stichting.

Volgens een mededeling van het Humanistisch Verbond in de pers is te Utrecht opgericht "De Humanistische Stichting", ten doel hebbende financiële- en andere steun te verlenen aan buiten-kerkelijken. Het bestuur der Stichting zou bestaan uit leden van het dagelijks bestuur van het Humanistisch Verbond.

Ik moge U verzoeken mij omtrent de nieuw opgerichte Stichting wel nader te willen doen inlichten, onder opgave van de namen, personalia en politieke oriëntering van de bestuursleden.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer HoofdCommissaris
van Politie
te UTRECHT.

J.G.Crabbendam.

GEWEST ARNHEM DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT APELDOORN
COMMANDANT

AD 245

Volgens **OPGELEGD**
13 April 1948.
15 APR. 1948
ACD 33277

BUREAU B

APELDOORN

15 APR 1948

No. : W. 286, Geheim.

Aan den Heer: Hoofd van de C.V.D. te 's Gravenhage.

Onderwerp : Inlichtingen, omtrent N.M. Voerman.

Antwoord op : Uw schrijven van 8 April 1948, no. 31917..

Bijlagen : - - - - -

*Co was bij II en IV
op 15-4-48 retour
aan ACD H/3-D*

Hiermede moge ik U HoogEdelGestrenge be-
leefd berichten, dat UW hierboven aangehaald
schrijven ter behandeling is doorgezonden
aan de Heer Comm. v. Politie te Apeldoorn,
daar mij bij onderzoek is gebleken, dat de
in aangehaald schrijven bedoelde N.M. Voer-
man, woonachtig is aan de Garderenseweg op
no.87, onder de gemeente APELDOORN, plaatse-
lijk genaamd UDDEL.

De Districtscommandant,
De Dirig. Off. der Rijkspolitie 3e kl.

*B. IV
15-4-48
L.O. 31917
M.*

A.M.C. Mollerus

A.M.C. Mollerus.

BOEK Nr.
SERIE: *Vrije Volk*
DATUM: *12-4-48*
PER

„De Humanistisch Stichting” opgericht

Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond deelt mee, dat te Utrecht is opgericht „De Humanistische Stichting”, met het doel financiële steun te verlenen aan buitenkerkelijken, vooral jongeren, die uit eigen middelen niet de kosten kunnen betalen, verbonden aan een hun passende vorming of opleiding. Voorts heeft de Stichting tot doel het open en in stand houden van inrichtingen, waarin buitenkerkelijken in humanistische sfeer een hun passende vorming, opleiding of verpleging kunnen verkrijgen. Het bestuur der Stichting bestaat uit de leden van het dagelijks bestuur van het Humanistisch Verbond.

Inlichtingendienst

HOOFDCOMMISSARIAAT

VAN POLITIE

UTRECHT

Co 28653

GEHEIM

UTRECHT, de

2 April

19 48

Lr. A./...15 Nr 184 '48

Bijlagen:

Bericht op schrijven No. 30060

van 1 Maart 1948.

Onderwerp:

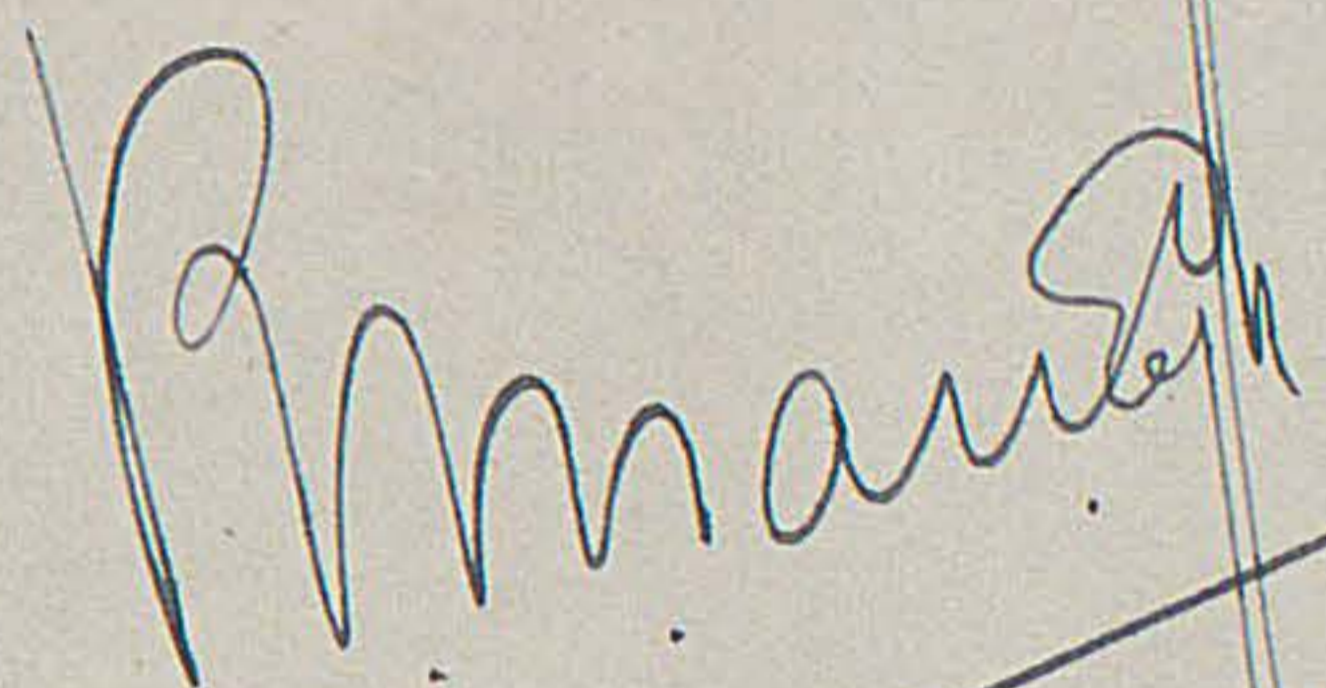
Volgno.
OPGELEED
- 5. APR. 1948
ACD, 32564

BUREAU B

6 APR 1948

Naar aanleiding van Uw boven aangehaald schrijven, met verzoek om inlichtingen omtrent Drs. H. Bongers, doe ik U hierbij een desbetreffend rapport toekomen, naar de inhoud waarvan ik moge verwijzen.

De Hoofdcommissaris van politie,

(R.W. van Eijk).

Aan de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's G r a v e n h a g e.

A/15 no. 134'48

R A P P O R T.

Naar aanleiding van het schrijven no. 30060 d.d. 1 Maart 1948 van de Centrale Veiligheidsdienst, met verzoek om inlichtingen omtrent H. Bonger, litt.docts., wordt het volgende gerapporteerd:

Zijn personalia komen in het Bevolkingsregister van de gemeente Utrecht niet voor.

In de administratie van de P.R.A. en van de gemeentepolitie te Utrecht komt hij evenmin voor.

Bij een nader onderzoek is niet kunnen blijken, dat voornoemde Bonger te Utrecht woonachtig en/of bekend is, zodat hieromtrent geen nadere gegevens verstrekt kunnen worden.

Utrecht, 2 April 1948.

Antw. 30.4.48

A/33277

8 April

8.

B. 31917.

XXXX
XXXX

IV. TZ.3.

GEHEIM.

UITGEBOKT

N.M.Voerman.

Hierdoor heb ik de eer U te verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent de politieke oriëntering e.q. activiteit en de volledige personalia van N.M.VOERMAN, won. te Uddel (gemeente Ermelo).

Voerman vnd. voerde het woord op een d.d. 21 Maart 1948 te Emmen gehouden bijeenkomst van het "Humanistisch Verbond".

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie,

E L D O O R N.

Weekoverzicht.

• 1 APR 1948

Volgno.

OPGELEGD

24.MRZ.1948

ADP 31917

Onderwerp: Verslag van de op 21-3-1948
gehouden Zondagochtend bij-
eenkomst van de Gemeenschap
EMMEN van het Humanistisch
Verbond.

BUREAU B
25-3-48

Spreker: N.M.VOERMAN uit UDDEL.

Zaalcapaciteit: 80 personen.

Aanwezig: 17 personen.

Op 21 Maart 1948 werd in de bovenzaal van het café Groothuis te EMMEN een Zondagochtendbijeenkomst van het Humanistisch Verbond, Gemeenschap EMMEN, gehouden.

Te omstreeks 10.15 uur opende de voorzitter van de Gemeenschap EMMEN van het Humanistisch Verbond, GEERT HENDRIK TER VEER, geboren 23 Januari 1880 te LEEK (Gr.) zonder beroep, wonende Molenkamp 9 te EMMEN, deze bijeenkomst met een kort woord, waarin hij zijn teleurstelling uitsprak over de geringe opkomst en gaf het woord aan de aangekondigde spreker, N.M.VOERMAN uit UDDEL, die het onderwerp "1848 - 1948" zou behandelen.

VOERMAN begon zijn betoog met op te merken, dat de aankondiging van zijn rede "1848 - 1948" niet sloeg op de verschillende belangrijke gebeurtenissen, die zich in het jaar 1848 hadden voorgedaan en dit jaar zullen worden herdacht, doch dat zijn bedoeling was de vooruitgang op sociaal en maatschappelijk gebied gedurende de laatste 100 jaar te belichten.

Hierna gaf spreker een opsomming van verschillende verbeteringen, zoals electriciteit, gas, waterleiding, spoorwegen, wegvervoer en woningbouw.

Speciaal de vooruitgang der woningbouw en de maatschappelijke positie der arbeidende klasse werden in dit verband door spreker naar voren gebracht.

Volgens spreker was deze vooruitgang niet zo zeer het gevolg van de, zich steeds meer ontwikkelende techniek, dan wel het ontwaken van de, wat spreker noemde, "bourgeoisie", die zich bewust werd van het lage peil, waarop zij leefde. Spreker betoogde, dat deze, in gezapige rust voortlevende groep der bevolking, door de ontzettende noden der arbeidende bevolking, in de jaren rond 1950, eindelijk uit haar rust werd opgeschrikt en zich haar verantwoordelijkheid bewust werd.

Tevens bracht de technische vooruitgang mede, dat voor de arbeiders meer werkgelegenheid werd geschapen, door de aanleg van spoorwegen, wegen, kanalen, het stichten van fabrieken en, speciaal in deze omgeving, het afgraven van het veen.

Leefde de arbeidersbevolking voor 100 jaar een leven vol kommer en zorgen in doffe berusting, thans is de arbeider zich bewust van zijn waarde en strijdt voor betere bestaansmogelijkheden en het was volgens spreker het kapitalisme, dat aan de arbeiders deze betere bestaans-

Aan:

de Heer HOOFD van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
vastraat 68
GRAVENHAGE.

mogelijkheden had geboden, wat één van de goede zijden van het kapitalisme was.

Uitvoerig stond spreker stil bij de minstbedeelde groep der bevolking, die voor 100 jaar werd aangeduid als "de bedeelden". Bij een bevolking van drie miljoen zielen, was in de jaren omstreeks 1850 ruim 10 % aangewezen op de bedeling. Dit was het gevolg van de overbevolking, terwijl nu, in 1948, bij een bevolking van ruim 9 miljoen zielen, een veel geringer percentage tot de bedeelden behoort.

Spreker citeerde in dit verband enige gedichten van Tollens en het gedeelte uit de "Max Havelaar" van Multatuli, waarbij Havelaar zich tot de Hoofden van Lebak richt en er zijn vreugde over uitspreekt, dat aldaar zoveel armen worden gevonden.

Na zijn, vrij onsamenhangend, betoog, gaf spreker gelegenheid tot het stellen van vragen in verband met zijn rede, waarvan enige aanwezigen gebruik hebben gemaakt, waarbij echter geen nieuwe gezichtspunten naar voren kwamen.

Te omstreeks 11.30 uur sloot de voorzitter TER VEER, voornoemd, deze bijeenkomst, na eerst de aanwezige niet-leden gelegenheid te hebben gegeven, zich als lid op te geven, waarvan geen gebruik werd gemaakt.

h
EMMEN, 23 Maart 1948.

No: 24/48.

24 MKI 1948 OPGELEGD

Onderwerp: Verslag van een bijeenkomst voor de gemeenschap Velsen van het Humanistisch Verbond, gehouden in "De Toorts" te Santpoort, gemeente Velsen op Zaterdag 6 Maart 1948.

Spreker^K : Dr. H. Bovenkerk (onbekend vanwaar) |

Aanwezig : ongeveer 30 personen (zaal 75)

15. MRZ. 1948
ACD/31308

BUREAU B

16.3.48

VERSLAG

Na een korte uiteenzetting van de beginselen van het Verbond gaf spreker in een uitvoerig betoog een overzicht van de historische ontwikkeling van de rechten van de mens. Het begin van de bewustwording van deze rechten wordt gevonden in de late middeleeuwen, zo zeide spreker, toen de mens beheerst werd door zijn angst voor wereldlijke en geestelijke autoriteiten. In die tijd ontstond de gedachte van het recht van de mens op geluk, waarin tevens de erkenning besloten lag dat het voor de mens mogelijk moet zijn dit geluk te verwerven.

Aan het eind van zijn rede concludeerde spreker dat hoe meer men de rechten gaat formuleren, des te meer er in wezen aan de verwerkelijking van deze rechten ontbreekt.

Als taak van het Humanistisch Verbond noemde de heer Bovenkerk het opkomen voor de grondrechten van de mens: recht op leven, recht op vrijheid, recht op geluk.

Velsen, 9 Maart 1948.

UITTREKSEL

Voor O.D. 245 Naam HUMANISTISCH VERBOND
Origineel in O.D. 267 Naam ALGEMEEN NEDERLANDSE VREDESACTIE
Volgnr. Ag.nr. 30950 Aard van het stuk Verslag Ghandi herdenking.
Afz. I.D. DEN HAAG Datum 6-3-48

Kort verslag van de Ghandi herdenking op 1 Maart 1948 uur in het gebouw De Ruyterstraat 67 alhier.

Bedoelde herdenking was uitgeschreven door de A.N.V.A. (Algemeen Nederlandse Vredesactie), Coop. De Ring, De Nieuwe Koers, Humanistisch Verbond, Internat. onale Vereniging Bellamy, Kerk en Vrede, Nederland-Indonesie, Nederlandse Vrouwenbeweging, Soefi Beweging, Universale Ligo, Vlaggroep en het Vormingscentrum Vrij Nederland.

Aanwezig ong. 400 personen, zodat het zaaltje, dat circa 300 zitplaatsen telt, overvol was.

Te 22.00 uur opende mevrouw J.C. ISEBUCHER-DIRKSEN (personalia bekend), vice-presidente van de Universale Ligo, bij wie de leiding berustte, de bijeenkomst. Zij sprak daarbij haar genoegen uit, dat zoveel groepen de behoefte hadden gevoeld om gezamenlijk GHANDI te herdenken.

Allereerst werden enige Hindoese dansen uitgevoerd door INDRA DEVI PHASAD, begeleid door een klein Hindoe orkest.

Vervolgens werd het woord gevoerd door J. BOCGAARD (Int.Ver. Bellamy) personalia bekend), die in het kort verband trachtte te brengen, tussen het streven van GHANDI en de Bellamy gedachte. Dit lokte een interruptie uit van een der toevoorders, die het schande noemde, dat spreker de Grote GHANDI gebruikte als reclame-middel voor zijn Bellamy gedachten.

Bogaard verliet daarna het spreekgestoelte zonder van repliek te hebben gediend. De stemming der vergadering was inmiddels beslist slecht te noemen.

Ook de volgende spreker, de heer R. SAMLAL (personalia onbekend) een Indier, was niet in staat een betere sfeer aan bedoelde GHANDI herdenking te geven.

Deze spreker trachtte iets van het leven van GHANDI weer te geven waarbij hij o.m. mededeelde, dat GHANDI als jong advocaat in Zuid Afrika tot zijn vrijheidsgedachte was gekomen. SAMLAL, als Indier niet in staat zich behoorlijk in het Nederlands uit te drukken, hetgeen zijn uitleg niet duidelijker maakte.

Vervolgens werd enige Hindoe muziek ten gehore gebracht, waarna werd gepauseerd. Vele bezoekers maakten van deze gelegenheid gebruik om de zaal te verlaten.

Na de pauze sprak namens de Vlaggroep de Heer Jof LAST (personalia bekend), die in hoofdzaak de strijdwijze van GHANDI belichtte.

Volgens spreker waren de revolvers en gummknuppels niet in staat geweest, de gedachten van de woerlose GHANDI te breken.

Naar het applaus te oordelen, viel het betoog van deze spreker in goede aarde.

Daarna werd het woord nog gevoerd door Mevr. A. NOLLES-HEUFF (personalia bekend) namens Nederlandse Vrouwenbeweging en door

Uitgetrokken door HV Afd./Sectie AIB/4 Datum 23-6-48

Op aanwijzing van B.IV

de Remonstrants predikant Dr.H.J. HEURING (personalia bekend),
namens Kerk en Vrede.

Beiden spraken over de ontembare vrijheidsgedachten van GHANDI
doch wegens het ontbreken van een geluidsinstallatie waren zij
nauwelijks te verstaan.

Te onstreeks 22.30 uur werd bedoelde herdenking geëindigd met het
zingen van het Hindoesvolkslied.

De toegang tot de zaal was vrij. In de zaal werd een collecte
gehouden ter dekking van de kosten. Het podium was getooid met een
z.g. Ghandi meditatie, waaronder een bouquet bloemen was opgesteld.

Door eerderbedoelde verenigingen was tot het houden van deze
Ghandi herdenking een organisatie-comite ingesteld, bestaande uit:

1. Ir. C.C.J. de L'ESPINASSE (personalia bekend)
2. Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA (personalia bekend)
3. Ir. H.E.L. VOITUS VAN HAMME (personalia bekend)

I.D. Amersfoort.

245

Weekoverzicht 25 februari 1948.

3 MRI 1948

OPGELEGD

GEHEIM.

2507

Onderwerp: Verslag van de op Zondag 22 februari 1948 gehouden bijeenkomst van de Humanistische Verbond te Amersfoort.

Ⓢ PWT

BUREAU B

28-2-48

27.FEB.1948
ACD 30190

X | Spreker: Ir. P. Schut.

Zaalcapaciteit ongeveer 90 personen. Aanwezig ongeveer 20 personen.

Spreker begon zijn lezing met een uitspraak van Romain Rolland te citeren: "Gandhi is zacht als een bloem, maar tegelijk hard als een diamant". Spreker wilde dit ook nog anders uitdrukken, namelijk: hij is buigzaam als riet, doch standvastig als een rots.

Ogenschijnlijk is Gandhi een man van tegenstellingen: hij is een man van de verdraagzaamheid, maar ook van het verzet tegen Engeland. Als strijder tegen de misstanden onder zijn volk, was hij een progressief man, maar als strijder tegen de Westerse machine en de geneeskunde schijnt hij een reactionair. Dit alles maakt ~~xxxx~~ hem voor vele Westelingen onbegrijpelijk. We moeten echter, aldus de heer Schut, om zijn figuur goed te kunnen begrijpen, hem zien in het licht van zijn tijd, en vooral niet los van zijn land en volk.

Daarom ging spreker nader op de tegenwoordige toestanden in India in. Uit gegevens over 1933 bleek b.v., dat slechts 39 pct. der bevolking voldoende doorvoed is en dat de gemiddelde levensduur 23½ jaar bedraagt.

Verder lichtte spreker als misstanden, waar Gandhi zijn stem tegen verheven heeft: de Kinderhuwelijken; de grote armoede, waaronder het volk gebukt gaat, (80 pct. is boer, met een gemiddelde inkomen van 5 cent per hoofd per dag); de achterlijke toestand, waarin de vrouwen verkeren; en tenslotte vooral de onmenselijke behandeling der Paria's. In dit verband vestigde spreker er de aandacht op, dat Gandhi als geloovig Hindoe, zich niet verzette tegen het kastensysteem als zodanig, maar tegen de uitwassen, als bijvoorbeeld de kastenloze bevolkingsgroep van 70 miljoen mensen, de Paria's.

Hierna liet spreker Gandhi's leven de revue passeren. Als jong advocaat in Zuid-Afrika werd zijn strijdgeest al wakker, door de onwaardige behandeling van de Indiërs aldaar. Later zou hij in zijn eigen land de strijd voortzetten, doch als een rode draad loopt door zijn leven het principe, dat we in de strijd voor een betere wereld alleen strijdmiddelen mogen gebruiken, die in overeenstemming met het doel zijn.

Als voorbeeld hiervan noemde spreker, dat Gandhi, toen hij een door hem bevolen geweldloze actie van noncoöperation, door enkelen toch geweld werd gebruik, de hele actie gelastte, liever, dan dat door de strijdmiddelen, het doel in plaats van dichterbij, verderweg zou worden verschoven.

De heer Schut vroeg zich tenslotte af, wat Gandhi ons, in het Westen, waar de toestanden zo zeer verschillend zijn van die van India, heeft te zeggen. Hij kwam tot de volgende conclusie: In de eerste plaats is zelfbevrijding, naats collectieve bevrijding, noodzakelijk, want uiterlijke bevrijding heeft alleen resultaat, als zij gelijke tred houdt met innerlijke bevrijding. In de tweede plaats moeten wij, net als Gandhi, een beroep doen op het beste wat in de mens aanwezig is, aldus besloot de heer Schut zijn lezing.

Geheim.

Onderwerp: Oopenbare vergadering van
Humanistisch Verbond.

No. 16 /1948

(K)

Welkoverzicht.

2 MRT 1948

Volgnr. OPGELEGD

25 FEB. 1948

ACD 30136

BUREAU B
25-2-48

245

Op Vrijdag 20 Februari 1948 te 20.00 uur hield de Afdeling Sneek van het Humanistisch Verbond een openbare vergadering in een der zalen van Hotel Hanenburg te Sneek.

De vergadering werd slechts bezocht door 9 personen. De zaalcapaciteit bedraagt circa 80 personen.

De voorzitter der plaatselijke afdeling, genaamd

✓ → JACOB MOCY, geboren te Koog a/d Zaan, 3 September 1913, leraar aan de Rijks H.B.S. te Sneek, wonende te Sneek, Leeuwarderweg 27,

opende de vergadering en gaf na een kort woord van welkom tot de aanwezigen, het woord aan de spreker van deze avond,

U → de Heer M.G. WARFFEMIUS, lid van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond.

De spreker had tot onderwerp van zijn korte rede gekozen „De opvoeding van kind tot mens“.

Spreker bepleitte in zijn rede, het goed recht van een humanistische opvoeding, welke van het begin af het kind verantwoordelijkheidsgevoel voor eigen daden wil bijbrengen, in tegenstelling met een dogmatische opvoeding.

Volgens spreker is de humanistische moraal wel aards gericht doch geenszins vlak. De bedoeling is het kind op te voeden tot een vrij en onafhankelijk mens.

Spreker eindigde zijn rede met het voordragen van enkele gedichten.

Politieke onderwerpen werden niet aangeroerd.

Sneek, 23 Februari 1948

Verzonden aan: De Heer Hoofd van het Bureau Inlichtingen te Leeuwarden:
De Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage
Javastraat 68

UITGEBOEKT

1 Maart

~~OPGELEGD~~ 8.

B.30060.

XXXX
XXXX

IV. TZ.3.

GEHEIM.

zie antw: 32564

Drs .H. Bonger.

Op een op 25 Januari 1948 te Deventer gehouden openbare bijeenkomst van het Humanistisch Verbond werd het woord gevoerd door de litt. docts. H. BONGER, vermoedelijk wonende te Utrecht.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering e.q. activiteit en verder van belang zijnde gegevens betreffende genoemde H. Bonger.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Hoofdcommissaris
van Politie,
te

L.L.van Laere.

RECHT.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE
DEVENTER

Volgne.

24 FEB. 1948

DEVENTER, 20 Februari 1948.

CI No. 682

Bijl. :

30060

Verzoeken bij de beantwoording
van dit schrijven No. en datum
aan te halen.
hwo.

Aan de Heer :

BUREAU B

25.2.48

Hoofd van de Centrale Veilig-
heidsdienst

Javastraat 68

's Gravenhage.

Naar aanleiding van Uw schrijven d.d. 16 de-
zer nr. 28653, onderwerp : " Drs. Bonger.", heb
ik de eer U te berichten, dat genoemde heer
Bonger te Utrecht woont.

Zijn nader adres aldaar is mij niet bekend.
coll.

De Commissaris van Politie,

(J. Bokma.)

1 Maart

8.

B.2940.

XXXX
XXXX

IV TZ.3.

GEHEIM.

UITGEBOEKT

Bouma; Lips.

Hierdoor heb ik de eer U te verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent de politieke oriëntering e.q. activiteit van BOUMA en LIPS, beiden wonende te Groningen, waarbij ik tevens gaarne in kennis zal worden gesteld met hun volledige personalia.

Bovengenoemden voerden respectievelijk op 18 Januari en 8 Februari 1948 het woord op te Emmen (Dr.) gehouden vergaderingen van het Humanistisch Verbond.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Hoofdcommissaris
van Politie,
te
GRONINGEN.

L.L.van Laere.

3 Juni

8.

B.29470.

UITGEBOEKT

XXXX
XXXX

IV TZ.3.

GEHEIM.

Rappel.

Hiermede moge ik U mijn schrijven no.29470 d.d.1 Maart 1948 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht mij te willen doen inlichten omtrent de politieke oriëntering e.q. activiteit van BOUMA en LIPS, beiden wonende te Groningen.

Met spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Hoofdcommissaris
van Politie,
te
GRONINGEN.

J.G.Grabbendam.
h.h. van Laere.

af 30978

INLICHTINGDIENST
EMMEN

No. 67 I.D.

sch

OPGELEGD

16 FEB. 1948

ACD/24470

BUREAU B

17-2-48

Hierbij doe ik U toekomen een tweetal verslagen van in deze gemeente gehouden vergaderingen van het Humanistisch Verbond.

Gaarne zou ik van U willen vernemen, of U het op prijs stelt in de toekomst dergelijke verslagen te ontvangen.

EMMEN, 12 Februari 1948.

Aan de Heer
Hoofd der Centrale Veiligheids-
dienst,

Javastraat 68
te

'S-GRAVENHAGE.

No.66 I.D.

Onderwerp: Verslag van de op 8-2-1948
te EMMEN gehouden openbare
vergadering van het Huma-
nistisch Verbond.

Spreker: H. LIPS uit GRONINGEN.

Zaalcapaciteit: 40 personen.

Aanwezig: 12 personen.

Welkomzich

Evenals de op 18 Januari 1948 gehouden vergadering, stond deze vergadering onder het voorzitterschap van GEERT HENDRIK TER VEER, geboren 23 Januari 1880 te DE LEEK, zonder beroep, wonende Molenkamp 9 te EMMEN en werd gehouden in de bovenzaal van het café Groothuis aan het Marktpllein te EMMEN. TER VEER sprak in zijn openingswoord zijn teleurstelling uit over het geringe aantal bezoekers en kondigde daarna als spreker aan H. LIPS uit GRONINGEN.

LIPS behandelde als onderwerp het bestaansrecht van het Humanistisch Verbond. Zijn vlot uitgesproken betoog werd door de aanwezigen met aandacht gevolgd. Na de rede van LIPS werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen, waarvan enige aanwezigen gebruik maakten. Deze vragen werden door LIPS beantwoord.

Nadat enige aanwezigen zich als lid van het Humanistisch Verbond hadden opgegeven, waardoor het totaal tot 14 steeg, werd besloten een afdeling te EMMEN op te richten.

Een definitief bestuur werd evenwel niet gekozen, gezien het gering aantal aanwezige leden. Wel werden enige personen aangezwezen als correspondent, t.w. TER VEER, voornoemd, JOHANNES KUITERMAN, geboren 30 Januari 1914 te GRONINGEN, van beroep timmerman, wonende Odoornerstraat 25 te EMMEN en HARMEN VAN HOUTEN, geboren 11 September 1900 te EMMEN, van beroep glazenwasser, wonende Westenesserstraat 11 te EMMEN.

KUITERMAN belijdt geen Godsdienst en is communistisch geörienteerd, zonder evenwel lid der C.P.N. te zijn. Vermoedelijk is hij wel lid der E.V.C., doch dit kon niet met zekerheid worden vastgesteld.

VAN HOUTEN belijdt de Ned.Herv. Godsdienst, staat althans als zodanig ingeschreven en is eveneens communistisch geörienteerd doch geen lid van de C.P.N. of E.V.C.

Er werd besloten, op de eerstvolgende ledenvergadering, waarvan de datum niet werd vastgesteld, een definitief bestuur te kiezen.

Te omstreeks 12.30 uur werd deze vergadering, die te omstreeks 10.00 uur was begonnen, door TER VEER met een kort woord gesloten.

4. EMMEN, 12 Februari 1948.

Aan

De Heer Hoofd der
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
Javastraat 68

's-GRAVENHAGE

afschijf
in P 520.

VRIJLEGD

No.49 I.D.

W e k o v e r z i c h t .

20 Feb 1948

Onderwerp: Verslag van de op 18-1-1948
te EMMEN gehouden openbare
vergadering van het Humanis-
tisch Verbond.

Spreker: BOUMA uit GRONINGEN

Zaalcapaciteit: 40 personen.

Aanwezig: 26 personen.

Deze vergadering stond onder het voorzitterschap van GEERT HENDRIK TER VEER, geboren 23 Januari 1880 te DE LEEK (Gr.), zonder beroep, wonende Molenkamp 9 te EMMEN, die in zijn openingswoord mededeelde, dat enige buitenkerkelijke mensen, die humanistisch voelden, bijeen waren gekomen om de mogelijkheid te overwegen in EMMEN een afdeling van het "Humanistisch Verbond" op te richten. Daartoe was deze vergadering uitgeschreven en spreker verheugde zich over de grote opkomst, waaruit zijns inziens bleek, dat het Humanistisch Verbond ook in EMMEN de belangstelling had. Om een duidelijk beeld te krijgen van het doel en beginsel van het Humanistisch Verbond, was de Heer BOUMA uit GRONINGEN uitgenodigd in deze vergadering een inleiding hier over te geven. -----

BOUMA, het woord nemende, gaf in een vlot betoog een uiteenzetting van het doel en de taak van het Humanistisch Verbond en besprak het beginselprogramma. Na de rede van de heer BOUMA, die door de aanwezigen aandachtig werd aangehoord, werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen, waarvan door enige aanwezigen gebruik werd gemaakt. Deze vragen werden daarna door BOUMA beantwoord. -----

Hierna bestond gelegenheid zich op te geven als lid van het Humanistisch Verbond, waaraan een zestal aanwezigen gevolg gaf. Staande deze vergadering werd niet overgegaan tot oprichting van een afdeling doch werd besloten nogmaals een vergadering uit te schrijven en dan weer een spreker uit te nodigen. -----

Bij de uitgang werden enige geschriften van het Humanistisch Verbond uitgedeeld en werd een collecte gehouden ter bestrijding der gemaakte onkosten. -----

EMMEN, 20 Januari 1948.

Aan

De Heer Hoofd der
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
Javastraat 68

's-G R A V E N H A G E .

UITGEBOKT

16 Februari

OPZEGEN

XXXX
XXXX

B.28653.

GEHEIM.

IV. TZ.3.

395.

zie onder 30260

27. Januari 1948.

Drs. Bonger.

Naar aanleiding van Uw terzijde vermeld schrijven, zijnde het verslag van een d.d. 25 Januari 1948 te Uwent gehouden openbare lezing van het "Humanistisch Verbond", heb ik de eer U te verzoeken mij - zo mogelijk - in kennis te willen doen stellen met de volledige personalia van litt.drs. H. Bonger, waarbij ik tevens gaarne zal worden ingelicht omtrent zijn eventuele politieke oriëntering c.q. activiteit. Mocht hij niet te Deventer woonachtig zijn, dan is het U wellicht mogelijk mij de naam van zijn woonplaats te berichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Commissaris
van Politie,
DEVENTER.

J.G. Crabbendam.

No. 395.

Onderwerp:

"Openbare lezing voor het Humanistisch Verbond, gehouden te DEVENTER."

W.o. koverzicht.

"11.1.48 datum" FEB 1948

Volgso. **OPGE**
3.FEB.1948
ACD/28653

R A P P O R T .

BUREAU B
4-2-48

Terzake nevenstaand onderwerp heb ik, JOHANNES VAN STRAATEN, hoofdagent van politie Uwer administratie, de eer UEdelgestrenge beleefd het volgende te rapporteren:

Na daartoe bekomen opdracht heb ik een openbare lezing bijgewoond, welke op 25 Januari 1948, aanvangende te 10.00 uur, in het "Hoekhuis" te DEVENTER werd gehouden voor het Humanistisch Verbond, door H.BONGER, litt. docts., over het onderwerp "Humanisme en Levensomstandigheden". Aanwezig waren ongeveer 55 personen, bij een zaalcapaciteit van 112 zitplaatsen. De bijeenkomst werd geopend door JAN ALBERT VENEKLAAS, geboren te DEVENTER, 23-1-1898, van beroep kantoorbediende, wonende te DEVENTER, Van Doetinchemstraat 7. Hij deelde mede, dat het doel van de lezing was te geraken tot het oprichten van een gemeenschap van het Humanistisch Verbond te DEVENTER en dat het hem daarom speet, dat de belangstelling zoveel geringer was dan bij de laatste lezing door GARMT STUIVELING. BONGER beschreef het ontstaan en het doel van het Humanistisch Verbond, welk Verbond wars was van elke dogmatiek. Hij vond een aandachtig gehoor en na de pauze, welke door de aanwezigen werd gebruikt tot serieuze onderlinge discussie, beantwoordde hij enige hem gestelde vragen. Hij eindigde met op te merken dat men nu wel voldoende gegevens had om een afdeling te DEVENTER op te richten. VENEKLAAS deelde hierna mede, dat op 3 Februari 1948, te 20.00 uur, in het "Hoekhuis" te DEVENTER de oprichtingsvergadering zou plaats vinden en dat dan het definitieve bestuur van de afdeling DEVENTER zou worden gekozen. Zoals mij, rapporteur, bleek, worden tot genoemde datum de belangen van de op te richten afdeling behartigd door GIJSBERTUS JAN ZEULEVOET, geboren te WORMERVEER, 22-1-1902, van beroep handelsreiziger, wonende te DEVENTER, Rielerweg 175 (abonné van "De Vrije Katheder"). De bijeenkomst, welke uitsluitend door z.g. intellectuelen werd bezocht, werd te 11.35 uur gesloten. Het geheel had een ordelijk verloop en onderwerpen van politieke aard werden niet aangeroerd.

Waarvan door mij is opgemaakt, getekend en gesloten, dit rapport, te DEVENTER, 26 Januari 1948.

Aan de Heer
Commissaris van Politie,
te DEVENTER.

GEZIEN EN DOORGEZONDEN AAN:

de Heer Procureur-Generaal fgd. Directeur van Politie
te ARNHEM.

de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te 'S-GRAVENHAGE.

Deventer, 27 Januari 1948.
De Commissaris van Politie,

(J. Bokma.)

POLITIE TE AMSTERDAM

Bureau HOOFDCOMMISSARIS

INLICHTINGENDIENST

OPGELEGD

Nr. I.D. 378 - 48

Amsterdam, 27 Januari 1948

Uw brief:

245

Volgno.

31 JAN. 1948

Onderwerp: Dr. D. LOENEN

ACD/28484

Bijlagen:

GEHEIM.

BUREAU B

2-2-48.

In verband met het telefonisch verzoek, dd. 17 Januari 1948, om inlichtingen over Dr. D. LOENEN, bestuurslid van het Humanistisch Verbond, wordt het volgende bericht:

Blijkens inlichtingen uit het Bevolkingsregister te Amsterdam, wordt met deze persoon bedoeld: Dirk LOENEN, geboren 14 Februari 1890 te Loosdrecht, ongehuwd, van Nederlandse nationaliteit, van beroep leraar oude talen, kerkgenootschap Nederlands-Hervormd, ingeschreven op 19 Juli 1923, komende van Frankfort a/ Main (Dld.), wonende Michelangelostraat 13 boven te Amsterdam (Z).

In de administratie van de Politie is het volgende van hem bekend:

Volgens Nr. 1. Mededelingenblad van het Humanistisch Verbond, is hij hoofdbestuurslid daarvan.

"Het Vrije Volk" van 5 Juni 1946 berichtte, dat hij voorlopig voorzitter van de Afdeling Amsterdam van dit Verbond was. In Januari 1947, stond hij vermeld op de abonnementenlijst van "De Vrije Katheder".

Volgens het Herenboekje 1947, bladz. 181, is hij docent aan het Montessori Lyceum in de Lairessestraat 156-158 te Amsterdam.

In de administratie van de Politieke Recherche Afdeling te Amsterdam, is niets ten nadele van hem bekend.

Dr. LOENEN staat bekend als een rustig persoon, die ongehuwd, zich geheel aan zijn studien wijdt. Als inwonende heeft hij een huishoudster. In zijn woning geeft hij veel privé-lessen. Zijn kennis van oude talen wordt hoog gewaardeerd. Zijn geschriften, die niet direct anti-revolutionnair genoemd worden, behandelen in hoofdzaak de oude Griekse geschiedenis, Plato en de Staat. Ze zijn allen van filosofisch-filologische aard. Hij maakt deel uit van een studiekring, die als leden, geleerden uit alle politieke-en Godsdienstige richtingen telt. In deze kring worden op geregelde tijden lezingen gehouden, over wetenschappelijke onderwerpen. Noch uit zijn lezingen, noch uit discussies, zijn ooit politieke opvattingen naar voren gekomen.

Aan

Voor

22
22
22

Voor 1940 was hij aangesloten bij "Eenheid door Democratie". Op zijn houding gedurende de bezetting was niets aan te merken. Bij hem gevonden lijsten van de E.D.D., hebben hem van Duitse zijde nog enige moeilijkheden bezorgd. Het is niet met zekerheid te zeggen of hij lid is van een politieke partij. Hij beweegt zich in een kring van Professoren, w.o. dr. J.M. ROMBEN, Mr. J. VALKHOPF, terwijl hij zeer bevriend is met Prof. dr. H.J. POS. Dat hij lid zou zijn van de Communistische Partij, werd sterk betwijfeld; eerder zou hij tot de linker vleugel van de Partij van de Arbeid behoren.

Verzonden aan: Hfd. C.V.D. te 's-Gravenhage

Q.2

IV. TZ. 2.

G E H

Dr. D. Loenen.

UITGEBOKT

Naar aanleiding van Uw telefonisch verzoek d.d. 17 Januari 1948 moge ik U betreffende Dr. D. Loenen, bestuurslid van het Humanistisch Verbond, het volgende mededelen.

Dirk LOENEN, werd geboren te Loosdrecht 14 Februari 1890, is Nederlander, van beroep leraar oude talen en vestigde zich op 19 Juli 1923 te Amsterdam, Michelangelostraat 13, komende van Frankfort a/Main (Dld.). Hij is hoofdbestuurslid van het Humanistisch Verbond en stond in Januari 1947 vermeld als abonné op de "Vrije Katheder".

Dr. Loenen staat bekend als een rustig persoon, die zich geheel aan zijn studiën wijdt. Zijn kennis van oude talen wordt hoog gewaardeerd. Zijn geschriften, die niet direct anti-revolutionnair genoemd worden, behandelen in hoofdzaak de oude Griekse geschiedenis, Plato en de Staat.

Noch uit zijn lezingen, noch uit discussies, zijn ooit politieke opvattingen naar voren gekomen.

Op zijn houding gedurende de bezetting was niets aan te merken. Bij hem gevonden lijsten van "Eenheid door Democratie", waarbij hij vóór 1940 was aangesloten, hebben hem van Duitse zijde enige moeilijkheden bezorgd.

Het is niet met zekerheid te zeggen of Dr. D. Loenen, lid is van een politieke partij, wel wordt sterk betwijfeld, dat hij lid zou zijn der C.P.N., eerder zou hij tot de linker vleugel der P.v.d.A. behoren.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J. C. Crabbendam.

Aan de Heer Hoofd der Afd. 3 B
van de Generale Staf,
t.a.v. de Heer Rosenboom,
te
's-Gravenhage.

I. J. Amersfoort.

Werkoverzicht

Par., H datum 4 FEB 1948 Januari 1948.

29 JAN. 1948

MEIM

No. 1278

OPGELEGD

AD 10330

Onderwerp: Verslag van de Zondagmorgenbijeenkomst van het Humanistisch Verbond te Amersfoort op 25 Januari 1948.

J KV
Spreker: Dr. D. Loenen Hoofdbestuurslid.

BUREAU B

30-1-48

Aanwezig ongeveer 40 personen. Zaalcapaciteit 90 personen.

Spreker sprak over het onderwerp: De boodschap van Griekenland. "Na eerst de culturele en maatschappelijke situatie van het oude Griekenland in grote lijnen te hebben geschetst, ontwierp Dr. Loenen een uitvoerig beeld van het Griekse denken, daarbij wijzende op de eeuwenlange nawerking van daarvan tot in onze dagen, waarvan algemeen gebruikelijke termen als politiek, democratie, filosofie, ethiek en talloze andere reeds de uiterlijke bewijzen leveren.

Griekenland is het eigelijke moederland van het Humanisme geweest. De grote Griekse denkers en dichters hebben de grondslag gelegd voor het typische menselijke zoeken naar wetenschap en waarheid. Filosofie, als de drang naar exact weten en kennen, werd in Griekenland geboren. Het denken stond aanvankelijk in dienst van het praktische leven, maar al zeer vroeg, in het mythische denken reeds kwam de behoefte op aan verklaring van het onbegrepene en wel niet uitgaande van een anthropomorphe Godsgedachte, doch in zuiver wetenschappelijke vorm. Het wezen der dingen wordt in de dingen zelf gezocht, niet op magische wijze daar buiten. De denker wordt door de macht der rede tot beheerser van datgene, wat hem aanvankelijk beheerst had. De mens tracht waarheid te vinden en laat zijn beperkte zelf opgaan in objectieve kennis, die bestaat uit belangloos denken en willen. Hij zoekt naar de grond der dingen! "Denken en de vrijheid die het geeft, is het doel van het leven". Niets geschiedt zonder oorzak, alle geschieden heeft een grond en is onvermijdelijk. Zo komen de Grieken tot de ware "theorie" door hun beschouwen vrij te maken van het toevallig praktische. Ook bij het opstellen van een ~~moreel~~ moraal trachten de Grieken zich vrij te maken van traditionele meningen. Het gezag van de goden moest worden geschokt, toen het inzicht baanbrak, dat de mensen zelf hun godsbeeld vormden. Zo riepen de mensen ~~af~~ hun goden voor de rechterstoel en maakten hun godsbeeld afhankelijk van de menselijke rede: "De mens is de maat aller dingen

Griekenland kende geen eigelijke kerkelijke organisatie, geen zelfstandige priesterstand, geen geopenbaarde leer met bindende geboden. De moraal komt uit de mens zelve voort, berust op traditie, komt tot verval en moet steeds opnieuw worden getoetst en herzien. De oude Grieken schonken ons grondwaarheden als boven-individuele waarden, die echter door iedere nieuwe generatie opnieuw moet worden beleefd en geformuleerd. Alle filosofen huldigden dit idealisme en kwamen op voor het primaat van het menselijk bewustzijn. Niet alleen gezond verstand is daarbij het doel, maar het innerlijk overtuigd zijn zijn met heel de persoonlijkheid. De mens werd in het oude Griekenland in het middelpunt geplaatst, zijn leven op deze aarde werd autonoom gesteld en niet als overgangsstadium naar een hiernamaals herzien. Gelijkwaardigheid van alle mensen met hun individuele rechten, verdraagzaamheid en waarheidsliefde zijn producten van Griekse bodem en verkondigen hun boodschap onverzwakt ook in onze dagen. aldus Dr. Loenen.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE
DEVENTER

B

Volgn~~o~~ **GELEGD**
15 JAN 1948
ACD/27599

No. 3905. C.I.

DEVENTER, 13 Januari 1948

Bijl. --

CK

Verzoeken bij de beantwoording
van dit schrijven No. en datum
aan te halen.

Aan de Heer:
Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

BUREAU B

Javastraat 68,

16-1-48

's-GRAVENHAGE.

GEHEIM.

*No. 26501 bericht
19/12 bij B*

in nummer III van B

Naar aanleiding van Uw schrijven van 8 dezer, No. 26501, onderwerp: Dr. Garnt Stuiveling, heb ik de eer U te berichten, dat Dr. Garnt Stuiveling woonachtig is te Hilversum en leraar aan de G.H.B.S. aldaar is. Hij is lid van de Gemeenteraad van Hilversum voor de Partij van de Arbeid.

Des Zondags, eens in de veertien dagen, van 19.00 tot 19.30 uur, beantwoordt hij, samen met Sam de Wolf, Mevr. Annie Romein-Verschoor, e.a., in de V.A.R.A.-uitzendingen "Radiolympus", vragen van luisteraars.

coll.

De Commissaris van Politie,

J. Bokma

(J. Bokma.)

*TB IV
19/1 17-1-48*

O.D. 275

INLICHTINGDIENST
SNEEK.

Onderwerp: Onenbare vergadering,
Humanistisch-Verbond.

No. 4/1948.

We koverzicht.

datum 27 JAN 1948 13 JAN 1948

GEHEIM.

BUREAU D

27399

16-1-48

Op Donderdag 8 Januari 1948, werd alhier een onenbare vergadering gehouden in de bovenzaal van het hotel, café, Hanenburg, Wijde Noorderhorne no. 2, uitgaande van de afdeling Sneek van het Humanistisch-Verbond.

Omstreeks 20.00 uur werd deze vergadering geopend door, PIETER VAN DER VEEN, geboren te Sneek, 3 Mei 1891, van beroep typograaf, wonende te Sneek, Frederik Hendrikstraat no. 32.

In zijn oneningswoord zei Van der Veen o.m., dat de voorzitter van genoemde afdeling wegens ziekte verhinderd was deze bijeenkomst te onenen, waarom hij als bestuurslid deze taak op zich had genomen. Hierna verleende hij het woord aan de spreker, Dr. Garnt Stuiveling, afkomstig uit Hilversum. De heer Stuiveling sprak over het onderwerp: "Het humanisme als beginsel van de buitenkerkelijken."

Spreker begon zijn rede met een overzicht van wat hij noemde de indeling van het Nederlandse-Volk, Volgens spreker was ons volk verdeeld in vier groepen, n.l. Rooms-Katholijken, Orthodox-Protestanten, Vrijzinnig-Protestanten en buitenkerkelijken. In verband met de laatste volkstelling schatte spreker de laatste groep op ongeveer 25 procent van het Nederlandse-volk. Reeds tijdens de bezetting zo betoogde spreker, had de stroming van buitenkerkelijken vaster vormen aangenomen om tot een éénheid te komen. Naar aanleiding hiervan was na de bevrijding in 1945 het Humanistisch-Verbond ongericht en spreker was één van de mede oprichters geweest, zo zeide hij. Men moest zich als buitenkerkelijke organiseren aldus spreker, omdat men zich niet langer moest en behoefde te onderwerpen aan de hypothese, dat alleen kerkelijken de geesteswaarden van ons volk zouden bepalen. Spreker veroordeelde het kerkelijk dogma dat hij die niet in God geloofde er geen moraal op na zou houden. Spreker noemde dit dogma een belediging van een groot deel van ons volk, waartegen de alleen staande humanist geen geestelijk wapen kon hanteren. Het Humanistisch-Verbond wensde volgens spreker, de waarden van de mens te verdedigen op de grondslagen van goed en kwaad. De humanist stelt zich de norm van verdraagzaamheid en waarheid en hij richt zich naar de geestelijke en tastbare waarden van het leven aldus spreker. Bij het innemen van dit standpunt behoefden volgens spreker de kerkelijken geen angst te hebben, dat de beschaving bij de buitenkerkelijken verloren zou gaan. De humanist moet zelf de verantwoording dragen voor al zijn daden, zo zei spreker. Hij had geen God, bij wie hij vergeving kon vragen voor zijn zonden. De humanist had dit zelf te dragen.

- Aan -

Verzonden aan:

de Heer Hoofd van het Bureau Inlichtingen te Leeuwarden.

de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's Gravenhage, Javastraat 68

Aan het slot van zijn rede, wakte spreker de aanwezigen met klem op zich aan te sluiten bij het Humanistisch-Verbond. Wanneer de humanisten zich verenigden in een organisatie aldus spreker, behoefde men geen wetten en verordeningen te aanvaarden, welke mede een uitvloeisel konden zijn van een kerkelijk dogma. Men zou zich alleen door middel van een grote organisatie als vrij mens in de maatschappij kunnen bewegen, zo betoogde spreker.

Hierna werd enkele ogenblikken gepauzeerd, waarna gelegenheid werd gegeven tot het stellen van vragen. Een drietal vragenstellers werd door de spreker beantwoord, waarna hij nog drie gedichten uit eigen werk voordroeg.

Vervolgens werd deze bijeenkomst door eerder genoemde Van der Veen gesloten.

Ongeveer 60 personen woonden deze vergadering bij. De zaalcapaciteit bedroeg ongeveer 100 personen. De bijeenkomst had een vlot en ordelijk verloop.

Sneek 10 Januari 1948.

a/275-99 in d. 245

Tijdelijk
16 JAN 1948
8
GHEE

B.26501.

UITGEBOKT

8 Januari

XXXX
XXXX

IV. ~~TZ.3.~~

G E H E I M .

3905.

16 December 1947.

Dr.Garnt Stuiveling.

Naar aanleiding van Uw terzijde vermeld schrijven, waarin mij verslag werd gedaan van een op 14 December 1947 te Uwent gehouden vergadering van het "Humanistisch Verbond", moge ik U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de woonplaats van de daaringenoende Dr.Garnt STUIVELING.

Indien hij te Deventer woonachtig mocht zijn, zal ik gaarne worden ingelicht omtrent zijn politieke oriëntering, c.q. activiteit, waarbij ik het tevens op prijs zal stellen zijn volledige personalia te vernemen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Commissaris
Politie,

D E V E N T E R .

J.G.Crabbendam.

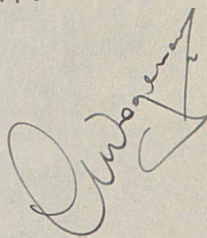
verschillende predikanten, die nu, terwijl de Generale Synode der Protestantse kerken bezig was om nieuwe richtlijnen voor de kerk op te stellen, overhielden naar het humanisme, maar het vanwege hun gezin moesten laten om zich van deze kerk af te scheiden.

Spr. eindigde zijn betoog met de opwekking om lid te worden van het Humanistisch Verbond.

De vergadering werd hierna, te omstreeks 12.30 uur, door Veneklaas, voornoemd, gesloten.

De vergadering had een ordelijk verloop en de rede van de spreker bevatte geen opruiende of beledigende zinsneder.

Waarvan door mij is opgemaakt, getekend en gesloten, dit rapport te Deventer op 15 December 1947.

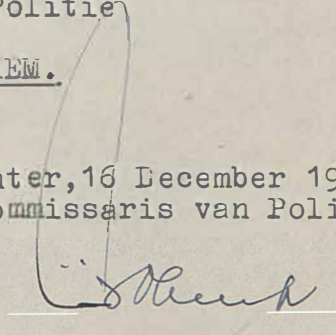

Gezien en doorgezonden aan:

De Heer Hoofd van de Centrale Veiligheids-
dienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

De Heer Procureur-Generaal, fgd. Directeur
van Politie
te
ARNHEM.

Deventer, 16 December 1947.
De Commissaris van Politie,

(J. Bokma.)

I.D.
DEN HAAG.

Doss.49/14.

OPGELEGD GEHEIM

Volgno.

- 1 OCT. 1947

HUMANISTISCH VERBOND (Gemeenschap 's-Gravenhage).

ACD/21639

Naar dezerzijds werd vernomen, heeft het Humanistisch Verbond (Gemeenschap 's-Gravenhage) een "Jongerengroepje" gevormd.

De bedoeling hiervan is om één keer per 4 weken een centrale jongerendiscussie-avond te houden, om over allerlei onderwerpen, die in verband staan met de humanistische levens- en wereldbeschouwing met elkaar onder bevoegde leiding te spreken.

De eerste avond is gehouden op 22 September 1947 ten huize van:

Arie TREURNIET, geboren te 's-Gravenhage, 22 Mei 1903, ambtenaar Bureau voor Oorlogsdokumentatie, wonende Van Zeggenlaan 354 alhier, die als onderwerp behandelde: "Het Humanisme".

Tevens zal onder leiding van Dr. Dirk Hendrik PRINS, geboren te Avenhorn, 5 September 1891, van beroep conrector le.Gem.Lyceum, wonende Kiplaan 23 alhier, een jongeren cursus worden gegeven over het onderwerp: "De grote godsdiensten in de loop der eeuwen".

Het bestuur van de Jongerengroep wordt gevormd door:

1. Hendrik Jacobus WEGNER, geboren te 's-Gravenhage, 4 Juli 1925, kantoorbediende, wonende Rembrandtstraat 476;
2. Marie GEERINCK, geboren te 's-Gravenhage, 20 Januari 1920, schrijver 2e.klasse P.T.T., wonende 's-Gravezandelaan 60 en
3. Anna Petronella KIJLSTRA, geboren te 's-Gravenhage, 26 Juni 1928, zonder beroep (studerend), wonende Galilei-straat, L allen alhier.

Tenslotte zij nog vermeld, dat door:

Jan Hendrik VENEMA, geboren te Hoogezand, 1 Juli 1890, van beroep leraar ener handelsschool, wonende Van Blankenburgstraat 66a. alhier, voor de Gemeenschap 's-Gravenhage, van het Humanistische Verbond in het a.s. winterseizoen lezingen zullen worden gehouden over de onderwerpen:

- "Krishna in de Bhagevad-Gitâ;"
- "Gautama de Boeddha";
- "Lao-Tse" en
- "Plato en Socrates".

Verzonden op 27 September 1947
aan: het Hoofd van de C.V.D., alhier.

U B
1-10-47

B VII 8/10
B III 9/10
2/10-47

Op kaart aangegeven dat Treurniet gesproken heeft van het Humanistisch Verbond.

I.D.
D E N H A A G .

Doss.49/13.

BUREAU B

Volgno.

24 SEP 1947

G E H E I M .

25-9-47

HUMANISTISCH VERBOND GEMEENSCHAP 's-Gravenhage.

Naar dezerzijds werd vernomen, is de samenstelling van het bestuur van de Gemeenschap 's-Gravenhage, van het Humanistisch Verbond als volgt:

Voorzitter:

Dr. Piëmen Johan Cornelis GERRITSEN, geboren te Dwingelo, 17 September 1893, leraar Frans (H.B.S.), wonende Kiplaan 27 alhier.

Secretaresse; tevens belast met de organisatorische leiding:

Antje WIERSMA, geboren te Amsterdam, 28 April 1908, echtgenote van A. TREURNIET, zonder beroep, wonende Van Zeggenlaan 354 alhier.

Penningmeester:

Dingeman Johannes Petrus KOK, geboren te 's-Gravenhage, 16 Maart 1915, boekhouder bij de Gemeenteplantsoenen, wonende Klimopstraat 81 alhier.

2e. Voorzitter:

H.W. Chr. H. VAN DER VOORN, directeur van VAN DOORNE's drukkerij te Delft, wonende Verhagen Letmanstraat 7 te Rijswijk.

2e. Secretaresse:

Catharina Gerrildina Hendrika VERSCHOOR, geboren te Nieuw Helvoet, 14 Augustus 1893, referendaris P.T.T., wonende de Thomas Schwenckestraat 25 alhier.

2e. Penningmeester:

Hermanus Christiaan LUCAS, geboren te 's-Gravenhage, 14 September 1903, zuivelbereider, wonende Meidoornstraat 74 alhier.

Propagandist:

Hermanus Gerardus AHLERS, geboren te 's-Gravenhage, 20 Januari 1917, kapper, wonende Delftselaan 6 alhier.

Zorg sociale werk:

Jacobus Cornelis SCHNETZ, geboren te 's-Gravenhage, 11 Juni 1915, controleur Raad van Arbeid, wonende Orchideestraat 8 alhier.

Door zeer drukke werkzaamheden heeft Mr. Hendrik GILTAY, geboren te Delft, 17 Februari 1892, psycho-analiticus, wonende Papegaaillaan 44 alhier, zijn functie ter beschikking gesteld en is in diens plaats benoemd:

Hendrik Wilhelm KROP, geboren te Steenwijk, 13 April 1882, gep. hoofdinspecteur der belastingen, wonende Kwartellaan 40 alhier. Krop is belast met de zorg voor het blad, genaamd: "Maandbericht van het Humanistisch Verbond (Gemeenschap 's-Gravenhage)".

Verzonden op 22 September 1947
aan: het Hoofd van de C.V.D.

de red-Commissie?
B

UITTREKSEL

Voor OD 245 Naam HUMANISTISCH VERBOND
Origineel in OD 469 Naam ZWARTE LIJST B.
Volg nr. Ag. nr. 16744 Aard van het stuk
Afz. ID UTRECHT Datum 28-5-47

STORM, Abraham, geboren te Utrecht 19-7-1889, typograaf, thans
wonende te Maartensdijk (Tuindorp), 's Jacoblaan 62. Anti-
militarist. Lid van het Comité voor Gewetensbezwaarden inzake de
Krijgsdienst. Bestuurslid afd. Utrecht van het Humanistisch Verbond.
Drukker van het blad "Mens en Wereld", orgaan van het Humanistisch
Verbond.

Uitgetrokken door JW Afd./Sectie ACD Datum 9-7-47

Politie Den Helder.

BUREAU D	
Nummer:	
Datum:	26-4-47
Rapport.	

Volgno.

25 APR. 1947

ACD/14205

Naar aanleiding van een geheim schrijven No. 11103 Dict. H.B. van het Hoofd van den Centralex Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage, met een daarbij gevoegd schrijven van een gehouden oprichtingsvergadering "Humanitas" te Den Helder, heeft ondergeteekende de eer Uedelgestrenge het navolgende te rapporteeren.

Bij een ingesteld onderzoek is tot aan heden nog niet kunnen blijken dat de opgerichte vereeniging haar werkzaamheden naar buiten heeft aangevangen. Van het stichten van een fonds "Makkerhulp" is tot aan heden niet kunnen blijken dat dit fonds is opgericht.

De namen der bestuursleden van de vereeniging "Humanitas", afdeling Den Helder, zijn als volgt.

Neeltje van Steenwijk, geboren te Emmen 6 Januari 1894, huisvrouw van G.J. Grobben, wonende Timorlaan 24 Den Helder;

Eugenie Josephine Maria Frederique Keller, geboren te Amsterdam 4 Juni 1905, huisvrouw van F.W. Schreuder, wonende te Den Helder, Julianapark 1;

Haiko Jacob Marinus, geboren te Den Helder 17 Mei 1893, hoofd eener school, wonende Ruyghweg 21 te Den Helder;

Gerhard Hendrik Böhmer, geboren te Markelo 16 Maart 1901, ambtenaar sociale zaken, wonende Reigerstraat 9 te Den Helder;

Antonie Kersbergen, geboren te Den Helder 15 Mei 1896, aanne-mer, wonende Reigerstraat 20 te Den Helder;

Pieter Simon van der Vaart, geboren 1 Maart 1896 te 's-Gravenhage, wethouder van financiën, wonende Fazantenstraat 6 te Den Helder;

Cornelis Steenlage, geboren te Rotterdam 13 Mei 1908, wethouder van sociale zaken, wonende Fazantenstraat 45 Den Helder;

Hermanus Korpelboom, geboren te Amsterdam 6 April 1906, onderwijzer, wonende Krugerstraat 16 Den Helder;

Willem Frederik Louwrier, geboren te Leiden 4 December 1907, onderwijzer, wonende de la Reystraat 2 te Den Helder; en

Pieter Johan Kroonstuiver, geboren te Den Helder 24 Januari 1902, schilder op de Rijkswerf, wonende Anemonestraat 35 Den Helder.

Aan den Heer
Commissaris van Politie
Den Helder.

De

De namen Glones en Zuurweg zijn mij, rapporteur, niet bekend en in de Bevolkingsregisters der Gemeente Den Helder komen zij niet voor.

Hermanus Korrelboom, staat in deze gemeente bekend als communist en was in 1946 mede-ondertekenaar van de door de C.P.N. te Den Helder ingediende kandidatenlijst voor de Gemeenteraadsverkiezing van 26 Juli 1946.

De overigen personen in dit rapport genoemd behooren allen tot de Partij van de Arbeid.

Zoodra mij, rapporteur, gegevens omtrent de stichting "Humanitas" of het fonds "Makkerhulp" bekend worden zal ik hiervan bij een rapport doen blijken.

Den Helder, 19 April 1947.
de adjudant-rechercheur van politie,

G. Deuker

Gezien:
De Commissaris van Politie,

K. Rijpma

(K. Rijpma)

Geheim

1. B/1

POLITIE VLAARDINGEN

No. 34 La. C.V.

Vlaardingen, 15 April 1947

Bijlage(n): 1

Telefoon 21

Volgno.

17 APR. 1947

ACD/13789.

Verzoeken bij de beantwoording
datum, nummer en letter
te vermelden

Typ. B.

Hierbij heb ik de eer UHoogEdel-
gestrenge te doen toekomen een verslag
van de openbare bijeenkomst van de afdee-
ling Vlaardingen van "Humanitas", gehouden
op Vrijdag, 11 April 1947 in het Volksge-
bouw aan den Schiedamscheweg alhier.-

DE COMMISSARIS VAN POLITIE

BUREAU B	
Paragraaf:	
Datum:	19-4-47

den Heer HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST
te
S- GRAVENHAGE.-

P O L I T I E
V L A A R D I N G E N .

(K)

No. 23/47

Verslag van de openbare bijeenkomst van de afdeeling Vlaardingen van de Stichting "Humanitas" gehouden op Vrijdag 11 April 1947 te 20.00 uur in het Volksgebouw aan den Schiedamscheweg te Vlaardingen.-

Aanwezig 17 personen waaronder drie vrouwen en een militair in uniform.

Medewerkenden

Am
X B. P. C. ↑
✓ JAN CORNELIS HOORWEG, geboren te Hekelingen, 23 December 1881, Raadslid der gemeente Vlaardingen van de Partij van den Arbeid en voorzitter van de afdeling Vlaardingen van voornoemde stichting;
P.C. FABER, wonende te Amsterdam.-

-o-o-

De bijeenkomst werd geopend door Hoorweg die de aanwezigen welkom heette en het woord gaf aan Faber. De gaf een overzicht van de ontredde ring welke de oorlog over ons heeft gebracht, niet alleen materieel, doch ook moreel. Vooral bij de jeugd steeg de misdadigheid sterk. Het aantal geslachtszieken onder de minderjarigen is onrustbarend gestegen. Wij moeten daarom niet alleen denken aan opbouw in materieelen zin, doch ook aan de opbouw in moreelen zin. Reeds in de bezettingstijd kwamen verschillende onkerkelijken tot de conclusie, dat wanneer wij bevrijd waren, er direct iets gedaan moest worden voor hen die ontspoord waren. In kerkelijke kringen was men reeds lang met dit werk bezig. Het is voorgekomen, dat een A.J.C. er ondergebracht werd in een Protestantsch Christelijk tehuis. Dit mag volgens spreker niet voorkomen, niet omdat het tehuis niet deugt, doch omdat men van buitenkerkelijke zijde moet zorgen dat er dergelijke tehuizen komen. Bij de verdeeling van de Harkgoederen waren het de diaconiën die voor de leden van de kerk opkwamen. Dit was prachtig, doch er was niemand om voor de onkerkelijken te pleiten. Aan gezinsvoogdij moet op onkerkelijk gebied meer worden gedaan. Daarom is de stichting "Humanitas" ongericht Oorspronkelijk zou het een onderdeel van de Partij van den Arbeid worden, doch men kwam tot de conclusie

OVERZICHT

dat het beter was een aparte organisatie te stichten. Van de gelegenheid om vragen te stellen werd door verschillende aanwezigen gebruik gemaakt. Bij de bespreking welke daarop volgde kwam aan het licht, dat de stichting wel heel nauw aan de Partij van den Arbeid verwant is. De heer Faber sprak als zijn meening uit, dat elke afdeling indien mogelijk moet beschikken over een psychiater en noemde in dat verband de naam van Dr. Birnie wonende te Vlaardingen, waarbij hij de opmerking maakte "Mits deze tot onze kring behoort". Een der aanwezigen merkte op, dat zulks niet het geval was, omdat Dr. Birnie zitting heeft in het comité "Handhaving Rijkseenheid". Men was het er toen terstond over eens, dat Dr. Birnie niet tot hun kring behoort. Een zestal personen gaven zich op als lid van de afdeling Vlaardingen van voornoemde Stichting. De bijeenkomst welke een ordelijk verloop had, was te 22.00 uur dien dag beëindigd.-

Vlaardingen, 15 April 1947
De hoofdagent van politie,

M
Gezien:

DE COMMISSARIS VAN POLITIE

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

P O L I T I E
te

's-GRAVENHAGE.

INLICHTINGDIENST.

Doss. 49/11.

Betreeft:
"Humanistisch
Verbond".

BUREAU B

Nummer:	= 2 APR 1947
Docum:	G E H E I M.

Volgno.

1 APR. 47

ACD/15020

Enigen tijd geleden was in de rijtuigen van de "Haagsche Tramweg Maatschappij" (H.T.M.) een aankondiging aangebracht, uitgaande van het "Humanistisch Verbond" te 's-Gravenhage, omtrent een te houden voordracht van "Don Quichotte" in "Dillegentia", alhier.

Als secretariaat van voornoemd verbond werd op deze aankondiging vermeld: Van Zeggelenlaan 354 alhier.

Als adressen, waar eveneens kaarten voor bedoelde lezing verkrijgbaar waren, werden de navolgende adressen vermeld:

Lijnbaan 92 alhier;

Kiplaan 27 "

Meidoornstraat 74 alhier.

Bij onderzoek bleek perceel Van Zeggelenlaan 354 alhier te worden bewoond door:

Arie TREURNIET, geboren te 's-Gravenhage, 22 Mei 1903, van beroep ambtenaar bij het bureau voor Oorlogsdocumentatie, gehuwd met:

Antje WIERSMA, geboren te 's-Gravenhage, 28 April 1908;

A. Treurniet is geabonneerd op de weekbladen "De Vlam" en "Indonesia" en is politiek links georiënteerd (zie dezerzijdsch schrijven, Doss. 13/318 d.d. 7 Januari 1947).

Perceel Lijnbaan 92 alhier, wordt bewoond door:

Leonardus MIOCH, geboren te 's-Gravenhage, 24 November 1907, van beroep los werkmán.

Op 4 Mei 1946 werd hij in deze gemeente ingeschreven, komende van Curaçao.

Perceel Kiplaan 27 alhier, wordt bewoond door:

Tiemen Johan Cornelis GERRITSEN, geboren te Dwingelo, 17 September 1893, van beroep leeraar Fransch aan een H.B.S.

Perceel Meidoornstraat 74, wordt bewoond door:

Hermanus Christiaan LUCAS, geboren te 's-Gravenhage, 14 September 1903, van beroep zuivelbereider.

H.Ch.Lucas is geabonneerd op het weekblad "De Vrijdenker".

Op crimineel gebied is ten opzichte van de hiervoren genoemde personen, niets ten nadeele bekend.

Verzonden op 31 Maart 1947.

aan: het Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst, alhier.

24 Februari 7.

11103

GEHEIM

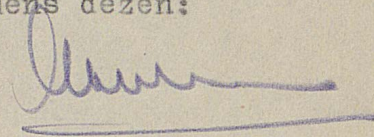
H.B. C.W.

Stichting "Humanitas"

Naar aanleiding van het in afschrift bijgevoegde bericht in de Waarheid (A'damsche editie) van 10-2-1947, betreffende de oprichting aldaar op 7-2-1947 van de afdeling Den Helder van de Stichting "Humanitas", moge ik U verzoeken mij zoo uitvoerig mogelijk te willen doen inlichten omtrent genoemde Stichting, over het fonds "Makkerhulp", alsmede over de personalia en politieke orientatie van de in het bericht genoemde bestuursleden.

Aan den Heer Commissaris van Politie
te
Den Helder.

Het Hoofd van den
CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
namens dezen:

J.G. Crabbendam

AFSCHRIFT

Oprichtingsvergadering "Humanitas".

DEN HELDER - In een Vrijdagavond gehouden vergadering hield de secretaris van de stichting "Humanitas" hiervoor een rede, waarin hij deed uitkomen, dat ook buitenkerkelijken een orgaan hebben, waartoe zij zich met hun moeilijkheden kunnen wenden. Met tal van voorbeelden demonstreerde spr., hoe er op velerlei gebied inderdaad moeilijkheden zijn, waarin "Humanitas", de vereniging voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag, de helpende hand kan bieden. Tevens werden het stichten van een fonds "Makkerhulp" gepropageerd. Staande de vergadering werd besloten een afdeling op te richten, waartoe alle aanwezigen als begunstiger toetraden. Een bestuur werd gevormd, bestaande uit de dames Glines, Grobben, en Schreuder en de heren Marinus, Beumer, Kersbergen, v.d. Vaart, Steenlage, Korrelboom, Louwrier, Kroonstuiver en Zuurweg. Mogen velen als begunstiger of donateur toetreden, zodat de afdeling een mooie taak zal kunnen vervullen.

DOSS. No.: _____

CRT.: WAARHEID A.

DATUM: 10-2-47

PAR.: _____

Oprichtingsvergadering „Humanitas”

DEN HELDER. — In een Vrijdag-avond gehouden vergadering hield de secretaris van de stichting „Humanitas” hiervoor een rede, waarin hij deed uitkomen, dat ook buitenkerkelijken een orgaan hebben, waartoe zij zich met hun moeilijkheden kunnen wenden. Met tal van voorbeelden demonstreerde spr., hoe er op velerlei gebied inderdaad moeilijkheden zijn, waarin „Humanitas”, de vereniging voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag, de helpende hand kan bieden. Tevens werden het stichten van een fonds „Makkerhulp” gepropageerd. Staande de vergadering werd besloten een afdeling op te richten, waartoe alle aanwezigen als begunstiger toetraden. Een bestuur werd gevormd, bestaande uit de dames Glines, Grobben en Schreuder en de heren Marinus, Beumer, Kersbergen, v. d. Vaart, Steenlage, Korrelboom, Louwrier, Kroonstuiver en Zuurweg. Mogen velen als begunstiger of donateur toetreden, zodat de afdeling een mooie taak zal kunnen vervullen.

VRAGEN WAT DIT IS.
EXTREMISME?

POLITIE
te
's-GRAVENHAGE.

INLICHTINGDIENST.

Doss. 49/8.

BUREAU B	
Nummers:	
Datum:	1-2-'47

G E H E I M.

Volgno.

31 JAN. '47

ACD/10237

KORT VERSLAG van de op ^{Maandag} 27 Januari 1947, te 20 uur in het "Paviljoen" ^{alhier} door Dr. H. ENNO VAN GELDER voor het Humanistisch Verbond gehouden lezing over het onderwerp:

"De Renaissance"

Aanwezig waren ± 25 personen uit den beteren stand.

*Spreek
hier o. m.*
De wetenschappelijke inleiding van Dr. Van Gelder handelde over het renaissance tijdperk 1450-1550. In dit tijdperk vindt de wedergeboorte plaats van de Grieksche en Romeinsche leerstellingen, hetgeen mede een ontwikkeling van het humanisme tengevolge heeft, vooral in Engeland, Frankrijk, Duitschland en Italie."

Dr. Van Gelder besprak ^{ook} in zijn inleiding den persoon van den humanist ERASMUS.

Te 22.30 uur werd de bijeenkomst gesloten.

Verzonden op 29 Januari 1947.

aan: het Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst, alhier.
den Heer Procureur-Generaal, alhier.

Heer Procureur-Generaal
OVERZICHT

Mr.
Mr. Neervoort
3-2-47

(K)

30 December

6.

B.8734

66a

H.

MB.

SECRET

Vergadering "Humanistisch Verbond"

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 15 December 1946 te Rotterdam gehouden openbare vergadering van het "Humanistisch Verbond", naar den inhoud waarvan ik nogte verwijzen.

HET HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST
Meneer dezer,
De Luitenant-Kolonel,
o/l.

Verzonden aan:

- Den H.C. van Politie te Amsterdam.
- " " " " " Den Haag.
- " " " " " Utrecht.
- " " " " " Groningen.

L.L.van Laere.

(H)

GEHEIM.

Kort verslag van de openbare vergadering van de Afdeeling Rotterdam van het "Humanistisch Verbond", gehouden op Zondag 15 December 1946, te 10.45 uur, in de Rotonde van de Bourse te Rotterdam.

Aanwezig waren circa 70 personen, onder wie 20 vrouwen. Bijzondere personen, zooals militairen in uniform, waren niet aanwezig.

Johannes Wilhelmus Gijsbertus Lensink, geboren 3 Februari 1901 te Rotterdam, voorzitter der afdeling, wonende Schioweg 229b te Rotterdam, opende te omstreeks 10.45 uur met een kort welkomstwoord de vergadering.

Salomon Tas, geboren 31 Augustus 1905 te Amsterdam, wonende te Amsterdam, zei, alvorens het door hem gekozen onderwerp: "Politiek en Cultuur" te behandelen, het begrip "Politiek" aan een beschouwing te zullen onderwerpen.

Spreker stelde daartoe 3 tot caricaturale beschouwingen aanleiding gevende beroepen naast elkaar t.w., dat van arts, advocaat en politicus en constateerde, dat men ten aanzien van deze beroepen een heiligen verbod aan den dag legt, welke bewust of onbewust in hooge mate wordt versterkt, doordat voor de plaatsen, waar zich de centra van de uitoefening dezer beroepen bevinden ware tempels worden opgericht in den vorm van majestueuze ziekenhuizen, Paleizen van Justitie en Regeeringsgebouwen.

"Eén ding hebben de beoefenaars dezer beroepen gemeen, aldus spreker, n.l. dat zij al of niet met succes hun werkzaamheden verrichten en zich daarvoor - liefst goed- laten betalen. Deze betaling nu wekt bij velen een soort van onbehagen op, daar men eigenlijk verwacht, dat deze menschen op uitsluitend ideële gronden en zonder daarvoor betaling te verlangen hun beste krachten aan het algemeen welzijn zouden geven. Niets is echter minder waar."

De bowering, dat men vooral in de politiek corruptie aantreft, achtte spreker niets nieuws en zeker niets abnormaals, daar z.i. het Regeeringsapparaat na de bevrijding van den grond af moest worden opgebouwd met menschen, die in bepaalde gevallen niet voor hun taak berekend bleken.

Typeerend hiervoor achtte spreker het feit, dat bij een door de Rekenkamer ingesteld onderzoek zou zijn gebleken, dat op een bepaald oogenblik 1400 man Rijkspersoneel, veelal vergezeld van hun vrouwen, in het buitenland vertoefden.

Ook het sluiten van compromissen met menschen, met wie men eigenlijk liever niet te doen heeft, wekte bij velen antipathie op tegen de politiek.

Spreker achtte dit echter niet iets speciaal tot het werk der politici behoorende. Men trof dit immers zowel in het zakenleven als daarbuiten aan.

Na de pauze, zijn rede hervattend, ging spreker dieper in op het wezen der politiek en den invloed, welke de cultuur daarop uitoefent.

Spreker wies daarbij op figuren als Napoleon en Hitler, die hun stempel hebben gedrukt op den tijd, waarin zij aan de macht waren, zoodat men spreekt over een Napoleontisch en een Hitleriaansch tijdperk. "Indien men echter denkt, dat zij zelf zich dit bewust waren, dan is dit een foutieve veronderstelling. Een "recht door zee"-politiek is bij hen overmin waar te nemen. Zij waren veelal pionnen, die zelf geschoven werden op het politieke schakbord en dienen te worden gezien als exponenten van den tijd, waarin zij leefden, tot ontwikkeling gekomen door den geest daarvan" betoogde spreker.

Spreker vergelook de politiek met de in het boek "De Negerhut van Oom Tom" beschreven vlucht van Eliza, die den overkant van de rivier steeds in het oog houdende, al springende van de eene ijsschots op de andere, een rivier overstak en zei hierin een groote mate van overeenkomst aan te treffen.

"Immers men moet ook in de politiek langs allerlei omwegen trachten zijn doel, den overkant, te bereiken, meende hij. Echter met dit verschil, dat men den overkant, de ideale levensverhoudingen, wel nimmer zal bereiken. De cultuur levert de maatstaven, welke den aard van dien "overkant" bepalen. De tocht over de ijsschotsen is de gang, welke de politieke partij volgt om het gestelde doel te bereiken. Vele volgelingen leggen tijdens dien eeuwigen overtocht een vermoedheid, een streven naar rust aan den dag en dwingen den schotsenspringer tot stilstand.

Vele politieke partijen zijn er, die slechts den "overkant" beschrijven, doch niet een weg aangeven, welke daartoe kan leiden.

Na zich in afkeurenden zin uitgelaten te hebben over de politieke verhoudingen in Duitsland tijdens den oorlog en die in het huidige Rusland, waar de eene generatie zich voor de toekomstige opoffert, besloot spreker tenslotte zijn met applaus beloende rede met de opmerking, dat de politiek dient te worden gezien als een cultureele en opbouwende kracht, welke noodzakelijk is om uiting te geven aan de kracht en het leven van een volk.

De voorzitter sloot daarna te omstreeks 12.15 uur de rustig verloopende vergadering, waarna de bezoekers kalm uiteen gingen.

In de pauze bestond gelegenheid tot het bezichtigen van een bekenstand.

Op deze bijeenkomst werd niet gecolporteed.
De vergadering was aangekondigd in "Het Vrije Volk".

INLICHTINGDIENST.

ROTTERDAM.

I.D. No. 1262

GEHEIM.

Rotterdam, 17 December 1946

18754

Mr. Meervoort

geheim.

0.245

Kort verslag van de openbare vergadering van de Afdeeling Rotterdam van het " Humanistisch Verbond ", gehouden op Zondag 15 December 1946, te 10.45 uur, in de Rtonde van de Beurs ~~aan~~ in de Rotterdam.

Aanwezig ^{was} circa 70 personen, onder wie 20 vrouwen. Bijzondere personen, ⁱⁿ als militairen in uniform, waren niet aanwezig.

g. c. Lensink, Johannes Wilhelmus Gijsbertus, geboren 3 Februari 1901 te Rotterdam, voorzitter der afdeeling, woneende Schieweg 229b te Rotterdam, opende te omstreeks 10.45 uur met een kort welkomstwoord de vergadering.

0.213. Tas, Salomon, geboren 31 Augustus 1905 te Amsterdam, ~~verdere gegevens niet bekend, ^{wonende te Brussel} ~~geest~~~~ alvorens het door hem gekozen onderwerp: "Politiek en Cultuur" te behandelen, het begrip "Politiek" aan een beschouwing te zullen onderwerpen.

Spreker stelde daartoe 3 tot caricaturale beschouwingen aanleiding gevende beroepen naast elkaar t.w., dat van arts, advocaat en politicus en constateerde, dat men ten aanzien van deze beroepen een heiligen eerbied aan den dag legt, welke bewust of onbewust in hooge mate wordt versterkt, doordat voor de plaatsen, waar zich de centra van de uitoefening dezer beroepen bevinden ware tempels worden opgericht in den vorm van majestueuze ziekenhuizen, Paleizen van Justitie en Regeeringsgebouwen.

"Een ding hebben de beoefenaars dazer beroepen gemeen, n.l. dat zij al of niet met succes hun werkzaamheden verrichten en zich daarvoor - liefst goed - laten betalen. Deze betaling nu wekt bij velen een soort van onbehagen op, daar men eigenlijk verwacht, dat deze menschen op op uitsluitend ideëele gronden en zonder daarvoor betaling te verlangen hun beste krachten aan het algemeen welzijn zouden geven. Niets is echter minder waar."

De bewering, dat men vooral in de politiek corruptie aantreft, acht spreker niets nieuws en zeker niets abnormaals, daar ~~het~~ ^{de} Regeerings-apparaat na de bevrijding van den grond af moest worden opgebouwd met menschen, die in bepaalde gevallen niet voor hun taak berekend bleken.

Typeerend hiervoor acht spreker ~~het~~ ^{de} feit, dat bij een door de Rekenkamer ingesteld onderzoek ~~te zien~~ ^{is} gebleken, dat op een bepaald oogenblik 1400 man Rijkspersoneel, veelal vergezeld van hun vrouwen, in het buitenland vertoefden.

Ook het sluiten van compromissen met menschen, met wie men eigenlijk liever niet te doen heeft, wekt bij velen antipathie op tegen de politiek.

Spreker acht dit echter niet iets speciaal tot het werk der politici behoorende. Men ~~trouwt~~ ^{trouwt} dit immers zoowel in het zakenleven als daarbuiten aan.

OVERZICHT

24/xii/46
L. Aldam
spreker

Na de pauze, zijn rede hervattend, ^{ging} spreker dieper in op het wezen der politiek en den invloed, ^{die de cultuur daarop uitoefent.} ~~die de cultuur daarop uitoefent.~~

Spreker ~~was~~ ^{wees} daarbij op figuren als Napoleon en Hitler, die hun stempel hebben gedrukt op den tijd, waarin zij aan de macht waren, zoodat men spreekt over een Napoleonisch en een Hitleriaansch tijdperk. Indien men echter denkt, dat zij ~~zelfen~~ ^{zelf} zich dit bewust waren, dan is dit een foutieve veronderstelling. Een "recht door zee" - politiek is bij hen evenmin waar te nemen. Zij waren veelal pionnen, die zelf geschoven werden op het politieke schaakbord. en dienen te worden gezien als exponenten van den tijd, waarin zij leefden, tot ontwikkeling gekomen door den geest daarvan. ^{"belangde opheten."}

Spreker vergelijkt de politiek met de in het boek "De negerhut van Oom Tom" beschreven vlucht van Eliza, die den overkant van de rivier steeds in het oog houdende, als springende van de eene ijsschots op de andere, een rivier overstak en ~~ze~~ ^{hierin} een groote mate van overeenkomst aan te treffen.

meine bij

"Immers men moet ook in de politiek langs allerlei omwegen trachten zijn doel, den overkant, te bereiken. Echter met dit verschil, dat men den overkant, de ideale levensverhoudingen, wel nimmer zal bereiken. De cultuur levert de maatstaven, welke den aard van dien "overkant" bepalen. De tocht over de ijsschotsen is de gang, welke de politieke partij volgt om het gestelde doel te bereiken. Vele volgelingen leggen tijdens dien eeuwigen overtocht een vermoeidheid, een streven naar rust aan den dag en dwingen den schotsenspringer tot stilstand.

Vele politieke partijen zijn er, die slechts den "overkant" beschrijven, doch niet een weg aangeven, welke daartoe kan leiden."

Na zich in afkeurenden zin uitgelaten te hebben over de politieke verhoudingen in Duitschland tijdens den oorlog en die in het huidige Rusland, waar de eene generatie zich voor de toekomstige opoffert, besluit spreker ten slotte zijn met applaus beloonde rede met de opmerking, dat de politiek dient te worden gezien als een cultureele en opbouwende kracht, welke noodzakelijk is om uiting te geven aan de kracht en het leven van een volk.

De voorzitter slaat daarna te omstreeks 12.15 uur de rustig verlopen vergadering, ^{waarin de} ~~waarin~~ bezoekers kalm uiteen ^{gingen.} ~~gingen.~~

In de pauze bestond gelegenheid tot het bezichtigen van een boekenstand.

Op deze bijeenkomst werd met een collectie ^{ind of} ~~een~~ goudportaal.

De vergadering was aangekondigd in "Het Vrije Volk".

~~Verzonden aan: Hoofd Centrale Veiligheidsdienst, Javastraat 68 te 's-Gravenhage, Procureur Generaal bij het Gerechtshof, fgd. Directeur van Politie te 's-Gravenhage.~~

POLITIE LEIDEN

No. 212. N.V.

BIJLAGE(N) 1.

LEIDEN, 17 October. 1946.

ED

3 4609

19 OCT.

Op 14 October 1946, te 20 uur, is er vanwege de afdeling Leiden van het Humanistisch Verbond, een openbare vergadering gehouden in perceel Gerecht 10 alhier, alwaar als spreker optrad Dr. J. C. BRANDT CORSTIUS, met als onderwerp: "Waarom een Humanistisch Verbond?".

Deze vergadering, welke een rustig verloop had, werd bezocht door ongeveer 50 personen en stond onder leiding van Mr. D. A. VAN ECK, oud-lid van den Gemeenteraad voor de S. D. A. F. te Leiden.

Een verslag van deze bijeenkomst, voorkomende in het Leidsch Dagblad van 15 October 1946, wordt hierbij gevoegd.

Minist
OVERZICHT
Datum 14/10/46 Par., ↓

W

AAN het Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst.
Javastraat 68 te
's-GR A V E N H A G E.

Afschrift bestemd voor Kolonel Einthoven.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE,

194

Javastraat 68

26 October

6

No. B.4547

Bijlagen: één

Dict.: H Typ.: MN

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Vergadering Nazionistisch
Verbond.

GEHEIM

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie
afschrift aan te bieden van een verslag van een op 13 October 1945
te Amersfoort gehouden openbare vergadering van het Nazionistisch Ver-
bond, naar den inhoud waarvan ik moge verwijzen.

Het Hoofd van den
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
Voor dezen!
De Luitenant.-Kolonel
o/l

Aans
Z.E. den Minister van Binnl.Z.
" Justitie
Hoofd G.S.III B
Com. der Kon. in de Prov. Utrecht
H.C. van Politie Amsterdam
" Rotterdam
" Den Haag
" Utrecht
" Groningen

L. I. van Leere
L. I. van Leere.

GEHEIM

Verslag van een openbare **bijeenkomst** van het Humanistische verbond, gehouden op Zondag 13 October 1946 te 11.30 uur in het Volksgebouw te Amersfoort.

Spreker was Ir. I. SCHUIJT.

De muzikale omlijsting werd verzorgd door H. van der Zee.

Aanwezig waren + 40 personen, meerendeels vrouwen.

Spreker opende de bijeenkomst met de mededeeling dat op het gehouden congres een flinke stoot in de goede richting was gegeven, hetgeen men kon lezen in het Hum. blad "De Nieuwe Ster". Op het congres was besloten een geestelijk adviseur te benoemen, om de grondgedachte zooveel mogelijk bekend te maken, aangezien de menschen in het algemeen nog zeer weinig met het doel van het Hum. Verbond op de hoogte zijn.

Hij drong vervolgens aan op volledige medewerking met de plaatselijke acties, waarover Mr. H. B. J. WASLANDER op een volgende bijeenkomst een inleiding zou houden. Speciale aandacht werd gevestigd op het Soesterkwartier, hetgeen CONSLANSEN voor zijn rekening zou nemen. Hij zal aldaar enkele bijeenkomsten organiseren.

"Humanistische Opvoeding"

Spreker zegt verder: "De taak van het Hum. Verbond ligt niet in de eerste plaats in het theoretiseeren, maar dat het dient als werker voor den mensch.

Het Hum. Verbond is opgericht voor alle onkerkelijken, om voor hen het centrum van bezinning en geestelijke vorming te zijn. Een ernstig humanisme is thans niet denkbaar zonder verwezelijking van persoonlijke vrijheid en sociale gerechtigheid.

Humanist zijn is opvoeding aan jezelf, niet in den zin van preeken, maar in een levenshouding. Niet het humanisme van het jaar nul, 1000 of 1500, maar het humanisme van het oogenblik.

Als ideaal moeten wij stellen: "Levensblijve en levenskrachtige persoonlijkheden en geen Christelijke dictatuur".

Op het Christelijk leven is voldoende aanslag gepleegd", aldus spreker.

Hij zei verder dat de nieuwe scholen het gevaar hebben van setarisme, evenals het nationaal-socialisme. Het onderwijs moet worden gezien als een noodzakelijk onderdeel, maar het mag niet de boventoon voeren.

"Onderdrukking of uitbuiting, militair of geestelijk, verwerpt het humanisme, alsmede armoede en slavernij. Hoeveel levenskracht en levensblijheid wordt hierdoor niet weggevoerd.

Humanisme duldt geen dictatuur. De achter ons liggende oorlogsjaren hebben onsean den lijve doen voelen tot welke schanddaeden een stant kan komen, die de macht als

eenige leidsvrouw kiest, het recht daaraan opoffert en alle democratische instellingen met voeten treedt. Verdraagzaamheid, als eigenschap of systeem, verdraagt of tolereert meeningen, meestal religieuze of politieke, van andersdenkenden, in de erkenning dat een mensch gerespecteerd dient te worden in zijn overtuigingen en niet met gewelddadige middelen daarin bestreden", aldus spreker.

C.I. AMERSFOORT MELDT:

B 4547

Onderwerp: Bijeenkomst Humanistisch Verbond.

FD. 18 OCT.

GEHEIM

No 6487

Verslag (openbare bijeenkomst) Humanistisch Verbond,
gehouden op Zondag 13 October 1946 te 11.30 uur in
het volksgebouw te Amersfoort.

Spreker: Ir. P. Schut
muzikale omlijsting: H. van der Zee.

Aanwezig waren ± 40 personen, meerendeels vrouwen.

Spreker opende de bijeenkomst met de mededeeling dat op het
gehouden congres een flinke stoot in de goede richting was gege-
ven, hetgeen men kon lezen in het Hum. blad "De Nieuwe Stem". Op
het congres was besloten een geestelijk adviseur te benoemen, om
de grondgedachte zooveel mogelijk bekend te maken, aangezien de
mensen in het algemeen nog zeer weinig met het doel van het Hum.
Verbond op de hoogte zijn.

Hij dringt vervolgens aan op volledige medewerking met de
plaatselijke acties, waarover ~~de heer~~ Mr. H.B.J. Waslander op een
volgende bijeenkomst een inleiding zou houden. Speciale aandacht
wordt gevestigd op het Soesterkwartier, hetgeen ~~de heer~~ Constanzen
voor zijn rekening ~~zou~~ nemen. Hij zal aldaar enkele bijeenkomsten
organiseeren.

"Humanistische Opvoeding".

Spreker zegt verder: ~~dat~~ "De taal van het Hum. Verbond ^{ligt} niet in
de eerste plaats ligt in het theoretiseeren, maar dat het dient
als werker voor den mensch.

Het Hum. Verbond is opgericht voor alle onkerkelijken, om voor
hen het centrum van bezinning en geestelijke vorming te zijn. Een
ernstig humanisme is thans niet denkbaar zonder verwezenlijking van
persoonlijke vrijheid en sociale gerechtigheid.

Humanist zijn is opvoeding aan jezelf, niet in den zin van
preeken, maar in een levensverhouding. Niet het humanisme van het
jaar nul, 1000 of 1500, maar het humanisme van het oogenblik.

Als ideaal moeten wij stellen: "Levensblijve en levenskrachtige
persoonlijkheden en geen Christelijke dictatuur".

Op het Christelijk leven is voldoende aanslag gepleegd," aldus
spreker.

Hij zegt verder dat de nieuwe scholen het gevaar hebben van
sectarisme, evenals het nationaal-socialisme. Het onderwijs moeten
wij zien als een noodzakelijk onderdeel, maar het ~~mag~~ niet de bo-
ventoon voeren.

"Onderdrukking of uitbuiting, militair of geestelijk, verwerpt
het humanisme, alsmede armoede en slavernij. Hoeveel levenskracht
en levensblijheid wordt hierdoor niet weggewerkt.

Humanisme duldt geen dictatuur. De achter ons liggende oor-
logsjaren hebben ons aan den lijve doen voelen tot welke schandda-
den een staat kan komen, die de macht als eenige leidsvrouw kiest,
het recht daaraan opoffert en alle democratische instellingen met
voeten treedt. Verdraagzaamheid, als eigenschap of systeem, ver-
draagt of telereert meeningen, meestal religieuze of politieke,
van andersdenkenden, in de erkenning dat een mensch gerespecteerd
dient te worden in zijn overtuigingen en niet met gewelddadige
middelen daarin bestreden," aldus spreker.

Par. 1
11/11/46

Binn. 2
L. 11/11/46
c. k. 11/11/46

11/11/46
11/11/46
11/11/46
11/11/46

57

26 October

6

B.4547

66a

H

101

CHIKIN

Vergadering Humanistisch
Verbond.

Hierbij heb ik de eer U afschrijft aan
te bieden van een verslag van een op 13 October 1946 te Amersfoort
gehouden openbare vergadering van het Humanistisch Verbond, naar
den inhoud waarvan ik nog verwijzen.

Het Hoofd van den
CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
Voor dezen
De Luitenant.-Kolonel
o/l

Verzonden aan
H.O. van Politie Amsterdam
" Rotterdam
" Den Haag
" Utrecht
" Groningen

L.L. van Laere.

Z.E. den Minister van Binnl. Z.
" Justitie

Hoofd Gen. Staf III B

GEHEIM

Verslag van een openbare **bijeenkomst** van het Humanistische verbond, gehouden op Zondag 13 October 1946 te 11.30 uur in het Volksgebouw te Amersfoort.

Spreker was Ir. P. SCHUT.

De muzikale onlijsting werd verzorgd door H. van der Zee.

Aanwezig waren 4 40 personen, meerendeels vrouwen.

Spreker opende de bijeenkomst met de mededeeling dat op het gehouden congres een flinke stoot in de goede richting was gegeven, hetgeen men kon lezen in het Hum. blad "De Nieuwe Ster". Op het congres was besloten een geestelijk adviseur te benoemen, om de grondgedachte zooveel mogelijk bekend te maken, aangezien de menschen in het algemeen nog zeer weinig met het doel van het Hum. Verbond op de hoogte zijn.

Hij drong vervolgens aan op volledige medewerking met de plaatselijke acties, waarover Mr. H. B. J. WASLANDER op een volgende bijeenkomst een inleiding zou houden. Speciale aandacht werd gevestigd op het Soesterkwartier, hetgeen CONSLANSEN voor zijn rekening zou nemen. Hij zal aldaar enkele bijeenkomsten organiseeren.

"Humanistische Opvoeding"

Spreker zegt verder: "De taal van het Hum. Verbond **ligt** niet in de eerste plaats in het theoretiseeren, maar dat het dient als werker voor den mensch.

Het Hum. Verbond is opgericht voor alle onkerkelijken, om voor hen het centrum van bezinning en geestelijke vorming te zijn. Een ernstig humanisme is thans niet denkbaar zonder verwezelijking van persoonlijke vrijheid en sociale gerechtigheid.

Humanist zijn is opvoeding aan jezelf, niet in den zin van preeken, maar in een levenshouding. Niet het humanisme van het jaar nul, 1000 of 1500, maar het humanisme van het oogenblik.

Als ideaal moeten wij stellen: "Levensblijve en levenskrachtige persoonlijkheden en geen Christelijke dictatuur".

Op het Christelijk leven is voldoende aanslag gepleegd", aldus spreker.

Hij zei verder dat de nieuwe scholen het gevaar hebben van setarisme, evenals het nationaal-socialisme. Het onderwijs moest worden gezien als een noodzakelijk onderdeel, maar het mag niet de boventoon voeren.

"Onderdrukking of uitbuiting, militair of geestelijk, verwerpt het humanisme, alsmede armoede en slavernij. Hoeveel levenskracht en levensblijheid wordt hierdoor niet weggerukt.

Humanisme duldt geen dictatuur. De achter ons liggende oorlogsjaren hebben onsean den lijve doen voelen tot welke schanddeden een staat kan komen, die de macht als

eenige leidsvrouw kiest, het recht daaraan opoffert en alle democratische instellingen met voeten treedt. Verdraagzaamheid, als eigenschap of systeem, verdraagt of tolereert meningen, meestal religieuze of politieke, van andersdenkenden, in de erkenning dat een mensch gerespecteerd dient te worden in zijn overtuigingen en niet met gewelddadige middelen daarin bestreden", aldus spreker.

HUMANISTISCH VERBOND.

Voordracht van dr. J. C. Brandt Corstius

In het Federatiehuis op het Gerecht belegde het Humanistisch Verbond afdeling Leiden haar eerste openbare samenkomst waarvoor bevredigende belangstelling bestond. De voorzitter, mr. D. A. van Eck opende, waarna dr. J. C. Brandt Cortius over de doelstelling en bestaansredenen van het Humanistisch Verbond. sprak

Het uitgangspunt van iedere beschouwing over de waarde van organisatie op humanistischen grondslag moet zijn het feit, dat Nederland omstreeks anderhalf miljoen onkerkelijken telt. In de huidige worsteling om het geestelijk bestaan, welke voor ieder volk in meerdere mate dan voorheen een ernstig probleem is, bekleden deze onkerkelijken een belangrijke positie. De humanisten zijn de overtuiging toegedaan, dat de mensch meer is dan een hooger soort dier en dat dit „meer zijn” niet slechts een uitvloeisel is van de Christelijke religie, die zoo langen tijd ons volk beheerschte. Inderdaad zijn wij in hooge mate daarvoor gevormd, doch ons mensch zijn berust daarop niet uitsluitend. Wij leven niet als resultanten van God en zijn Gebod, doch als resultanten van den mensch en zijn gebod. Dit nu is het humanisme.

De kerkelijken in Nederland zien de levens-waarheid als openbaring Gods, de humanisten achten haar in den mensch zelf verankerd, zien niet als primair de herkomst, doch achten het belangrijkste, dat de mensch over bepaalde geestelijke waarden beschikt, welke de herkomst ook is.

Voor de humanisten is de mensch een geestelijk zedelijk wezen. Geestelijk wil zeggen zoeker naar de waarheid, naar den zin van het leven, zedelijk bedoelt te zeggen, dat de mensch van nature het beginsel der zedelijkheid meedraagt. Het leven is dan ook de groote mogelijkheid om deze gaven tot uiting te brengen

3 4609

Niet dat de humanist, zooals voorheen, gelooft in de mogelijkheid van een aardsch paradijs, doch wel in de mogelijkheid, het wereldbestel en het individuele karakter steeds te verbeteren. Het onvolkomene zal steeds een kenmerk zijn van het leven, zooals met het goede het kwade steeds gepaard gaat.

In sterke mate richt zich het humanisme tegen het nihilisme. Bovendien moet in Nederland nog steeds worden gestreden voor de rechten van het humanisme. Er moet onderwijs kunnen worden gegeven op humanistischen grondslag, evenals radio-uitzendingen, welke het humanisme dragen. Nog steeds moet er gestreden worden voor het recht vrijen tijd te kunnen besteden naar eigen inzicht terwijl voorts de gelegenheid moet worden geschapen om den vrijen tijd tot een winst voor maatschappij en enkeling te maken. De steun-organisaties ontberen in sterke mate een humanistische richting. Momenteel werken slechts de kerken op sociaal terrein, waardoor hulpbehoevenden in een geestelijk pantser worden gedwongen dat hen niet past. Hiervoor dient het Humanistisch Verbond te strijden en daarvoor is deze jonge organisatie van groot belang.

Na levendig en vruchtbaar debat werd de avond gesloten.

8 OCT.

I.D. AMERSFOORT MELDT:

B. 3306

H

Nr. 596.

Human verb.

Als lid van het Hoofdbestuur Humanistisch Verbond werd
gekozen Ir. P. Schut, Pieter Bothlaan 21 te Amersfoort.

Humanistisch

H